

IRISGARRITASUNA SUSTATZEKO
EUSKAL KONTSEILUA
CONSEJO VASCO PARA LA
PROMOCIÓN DE LA ACCESIBILIDAD

**Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren lehen Ekintza
Planean jasotako ekintzak bultzatzea, ezartzea, jarraipena egitea eta
gauzatzea**

Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza

**EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

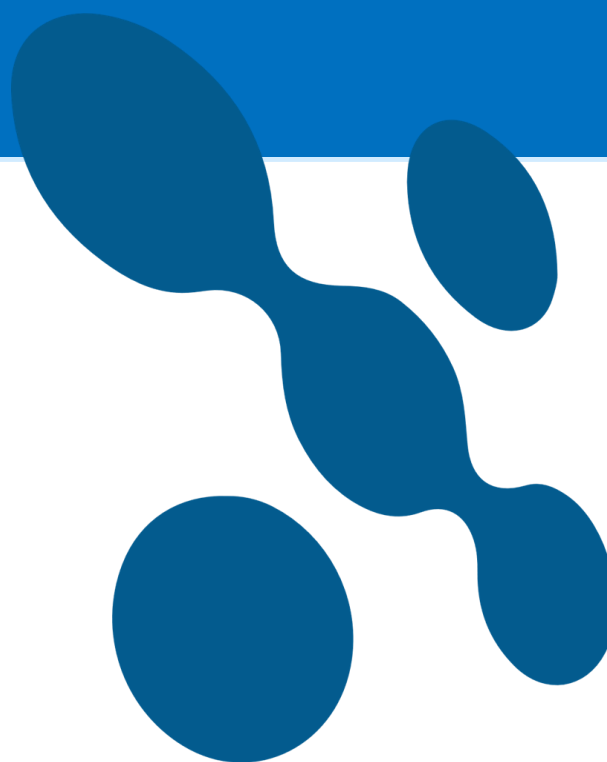
ETXEBIZITZA ETA
HIRI AGENDA SAILA

DEPARTAMENTO DE VIVIENDA Y
AGENDA URBANA

IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN EUSKADIKO ESTRATEGIAREN I. EKINTZA-PLANA

2024. Urteko ebaluazio-txostena

2025ko Martxoa

AURKIBIDEA

1.	SARRERA	5
2.	IRISGARITASUN UNIBERTSALAREN EUSKADIKO ESTRATEGIAREN EKINTZA PLANA.....	8
3.	EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA.....	11
3.1	Sarrera.....	12
3.2	Ebaluaziorako informazioa biltzeko egindako zereginak.....	13
3.3	1. Ardatza: 1. Egitura. Gobernantza: Irigarritasunaren Kudeaketa	20
	a) 1. ekintza. ISEKi baliabide ekonomikoan eta giza baliabideak ematea	21
	b) 2. ekintza. Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzua	22
	c) 3. ekintza. Irigarritasun-arduradunak identifikatzea.....	24
	d) 4. ekintza. Irigarritasunari buruzko lau urteko planak	27
	e) 5. ekintza. Euskadiko Irigarritasunaren Behatokia	38
3.4	2. ardatza: 2. egitura. Eskubideak bermatzeko esparru juridikoa	42
	a) 6. ekintza. Lantaldeak zehaztea eta diseinatzea.....	46
	b) 7. ekintza. Lantaldeak abian jartzea	48
	c) 8. ekintza. 7. ekintzaren eta 29. ekintzaren txosteneak egitea	50
	d) 9. ekintza. Araudia aplikatzeko eskuliburuak egitea	51
	e) 10. ekintza. Irigarritasun-gidak egitea.....	52
	f) 11. ekintza. Eskumenen mugaketa buruzko txostena	56
	g) 12. ekintza. Hautamandako arazoentzako konponbideak diseinatzea	59
	h) 13. Ekintza. Gorabeherak jasotzeko sistema	60
	i) 14. Ekintza. Klinika juridikoa diseinatzea	61
3.5	3. ardatza: Beharrezko aldaketak 1. erantzukidetasuna eta baterako partaidetza	62
	a) 15. ekintza. Irigarritasunari buruzko ekitaldiak antolatzea	67
	b) 16.ekintza. Ekitaldietan irigarritasun-irizpideak betetzea	69
	c) 17. ekintza. Irigarritasun-eskubideen gutuna idaztea.....	71
	d) 18. Ekintza. Eskubideen gutunari atxikitzeke gutunak izenpetzea	72
	e) 19. ekintza. Eztabaida.guneak, hitzaldiak eta topaketak sortzea	73
	f) 20. Ekintza. Irigarritasun-ikuspegia txertatzea plan guztietan	76
3.6	4. Ardatza: Beharrezko aldaketak 2. Irigarritasunari buruzko gaikuntza.....	77
	a) 21. ekintza. Irigarritasuna hezkuntza-zikloetan txertatzea	78
	b) 22. ekintza. Irigarritasun unibertsaleko lanbide-profila definitzea	79
	c) 23. Ekintza. Irigarritasun unibertsalari buruzko etengabeko prestakuntzako jarduerak.....	80
	d) 24. ekintza. Profesionaltasun-ziurtagiriak egokitzea	84
	e) 25. Ekintza. Gaitasun profesionalak ebaluatzea eta egiaztatzea	85
3.7	5. ardatza: Irigarritasuna sustatzea 1. Irigarritasuna sustatzea.....	86
	a) 26. ekintza. Arreta-zerbitzuen irigarritasuna bultzatzea.....	89
	b) 27. ekintza. Arretan jarduteke protokoloak ezartzea.....	95
	c) 28. Ekintza. Irigarritasuna egiaztatzen duen zerbitzu aditua	96
	d) 29. Ekintza Irigarritasun-katea esparruka diagnostikatzea	97
	e) 30. ekintza. Beharrak eta gabeziak biltzeko sistemak	101
	f) 31. ekintza. Irigarritasun unibertsalerako aurrekontu publikoak	103
	g) 32. ekintza. Irigarritasun-proiektuetarako finantzaketa-lerro pribatua	106
	h) 33. ekintza. Parte-hartze politikoko prozesuaren irigarritasun-katea	107

AURKIBIDEA

i)	34. Ekintza. Hauteskunde-programa irisgarriak idazteko konpromisoa.....	109
3.8	6. Ardatza: Irisgarritasuna sustatzea 2. Berrikuntzaren bidezko irtenbideak.....	110
a)	35. Ekintza. Diseinu unibertsala enpresak baloratzeko irizpide gisa	114
b)	36. ekintza. Finantzaketa publikoko lerroak irisgarritasun-produktuetarako	115
c)	37. ekintza. Eragileen arteko lankidetzarako gune irekiak	117
d)	38. ekintza. Berrikuntza eta teknologia autonomia pertsonalerako	120
e)	39. ekintza. Pertsonen arretarako irisgarritasunerako gizarte-programak	121
f)	40. ekintza. Gatazkak konpontzeko prozedura alternatiboak	122
g)	41. ekintza. Prozedura alternatiboetan espezializatutako taldeak	123
4.	EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKEKO KIDEEN JARDUERA	124
4.1	Sarrera.....	125
4.2	Eusko Jaurlaritzako sailen jarduera	127
a)	Gobernantza Saila.....	127
b)	Justizia eta Giza Eskubideen Saila	133
c)	Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografikoa Saila.....	135
d)	Mugikortasun Iraunkorreko Departamentua	138
e)	Etxebizitza eta Hiri Agenda Saila.....	144
f)	Segurtasun Saila.....	151
g)	Osasun Saila.....	156
h)	Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila	158
i)	Kultura eta Hizkuntza Politika Saila	166
j)	Ekonomia, Lan eta Enplegu Saila	168
k)	Industria, Trantsizio Energetiko eta Jasangarritasun Saila	171
l)	Ogasun eta Finantza Saila	172
m)	Hezkuntza Saila	173
4.3	Elkarte eta elkargo profesionalen jarduera	175
a)	Arabako Arkitektoen Elkargo Ofiziala	175
b)	Euskal Herriko Arkitektoen Elkargo Ofiziala	176
c)	Elkartu.....	177
d)	FEKOOR.....	179
e)	FEVAS.....	181
5.	PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA.....	183
5.1	41 ekintzen aurrerapen-mailaren aginte-taula	184
a)	“Sortu beharrezko egitura”	187
b)	“Beharrezko aldaketak”	190
c)	“Irisgarritasuna sustatzea”	192
5.2	Ekintza Planaren adierazleen aginte-taula	195
6.	GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK	201
6.1	Gomendioak	202
6.2	Hurrengo urratsak	204
a)	Beharrezko egitura	204
b)	Beharrezko aldaketak	205
c)	Irisgarritasuna sustatzea.....	206

AURKIBIDEA

TAULEN AURKIBIDEA

2.1. taula	Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren egitura	10
3.1 taula	Udaletako irisgarritasunaren arduradunak, lurralde historikoen arabera	26
3.2 taula	Udaletako irisgarritasun-arduradunen kargua, 2024	26
3.3 taula	Eusko Jaurlaritzak emandako laguntzak, IUPI (Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak) egiteko eta horietan aurreikusitako jarduerak gauzatzeko, 2024	32
3.4 taula	Irisgarritasun-planak eta irisgarritasuna hobetzeko obrak egiteko Eusko Jaurlaritzak udalei emandako dirulaguntzen zenbateko osoa	32
3.5 taula	Eusko Jaurlaritzak emandako dirulaguntzen bilakaera	33
3.6 taula	Irisgarritasun-planak lurralde historikoen arabera	34
3.7 taula	Irisgarritasun-planetan aurreikusitako aurrekontuak eta gauzatutako aurrekontuak, guztira	35
3.8 taula	Udalek irisgarritasuna hobetzeko bideratutako guztizko zenbatekoak	37
3.9 taula	Eusko Jaurlaritzako sailek irisgarritasuna hobetzera bideratutako zenbatekoak	105
5.1 taula	Aginte-aula Ekintza-planaren ekintzen aurrerapen-maila	185
5.2 taula	Ekintza Planaren adierazleen aginte-aula	197

GRAFIKOEN AURKIBIDEA

3.1 grafikoa	Udaletan irisgarritasun-arduradunak identifikatzea	25
3.2 grafikoa	Irisgarritasunerako Eusko Jaurlaritzaren laguntzen banaketa lurralde historikoen arabera	33
3.3 grafikoa	Euskal Autonomia Erkidegoko udaletako irisgarritasun-planak	34
3.4 grafikoa	Irisgarritasun-planen banaketa, plana onartu zen urtearen arabera	34
3.5 grafikoa	Irisgarritasun-planek aurreikusitako aurrekontuen zenbateko osoa, plana onartu zen urtearen arabera (milioi eurotan)	35
3.6 grafikoa	Irisgarritasun Planen egikaritze-ehunekoa, onarpen-urtearen arabera	36
3.7 grafikoa	Garatu al dute Irisgarritasunaren Lau Urteko Planean sartuta ez dauden irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	36
3.8 grafikoa	Ba al dute irisgarritasuna hobetzeko urteko aurrekonturik?	36
3.9 grafikoa	Ikusi al da irisgarritasun-irizpiderik ekitaldien antolaketan?	70
3.10 grafikoa	Martxan jarri al duzue erabiltzaileek hautemandako beharrak eta/edo gabeziak biltzeko sistemarik (%, udalak)?	102
3.11 grafikoa	Irisgarritasuna hobetzeko urteko aurrekontua duten udalak	105

1.

Sarrera

1. SARRERA

1. Sarrera

Irisgarritasuna sustatzeko abenduaren 4ko 20/1997 Legea hiri-ingurunearen, espazio publikoen, eraikinen, garraiobideen eta informazio- eta komunikazio-sistemen irisgarritasuna bermatzeko helburuarekin onartu zen, pertsona guztiek, eta, bereziki, mugikortasun murriztua, komunikatzeko zailtasunak edo aldi baterako edo betiereko beste edozein muga psikiko zein sentensorial dutenek modu autonomoan gozatzeko aukera izan dezaten.

Irisgarritasuna Sustatzeko 20/1997 Legearen V. tituluak, 24. artikuluan, **IRISGARRITASUNA SUSTATZEKO EUSKAL KONTSEILUA** sortzen du, aholku- eta partaidetza-organo gisa, eta bertan honako hauek egongo dira ordezkatura: euskal administrazio publikoak, irisgarritasunean zailtasunak dituzten pertsonen eskubideen alde jardutea xede duten elkarte-erakundeetatik ordezkaritza handiena dutenak, kontsumitzaile eta erabiltzaileen erakundeak, sustatzaile eta eraikitzaileen elkarteetatik ordezkaritza handiena dutenak eta Arkitektoen, Aparejadore eta Arkitekto Teknikoen eta Bide, Ubide eta Portu Ingeniarien elkargoak. Lege horren 25. artikuluan aurreikusitako osaera eta egitura izango ditu.

26. artikuluan ezarritakoaren arabera, hauek dira Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluaren eginkizunak:

- a) Urtean behin txosten bat egitea, lege honetan oharremantakoa zein mailataraino betetzen den ezagutarazteko, eta gero Legebiltzarrera bidaltzea.
- b) Irisgarritasunaren arloan aginpidedun diren organoei laguntza eman eta jarduteko irizpideak proposatzea, lege honetan xedatutakoaren arabera.
- c) Horren antolamendu eta funtzionamendurako araudia onestea.
- d) Bere esku uzten diren beste egiteko batzuk.

Euskadik irisgarritasun unibertsala bultzatzeko konpromisoa hartu du, **Irisgarritasunaren Euskal Kontseiluan lehendakariak egindako adierazpenaren bidez**. Adierazpen hori Irisgarritasuna Sustatzeko Legea onartu zeneko 20. urteurrena gogoratzeko egin zen (2017ko abendua).

2020ko otsailaren 4ko Gobernu Kontseiluan, [Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia](#) onartu zen, eta estrategia hori [Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Lehen Ekintza Plana](#) egiteko oinarri izan da, ISEK-Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluaren ohiko bilkuran onartu zena 2021eko uztailaren 21ean, eta Gobernu Kontseiluak 2021eko azaroaren 2an onartu zuena.

Dokumentu hau Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren lehenengo Ekintza Planaren ezarpenaren ebaluazio-txostena da, lehenengo bi gauzatze-urteei dagokienez (2022 eta 2023). Ekintza Plan honek 6 ardatz estrategiko, 18 jarduera-ildo eta 41 ekintza ditu.

Ekintza-plana Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren tresna da. Pertsona guztien bizikaltatea hobetzeko sortutako estrategia da, desgaitasunen bat izan ala ez, eta jarduera-eremu guztietarako zeharkako gai gisa ulertzen da. Ekintza-plan hau ezartzea erakunde publiko eta pribatu guztien eta herritar guztien ardura da.

1. SARRERA

Ilido horretan, Plana arlo edo eremu bakoitzean eboluzionatuko duen eta garatuko den prozesu baten abiapuntutzat hartu behar da. Prozesu horrek oztopo fisikoak eta mentalak, sozialak eta instituzionalak eraitsi beharko ditu, gizarte osoa eta eragileak inplikatzuz joango da, zeharkakotasuna eta unibertsaltasuna ardatz hartuta, eta garaietara egokituko da. Plan hau dinamikoa eta inspiratzailea da.

Planean ezarritako ekintza askoren eragile arduraduna ISEK bera da, eta ekintza horiek egin ahal izateko baliabide ekonomikoez eta giza baliabideez hornitu da. Ekintza horietako bat Planaren ezarpenaren jarraipena eta ebaluazioa egitea da, eta dokumentu honek eskakizun horri erantzuten dio.

Dokumentua sei kapitulutan egituratua dago, sarrera hau barne. Bigarren kapituluan, ebaluazioaren helburua aurkezten da, hau da, Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Plana bera.

Hirugarren kapituluak Ekintza Planean jasotako ekintzen aurrerapen- eta ezarpen-maila jorratzen ditu. Kapitulu honetan, Planean jasotako 41 ekintzetako bakoitzaren esparruan garatutako jarduerak bakoitza zehazten da. Kapitulu hau zortzi azpiataletan egituratu da, kapituluaren sarrera barne, eta informazioa biltzeko egindako lanen deskribapena eta ardatz estrategiko bakoitzerako atal bana ditu, ekintza bakoitzari dagokion fitxarekin.

Laugarren kapitulua Eusko Jaurlaritzako sailen (zuzendaritzak, sozietate publikoak eta erakunde autonomoak) eta ISEKeko beste kide batzuen (elkarteak, elkargo profesionalak) jarduerari buruzkoa da.

Bosgarren kapituluan, Ekintza Planean jasotako 41 ekintzen aurrerapen-mailaren aginte-taula aztertzen da, eta datozen urteetarako ekintza bakoitzaren programazioaren aurreikuspena jasotzen da. Halaber, Ekintza Planak bere jarraipena egin ahal izateko adierazleen aginte-taula aurkezten da.

Bukatzeko, seigarren kapituluan, Ekintza Planaren ezarpenean aurrera egiteko talde ebaluatzaileak emandako gomendioak jasotzen dira, 2024ko ekitaldian egitea aurreikusten diren hurrengo jarduerak barne.

2.

**Irisgarritasun
Unibertsalaren
Euskadiko Estrategiaren
Ekintza Plana**

2. IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN EUSKADIKO ESTRATEGIAREN EKINTZA PLANA

2. Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren I. Ekintza Plana

2020ko otsailaren 4an, **Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia** onartu zen. Estrategia horren bidez, irisgarritasuna hobetu nahi da, hau da, desgaitasuna duten pertsonentzako oztopoak ezabatu nahi dira. Estrategiaren eta haren lehen Ekintza Planaren (2021eko uztailan onartu eta dokumentu honetan ebaluatu dena) azken helburua honakoa da: “ingurune, prozesu, produktu, zerbitzu eta komunikazio guztiak pertsona guztientzat guztiz irisgarriak, erabilgarriak eta ulergarriak izatea bermatzea”.

Beraz, Estrategiaren eta Ekintza Planaren arabera, irisgarritasuna pertsona ororen eskubidea da, desgaitasuna izan ala ez izan. Planaren unibertsaltasunaren kontzeptuak pertsona guztiak kontuan hartzen ditu.

Era berean, irisgarritasuna eremu guztietarako zeharkako gaia da. Helburua, irisgarritasunaren kontzeptuak hirigintzarekin edo eraikuntzarekin duen lotura hori saihestea da.

Ekintza Plana 6 ardatz estrategikoren inguruan egituratzen da, 3 multzo handitan antolatuta:

- Oinarria edo **Beharrezko egitura**
- Bidea, edo azken helburura iritsi ahal izateko **Beharrezko Aldaketak**
- Helburua, hau da, nora iritsi nahi den: **Irisgarritasuna Sustatzea**

Lehen multzo handian, “Beharrezko egitura” izenekoan, Planak oinarrizko zutabe gisa ezartzen du **Gobernantza**. Planaren lehen ardatza da, eta erakunde eta eragile guztiek partekatzen duten ardura eta erantzukidetasuna da. Bigarren ardatza **Esparru Juridikoa** da, pertsona guztien irisgarritasunerako eskubidea bermatzeko ezinbesteko gaia.

Bigarren multzoari dagokionez (“Beharrezko aldaketak”), Planaren hirugarren ardatzak eragile guztien **Erantzukidetasuna** eta **Partaidetzaren** garrantzia nabarmentzen ditu. Lortu nahi diren helburuen irismena guztion sentsibilizazioaren eta parte-hartzearen baitan dagoela onartuz. Era berean, beharrezkoa da **Trebakuntzan** aurrera egitea (laugarren ardatza) alde batetik irisgarritasunean oinarrizko eta zeharkeko prestakuntza sustatuz eta bestetik sektoreko profesionalen zuzendutako prestakuntza espezializatuak.

Hirugarren eta azken multzoak, “Irisgarritasuna sustatzea” izenekoak, irisgarritasuna esparru guztietan txertatuko duten ekintza zehatzak aurreikusten ditu, berrikuntza teknologiko eta sozialaren ezinbesteko laguntzarekin. Hala, bosgarren ardatzak **Irisgarritasuna Sustatzea** du helburu maila eta jarduera-eremu guztietan; seigarrenak, berriz, **Berrikuntzaren bidezko irtenbideak** bilatzen ditu, berrikuntza teknologiko eta soziala, ikerketa eta garapena oinarri hartuta.

Plana, beraz, 3 multzotan, 6 ardatz estrategikotan, 18 jarduera-ildotan eta 41 ekintzatan egituratuta dago. Hurrengo taulan Ekintza Planaren egitura zehazten da.

2. IRISGARritASUN UNIBERTSALAREN EUSKADIKO ESTRATEGIAREN EKINTZA PLANA

2.1. taula Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Planaren egitura

ARDATZA	JARDUERA-ILDOA	EKINTZAK	HELBURUA
BEHARREZKO EGITURA	5 jarduera-ildo	14 ekintza	
1. Gobernantza: Irisgarritasunaren kudeaketa	1.1. Lidergoa instituzionala eta politikoa izatea eta Planaren egitura arduraduna sortzea	4 ekintza	Gobernantza-eredu berria sortzea, estrategiaren buru izateko eta ezagutza sortzeko
	1.2. Informazioa eta ezagutza sortzea eta partekatzea	1 ekintza	
2. Eskubideak bermatzeko esparru juridikoa	2.1. Araudia berrikustea, kontzeptuak argitzeko eta irizpideak ezartzeko	2 ekintza	Irisgarritasun unibertsalaren arloan indarrean dagoen araudia betetzen dela bermatzea
	2.2. Araudia interpretatzen eta aplikatzen lagunduko duten tresnak lantzea	3 ekintza	
	2.3. Araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea	4 ekintza	
BEHARREZKO ALDAKETAK	6 jarduera-ildo	11 ekintza	
1. Erantzukidetasuna eta partaidetza	1.1. Gizarte osoarekin irisgarritasunaren balioak partekatzea	2 ekintza	Gizarte osoaren erantzukidetasuna, partaidetza eta kontzientziazioa areagotzea
	1.2. Erakunde publikoak eta pribatuak erantzukide egitea irisgarritasun unibertsalaren balioetan	2 ekintza	
	1.3. Kontsulta publikoko eta partaidetzako ekimenak bultzatzea	2 ekintza	
2. Irisgarritasunean trebatzea	2.1. Hezkuntza-zikloetan irisgarritasunean trebatzea	2 ekintza	Pertsonak irisgarritasunaren arloan gaitzea
	2.2. Profesionalak gaitzea	1 ekintza	
	2.3. Irisgarritasun unibertsalaren arloan pertsonak duten ezagutza eta esperientzia formalki aitortzea	2 ekintza	
IRISGARritASUNA SUSTATZEA	7 jarduera-ildo	16 ekintza	
1. Irisgarritasuna sustatzea	1.1. Administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredu irisgarria sustatzea	3 ekintza	Irisgarritasuna oinarrizko elementu gisa txertatzea eremu guztietan
	1.2. Planaren eremu guztietan irisgarritasuna bermatzea	2 ekintza	
	1.3. Irisgarritasuna sustatzeko ekintzak finantzatzea	2 ekintza	
	1.4. Parte hartze politikoa bermatzea	2 ekintza	
2. Berrikuntzaren bidezko irtenbideak	2.1. Irisgarritasunari irtenbide teknologikoak emateko gizarte eta enpresa sare sendo bat sortzen laguntzea.	4 ekintza	Ikerketaren, garapenaren eta berrikuntza teknologiko eta sozialaren bidez irtenbideak sortzea
	2.2. Gizarte berrikuntzaren bidez, zerbitzuak emateko laguntza eta arreta ereduak bultzatzea	1 ekintza	
	2.3. Gatazkak saihestea eta konpontzea formula alternatiboen bidez	2 ekintza	

3.

**Ekintza Planean jasotako
ekintzen aurrerapen- eta
ezarpen-maila**

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.1 Sarrera

Kapitulu honetan, Ekintza Planean jasotako 41 ekintzetako bakoitzaren aurrerapen-maila aurkezten da, plana egikaritzen den lehen hiru urteetan. Ekintza bakoitzerako, egindako zereginak, lortutako emaitzak eta, eskura dagoen informazioak ahalbidetu duenean, jarraipen-adierazleek jasotako aurrerapen maila zehazten da.

Hirugarren urtez jarraian, kontsultatutako erakundeen aldetik datu kuantitatiboak lortzeko zailtasuna nabarmendu da. Arazo horri aurre egiteko, funtsezkoa izango litzateke erakunde horiek irisgarritasuna hobetzeko egindako ekintzen eta benetan gauzatutako aurrekontuaren jarraipen zehatza egitea. Hala ere, errealitateak erakusten du erakunde gutxi egiten dutela jarraipen hori, eta horrek eragotzi egiten du dagozkion adierazleak betetzeko datu zehatzak izatea.

Ondorioz, nahiz eta dokumentuak informazio ugari jasotzen duen, zenbait kasutan datu kuantitatiboak barne, Euskadiko Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategiaren Ekintza Planaren ezarpenaren ebaluazioa kualitatiboa da, gehien bat, oraindik ere.

Betearazpenaren lehen urtean, erakunde publikoek Euskadiko Irisgarritasun Unibertsalaren Estrategiari eta haren Ekintza Planari buruz zuten ezagutza mugatua zela eta, hura zabaltzeko ahaleginak egin ziren. Ildo horretan, irisgarritasun unibertsalaren kontzeptuari buruzko sentsibilizazioa landu zen, bai eta jarduera-eremu guztietan inplikaturako eragile guztien erantzunkidetasuna sustatzea ere.

Bigarren urtean, irisgarritasun unibertsalaren ezagutzan eta aplikazioan sakondu zen, gaikako prestakuntza-saioak eta lantaldeak eginez.

Kontsultatutako erakundeek identifikatutako informazio- eta prestakuntza-beharrei erantzuteko, 2024. urtean gida praktikoak etengabe landu dira. Tresna horiek indarrean dagoen araudia behar bezala aplikatzen laguntzeko eta irisgarritasuna hobetzeko neurri eraginkorrak ezartzea sustatzeko diseinatu dira. Dokumentu horien bidez, orientazio argia eta espezifikoa eman nahi da, erakundeei aukera emanez pertsona guztientzako ingurune inklusiboagoak eta irisgarriagoak bermatuko dituzten jardunbide egokiak hartzeko.

Bildutako informaziotik abiatuta, ekintza bakoitzerako fitxa bat egin da, planaren barruan talde, ardatz eta jardun-ildo batekin duen lotura zehaztuz. Gainera, xehetasunez deskribatzen dira ekintzaren helburua, erakunde arduraduna eta lortu nahi diren mugarriak, bai partzialak, bai amaierakoak. Aurrerapen-maila eta egindako zereginak atalean, ekimen bakoitzaren esparruan garatutako ekintza zehatzak zehazten dira. Azkenik, ekintza-planean definitutako jarraipen-adierazleak sartzen dira, horietako bakoitzaren aurrerapena ebaluatzeko.

Kapitulu hau zortzi ataletan egituratu da, sarrera hau barne. 3.2 atalean, ebaluaziorako beharrezkoa den informazioa biltzeko egin diren lanen xehetasuna jasotzen da. Hurrengo atalak Planaren sei ardatzen jarraipenari buruzkoak dira. Bertan, aurreikusitako 41 ekintzei dagozkien fitxak aurkezten dira.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.2 Ebaluaziorako informazioa biltzeko egindako zereginak

Ekintza Planean jasotako jarduera asko ISEKen erantzukizun zuzena badira ere, horien arrakasta administrazio publiko zein pribatu guztien lankidetzaren aktiboaren mende dago. Erakunde horiek funtsezko zeregina betetzen dute aurreikusitako neurrien zati esanguratsu bat inplementatzeko, eta, horrela, ezarritako helburuak benetan betetzen direla ziurtatzen dute.

Lankidetzaren premia horretaz jabetuta, inplikaturako eragileek egindako ekintzei buruzko informazioa biltzeko prozesu bat egin da. Lan horri esker, Ekintza Planean jasotako neurri bakoitzaren betetze-maila ebaluatu ahal izan da, eta lortutako aurrerapenari eta arreta handiena behar duten arloei buruzko ikuspegi argiagoa eman da.

Zeregin hori errazteko, iaz online inprimaki bat diseinatu eta banatu zen ekintzak inplementatzeko arduraren eragile bakoitzarentzat. Tresna horri esker, garatutako ekimenei buruzko informazioa erregistratu eta zentralizatu ahal izan zen, eta, horrela, aurrerapenen jarraipena optimizatu zen.

Plana egikaritu zen bigarren urtetik aurrera, gauzatutako jardueren kontrola eta monitorizazioa are gehiago hobetzeko asmoz, Exceleko liburu bat garatu zen, udalek, beste erakunde publiko batzuek eta ISEKek berak erabiltzeko egituratua. Dokumentu honen helburua da sistema arin eta irisgarri bat eskaintzea, irisgarritasunaren arduradunek beren esku-hartzeak denbora errealean erregistra ditzaten. Horrela, informazioa aldi-aldi eguneratu eta eman dezakete, ISEKek hala eskatzen dionean, eta hasitako ekintzen trazabilitate eraginkorra bermatuz.

Excelen liburuak hainbat orri ditu, bakoitza helburu jakin batekin. Lehenengoak Ekintza Planean jasotako jardueraren guztien laburpen orokorra eskaintzen du, eta jardueraren horiek erakunde publiko eta pribatuaren lankidetzaren dakarte. Dokumentu hau Planaren indarraldi osoa (2022tik 2025era) hartzeko diseinatu da.

Gainerako orrien helburua Planean ezarritako gai-eremuetan ezarritako ekintza bakoitzari buruzko informazio zehatza biltzea da. Horien artean sartzen dira jardunaldiak eta ekitaldiak antolatzea, arreta presentzialeko, telefonikoko eta digitaleko zerbitzuak hobetzea, prestakuntza-jarduerak garatzea eta oztopo arkitektonikoak kentzeko inbertsioak egitea, besteak beste.

Ikuspegi horrekin, ezarritako neurriak betetzen direla bermatzeaz gain, lan-dinamika eraginkorragoa eta koordinatuagoa sortu nahi da inplikaturako eragile guztien artean, eta, horrela, irisgarritasun eta kalitate handiagoa sustatu Ekintza Plana gauzatzean.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Ekintzak Acciones	2022	2023	2024	2025
Udalaren izena Nombre del Ayuntamiento				
Territorio Histórico				
Biztanleria Población				
3. ekintza. BA AL DAGO IRISGARITASUN ARLOKO ARDURADUNIK? Acción 3. ¿TIENE RESPONSABLE DE ACCESIBILIDAD?				
Izena Nombre				
Abizenak Apellidos				
Kargua Cargo				
Udalerria Municipio				
Probintzia Provincia				
Helbide elektronikoa Dirección de correo electrónico				
Telefona Número de teléfono				
4. ekintza. BA AL DUZUE IRISGARITASUN SUSTATZEKO LAU URTEKO PLANIK? Acción 4. ¿TIENE EL AYUNTAMIENTO PLAN CUATRIENAL DE ACCESIBILIDAD?				
Indarean dagoen azken Irigarritasun Plana onartu zen urtea Año de aprobación/actualización del último Plan en vigor				
Aurreikustako aurrekontua Presupuesto previsto				
Gauzatutako aurrekontua Presupuesto ejecutado				
Erantsi, mesedez, Irigarritasun Planaren dokumentua ¿Puede adjuntar el documento del Plan?				
Plan berritar egiteko edo eguneratzeko prozesuan al zaudete? ¿Está en proceso de elaboración de un nuevo Plan o actualización?				
Udalaren irigarritasun-diagnostikorik egin al da? ¿Han elaborado diagnósticos de accesibilidad del municipio?				
Hiri-ingurunearen diagnostikorik egin al da? ¿Se ha realizado un diagnóstico del entorno urbano?				
Eraklin publikoen diagnostikorik egin al da? ¿Se ha realizado un diagnóstico de las edificaciones públicas?				
Garraioaren eta mugikortasunaren diagnostikorik egin al da? ¿Se ha realizado un diagnóstico del transporte y la movilidad?				
Herriaren arretaren diagnostikorik egin al da (informazio-kanalak, edukia, IKT tresnak...)? ¿Se ha realizado un diagnóstico de la atención ciudadana (canales de información, contenido, herramientas TIC...)?				
Irigarritasuna hobetzeko jarduera gehigarriak egin al da lau urteko planean aurreikusi gabekoa?				
< > Laburpen Fitxa-Ficha resumen IrigarritasunEkintzak-Acciones Ekitaldien zerrenda-Eventos Prestakuntza-Formación Arreta irisg.neurriak-medidas				

Irigarritasuna hobetzeko egindako ekintzen zerrenda xehea Detalle de las acciones realizadas para la mejora de la accesibilidad	2022ko aurrekontua Presupuesto 2022	2023ko aurrekontua Presupuesto 2023	2024ko aurrekontua Presupuesto 2024	2025eko aurrekontua Presupuesto 2025

Ezarritako lehen harremanak Estrategia eta Ekintza Plana hedatzeko abiapuntu gisa balio izan du, baita irigarritasun unibertsalaren kontzeptuaren inguruan sentsibilizatzeko ere. Hasierako fase horri esker, aurreikusitako helburuak eta jarduera-ildoak aurkeztu ahal izan dira, eta kontzientziazio handiagoa sortu da ingurune irigarriak eta inklusiboak bermatzearen garrantziaz.

Ildo horretan, kontsulta Euskal Autonomia Erkidegoko erakunde publikoei eta erakunde pribatu askori zuzendu zaie, irigarritasunaren arloan duten inplikazio-maila ezagutzeko eta neurri zehatzak ezartzeko parte-hartze aktiboa sustatzeko. Aldi berean, ISEKeko kideek eremu horretan garatutako ekimenei eta ekintzei buruzko informazioa biltzeko prozesu bat egin da, egungo egoeraren diagnostiko zehatzagoa lortzeko.

Euskadiko udalei dagokienez, ahalegin handia egin da 251 udalerriekin guztiekin harremanetan jartzeko, hainbat komunikazio-kanal erabiliz, estaldura eta erantzun handiagoa bermatzeko. Zehazki, honako zeregin hauek gauzatu dira:

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

2022ko zereginak:

- Udalekin webinar bat egitea, Ekintza Plana, bere eskumeneko ekintzak eta informazioa biltzeko diseinatutako tresna (2022ko ekainaren 7a) azalduz:
 - ✓ EUDELein harremanetan jartzea webinarren formatua eta edukia zehazteko
 - ✓ Udaletarako aurkezpen-gutuna egitea
 - ✓ Webinarra deialdia bidaltzeko kontaktu teknikoaren zerrenda prestatzea
 - ✓ Webinarreko izen-emateen jarraipena
 - ✓ Aurkezpen-dokumentua egitea
 - ✓ Webinarren ospakizuna
- Gaztelaniaz eta euskaraz azalpen-dokumentuak egitea. Dokumentu horiek webinarrean aurkeztu ziren, eta, ondoren, udal guztiei banatu zitzaizkien posta elektronikoz.
- Udalentzako mailinga egitea (lehen mailinga 2022ko ekainaren 10ean), formularioa betetzeko eskatuz.
- Kontsultak jasotzea eta zalantzak argitzea (telefonoz eta posta elektronikoz).
- Telefonoz udal guztiekin harremanetan jartzea, Ekintza Planean jasotako ekintzen gauzatze-mailari buruzko informazioa eskatzeko. Hiru dei sorta egin dira udal guztietara 2022ko ekainetik 2023ko otsailera bitartean.
- Aurrez aurreko bilera Bilboko Udalarekin:
 - ✓ Kalitate eta Ebaluazio Arloa eta Mugikortasun Arloa 22/12/02
 - ✓ Etxebizitza Arloa 22/12/02
- Gasteizko Udalarekin eta Donostiako Udalarekin aurrez aurreko bilera egiteko eskaera.
- Zenbait mail oroigarrien bidalketa.
- Irisgarritasuna hobetzeko planak eta obrak egiteko Eusko Jaurlaritzaren laguntza-deialdien ebazpenak ustiatzea.
- Arabako Foru Aldundiaren obra eta zerbitzuetarako laguntzen deialdietako ebazpenak ustiatzea eta Bizkaiko eta Gipuzkoako foru-aldundien beste laguntza batzuk bilatzea.
- Kontsultak udaletako webguneetan.

2023ko zereginak:

- Udalentzako hainbat mailing egitea: lehenengo mezu elektronikoa 2023ko urritik abendura bitartean, inprimakia betetzeko eskatuz.
- Mezu honetan Excel liburu berria bidali zitzaien, ekintzen jarraipena errazteko; irakurketa errazeko dokumentuak egiteko gida ere bidali zitzaien.
- Kontsultak jasotzea eta zalantzak argitzea (telefonoz eta posta elektronikoz).
- Telefonoz udal guztiekin harremanetan jartzea, Ekintza Planean jasotako ekintzen gauzatze-mailari buruzko informazioa eskatzeko. Hiru dei sorta egin dira udal guztietara 2023ko urritik 2024ko otsailera bitartean.
- Udaletara mailing berria bidaltzea, oraingo honetan fitxa bat bidaliz, jardunbide egokiak edo jarduera aipagarriak identifikatzeko.
- Gasteizko Udalarekin eta Donostiako Udalarekin aurrez aurreko bilera egiteko eskaera.
- Zenbait maila oroigarrien bidalketa.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Kontsultak udaletako webguneetan.

2024ko zereginak:

- **Udalei komunikazioak bidaltzea:**

Udalei hainbat mezu elektroniko bidali zaizkie, Irisgarritasun Unibertsaleko Ekintza Planean jasotako ekintzen inplementazioa errazteko eta gainbegiratzeko.

- Lehen mezu bat, 2024ko abenduan bidalia. Bertan, udalerrri bakoitzean hasitako ekintzen egoerari buruzko funtsezko informazioa jasotzen duen formulario bat eta jardunbide egokiak identifikatzeko fitxa bat betetzeko eskatu zen.
- 2025eko otsailean bidalitako bigarren eta azken gogorazpena, eskaera indartzeko eta irisgarritasunaren arloko ekimenen aurrerapenari buruzko datu eguneratuak biltzen direla bermatzeko.

- **Udalei emandako dokumentazioa:**

Informazioa biltzeko prozesua arintzeko eta ekintzen jarraipen egituratua sustatzeko, bidalitako komunikazio bakoitzean honako hauek sartu ziren:

- Excel formatuko fitxategi bat, udalei ezarritako ekintzak erregistratzeko eta jarraipena egiteko aukera ematen diena.
- Fitxa espezifiko bat, irisgarritasunaren arloko jardunbide egokiak eta jarduera nabarmenak identifikatzeko.

Era berean, herritarrentzako arreta-mota guztietan irisgarritasuna ezartzea errazteko, honako hau bidali zen:

- Arreta eskuragarriako gida, ISEK-k egina, udal-zerbitzuetan arreta inklusiboa hobetzeko jarraibide argiak emateko.

- **Kontsultei erantzutea eta zalantzak argitzea:**

Prozesuan zehar, udalek egindako hainbat kontsultari erantzun zaie, bai posta elektronikoz, bai telefonoz. Zalantza horiek inprimakia betetzearekin, emandako tresnak erabiltzearekin eta irisgarritasun unibertsaleko irizpideak interpretatzearekin lotuta egon dira, batez ere.

- **Ekintzen gauzatze-mailaren jarraipena telefonoz egitea:**

Telefono bidezko zuzeneko harremana ezarri da udal bakoitzarekin, Irisgarritasun Unibertsaleko Ekintza Planean aurreikusitako ekintzak gauzatzeko aurrerapen-maila zehatz-mehatz ezagutzeko.

Arreta berezia jarri da Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko Eusko Jaurlaritzak emandako laguntzaren onuradun izan diren udalei buruzko informazioa biltzean, plan horiek egiteko prozesuan izandako aurrerapen-maila eta plan horietan sartutako ekintzen garapena ezagutzeko.

- **Sailen arteko bilera Donostiako Udalean:**

Jarraipen- eta koordinazio-prozesuaren barruan, sailen arteko bilera bat egin zen Donostiako Udalean, eta 30 udal-teknikarik baino gehiagok parte hartu zuten.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Topaketa horretan, Euskadiko Irigarritasun Unibertsaleko Estrategia eta Ekintza Plana aurkeztu ziren, arlo horretan ahaleginak lerrokatzeko eta aurrerapenak partekatzeko.

Parte-hartzaile bakoitzak bere lan-eremuan irigarritasunari dagokionez egindako aurrerapenak azaldu zituen, baita udal-kudeaketaren egunerokotasunean neurri inklusiboak ezartzeko aurkitutako zailtasun nagusiak ere. **Udal-webguneetan eskuragarri dagoen informazioa aztertzea:**

Udalen web-orrietan kontsultak egin dira, irigarritasunaren arloko jardueri buruzko informazio gehigarria lortzeko, ekintza-planen hedapena egiaztatzeko eta aurrerapen horien berri herritarrei emateko hobekuntza-aukerak hautemateko.

Eusko Jaurlaritzako sailei dagokienez, lehenengo fasean, hasierako harremana egin da sail bakoitzak ISEKen dituen ordezkariekin. Lehen hurbilketa horri esker, sail bakoitzean irigarritasunaren arloko arduradunak eta/edo solaskideak identifikatu ahal izan dira. Nabarmendu behar da prozesu hori oraindik ere abian dela, arlo berriak sortu direlako, eta arlo horiek oraindik ez dutelako aukerarik izan irigarritasunaren hobekuntzan egin dituzten aurrerapenak partekatzeko, bakoitzak bere jardun-eremuaren barruan. Gainera, hauteskunde-prozesuaren ondoren aldaketak izan dira zuzendaritza-karguetan, eta, gaur egun, mugimendu gehiago izaten ari dira maila teknikoan.

Zehazki, honako zeregin hauek egin dira:

2022eko zereginak:

- Eusko Jaurlaritzako sail guztiei mailinga egitea (2022ko ekainaren 3a)
- Eusko Jaurlaritzako sail guztietara telefonoz deitzea, solaskideak identifikatzeko eta ekintza-plana eta informazioa biltzeko prozesua azaltzeko informazio-saioak hitzartzeko.
- Formulario espezifikoak egitea Eusko Jaurlaritzako sailentzat.
- Inprimakiak eta horiek betetzeko jarraibideak bidaltzea
- Eusko Jaurlaritzako sailekin informazio-saioak egitea:
 - ✓ Garraio Plangintzaren Zuzendaritza. 22/06/27
 - ✓ Segurtasun Saila (Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza). 22/07/07
 - ✓ Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila (Baliabide Orokorren Zuzendaritza) 22/07/07
 - ✓ Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila (Zerbitzu Zuzendaritza) 22/07/14
 - ✓ Osasun Saila (Osakidetzako Zuzendariordetza) 22/07/15
 - ✓ Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila (Gizarte Zerbitzuen arduraduna) 22/07/21
 - ✓ Kultura eta Hizkuntza Politika Saila (Zerbitzu Zuzendaritza eta Kultura Ondarearen Zuzendaritza) 22/07/28
 - ✓ Lan eta Enplegu Saila. (Lanbideko Zerbitzu Zuzendaritza) 22/08/03
 - ✓ Hezkuntza Saila. 22/09/02
 - ✓ Gizarte Politika eta Justizia Saila. 22/11/24
 - ✓ Garraio Saila. 22/11/24
 - ✓ Kultura eta Hizkuntza Politika Saila. 22/11/24
 - ✓ Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. 22/11/29

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- ✓ Osasun Saila. 22/11/29
- ✓ Lanbideko Zerbitzu Orokorraren Zuzendaritza. 22/11/29

2023eko zereginak:

- Eusko Jaurlaritzako sailekin informazio-saioak egitea:
 - ✓ Zuzenean. Herritarrei Arreta Emateko Zuzendaritza 23/01/31
 - ✓ Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila. 23/02/01
 - ✓ IREKIA. Gobernu Irekia 23/02/01
 - ✓ Segurtasun Saila 23/02/09
 - ✓ Basquetour 10/02/23
 - ✓ Kontsumobide 23/02/23
 - ✓ Osalan, 23/03/02
 - ✓ Turismo Zuzendaritza 2023/05/24
- Eusko Jaurlaritzako sail guztiei mailinga egitea (2023ko azaroa)
- Mezu honetan Excel liburu berria bidaltzen dizuegu, ekintzen jarraipena errazteko, eta irakurketa errazteko dokumentuak egiteko gida ere bidaltzen dizuegu.
- Kontsultak jasotzea eta zalantzak argitzea (telefonoz eta posta elektronikoz).
- Telefono bidezko harremana, Ekintza Planean jasotako ekintzen gauzatze-mailari buruzko informazioa eskatzeko.
- Mailing berria (2024ko urtarrila), oraingo honetan jardunbide egokiak edo jarduera aipagarriak identifikatzeko fitxa bat bidaliz.
- Zenbait mailing-bidalketa orogarri.
- Sailen arteko mahaiaren bi saio eratu eta egitea:
 - ✓ Lehen saioa: 2023/05/30
 - ✓ Bigarren saioa: 2023/11/29

Tareas 2024:

- Eusko Jaurlaritzako sailekin informazio-saioak egitea:
 - ✓ Segurtasun Saila. Eusko Jaurlaritzako Hauteskunde Prozesuen Arloa 24/01/26
 - ✓ Zuzenean eta Irekia: 24/05/16
- Sailen arteko mahaiaren bilera: 24/07/03
- Eusko Jaurlaritzako sail guztiei mailinga egitea (2024ko azaroa)
- Mezu horretan Excel liburua bidali zitzaientzen, ekintzen jarraipena errazteko, jardunbide egokiak identifikatzeko fitxa bat, eta arreta eskuragarriko gida ere erantsi zitzaientzen.
- Kontsultak jasotzea eta zalantzak argitzea (telefonoz eta posta elektronikoz).
- Zenbait mailing-bidalketa orogarri.

Azkenik, kontsulta hiru foru-aldundiei zuzendu zaie:

- Hiru foru-aldundiekin telefonoz harremanetan jartzea, erakundean irisgarritasunaz arduratuko den solaskide bat bilatzeko.
- Aldundientzako berariazko formularioak egitea.
- Inprimakiak eta jarraibideak bidaltzea.
- Informazio-saioa Arabako Foru Aldundiko irisgarritasun-arduradunarekin. 22/10/27.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Arabako Foru Aldundiko Irisgarritasun arduradunak sailen arteko informazio-bilera antolatzea Arabako Foru Aldundian. (Geroago baliogabetu zen, AFaren beraren barne-arazoengatik. Ezin izan da bilera hau egin).
- Bizkaiko Foru Aldundiaren informazio-saioa (Pertsonen Autonomia Sustatzeko Zuzendaritza Nagusia). 22/10/28.
- 2023an, harremanetan egon gara hiru aldundietako hainbat pertsonarekin, solaskide bat edo batzuk bilatzeko, beren erakundean irisgarritasun unibertsala bultzatzeko. Irisgarritasunaren berrikuntza-taldean hainbat pertsonak parte hartzea lortu da, baina ezinezkoa izan da entitate-mailan solaskide bat lortzea.

Hiru urte hauetan bost bilera egin ditu **Irisgarritasunerako Euskal Kontseiluaren Batzorde Iraunkorrak (ISEK)**:

- ✓ 2022ko martxoaren 30a
- ✓ 2022ko maiatzaren 5a
- ✓ 2022ko irailaren 29a
- ✓ 2023ko apirilaren 25a
- ✓ 2024ko ekainaren 4a

Gainera, ISEKeko kide gehienek irisgarritasun unibertsaleko plan integralen eta araudiaren berrikuspenaren inguruan egindako hitzaldietan parte hartu dute (txosten honen beste atal batean azaltzen da).

Bestalde, ISEKen eta ekintza-plana ezartzeko eta haren jarraipena egiteko laguntza teknikoaren arteko barne-jarraipeneko bilerak egin dira astero. 2022ko martxotik 2025eko otsailera 120 bilera baino gehiago egin dira.

Halaber, 20 jarraipen-bilera baino gehiago egin dira Irisgarritasunaren Behatokiaren webgunea egiteko.

Nabarmentzekoa da txosten honek erakundeek emandako informazioa jasotzen duela. Ondorioz, litekeena da horietako batzuek irisgarritasun unibertsalaren arloko ekimen garrantzitsuak gauzatu izana horien berri eman gabe, eta horrek eragotzi egiten du ekimen horiek ebaluazio-txosten honetan sartzea.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.3 1. Ardatza: 1. Egitura. Gobernantza: Irisgarritasunaren Kudeaketa

Ardatz hau 2 jarduera-ildotan eta 5 ekintzatan antolatzen da:

- 1. ekintza: ISEKi baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak ematea
- 2. ekintza: irisgarritasunaren arloan eskumena duten organoei eta, oro har, herritarrei laguntza eta aholkularitza emateko zerbitzua abian jartzea
- 3. ekintza: erakunde publikoetan irisgarritasunaren ardura duten erakunde, organo, administrazio-unitate eta/edo langileen sare bat identifikatzea
- 4. ekintza: Irisgarritasuna sustatzeko lau urteko programak idaztea eta eguneratzea
- 5. ekintza: Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokia sortzea

Ardatz honen helburua gobernantza-eredu berri bat garatzea da, estrategia gidatzeko eta ezagutza sortzeko. Horretarako, baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak esleitu zaizkio ISEKi (1. ekintza), Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategiaren lehen Ekintza Planaren garapenean, sustapenean, jarraipenean eta ebaluazioan ISEK babesten duen laguntza tekniko kontratatuz.

Gobernantzak erakunde guztiak inplikatzeko dituen, eta eragile guztien artean partekatutako eta zeharkako erantzukizuna dela ulertu behar da. Ildo horretan, funtsezkoa da erakunde bakoitzak irisgarritasunaz arduratzen diren langileak izatea (3. ekintza). Hori dela eta, Ekintza Plana eta haren inplikazioak zabaltzeko ahaleginak egin dira, haren zeharkakotasuna eta erantzunkidetasuna sustatzeaz gain, irisgarritasun unibertsalaren garrantziari eta haren kudeaketaz arduratzen diren pertsonen identifikazioari buruz sentsibilizatu eta informatu da.

Halaber, abenduaren 4ko 20/1997 Legearen 13. artikuluan ezarritakoaren arabera, erakunde publiko bakoitzak irisgarritasunari buruzko lau urteko plan bat izan behar du (4. ekintza), eta plan horretan kanpoko espazioak, eraikinak, azpiegiturak eta zerbitzu publikoak jaso behar dira. Egiaztatu denez, udal gehienek azken 25 urteetan uneren batean Irisgarritasun Plan bat egin duten arren, horietako asko zaharkituta geratu dira eta ez dira eguneratu. Gainera, kasu gehienetan ez da jarraipena egiten, eta horrek zaildu egiten du Euskadiko Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategiaren Ekintza Planaren jarraipen- eta ebaluazio-adierazleak kalkulatzeko funtsezko informazioa lortzea.

Bestalde, gaur egun, udal-planak hirigintza- eta etxebizitza-arloaren mende daude, eta, batez ere, udal-eraikinetan eta hiri-espazioetan arkitektura-oztopoak kentzera bideratuta daude. Ez dira erakundearen arlo guztiak barne hartzen dituzten zeharkako plan gisa ulertzen, ISEKek Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak sustatuz eraldatu nahi duen gai bat, udal-arlo guztien inplikazioarekin.

Horretarako, gida bat garatu da, erakunde publikoek Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak (IUPI) egin ditzaten eredu gisa erabiltzeko, irisgarritasuna espazio, produktu eta zerbitzu guztietan integratuz. Horrez gain, 2023ko azaroan, Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza Sailak ezohiko laguntzen deialdia egin zuen, plan horiek egiteko eta plan horietan jasotako jarduerak gauzatzeko. Ekimen honek 2024an eta 2025ean euskal udalerrietan irisgarritasun unibertsala arian-arian ezartzea bultzatuko duela espero da, eta guztira 90 eskaera jaso dira.

2024ko apirilaren 22ko ebazpenak 39 udali eman zizkien dirulaguntzak Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko, guztira 629.971,50 €-ko zenbatekoarekin. 39 udalerrri horietatik 20 Gipuzkoakoak dira (% 51,3), 11 Bizkaikoak (% 28,2) eta 8 Arabakoak (% 20,5).

Gainera, hiri-igogailuak jartzeko 4.370.028,95 Euroko dirulaguntzak eman dira.

Azkenik, gobernantzaren funtsezko zutabe bat Euskadin irisgarritasunari buruzko informazioa eta ezagutza sortzea eta zabaltzea da. Erakunde publikoekiko harremanetan, udal langileen eta Eusko

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Jaurlaritzaren beraren aholkularitza- eta laguntza-eskaera gero eta handiagoa antzeman da, irisgarritasun unibertsalaren ezarpenean aurrera egiteko gidak, jarraibideak eta gomendioak behar baitituzte. Behar horri erantzuteko, Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokia sortu da (5. ekintza), informazioa eta aholkularitza hedatzeko funtsezko tresna gisa (2. ekintza), bai irisgarritasunean eskumena duten organoentzat, bai herritarrentzat oro har. Behatoki honek bilduma sistema bat ere izango du; herritarrek antzemandako gorabeherak, gabeziak eta beharrek jasotzeko.

<https://isek.euskadi.eus/inicio/>

a) 1. ekintza. ISEKi baliabide ekonomikoan eta giza baliabideak ematea

1.ekintza: ISEKi baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak ematea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	1. EGITURA. GOBERNANTZA: IRISGARRITASUNAREN KUDEAKETA	
JARDUERA-ILDOA	1.1. Lidergo instituzional eta politikoa izatea eta Euskadiko Irisgarritasun Unibertsalaren Estrategiaren Ekintza Planaren egitura arduraduna sortzea	
EKINTZAREN XEHETASUNAK / HELBURUA	ISEKen antolamendu- eta funtzionamendu-erregelamendua berrikustea, sektorearteko mahai gisa eta administrazioen, herritarren, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren, elkargo profesionalen, finka-administratzaileen, enpresa-esparruaren eta abarren arteko lankidetzabide gisa lan egin dezan, Ekintza Planean aurreikusitako ekimenak eskala guztietan inplementatuko direla bermatzeko.	
ARDURADUNA	ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	ISEKek Ekintza Planaren jarraipena egiteko erabilitako formularioak eta prozedura definitzea
	AZKEN HELBURUAK	
EKINTZAREN AURRERAPEN-MAILA / EGINDAKO ZEREGINAK		
- Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategiaren lehen Ekintza Planaren garapenean, sustapenean, jarraipenean eta ebaluazioan ISEKi laguntzeko laguntza teknikoa kontratatzea. - Euskal Autonomia Erkidegoko Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluan parte hartzen duten erakundeen araudia eta zerrenda berrikusi dira, eragile edo gonbidatu berriak proposatzeko. - Ponentzietara, lantaldeetara eta bestelako ekintzetara agente gonbidatu gisa joateko aukera proposatzen da: ✓ CERMI Euskadi (EDEKA) ✓ FEDEAFES (osasun mentala) ✓ FEVAS (Integrazio osoa) - ISEKek Ekintza Planaren jarraipena egiteko informazioa biltzeko formularioak zehaztu dira. Online formatuko formularioak egiten dira, eta Ekintza Plana ezartzeaz arduratzen diren eragile guztien artean banatzen dira posta elektronikoz. - Excel tresna bat ere egin da, udalei eta beste erakunde publiko batzuei irisgarritasun unibertsalaren alde egiten dituzten jardueren jarraipena errazteko, bai jarduketan xehetasunak, bai haietara bideratutako zenbatekoa. - Euskadiko Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategiaren ekintza-planean jasotako ekintzak ezartzeko ardura duten erakunde publiko eta pribatuekin harremanetan jarri da.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

b) 2. ekintza. Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzua

2. ekintza: Irigarritasunaren arloan eskumena duten organoei eta, oro har, herritarrei laguntza eta aholkularitza emateko zerbitzua abian jartzea							
TALDEA		1. BEHARREZKO EGITURA					
ARDATZA		1. EGITURA. GOBERNANTZA: IRISGARritASUNAREN KUDEAKETA					
JARDUERA-ILDOA		1.1. Lidergo instituzional eta politikoa izatea eta Euskadiko Irigarritasun Unibertsalaren Estrategiaren Ekintza Planaren egitura arduraduna sortzea					
EKINTZAREN XEHETASUNAK / HELBURUA		• Beharrezko egitura definitzea (figurak, funtzioak, lan-batzorde espezifikoak eta metodologia) eta ezartzea.					
ARDURADUNA		ISEK					
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	• Aholkularitza-zerbitzu orokorra abian jartzea					
	AZKEN HELBURUAK						
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA							
- Ekintza hau "Euskadiko Irigarritasunaren Behatokia sortzea" izeneko 5. ekintzari lotuta dago; izan ere, Behatoki horren eginkizunetako bat irigarritasunaren arloan eskumena duten organoei eta, oro har, herritarrei laguntza eta aholkularitza emateko zerbitzua eskaintzea izango da. - Behatokia sortu da, eta 2024ko martxotik webgunea irekita dago profesionalek eta herritarrek, oro har, kontsulta dezaten. - Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzuaren jardun-protokolo bat landu du, eta, bertan, irismena, kudeaketa, formatua eta erantzun motak eta abar definitu ditu. - Euskadiko Irigarritasunaren Behatokiaren atal honen egitura eta edukiak prestatu dira: "Laguntza eta aholkularitza zerbitzua", webguneko "Kontaktua" atalaren barruan: - edo sarrera bat erakusteko testuak landu ditu. - edo formulario-eremuak - edo kategoria tematikoak - edo datuak babesteko klausula 2024an, kontsultak jaso dira, bai Behatokiaren webgunean sortutako espazioan, bai Eusko Jaurlaritzaren irigarritasun-helbide elektronikoan: acesibilidad@euskadi.eus							
Kontsulta mota		2022		2023		2024	
Telefonikoa		67		77		4	
Emaila		117		103		102	
Beste baliabide batzuk		82		48		24	
Guztira		266		228		130	
Gainera, udalek 159 salbuespenen berri eman diote ISEKi, 2024an, obra-lizentziak ematean irigarritasun-baldintzak betetzeari buruz:							
Lurraldea		2022		2023		2024	
		Txostenak	Udalerriak	Txostenak	Udalerriak	Txostenak	Udalerriak
Araba		5	3	9	4	19	5
Bizkaia		68	14	75	19	83	18
Gipuzkoa		58	16	59	19	57	14
EAE, guztira		131	33	143	42	159	37
ADIERAZLEAK				2022	2023	2024	
Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzuak egindako aholkularitza-lanen kopurua, eskaera nork egiten duen eta kontsultatutako gaia zehaztuta (administrazioak, auzo-erkidegoak, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeak, enpresak, ekintzailetza- eta berrikuntza-nodoak, saltokiak eta establezimenduak)				266	228	130	

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 3. ekintza. Irigarritasun-arduradunak identifikatzea

3. ekintza: Erakunde publikoetan irigarritasunaren ardura duten erakundeen, organoen, administrazio-unitateen eta/edo langileen sarea identifikatzea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	1. EGITURA. GOBERNANTZA: IRISGARritasunAREN KUDEAKETA	
JARDUERA-ILDOA	1.1. Lidergo instituzional eta politikoa izatea eta Euskadiko Irigarritasun Unibertsalaren Estrategiaren Ekintza Planaren egitura arduraduna sortzea	
EKINTZAREN XEHETASUNAK / HELBURUA	• Erakunde bakoitzaren barruan irigarritasun unibertsala bultzatzeko, jarraipena egiteko eta ezartzeko ardura duten figurak identifikatzea. Erakunde autonomiadunak eta mendeko beste erakunde publiko batzuk ere barne hartuko dituzte.	
ARDURADUNA	ISEK	
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	• Herri-administrazioen egituraren eta antolamenduaren inbentarioa egitea, bakoitzak eremu bakoitzaren balio-katean dituen eskumenak erakusteko (adibidez, garraioaren arloan, Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta udalen eskumenak daude), eta, horrela, irizpideak izatea arduradun eta/edo solaskide egokiak eta beharrezkoak identifikatzeko eta lau urteko planen kopurua eta irismena zehazteko. Administrazio bakoitzak bere esparruan egin beharko du ariketa hori. Administrazio publiko bakoitzak aztertu eta jakinaraziko du.
	AZKEN HELBURUAK	• Erakunde publikoen % 100ean arduradunak identifikatzea. Euskal Autonomia Erkidegoan dauden erakunde publikoen errolda argitaratzea, horietako bakoitzean irigarritasun-arduradunak identifikatuta.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
- Jardun-eremu bakoitzeko eragileen mapa egin du: espazio publikoak eta eraikuntza, garraioak, informazioa eta komunikazioa, hezkuntza, osasuna, lana, gizarte-politika, kultura, aisia, turismoa, merkataritza, justizia eta segurtasuna. - Eremu bakoitzerako maila anitzeko egitura eta eskumenak identifikatu dira: Eusko Jaurlaritza, foru-aldundiak, udalak eta beste eragile batzuk. - Ekintza honi eta beste batzuei buruzko informazioa online jasotzeko formulario bat egin du, errazago bete ahal izateko. Formulario hau Euskadiko udal guztiei, Eusko Jaurlaritzako sailei eta foru-aldundiei banatu zaie. - Gainera, Excel tresna bat egin da, arduradun bakoitzak irigarritasuna hobetzeko jarduketei buruzko informazioa bete dezan, gauzatu ahala, eta, horrela, ISEKi jakinarazteko. - Urte hauetan, erakunde publikoetan irigarritasun-arduradun bat aurkitzea oso zaila dela egiaztatu da. Orain arte, hirigintzak izan du irigarritasuna, hiri-ingurunean arkitektura-oztopoak kentzeko osagaia duelako. Hala ere, irigarritasuna udal osoaren zeharkako gaia izateak, udalak eskaintzen dituen zerbitzu guztiei eragiten dienean, izugarri zailtzen du eginkizun hori bete dezakeen edo nahi duen pertsona bat aurkitzea. Alkatetzatik zuzendu behar den gaia da, eta udal-arlo guztietara iritsi behar da. - Horregatik, identifikatutako arduradun askok behin-behineko izaera dute, solaskide gisa, ez baitira udal osoarekiko zeharkako figura gisa identifikatzen. Udalerrri gehienek ez dute udal osorako zeharkako irigarritasunaren arduradun figura gisa. - Ñabardura hori kontuan hartuta, orain arte, irigarritasunaren 199 arduradun identifikatu dira, hau da, udal guztien % 79,3.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

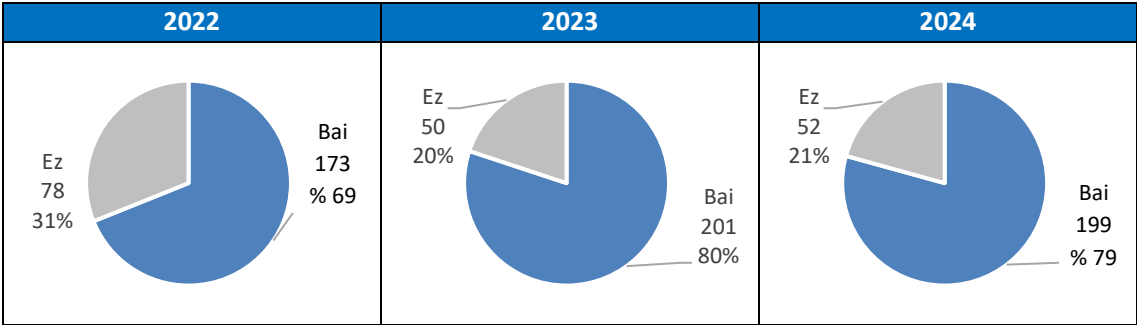
- Bestalde, Eusko Jaurlaritzako Sail guztiekin harremanetan jarri gara, eta irigarritasun-arduradunak identifikatu ditugu Zuzendaritzan, Enpresa Publikoan eta Erakunde Autonomoan. Irigarritasunaren arduradun bat identifikatu da, gutxienez, Eusko Jaurlaritzako 13 sailetatik 12tan (% 92). Guztira, 21 pertsona identifikatu dira; izan ere, sail batzuetan hainbat arduradun daude, sozietate publikoetako edo erakunde autonomoetako zuzendaritzan edo arduradunetan.
- Foru-aldundiei dagokienez, harremanetan jarri gara hiru foru-aldundiekin, eta hiru aldundietan solaskideak dauden arren, kasu batean ere ez dago erakunde osoaren irigarritasunaren ardura duen figurarik. Hainbat saiakera egin dira gobernantza-mailan hiru foru-aldundietan harremana bilatzeko, sailen arteko saioak antolatzeko eta irigarritasun unibertsala sartzeko aldundien ardatz estrategikoen artean. Ezin izan dira saio hauek egin.

ADIERAZLEAK									
	Udaletxeak			Eusko Jaurlaritzako sailak			Foru Aldundiak		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Erakunde publikoetan identifikatutako irigarritasun-arduradunen kopurua	173	201	199	8	10	12	2	0	0
eta guztizkoarekiko %	% 68,9	% 80,1	% 79,3	% 72,7	% 90,9	% 92,3	% 66,6	% 0	% 0

c.1) Udaletatik lortutako informazioaren xehetasuna

Lurralde historikoen arabera azterketak agerian uzten du Gipuzkoan identifikatu direla arduradun gehien (guztizkoaren % 89,7), gero Bizkaian (% 74,3) eta, azkenik, Araban (% 72,5). Arabaren kasuan, lurralde horretan oso udal txikiak dira nagusi, eta egiaztatu da kanpoko arkitektoen presentzia handia dela, hainbat udalen kudeaketa partekatzen baitute. Kasu gehienetan, figura hori aipatzen da irigarritasunaren arduradun gisa. ISEKetik irigarritasuna udal osoarentzako zeharkako gai gisa ulertzeko beharra azpimarratzen saiatzen ari da, eta gai horrek eragina du bai eraikitako elementuetan eta hiri-ingurunean, bai udalak eskaintzen dituen zerbitzuetan.

3.1 grafikoa Udaletan irigarritasun-arduradunak identifikatzea

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.1 taula Udaletako irisgarritasunaren arduradunak, lurralde historikoen arabera

	Udaletxeak, GUZTIRA	2022ko arduradunak		2023ko arduradunak		2024ko arduradunak	
		Kopurua	%	Kopurua	%	Kopurua	%
Udaletxeak							
Araba	51	28	% 54,9	37	% 71,1	37	% 72,5
Bizkaia	113	71	% 62,8	85	% 75,9	84	% 74,3
Gipuzkoa	87	74	% 85,0	79	% 90,8	78	% 89,7
Euskadi, guztira	251	173	% 68,9	201	% 80,1	199	% 79,3

Arduradunaren karguaren azterketan sakonduz, informazioa eman dutenei bakarrik erreparatuz gero, % 59,8 kargu teknikoei dagokiela egiaztatzen da, batez ere arkitektoak eta aparejadoreak izanik. Bestalde, % 16,1ek kargu politiko bat izendatu du irisgarritasun-arduradun gisa, % 14,1ek profil administratiboagoa duten beste kargu batzuk, eta % 10,1ek kanpoko langileak (arkitekto aholkulariak).

3.2 taula Udaletako irisgarritasun-arduradunen kargua, 2024

KARGUA	Irisgarritasunaren arduraduna	Gutizkoaren %	Arduraduna dutenen %
Kargu politikoak	32	% 12,7	% 16,1
• Alkatea	25	% 10,0	% 12,6
• Alkateordea/2. alkateordea	4	% 1,6	% 2,0
• Zinegotziak (alkatetzakoak, hirigintzakoak)	3	% 1,2	% 1,5
Kargu teknikoak	119	% 47,4	% 59,8
• Udal-arkitektoa, obrak eta zerbitzuak...	58	% 23,1	% 29,1
• Arkitekto teknikoa, aparejadorea	41	% 16,3	% 20,6
• Ingeniaria, ingeniari teknikoa	2	% 0,8	% 1,0
• Beste teknikari batzuk (mugikortasuna, ingurumena, iraunkortasuna, saila Lurraldekoa)	18	% 7,2	% 9,0
Beste kargu batzuk (idazkari kontu-hartzailea, administraria)	28	% 11,2	% 14,1
Kanpoko langileak (arkitekto aholkularia, kanpoko enpresa)	20	% 8,0	% 10,1
Arduraduna duten udalak guztira	199	% 79,3	% 100,0
Irisgarritasun-arduradunik gabe edo informaziorik eman gabe	52	% 20,7	
UDALETXEAK, GUZTIRA	251	% 100,0	

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 4. ekintza. Irigarritasunari buruzko lau urteko planak

3. ekintza: Irigarritasuna sustatzeko lau urteko programak idaztea eta eguneratzea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	1. EGITURA. GOBERNANTZA: IRISGARritASUNAREN KUDEAKETA	
JARDUERA-ILDOA	1.1. Lidergo instituzional eta politikoa izatea eta Euskadiko Irigarritasun Unibertsalaren Estrategiaren Ekintza Planaren egitura arduraduna sortzea	
EKINTZAREN XEHETASUNAK / HELBURUA	Abenduaren 4ko 20/1997 Legearen 13. artikulua betez, erakunde publiko bakoitzak lau urtean behingo programa bat egin beharko du, kanpoko espazioak, eraikinak, azpiegiturak eta erabilera edo zerbitzu publikoko zerbitzuak barne hartzen dituenak. Erakunde autonomiadunak eta mendeko beste erakunde publiko batzuk ere barne hartuko dituzte. Erakunde pribatuak, beren borondatez, lau urteko programa horiek egin ahal izango dituzte, beren jarduera-eremuaren ezarpena eta irigarritasun-baldintzetara egokitzea planifikatzeko.	
ARDURADUNA		ISEK
HELBURUAK	HELBURU PARTZIALAK	- Administrazio publikoek, urtero, ISEKi informazioa emango diote, bai lau urteko programak prestatzeko buruz, bai egun daudenak eguneratzeko eta/edo handitzeko buruz, bai programa horiek egiteko eta horietan jasotako esku-hartzeak gauzatzeko aurrekontu-zuzkidurei buruz. - Urtero, eremu bakoitzeko arduradun-solaskideen izendapenen berri emango zaio ISEKi, eta/edo gerta daitezkeen aldaketen berri.
	AZKEN HELBURUAK	Lau urteko planak erakunde publikoen % 100ean
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
- Ekintza hau 3. ekintzari lotuta dago: irigarritasunaz arduratzen diren erakundeek eta pertsonen sare bat identifikatzea. <u>Irigarritasun-planak udal-mailan</u> - Euskadiko 251 udalekin harremanetan jarri gara. 2024aren itxieran 230 udal identifikatu ziren, uneren batean Irigarritasun Plana egin zutenak. - Hala ere, kasu gehienetan plan zaharrak ziren, gerora eguneratu gabe eta egindako jardueren jarraipenik egin gabe. Horietatik 39 baino ez dira 2020an edo hurrengo urteetan egindako/eguneratutako planak. - Nabarmentzekoa da Barakaldoko Udalaren kasua, Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integrala egiteko prozesua hasi duen lehen udalarena, ISEKen barruan egindako ereduari jarraituz. Era berean, beste lau udalek irigarritasun-plan berri bat egin dute azken biurtekoan (Igorreko, Ormaiztegiako eta Tolosako Udalak 2024an eta Basauriko Udalak 2025ean egindako berriena). - Gainera, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak, 2023ko azaroan, dirulaguntzen lerro berri bat jarri zuen abian toki-erakundeentzat, Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integralen bidez Irigarritasun Unibertsaleko Estrategia ezartzeko eta plan horietan aurreikusitako jarduerak gauzatzeko. Deialdi hori 2024ko apirilean ebatzi zen, eta 97 eskabide jaso zituen guztira. Azkenik, 39 plan egiteko laguntzak eman ziren, 629.971,50 € eta 16 obra egiteko (4.370.028,95 €). - Informazio hori biltzeko, zeregin hauek egin dira: ✓ Mailinga udal guztiei ✓ Webinar informatiboa ✓ Udal guztiekin telefonoz harremanetan jartzea (hainbat dei-txanda) ✓ Udalei fitxak itzultzea, baliozkotu ditzaten		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

✓ 2024an, 2022-2023 aldirako fitxa bidali zaie udal guztiei, 2024an egindako jarduerekin eguneratu dezaten. Era berean, Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak (HNPE) idazteko laguntzen onuradun izan diren udalekin harremanetan jarri gara, Plana egiteko prozesuan izandako aurrerapen-maila ezagutzeko, bai eta ezarritako partaidetza-mekanismoak eta Planaren irismena ezagutzeko ere, irisgarritasun fisikotik harago fokua zabaltzeko eta Udalaren zeharkako plan gisa jasotzeko. Ildo horretan, hasitako plan gehienak prestatzen ari dira, laguntzak justifikatzeko azken eguna (2025eko urriaren 31) baino lehen amaitzeko. ✓ Eusko Jaurlaritzatik eta foru-aldundietatik jasotako dirulaguntzen azterketa • Egiaztatu da udalek irisgarritasuna hobetzeko jarduerak egiten dituztela, batez ere oztopo arkitektonikoak kentzera bideratutakoak, baina, oro har, ez dute jarduketan gauzatzearen jarraipenik egiten, irisgarritasuna hobetzera bideratutako zenbatekoak eta irisgarritasun-planen gauzatze-maila identifikatzeko. • Irisgarritasuna hobetzeko jarduketak obra garrantzitsuagoetan sartzen dira, eta, gehienetan, kontsultatutako udaleko langileak ez dira gai (edo lan handia egingo lukete) irisgarritasunera berariaz bideratutako zenbatekoak bereizteko. • Hori dela eta, udal gutxiak ematen dute irisgarritasun-planen gauzatze-mailari buruzko informazioa.	
Udal-planen guztizko aurrekontuak	
• Informazioa duten planen guztizko aurrekontua 480,5 M €-koa da. • 85 udalek, gainera, gauzatutako aurrekontuari buruzko informazioa eman dute. 85 plan horietan aurreikusitako aurrekontua, guztira, 330,3 M €-koa da, eta gauzatutako aurrekontua, berriz, 85,2 M €-koa; beraz, gauzatze-ehunekoa % 25,8 da. • Gainera, beste 94,4 milioi euro erabili dira irisgarritasun-planetan sartuta ez dauden jardueretarako.	
ADIERAZLEAK	
Udaletako irisgarritasunari buruzko lau urteko planen kopurua	230
• Guztizkoaren %	% 91,6
Lau urteko planak, aurreikusitako aurrekontuari buruzko informazioarekin	125
• Guztizkoaren %	% 49,8
Udalen lau urteko planetan aurreikusitako aurrekontua (125 plan) (€)	480.543.802,5 €
Gauzatutako aurrekontua ere adierazi duten udalen lau urteko planetan aurreikusitako aurrekontua (85 plan) (€)	330.307.329,2 €
Lau urteko planetan gauzatutako aurrekontua (85 plan) (€)	85.160.462,5 €
• Lau urteko planetikoa betetze-ehunekoa	% 25,8
Irisgarritasun-planetatik kanpo gauzatutako aurrekontuak (€)	94.378.775,2 €
Eusko Jaurlaritzako sail eta sozietate publikoen irisgarritasun-planak	
• Eusko Jaurlaritzako sailei dagokienez, lege ez dute beren planak izateko betebeharririk, nahiz eta ekintza-planak hala eskatzen duen. Hala ere, Eusko Jaurlaritzaren Ekintza Planaren helburuak betetzen lagundu behar dute, Plan gisa ulertzen baita. Beraz, irisgarritasun unibertsalaren arloan egiten dituzten jardueren erregistro bat izan beharko lukete, gutxienez. • 2023ko ekitaldian, irisgarritasunari buruzko sailen arteko mahai bat eratu da, arlo bakoitzak bere irisgarritasun-plana izan behar duela eta bere jardueren jarraipena egin behar duela azpimarratzeko. Txosten honen beste atal batean, 11. ekintzaren barruan kokatzen den mahai hau xehetasun handiagoz kontatzen da. Mahai hau bi aldiz biltzen da 2023an eta behin 2024an. • Justizia Zuzendaritzak, ETSk (Euskal Trenbide Sarea) eta Alokabidek irisgarritasun-plan propioa dute: ○ Justizia Zuzendaritzak 2,3 milioi euroko (2024-2027) aurrekontua duen Irisgarritasun Plana du. Planak desgaitasunen bat duten pertsonentzako justiziaren irisgarritasuna bermatu nahi du, lau ardatz estrategikoren bidez: justiziarako sarbidea, ofiziozko txanda espezializatu bati buruzko azterketekin eta doako laguntza juridikoaren	

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

unibertsalizazioarekin; egoitza judizialerako sarbidea, igogailuak eta irigarritasun elektronikoa bezalako azpiegiturretan hobekuntzak eginez; prozeduretarako sarbidea, doikuntza eta laguntza prozesalekin; Bideratzaileen Programa sortzea eta adimen artifizialean oinarritutako itzultzaile automatiko bat garatzea, irakurketa errazterako; eta ezagutza eta sentsibilizazioa, langileak prestatuz, justiziara sartzeko gida bat argitaratuz eta gogobetetasuna neurtzeko sistema bat garatuz.

- **ETSk (Euskal Trenbide Sarea)** Irigarritasun Plan bat du (2024-2028), azken berrikuspen-fasean dagoena eta bere geltoki eta jardueretan irigarritasuna bermatzea bilatzen duena. Aldaketa garrantzitsuena Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integralak idazteko jarraibideen eta gomendioen gidako irizpideak EAEko erakundeetan txertatzea da (1. edizioa-2023), irismena erakundearen arlo guztietara zabalduz.
- **Alokabidek** 2020-2050 Plana du (Zero Plana), alokairuko parke publikoaren Energia Birgaitzeko eta Irigarritasunerako Plana. Planaren aurrekontua 7,5 milioi eurokoa da, eta irigarritasun unibertsala sustatzeko partida espezifikoa 100.000 eurokoa izan da 2023an.

Sail eta sozietate publiko batzuk, Irigarritasun Planik ez izan arren, irigarritasuna sustatzeko neurriak ezartzen ari dira. Jarraian, 2024ko jarduera nabarmenenak aurkezten dira:

- **Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Hizkuntza Politika Sailak** hainbat ekimen garatu ditu hainbat eremutan irigarritasuna sustatzeko.
 - Kiroletan, gaixotasun kronikoak dituzten pertsonentzako berregokitze funtzional eta sozialeko programak lagundu ditu, Kirol Egokituaren Federazioak diruz lagunduta eta ekitaldi inklusiboak babestuta, hala nola Basket Up Deportistas DI eta Parabádminton Internacional.
 - Hizkuntza-politikan, Euskal Autonomia Erkidegoko zeinu-hizkuntzari buruzko azterlan bat finantzatu du.
 - Hezkuntzan eta euskalduntzean, HABEk euskara ikasteko plataformak adimen-urritasuna duten pertsonentzat egokitzea bultzatu du, azterketetan egokitzapenak egitea erraztu du, dislexiari eta zentzumen-ezintasunei buruzko prestakuntza sustatu du, eta euskara irakasteko metodologia inklusiboak ikertzeko beka eman du.
 - Liburutegietan, ONCE Fundazioarekin lankidetzan aritu da liburuak Brailera eta audio-formatura transkribatzeko.
 - Museoetan, ARTIS+ jardunaldiak antolatu ditu kulturari eta nahi ez den bakardadeari buruz hausnartzeko, eta Museoak eta Alzheimerra programa garatu du, artea gaixotasun hori duten pertsonen eta haien zaintzaileei hurbiltzeko. 2025erako, museoetan erabateko gizarteratzea lortzeko bidean aurrera egiten jarraitzea aurreikusten da.
- **Etxebizitza eta Hiri Agenda Saileko Etxebizitza Sailburuordetzak**, Etxebizitza, Berrikuntza eta Kontrol Zuzendaritzaren bitartez, Irigarritasun Unibertsaleko Estrategia ezartzeko toki-erakundeentzako dirulaguntzei buruzko Agindua gauzatu du, Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiten eta haren jarduerak gauzatzen lagunduz. Ekimen hori urte anitzekoa da, bost milioi euroko aurrekontu-zuzkidurarekin, eta 2024rako zati espezifiko bat esleitzen da.
- **Hezkuntza Sailak**, Azpiegitura, Baliabide eta Teknologia Zuzendaritzaren bitartez, ikastetxeetan irigarritasuna hobetzea lehenesten du. 2024an, hainbat udalerritan obrak egin dira eskola eta institutueta irigarritasuna hobetzeko, besteak beste, Bilbon, Lemoan, Sestaon, Eibarren, Erreterian, Soroluzen eta Usurbilen. Gainera, Gasteizen, Abanto-Zierbenan, Barakaldon, Bilbon, Muskizen, Zallan eta Zizurkilan obra-lizitazioaren fasean dauden proiektuak idatzi dira. Halaber, Audio, Gasteiz, Abanto-Zierbena, Amorebieta, Basauri, Otxandio, Portugalete, Beasain, Eibar eta Elgoibarko zentroetan arkitektura-oztopoak kentzeko hainbat proiektu idazten ari dira. Jarduera horien helburua da hezkuntza inklusiboagoa eta eskuragarriagoa bermatzea Euskadin.
- **Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografiko Sailak** irigarritasun unibertsala sustatzeko hainbat ekintza ezarri ditu bere eskumenen barruan. 2024an, alde aurreko ekimenak hobetzera eta

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

indartzera bideratu ditu ahaleginak, funtsezko dokumentuetan administrazio-hizkera sinplifikatzea barne, hala nola telelaguntzako eta gizarte-bonu termikoko fitxetan, ulermena erraztuz. Gainera, esku-hartze sozialeko jardueretarako dirulaguntzen deialdiaren bidez, desgaitasuna eta premia bereziak dituzten pertsonen autonomia pertsonala eta integrazio komunitarioa sustatzen duten proiektuak finantzatzen ditu urtero. Laguntza jaso duten programen artean, honako hauek daude: banakako laguntza, bizimodu independentea sustatzea, helduarorako gaitasunetan gaitzea eta hainbat herritan irisgarritasun-ikasketak egitea.

- **Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak** hainbat neurri ezarri ditu irisgarritasun unibertsala sustatzeko, eta etorkizunean Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integral bat garatzea aurreikusten du, zuzenbide pribatuko erakunde publiko bihurtzeak baldintzatuta. Zentro laguntzaileei dagokienez, autoebaluaiozko galdetegiak bidali dira, indarreko araudira zenbateraino egokitzen diren ebaluatze; Lanbideren zentroetan eta bulegoetan, berriz, etorkizuneko esku-hartzeetarako hobekuntza-beharrak identifikatzen ari dira. Gainera, irisgarritasunari buruzko 68/2000 Dekretua betetzea eskatzen zaie zentro laguntzaileei. Azpiegituren arloan, Lanbidek aurrera egin du bere bulegoak modernizatzen, eta 2024an amaitu ditu Bilbao Santutxuko bulegoaren obrak, eta Oiongoak hasi ditu.
- **Kontsumobidek** sistematikoki integratzen ditu irisgarritasun-irizpideak bere jardueretan, batez ere herritarrekiko komunikazioan eta kolektibo kalteberekiko arretan. Ekintza isolatuak ezarri beharrean, institutuak zeharkako irisgarritasunaren aldeko apustua egin du bere ekimen guztietan. 2024an, bere web orri berriaren garapena nabarmendu du, aurreikusitakoa baino proiektu konplexuagoa, komunikazio-irisgarritasunaren erreferente bihurtu dena, informazioa publiko guztiengana argi eta modu inklusiboan iritsiko dela bermatuz.
- **Antolamendu Zerbitzuak eta Turismoa Sustatzeko Zerbitzuak** hainbat hobekuntza egin dituzte irisgarritasunean 2024an. Turismo-gidak egiaztatze bereizgarria egokitu du, QR eta grafia zabaldua gehituta, ikusmen-desgaitasuna duten pertsonen ikusgaitasuna hobetzeko. Turismo-establezimenduentzako zehapen-prozeduraren dokumentuak ere berrikusi dira, ulergarriagoak eginez eta zehapenak ordaintzeari buruzko jarraibide argiak gehituz. Turismoa sustatzeari dagokionez, Euskadiko Turismo Atariak erabilerraztasuna indartu du diseinu egokigarriaren bidez (responsive design) eta web-irisgarritasunari buruzko araudiak betez, hala nola 1112/2018 Errege Dekretua eta WCAG 2.1 (AA maila). Ekintza horiek bermatzen dute informazio turistikoa irisgarriagoa eta inklusiboagoa izatea herritar guztientzat.
- **Merkataritza Zuzendaritzak** laguntza handia eskaintzen dio merkataritza-sektoreari ekipamenduetarako, establezimenduak modernizatzeko eta abarretarako. Diruz lagundu daitezkeen inbertsioen artean, mugikortasun urriko pertsonen irisgarritasuna erraztuko duten arkitektura-oztopoak kentzeko egindako erreformak sartzen dira.
- **Industria, Trantsizio Energetiko eta Jasangarritasun Saileko Teknologia**, Berrikuntza eta Eraldaketa Digitaleko Sailburuordetza irisgarritasun unibertsala txertatu du I+Gri laguntzeko programetan, eta nabarmentzekoa da Hazitek programa, Euskadin ikerketa industrialeko eta garapen esperimentaleko proiektuak bultzatzen dituen. 2024an, irisgarritasunaren arloko funtsezko bi ekintza gauzatu dira: batetik, Hazitek-en proiektuak baloratzeko irizpideak eguneratzea, irisgarritasun unibertsalari egindako ekarpena eta beste irizpide batzuk barne hartuta, hala nola ingurumen- eta gizarte-inpaktua, genero-ikuspegia eta euskararen garapena; eta, bestetik, aurreko urteetan finantzatutako proiektuak aztertze saiakera bat, irisgarritasunean hobekuntzak sartu dituztenak identifikatzeko, nahiz eta azterlan hori ezin izan zen osatu, haien konplexutasun metodologiko eta teknikoagatik.

Irisgarritasun-planak foru-aldundietan:

- Foru-aldundietan ez da Irisgarritasun Planik identifikatu.
- Foru-aldundietako gizarte-arloek lan egin dute desgaitasunen bat duten pertsonen bizi-kalitatea hobetzeko planak ezartzeko, baina ez dago irisgarritasuna arlo guztietara zeharka eta herritar guztiei zuzenduta lantzeko planik.
- Irisgarritasun-planen kopurua handitzeko, bai eta plan horien kalitatea eta homogeneotasuna handitzeko ere, horiek guztiak Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak izan daitezen,

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egitea eta ezartzea erraztuko dien gida bat landu da. Lan horrek 4 lan-saiotan garatutako partaidetza-prozesu bat jarraitu du, ponentzia-formatuan. Prozesu horretan, honako hauek egin dira:

- ✓ ponentzien funtzionamendu-protokoloa,
- ✓ saioak egiteko laguntza-dokumentuak eta
- ✓ Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko gida-dokumentua

d.1) Irisgarritasuna hobetzeko Eusko Jaurlaritzak emandako laguntzak

2023ko azaroan, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak beste laguntza-agindu bat onartu zuen, Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralen bidez Euskadiko Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategia bat ezartzeko eta plan horiek barne hartzen dituzten jarduketak gauzatzeko toki-erakundeentzako salbuespenezko dirulaguntzak arautu eta horietarako deialdia egiteko. Dirulaguntza horiek bost milioi euroko aurrekontua dute (bat 2024ko urteari dagokio, bi 2025ekoari eta gainerakoak 2026koari).

Laguntzen helburua da **toki-eremuan irisgarritasunaren kontzeptu zabalagoa eta unibertsalagoa integratuko duten planak sortzen laguntzea**, Euskadiko Irisgarritasun Unibertsalaren Estrategiarekin eta haren ekintza-planarekin bat etorritik. Plan horiek 2020an eta 2021ean onartu ziren, hurrenez hurren. Bi dokumentu horiek irisgarritasunari heltzen diote, ingurune, prozesu, produktu eta zerbitzu guztiak pertsona guztiek eta bizitzako esparru guztietan erabat erabilgarriak eta ulergarriak izatearen ikuspegitik.

Aginduak bi laguntza-lerro biltzen ditu. Lehenengoaren xedea da IUPI sortzea irisgarritasunaren ikuspegi zabalarekin (oztopo arkitektonikoez gain, ikusmenekoak, entzumenezkoak, kognitiboak edo organikoak barne, bai ingurune fisikoan, bai zerbitzu publikoetan edo arloetako informazio-kanaletan), 10.000 euroko edo gehiagoko aurrekontu babesgarriarekin eta gehienez 50.000 euroko laguntzekin (% 85era arteko dirulaguntza ematen da).

IUPIk idazten laguntzeko, Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluak gida bat idatzi du, eta pertsona guztien eskura jarri du Eusko Jaurlaritzaren webgunean eta Irisgarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunean.

Bigarren linearen xedea da NBPetan aurreikusitako jarduerak gauzatzea (ingurune fisikoa irisgarritasun fisiko, sentsozial eta kognitiboaren beharretara egokitzea, igogailu edo plataforma jasotzaileen bidez ibilbide irisgarriak diseinatuz, zerbitzu egokituak edo seinaleztapena hobetuz, besteak beste). Bigarren kasu horretan, aurrekontu babesgarriak 50.000 eurokoa edo handiagoa izan behar du, lan guztien % 50 eta % 85 artean finantzatzen da jarduketa motaren arabera, eta laguntzaren zenbatekoa gehienez 500.000 eurokoa da.

Udalek, mankomunitateek, udalerrria baino lurralde-eremu txikiagoko entitateek eta Euskadiko kuadrillek hilabeteko epean eskatu zituzten laguntzak, eta **97 eskaera jaso dira guztira**. Deialdi hori 2024ko apirilean ebatzi zen behin betiko, **Irisgarritasun Unibertsaleko 39 Plan Integral egiteko laguntzak emanez** (guztira, 629.971,50 €) eta 16 obra egiteko (guztira, 4.370.028,95 €).

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.3 taula Eusko Jaurlaritzak emandako laguntzak, IUPI (Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak) egiteko eta horietan aurreikusitako jarduerak gauzatzeko, 2024

Lurralde historikoa	EUSKO JAURLARITZAREN LAGUNTZAK, GUZTIRA					
	PLANAK		OBRAK		GUZTIRA	
	Kopurua	Zenbatekoa	Kopurua	Zenbatekoa	Kopurua	Zenbatekoa
Araba	8	144.721,96	--	--	8	144.721,96
Bizkaia	11	177.109,00	5	1.398.722,03	16	1.575.831,03
Gipuzkoa	20	308.140,09	10	2.971.306,92	30	3.279.447,01
EAE, guztira	39	629.971,50	15	4.370.028,95	54	5.000.000,00

Diruz lagundutako jarduerak 2025eko urriaren 1era arte gauzatu ahal izango dira planen lerroaren kasuan, eta 2026ko urriaren 1era arte, berriz, IEPBek jasotako ekintzak gauzatzearen kasuan. Guztira, erakunde bakoitzak 500.000 euro jaso ahal izango ditu gehienez agindu honetako laguntzetatik.

Aurretik, Eusko Jaurlaritzak 20 urtetan (2001-2020) 6 milioi euro baino gehiago eman dizkie euskal udalei Irisgarritasun Planak egiteko, eta 56,24 milioi euro udalerriko irisgarritasuna hobetzea dakarten obrak egiteko: guztira, 62,2 milioi euro 2001-2020 aldian. Hau da, Eusko Jaurlaritzak udalerrien irisgarritasuna hobetzen lagundu du, urtean 6,2 milioi eurotik gorako zenbatekoarekin.

Azpiarratzekoa da EAEko udal guztiek jaso dutela laguntzaren bat azken 25 urteetako uneren batean, Irisgarritasun Plana egiteko edo eguneratzeko, edo bertan sartutako obrak egiteko. Laguntza horiek, funtsean, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailaren dirulaguntzen aginduen bidez bideratu dira.

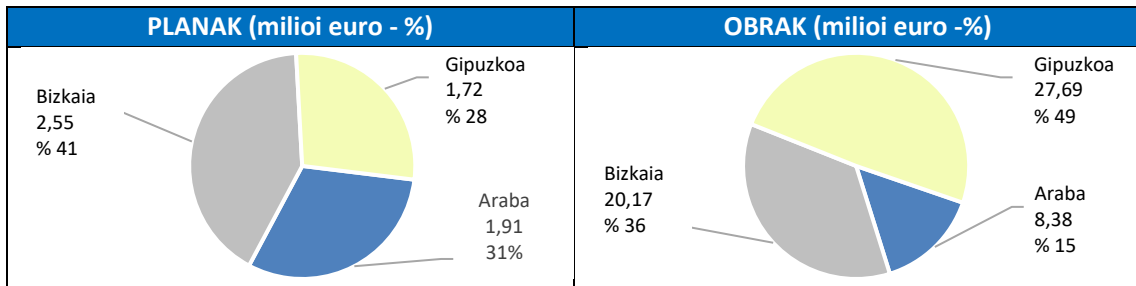
3.4 taula Irisgarritasun-planak eta irisgarritasuna hobetzeko obrak egiteko Eusko Jaurlaritzak udalei emandako dirulaguntzen zenbateko osoa

Lurralde historikoa	EUSKO JAURLARITZAREN LAGUNTZAK GUZTIRA (2001-2020)		
	PLANAK	OBRAK	GUZTIRA
Araba	1.907.658	8.376.818	10.284.476
Bizkaia	2.554.363	20.169.803	22.724.166
Gipuzkoa	1.719.773	27.690.303	29.410.076
EAE, guztira	6.099.593	56.236.924	62.336.517

Laguntza horien lurralde-banaketari erreparatuta, Bizkaia biltzen ditu irisgarritasun-planak egiteko dirulaguntzen % 41, Arabak % 31 eta Gipuzkoak % 28. Obretarako laguntzei dagokienez, Gipuzkoak hartzen du emandako zenbatekoen erdia inguru (guztizkoaren % 49), ondoren Bizkaia (% 36) eta, azkenik, Arabak (% 15).

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.2 grafikoa Irigarritasunerako Eusko Jaurlaritzaren laguntzen banaketa lurralde historikoen arabera

3.5 taula Eusko Jaurlaritzak emandako dirulaguntzen bilakaera

Lurralde historikoa	2001-2016		2018		2019		2020	
	Planak	Obrak	Planak	Obrak	Planak	Obrak	Planak	Obrak
Araba	1.684.354	7.182.718	9.1113	538.656	83.666	315.523	48.525	339.921
Bizkaia	2.152.950	15.232.274	107.629	2.025.939	225.640	1.810.288	68.144	1.101.302
Gipuzkoa	1.387.505	18.720.400	174.767	3.177.915	56.693	3.439.563	100.808	2.352.425
EAE, guztira	5.224.609	41.135.392	291.509	5.742.510	365.999	5.565.374	217.476	3.793.648

d.2) Euskadiko udaletako irigarritasun-planak

Aurreko atalean ikusi den bezala, Eusko Jaurlaritzaren laguntzek udaletako irigarritasun-planen bolumen handia egiten lagundu dute. Hala, Euskadiko 251 udaletatik 230ek (guztizkoaren % 92) irigarritasun-plan bat egin dute unerren batean azken 25 urteetan. Hala ere, eskura dagoen informazioa kontuan hartuta, plan horietako asko zaharrak dira eta ez dira eguneratu; beraz, 2020tik 2025era bitartean egindako 39 irigarritasun-plan baino ez dira kontabilizatu.

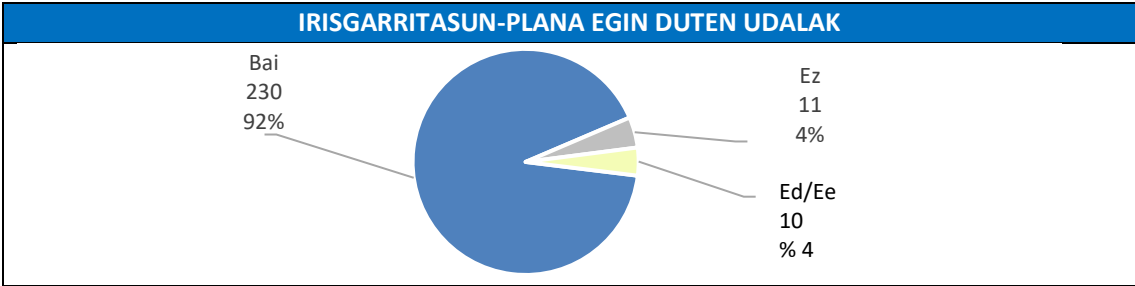
Hala ere, plan berriak egiteko edo daudenak IUPIren eredu berriaren arabera eguneratzeko laguntzetarako eskaera asko jaso direnez (90 eskaera), pentsa daiteke irigarritasun-planen kopurua nabarmen handitu dela 2025ean, urriaren 31n amaitzen baita plana egiteko justifikazio-epea.

Alde horretatik, harremanetan jarri gara Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integrala (IUPI) idazteko laguntzen onuradun izan diren udalekin, plana egiteko prozesuan izandako aurrerapen-maila ezagutzeko. 2025eko otsail-martxoan, gehienak prestatze-fasean daude, eta azken biurtekoan Barakaldo, Igorre, Ormaiztegi eta Tolosako udalei 2024an dagozkien 5 plan eta Basauriko Udalak 2025ean egindako berriena detektatu dira.

Bestalde, laguntza horien onuradun diren udalek adierazi dute planak irigarritasun unibertsaleko plan integral bat izateko irizpideei erantzuten diela, irigarritasun fisikotik haratago doazen eta udalaren zeharkako plan gisa ulertzen diren alderdiak kontuan hartuta. Kasu gehienetan, hainbat eragilek (herritarrak, elkarteak, eta abar) parte hartzea aurreikusten du plana prestatzeak, baita udaleko arloek ere. Hala ere, plana egiteko ardura hirigintzaren alorrak kudeatzen du nagusiki.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

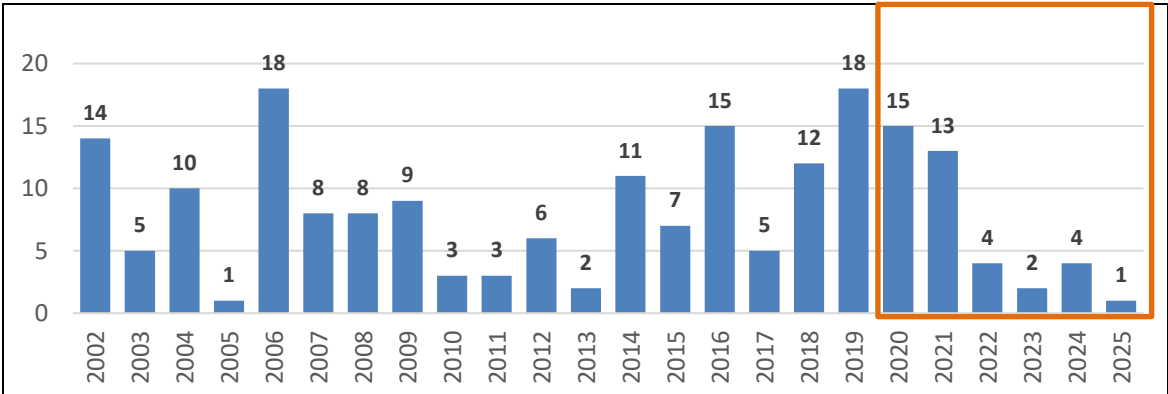
3.3 grafikoa Euskal Autonomia Erkidegoko udaletako irisgarritasun-planak

3.6 taula Irisgarritasun-planak lurralde historikoen arabera

Lurralde historikoa	Euskadiko udalak, GUZTIRA	Irisgarritasun Plana duten udalak	
		Kopurua	Guztizkoaren %
Araba	51	47	% 92,2
Bizkaia	113	102	% 91,1
Gipuzkoa	87	81	% 92,0
Euskadi, guztira	251	230	% 91,6

3.4 grafikoa Irisgarritasun-planen banaketa, plana onartu zen urtearen arabera

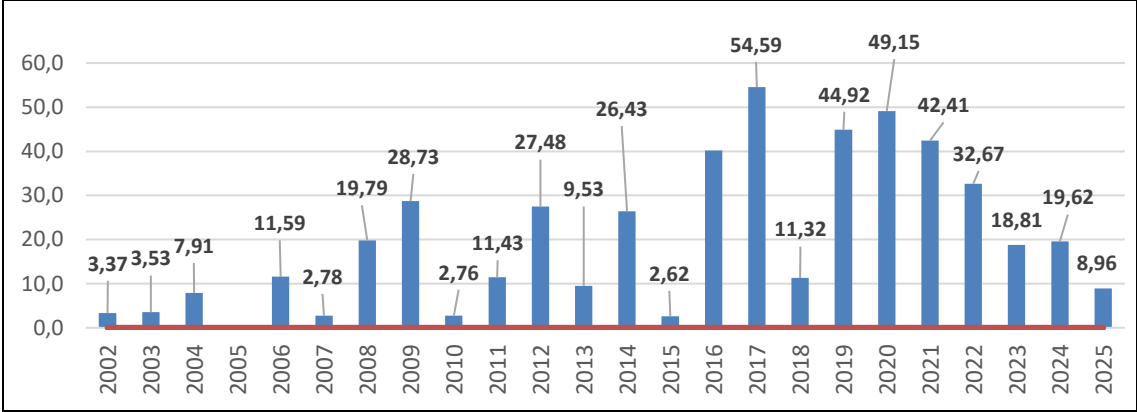

Udal gehienek aurreikusitako aurrekontuaren datua ematen dute, baina ez gauzatutako aurrekontuarena. Adierazi dute oso zaila egiten zaiela kalkulatzea, ez dutelako egin dituzten jardueren jarraipenik egiten, edo ekintza horiek obra handiagoetan sartzen direlako, irismen handiagoarekin, eta oso zaila egiten zaielako irisgarritasunera bideratutako zenbatekoa xehatzea. Kasu batzuetan, egikaritze-ehunekoen estimazioak eskaintzen dituzte.

Hala eta guztiz ere, informazio hori eskaini duten 125 planetan sartutako obren zenbateko osoa 480 milioi eurokoa da. Hurrengo grafikoa ikus daiteke zenbateko hori, plana onartu zen urtearen arabera banatuta.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.5 grafikoa Irisgarritasun-planek aurreikusitako aurrekontuen zenbateko osoa, plana onartu zen urtearen arabera (milioi eurotan)

Hurrengo taulan, urte bakoitzean onartutako plan kopuruaren xehetasuna, urte bakoitzean aurreikusitako eta gauzatutako aurrekontuen zenbatekoa, eta bi datu horiek aurkeztu dituzten 85 udalak kontuan hartuta, hau da, Irisgarritasun Planen aurrekontu aurreikusia eta gauzatua, egikaritze-ehunekoa agertzen dira. Informazio hori kontuan hartuta, egiaztatu da gauzatze-ehunekoa % 25,8koa dela.

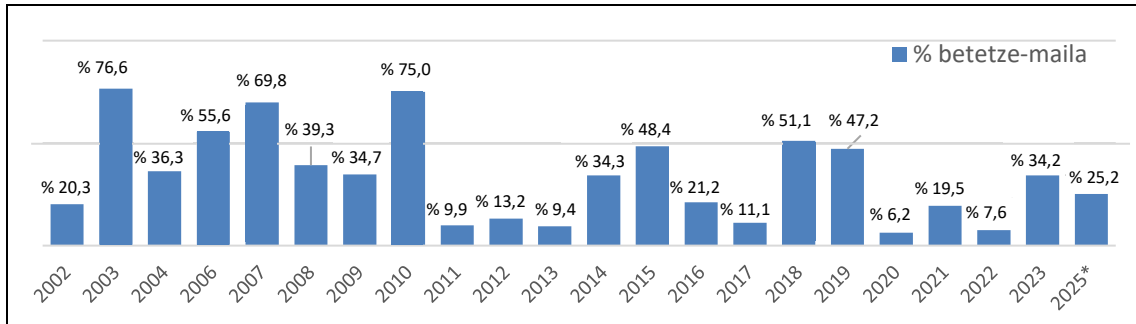
3.7 taula Irisgarritasun-planetan aurreikusitako aurrekontuak eta gauzatutako aurrekontuak, guztira

Plana onartu zen urtea	Planak, guztira		Gauzatze-aurrekontuak ekarri dituzten planak			
	Plan kopurua	Aurreikusitako aurrekontuen zbk., guztira	Plan kopurua	Aurreikusitako aurrekontuen zbk., guztira	Gauzatutako aurrekontuen zenbatekoa, guztira	% Betetze-maila
2002	2	3.366.806	1	2.024.962	410.097	% 20,3
2003	2	3.526.651	1	2.611.736	2.000.000	% 76,6
2004	4	7.910.104	2	1.827.495	663.950	% 36,3
2006	8	11.593.238	5	5.673.715	3.152.519	% 55,6
2007	3	2.776.394	2	1.399.188	977.222	% 69,8
2008	7	19.785.267	4	14.509.465	5.697.734	% 39,3
2009	8	28.733.441	7	25.163.452	8.739.301	% 34,7
2010	1	2.760.668	1	2.760.668	2.070.501	% 75,0
2011	3	11.429.078	2	1.437.734	142.073	% 9,9
2012	4	27.482.175	4	27.482.175	3.626.178	% 13,2
2013	2	9.528.322	1	8.166.682	770.096	% 9,4
2014	9	26.427.576	9	26.427.576	9.057.908	% 34,3
2015	2	2.616.293	2	2.616.293	1.266.046	% 48,4
2016	12	40.173.865	6	17.158.043	3.629.714	% 21,2
2017	5	54.586.847	4	44.358.897	4.924.316	% 11,1
2018	8	11.316.098	4	5.557.303	2.839.258	% 51,1
2019	12	44.921.472	10	41.036.956	19.384.855	% 47,2
2020	13	49.147.241	8	33.015.324	2.059.283	% 6,2
2021	11	42.406.591	8	17.555.542	3.422.349	% 19,5
2022	4	32.672.472	2	21.760.229	1.645.604	% 7,6
2023	1	18.808.298	1	18.808.298	6.428.331	% 34,2
2024	3	19.619.306	-	-	-	-
2025	1	8.955.598	1	8.955.598	2.253.128*	% 25,2
GUZTIRA	125	480.543.803	85	330.307.329	85.160.463	% 25,8

*Aurreko planean gauzatutako aurrekontua jasotzen du

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.6 grafikoa Irisgarritasun Planen egikaritze-ehunekoa, onarpen-urtearen arabera

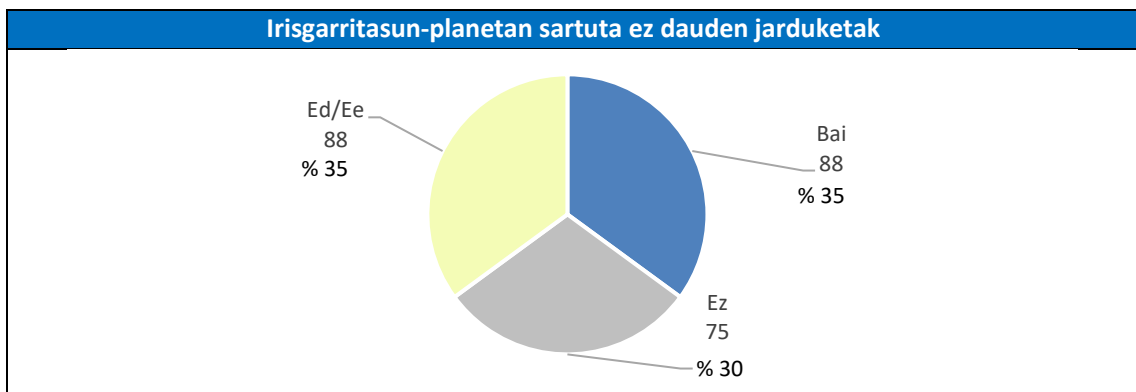

* Aurreko planean gauzatutako aurrekontua barne hartzen du

Aurreikusitako aurrekontua eta gauzatutakoa adierazi duten udalak bakarrik sartzen dira.

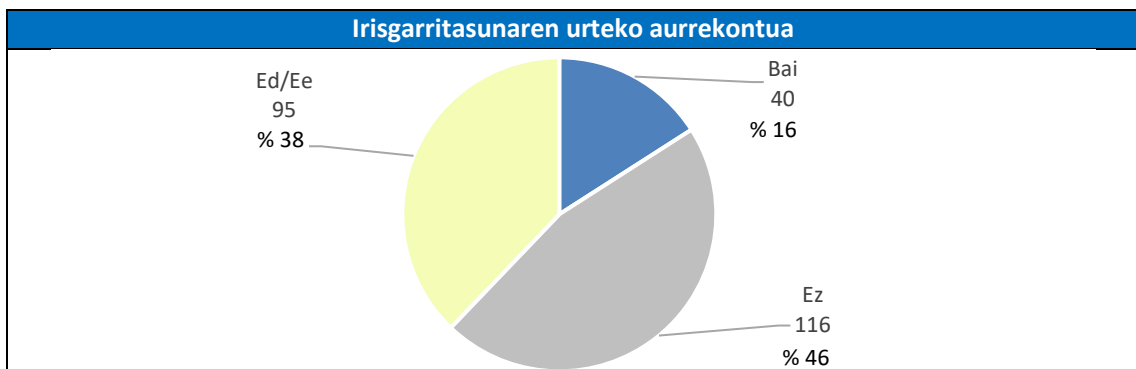
Bestalde, 88 udalek adierazi dute Irisgarritasun Planetan sartuta ez dauden irisgarritasuna hobetzeko jarduerak egiten ari direla. Horietatik 64k jarduera horien zenbatekoa adierazi dute, guztira 94,38 milioi euro.

3.7 grafikoa Garatu al dute Irisgarritasunaren Lau Urteko Planean sartuta ez dauden irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?

Bestalde, 40 udalek adierazi dute urteko partida bat dutela udalerriko irisgarritasuna hobetzeko, edo azken urtean aurrekontu hori bideratu dutela. Guztira, 36 udalek 11,86 milioi euroko aurrekontua dute urtean.

3.8 grafikoa Ba al dute irisgarritasuna hobetzeko urteko aurrekonturik?

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d.3) Udalek irisgarritasuna hobetzeko bideratutako guztizko zenbatekoak

Udalek irisgarritasuna hobetzeko bideratutako guztizko zenbatekoak Plana ezarri den lehen hiru urteetan, udalek 191,4 milioi euro inbertitu dituzte irisgarritasuna hobetzeko hainbat ekimenetan. Urteko batez bestekoa 63,8 milioi eurokoa da. Datuak 122 udaletakoak dira, hau da, udal bakoitzak 500.000 euro inguru inbertitzen ditu urtero, batez beste.

3.8 taula Udalek irisgarritasuna hobetzeko bideratutako guztizko zenbatekoak

Partida mota	Baietz esan duten udalen kopurua	Gauzatutako aurrekontuaren datua eman duten udalen kopurua	Gauzatutako aurrekontua (eurotan)
2022 urtea			
Plana	178	76	63.132.802,8
Planetik kanpo	58	28	21.664.221,4
Urteko partidak	37	31	14.134.292,4
IRISGARRITASUNA, GUZTIRA	114 (bikoiztasunik gabe)	94 (bikoiztasunik gabe)	98.931.316,6
Metatua 2022-2023			
Plana	122	81	69.827.176,3
Planetik kanpo	62	38	47.229.517,23
Urteko partidak	37	31	14.134.292,4
IRISGARRITASUNA, GUZTIRA	118 (bikoiztasunik gabe)	100 (bikoiztasunik gabe)	131.190.985,9
Metatua 2022-2023			
Plana	125	85	85.160.462,5
Planetik kanpo	87	63	94.378.775,2
Urteko partidak	40	36	11.856.887,5
IRISGARRITASUNA, GUZTIRA	139 (bikoiztasunik gabe)	122 (bikoiztasunik gabe)	191.396.125,2

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

e) 5. ekintza. Euskadiko Irigarritasunaren Behatokia

5. ekintza: Euskadiko Irigarritasunaren Behatokia sortzea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	1. EGITURA. GOBERNANTZA: IRIGARRITASUNAREN KUDEAKETA	
JARDUERA-ILDOA	1.2. Euskadiko irigarritasunari buruzko informazioa eta ezagutza sortzea eta partekatzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK	• Irigarritasunaren arloan hainbat erakunderi eskatu beharreko informazioa definitzea, irigarritasunaren egoeraren diagnostikoa egiteko. • Plan honen garapenak berak sortutako lanen emaitza zabaltzea. • Erreferentziazko plataforma digital bat mantentzea. • Dauden zerbitzuen irigarritasun-baldintzen jarraipena, berrikuspena eta egiaztapena. • Argitalpenetan eta erreferentziazko plataformetan laguntzea. • Lehendik dauden beste behatoki batzuekin koordinatzea, hala nola IKUSMIRAK-Gizarte Zerbitzuen Behatokia edo Hirugarren Sektorearen Behatokia. • Beste estatistika-organo batzuekin koordinatzea, irigarritasunaren arloko adierazleak sartzeko (EUSTATen azterlanetan irigarritasuna sartzeko). • Estatuko zein nazioarteko beste lurralde-eremu batzuetako erakunde baliokideen identifikazioa eta haiekiko harremana sartzeko. • Irigarritasunari buruzko diagnostikoak eremu guztietan aztertzea, lantzea eta zabaltzea (inguruneen, produktuen, zerbitzuen eta komunikazioen inbentarioa)	
RESPONSABLE	ISEK	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	• Urtero, EAEko eremuetako "irigarritasunaz arduratzen diren unitateek" Ekonomia Gaietarako eta Eraldaketa Digitalerako Ministerioaren Web Irigarritasunaren Behatokira bidalitako txostenak bidaliko dituzte, honako gune hauetan irigarritasunaren arloan bete beharrekoak: Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkaria, Hezkuntza, Egoitza Elektronikoa, Eusko Jaurlaritza (Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko eta Hobetzeko Zuzendaritza), Osasun Saila, Lanbide (Lana), Zerga Sistema, Arabako Foru Aldundia, Bizkaiko Foru Aldundia, Gipuzkoako Foru Aldundia, Bilboko Udala, Donostiako Udala, Gasteizko Udala. • Diagnostiko-txostenak eta hartu beharreko neurrien proposamenak biltzea. • EAEko Eraikinen Erroldako irigarritasun-adierazleak biltzea
	AZKEN MUGARRIA	• Irigarritasunaren arloan eskuragarri dagoen informazioaren iraulketa sistematizatzea, informazioa errazago zabaltzeko eta EAEko irigarritasunaren benetako argazki bat izateko, metrikak egokitu behar diren ala ez baloratu ahal izateko eta/edo beharrezkoak diren neurriak hartzea baloratu ahal izateko..
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
2022an, Euskadiko Irigarritasunaren Behatokia sortzeko lehen urratsak eman ziren, haren kontzepzioari, egiturari, formatuei, helburuei eta abarri dagokienez: • Behatokiaren dokumentu-berrikuspena, ISEKeko kideei aurkeztu zaien dosier bat prestatzeko. • Zerrenda bat prestatzea etorkizunean izan daitezkeen sinergietarako. • Web-mapa eta maketaren zirriborroa garatzea, web-garapena inplementatzeko • Behatokiaren Jarduera Plana garatzea • Behatokiaren logo bat egitea • Eustaten estatistikei eta irigarritasunari buruzko dokumentazioa biltzea		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

2023an Behatokia sortzeko beharrezko zereginetan aurrera egin da.

2024ko martxotik aurrera, Behatokiaren webgunean sar daiteke esteka honen bidez:
<https://isek.euskadi.eus/inicio/>

Hauek dira egin diren zereginak:

- Informatikoki garatu da webgunea, eta argitaratu beharreko egituraren, atalen, formatuen eta edukiaren diseinua ekipo informatikoaren eta irisgarritasunean espezializatutako talde teknikoaren artean elkarlanean egin da, asteroko bileren bidez, atalak arazteko, doitzeko eta zehazteko.
- Berrien, dokumentazio interesgarriaren eta abarren bilaketak egin ditu.
- Txantiloiak egin ditu, formatuak definitu ditu, edukiak idatzi ditu eta testu alternatiboak idatzi ditu.
- Edukiak igo dira webgunera: dokumentazioa, albisteak, jardunbide egokiak, etab.
- Webeko erabilerraztasunari buruzko aholkularitza- eta laguntza-zerbitzua ezarri da.
- Harreman interesgarriak bildu dira, Euskadiko irisgarritasun-behatokiaren webgunea prentsa-mailingean sar dezaten, webgunea irisgarritasunari buruzko edukiez hornitzeko.

Webguneak sei atal ditu:

- **Zer da?** Atal horretan, gainera, Behatokiaren funtzioak, misioa, ikuspegia eta printzipioak azaltzen dira.
- **Dokumentazioa eta lege-esparrua.** Dokumentazioa, araudia, nazioarteko aintzatespeneko estandarrak eta ohiko galderak biltzen ditu.
- **Gaurkotasuna:** irisgarritasunari eta ekitaldi interesgarriei buruzko albiste nabarmenenak.
- **Herritarren parte-hartzea:** Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokiak herritarren eta eragile interesdun guztien parte-hartzea sustatzen du, komunitatean irisgarritasuna sustatzeko. Ponentziei, lantaldeei eta inkestei buruzko informazioa dago hemen.
- **Diagnostikoa:** modu garden eta argian erakusten du Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokiak Euskadin garatutako irisgarritasun-ekintzei buruz biltzen duen informazio guztia.
- **Berrikuntza:** udalek, erakunde publiko edo pribatuek zein Hirugarren Sektoreak garatutako ekintzek abian jarritako "Jardunbide Egokiak" adibideak sartu dira, inguruneek, zerbitzuek eta produktuek gero eta oztopo gutxiago izan ditzaten.

ADIERAZLEAK	
Eremu desberdinetako irisgarritasun-baldintzei buruzko txosten-diagnostiko xehatuen kopurua	--
Plan eta zerbitzu sektorialetan sartutako jarraipen-adierazleen kopurua	--
Dauden webguneen erabilerraztasuna berrikusteko eta egiaztatzeko txostenen kopurua, EN 301 549:2018 "IKT produktu eta zerbitzuetarako irisgarritasun-betekizunak" araua betez	--
Irisgarritasun unibertsalari buruzko informazioa duen webgunearen trafikoa Euskadin	--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Euskadiko Irigarritasunaren Behatokia

Dokumentazioa eta lege-esparrua

Parte-hartzea

Euskadiko Irigarritasunaren Behatokiak herritarren eta interesa duten eragile guztien parte-hartzea sustatzen du, komunitatean irigarritasuna bultzatzeko.

Gaurkotasuna

Atal honetan irigarritasunari buruzko albiste nabarmenenak eta ekitaldi interesgarriak jasotzen dira.

Albiste nabarmena

Euskadi: konpromiso partekatua

Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Hiri Agendako sailburu Denis Itasok amaitu eman dio "Euskadi: konpromiso partekatua" jardunaldiari.

IREKIA

Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Hiri Agendako sailburu Denis Itasok amaitu eman dio "Euskadi: konpromiso partekatua" jardunaldiari. "Euskadi: konpromiso partekatua" gaur egun, Etxebizitza eta Hiri Agendako sailburu Denis Itasok bi ekimen berri iragarri ditu, Euskal Autonomia Erkidegoko irigarritasunaren hobekuntza aurrerapen esanguratsua ekarriko dutenak.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Irisgarritasun Unibertsalari buruzko Donostiako jardunaldiaren laburpen-bideoa eskuragarri

Argitalpen-data: 2025/02/24
Urriaren 29an izan zen, Kursaaileko Kongresu Jauregian.
ISEK

Ekintza Planaren ebaluazio-txostenak (txosten hau bezala) Euskadiko Irisgarritasun Behatokiaren webgunean ere eskuragarri daude:

Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren I. Ekintza-plana 2023. urteko ebaluazio-txostena

Dokumentu-zerrenda

- 2023-Ebaluazio-Txostena.pdf (PDF, 3,25 MB)

Xehetasunak

Ekintza Plan honek 6 ardatz estrategiko, 18 jarduera-ildo eta 41 ekintza ditu.

ISEKen laguntza tekniko gisa, IKEI eta ILUNION Accesibilidad enpresek ebaluazio-txosten hau egin dute plana ezartzeko esparruan irisgarritasunari buruz garatutako ekintzak zehaztuz.

Egilea: ISEK, Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseilua

Argitaratzailea: ISEK

Orrialdeak: 177 o.

Hizkuntza: Euskara

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.4 2. ardatza: 2. egitura. Eskubideak bermatzeko esparru juridikoa

- 6. ekintza: Indarrean dauden araudien artearen egoera berrikusteko (diagnostikoa) lantaldeak definitu eta diseinatzeko dokumentua
- 7. ekintza: lantaldeak abian jartzea indarrean dagoen araudia aztertzeke (diagnostikoa) eta indarrean dagoen araudia egokitzeko, posizionamendua, interpretazio-irizpideak eta hobetzeko iradokizunak egiteko, profesionalen elkargoekin eta desgaitasuna duten pertsonak ordezkatzen dituzten erakundeekin eta Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko beste elkarte batzuekin batera.
- 8. ekintza: 7. ekintzan egindako lanaren emaitza eta 29. ekintzatik lortutakoak jasoko dituzten txostenak egitea.
- 9. ekintza: jarduera-eremu bakoitzean aplikagarriak diren irisgarritasun-araudiei buruzko eskuliburuak eta/edo laguntza-aplikazioak egitea (egindako txostenen emaitzak)
- 10. ekintza: esparru bakoitzaren balio-katean (prozesuak, prozedurak, zerbitzuak ematea...) irisgarritasuna sartzeko gidak egitea, Administrazio Publikoaren eremu bakoitzerako eta eremu pribaturako. Erakunde pribatuentzako jardunbide egokiak: marketin inklusiboa, hizkuntza argia, komunikaziorako irisgarritasuna.
- 11. ekintza: irisgarritasun unibertsalaren, arau-hausteen eta zehapen-araubidearen arloko eskumenen mugaketari buruzko txostena.
- 12. ekintza: hautemandako arazoarentzako konponbideak diseinatzea: beharrezko indargarriak neurtzea, lizentziak eta baimenak emateko eskumena duten organoei laguntzeko bulegoa sortzea, nahitaezko txostenak, lizentziak eta baimenak emateko eskumena duten erakundeen irisgarritasunaren arloko ikuskapen- eta kontrol-funtzioa indartzea eta definitzea.
- 13. ekintza: Gorabeherak, beharrak eta gabeziak jasotzeko sistema bat sortzea – atalka banatuta –, eremuko arduradunei helaraziko zaiena, irisgarritasun-planetan sartzeko, zuzentzeko.
- 14. ekintza: irisgarritasun unibertsalean espezializatutako klinika juridiko bat diseinatzea

Ardatz honen helburua da irisgarritasun unibertsalaren arloan indarrean dagoen araudia betetzen dela bermatzea. Euskadiko Irisgarritasunari buruzko Legea 1997az geroztik dago indarrean, eta hainbat araudi sektorialekin osatzen da. Hori dela eta, ezinbestekoa da kontzeptuak argitzea eta horien aplikazioa erraztuko duten tresnak garatzea.

Horretarako, Planak lantaldeak sortzea proposatzen du (6., 7., 8. eta 9. ekintzak), egungo araudia aztertzeke eta behar bezala ezartzen lagunduko duten gidak egiteko. Talde horiek lankidetzametodologia bat hartzen dute, eta bertan parte hartzen dute Hirugarren Sektoreko elkarteek, elkargo profesionalek, desgaitasuna duten pertsonak ordezkatzen dituzten erakundeek eta arlo espezifiko bakoitzean espezializatutako beste eragile batzuek.

Lehenengo hitzaldia: Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko gida

2022an, Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralen (IUPI) inguruko lehen ponentzia egin zen. Elkarlaneko 4 saio egin ondoren, IUPIak egiteko gida bat sortu zen. Behin betiko dokumentua 2023. urtearen hasieran onartu zen, eta ISEKen webgunean zabaldu zen, Irisgarritasun Plan Integralak eta plan horietan jasotako jarduerak egiteko laguntzen deialdia zela eta:

<https://www.euskadi.eus/cvpa-planes-de-accesibilidad-universal-en-euskadi/web01-a2acces/es/>

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

< Etxebizitza

Irigarritasunaren Sustapena

Etxebizitza eta Hiri Agenda Saila

Irigarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia	ISEK	Ohiko Galderak	Araudia	Irigarritasun Planak	Laguntzak
Dokumentazioa eta Argitalpenak	Esteka Interesgarriak				

ISEK - Irigarritasun Unibertsaleko Planak Euskadin

Dokumentu hau irigarritasun unibertsaleko estrategiak garatzeko laguntza eta erreferentzia gisa sortu da, batez ere Euskal Autonomia Erkidegoko toki-erakundeei eta erakunde publikoei zuzenduta; hala ere, beste erakunde batzuentzat edo horien unitate sektorialentzat ere baliagarria izan daiteke.

Irigarritasun unibertsaleko estrategia horiek **Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integralen (PIAU)** bidez ezartzen dira. Euskadi erabat irigarria lortzeko. Eta irigarria diogunean ez gara ari hiriespazioei, eraikin publikoei, lantokiei eta etxebizitzetaz buruz bakarrik; horiez gain, komunikazio digitalaren horizonte berriak irekitzen dituzten ingurune ez-fisikoak eta herritarren eskubide guztiak ere hartzen ditugu kontuan, [Euskadiko Irigarritasun Unibertsalaren Estrategia](#) jasotzen den bezala.

Testuinguru horretan, eta Euskadiko hainbat erakunde publikorekin harremanetan jarri ondoren, beharrezkotzat jo da irigarritasun unibertsaleko lau urteko estrategia horien garapena eta implementazioa bultzatzea erakunde publikoetan, toki-erakundeak zein organismo publikoak izan, eta baita erakunde pribatuaren artean ere, guztiak EAEko Estrategiarekin bat etorritik.

[Esteka](#) honen bidez deskarga dezakezu dokumentua

Erabilerraztasunaren Behatokiaren webgunea abian jartzearekin batera, dokumentu hau eskuragarri dago webgune berrian ere:

<https://isek.euskadi.eus/inicio/>

Bigarren hitzaldia: Irigarritasunaren arloan indarrean dagoen araudiaren azterketa

Halaber, 2023an, Euskadin irigarritasunari buruz indarrean dagoen araudi tekniko orokorra aztertzeke bigarren hitzaldi baten lehen lau saioak egin ziren. Saio horien ondorioz, gida bat egin da, Euskal Autonomia Erkidegoko irigarritasun-araudia aplikatzeko eta interpretatzeko irizpideak bideratzeko eta bateratzeko: 20/1997 Legea, abenduaren 4koa, Euskal Autonomia Erkidegoan irigarritasuna sustatzeko.

Euskal Autonomia Erkidegoan irigarritasunaren arloan indarrean dagoen Europako, Estatuko eta Autonomia Erkidegoko legediak bat egiten dutenez, eguneroko lana errazteko tresna praktikoa da, eta, beraz, ez da salbuesten erreferentziatzeko araudira eta profesional bakoitzak bere jardueran egokitzen jotzen dituen interpretazio-irizpideetara jotzeko beharretik.

Gidak apirilaren 11ko 68/2000 Dekretuaren egiturari eusten dio. Dekretu horren bidez, hiri-inguruneen, espazio publikoen, eraikinen eta informazio- eta komunikazio-sistemen irigarritasun-baldintzei buruzko arau teknikoak onartu ziren. Dokumentu horri EKTren TMA/851/2021 Agindutik, 2019/882 (EB) Zuzentarautik eta 1544 EDTik datozen zatiak gehitu zaizkio. Era berean, legediari eta haren aplikazioari buruzko analisi eta iruzkin teknikoak gehitu dira.

Gidaz gain, lan-saioak egin dira elementu zehatzetarako azalpen-fitxak diseinatzeko eta egiteko. 2023an eta 2024an, 7 saio egin dira, eta, horietan, hiri-ingurune hainbat elementutarako irizpideak aplikatzeko fitxak egin dira: guztira, 19 fitxa egin dira.

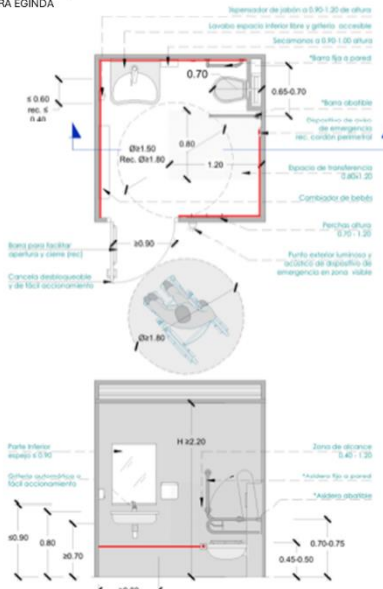
3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

2025ean, talde horrekin lanean jarraituko dugu fitxa gehiago egiteko, elementu guztiak osatu arte. Dokumentazio hori guztia eskuragarri egongo da Euskadiko Irisgarritasun Behatokiaren webgunean.

HIRI-PARLAMENTOEN FITZA:		U.13	
KOMUNAK		APLIKAZIOA	
PARAMETROAK	68/2000 Dekretua	TMA/85/2011 Agindua	Tarte bateragarria/konparatiboa
OROKORTASUNAK			
Komun egokituen zukidura	Elementu bat sexu bakoitzerako, 10 edo frakzio bakoitzeko	Multz bakoitzaren hamarretik edo zatitik bat.	Elementu bat sexu bakoitzerako, talde bakoitzeko 10 edo frakzio bakoitzeko.
Garbitegi egokitu batean izpilikua eta komuna jartzea	Esplizituki mugatu gabe. Grafikoetatik ondorioztatzen da.	Esplizituki mugatu gabe.	Esplizituki mugatu gabe. POr funtzionaltasuna, egokituakoa kabinak espazio berau konketa izatea eskatzen du. Gomendioa: Kabinaren konekta eta komuna dute (EK7)
IPArekin konezioa	Mugatu gabe.	IPArekin komunikatuta.	Konektozko ibilbide iragarriarekin komunikatuta egon beharko luke.
Kabinara sartzeko maniobera-espazioa	≥1,80 m (komunak banatzeak espazioak edo IParen sarbide zuzena).	≥1,50 m, sarrerako ateararen aurrean. Espazio hori ezin izango da bat etorri, ez IParekin, ez atea irekitzekaz eskobatatuko emurearekin.	≥1,80 m, sarrerako ateararen aurrean, eta espazio hori ezin izango da bat etorri oinezkoen ibilbide iragarriarekin, eta kabinako ateararen pertertuk ekaritzeko emurearekin ere.
Sarbidea	Mugatu gabe.	Sarbidea oinezkoentzako ibilbide iragarriarekin berdinidute egongo da, eta ez du itergunerik edo eskalera-mailarik izango.	Sarbidea oinezkoentzako ibilbide iragarriarekin berdinidute egongo da, eta ez du itergunerik edo eskalera-mailarik izango.
KABINA			
Kabinako ate malguk kanporantz edo lerragarriak	Ez da inoiz barrualderantz irekiko.	Sarrerako ate kanporantz edo iristalartuan bota ahal izango da.	Bai. Sarrerako ate kanporantz edo iristalartuan bota ahal izango da.
Ateak. Gubieneko zabalerara librea	Pasabide-zabalerara: ≥90 cm	Pasatzeko zabalerara libre ≥90 cm	Pasabide-zabalerara: ≥90 cm
Ateak. Zokaloa	Oriek, bi aldeetan, babes-zokalo bat izango dute, gutxienez 30 cm-ko altueraraino.	Mugatu gabe.	Oriek zokalo babesle bat izango dute bi aldeetan, gutxienez 30 cm-ko altueraraino.
Irekitzeko eta ixteko mekanismoen altuera	0,90-1,20 m	0,70 – 1,20 m	0,90 – 1,20 m
Irekitzeko eta kuerratzeko mekanismo iragarriak	Komunenat automatikoki irekitzen denean, argi eta soinu bidezko abisu-seinalea izango du. Kabinara irekitzeko modak sartu behar badira, makina sarbitalaren atalaren arazutako da.	Erraz erabili daiteke ixteko mekanismoa, eta, larrialdietan, kabinatik ireki daitezkeen.	Erraz erabili ahal izango da ixteko mekanismoa, eta, larrialdietan berriz gertatu gero, kanpotik ireki ahal izango da (presioaren edo palanaren funtzioak), eta esku bakoitzaren manioberatzeko moduak edo automatikoak). Automatikoak irekitzen bada, abisatzeko argi- eta soinu-seinalea izango du. Irekitzeko kanporantz sartzearren baldintzapean badago, makina saltzearen alorrean arazutako da. Altueratik hiru inosteko analisia

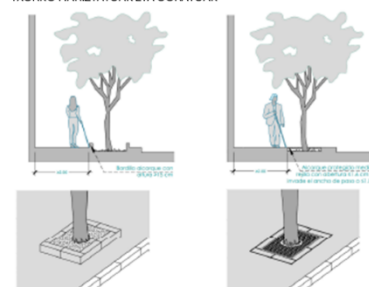
Komunontzi EZ FINKO EDO GARRAAGARRIEN kabinek irisgarritasun-baldintza horiek beteko dituzte. 68/2000 Dekretua

GARBIKETA-KABINA, TRANSFERENTZIA ALDE
BATERA EGINDA

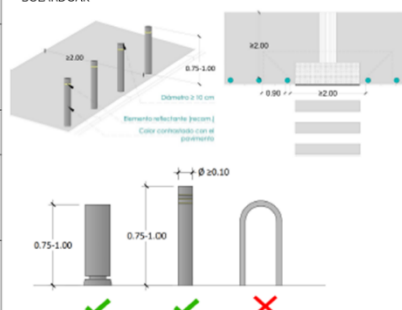

HIRI-PARAMETROEN FITXA: URBANIZAZIO-ELEMENTUAK		U.7	
PARAMETROAK	68/2000 Dekretua	TMA/851/2021 Agindua	APLIKAZIOA
Alorke arasadusk	Zoladuraren arasean dauden elementuz estaliak, lasaiarik gabe jarriak, ibilgailuen oinatzek errodaduraen eraginpean defektuari gain ez dute eutsi.	Ahal dela, saretak, material trinko drainatzealde deformezinak edo zoladuraren arasean dauden antzeko erabiliz, ahalik eta segurtasun handiena lortzeko.	Tarte bateragarria/konparatiboa Ahal dela, artelat soliduen disoluzioak. Material trinko drainatzealarekin edo antzekarekin, ez deformateko modukoarekin, zapalduta edo ibilgailuen errodaduraekin, lasaiarik gabe jarrita. Saretxoeikin, 1 x 1 cm gutxieneko zabaleratik hartzen badute eta ≤ 1.6 cm gariera kasuetan, ageriko akabera. 3. mota.
Hegal handiak	Mugatu gabe, ibilbidetik kanpoeko txorizontzako konponbiderik ez da zahazten.	Zintariak edo elementu mugatzaileak, inguruko zoladuren planoaren gainean jasoak, erraz detekta daitezkeenak, ≥ 15 cm, eta inoz ere ez igarotzeko gutxieneko zabaleratik librea inbadituko dutenak.	Ibilbide inbaditzen ez duten txorkontak bakarrik onar daitezkeen irtenbidetia. Zuhaitz-berokan mugatzen duten zintariak edo elementuak, inguruko zoladuren planoaren gainean jasoak, erraz detekta daitezke, eta gutxienez 15 cm-ko garaieratik behar duete plantatoki.
BOLARDOAK			
Altuera	Neurririk mugatu gabe.	0,75 – 1,00 m	0,75 – 1,00 m
Diseinua	Bolumenaren eta kolorearen arabera ikusi daitezke, eta ezin dira lotu.	Biribildua eta artistarik gabes.	Diseinu biribildua etaertzik gabes.
Kokapena	Desnibelik gabeko oinezkoentzako pasaguneetan jarriko dira.	Lerrokatuta kokatuiko dira, eta ez dira inolara ere oinezkoen ibilbide iragarrian sartuko, eta haien zabaleratik murriztuko ere bidegurutzetarako edo ibilbideko beste puntu batzuetan.	Desnibelik eta bestelako erabilerrak ez duten oinezkoentzako pasabideetan jarriko dira. Lerrokatuta jarriko dira, eta ez dira inolara ere oinezkoen ibilbide iragarrian sartuko, eta gurutzeguneen edo ibilbideko beste puntu batzuetan zabaleratik ≥ 2 m murriztuko ere.
Diametro bolardo minimoa	Neurririk mugatu gabe, bolumenaren arabera ikusi ahal izatea eskatzen du.	≥ 10 cm-ko zabalerako edo diametroa.	≥ 10 cm-ko diametroko zabalerak.
Haien arteko distantzia	Mugatu gabe.	Mugatu gabe.	Mugatu gabe. Gomendioa: pasabidetik zeherkako kokatutako bolarden kasuan, elementuen arteko distantziak $\geq 2,00$ m-tik beharreak izan behar dira, IParen kasuan (adibidez, oinezkoak igarotzeko erdiko gunea) eta 0,90m-tik beharreak bolardoen kasuetan.
Inguru-nearekiko kontrastea	Kolorearen arabera ikusi daitezke.	Haren koloreak kontrastea egingo du zoladuraren piezak osoan edo, gutxienez, goiko zatian, eta gauriz bistaratu dela bermatuko da.	Haren koloreak kontrastea egingo du zoladuraren piezak osoan edo, gutxienez, goiko zatian, eta gauriz kusten dela bermatuko da. Gomendioa: goiko zerrenda, gutxienez 10 cm-ko zabalerako edo baliki-distantziak behar diren intersektzio puntuetan.

TXORKO HARIZTATUAK ETA GORATUAK

BOLARDOAK

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Hirugarren txostena: Arrazoizko doikuntzak

2024an, lantalde bat osatzeko lehen urratsak eman dira, 2025ean egingo den hirugarren ponentziarako. "Irigarritasunaren arloko arrazoizko doikuntzei buruzko ponentzia" da, eta hainbat saio egingo dira lantaldeekin. Saio horietan, gai hori jorratuko da, arrazoizko doikuntzen kontzeptua argitzen, bateratzen eta adibideak erakusten saiatzeko.

Adituen hautaketa bat egin da, hainbat profil, erakunde eta sektoretakoak, gai honen inguruan ekarpen handia egin behar dutenak.

13. ekintzari dagokionez ("gorabeherak, gabeziak eta beharrak jasotzeko sistema sortzea"), ekintza hori oso lotuta dago laguntza- eta aholkularitza-zerbitzuarekin (2. ekintza). Biak daude Irigarritasunaren Euskal Behatokiaren webgunean.

Zerbitzu honen bidez, irigarritasunari buruz interesa duten pertsonak izan ditzaketen kontsultei, zalantzei eta iradokizunei erantzuten zaie.

Era berean, hainbat eremutan ager daitezkeen gorabeherak, beharrak eta gabeziak jasoko dira, eta dagokion eremuko arduradunei jakinaraziko zaizkie, irigarritasun-planetan sar eta/edo konpon ditzaten.

* duten eremuak nahitaez bete behar dira.

Izena*	Idatzi hemen izena
Lehen abizena*	Idatzi hemen lehen abizena
Bigarren abizena	Idatzi hemen bigarren abizena
Posta elektronikoa*	Idatzi hemen posta elektronikoa
Kontsulta egiten den lekua	
	Idatzi hemen kontsulta egiten den lekua
Kontsultaren gaia	Idatzi hemen kontsultaren gaia
Kontsultaren deskribapena*	
Idatzi hemen kontsultaren deskribapena	

Bestalde, 10. ekintza Eusko Jaurlaritzako sailek, aldundiek, udalek edo irigarritasunaren alde lan egiten duten erakundeek gidak egiteari buruzkoa da.

Detektatutako gida interesgarri guztiak Euskadiko Irigarritasun Behatokiaren webgunean argitaratzen dira.

Bestalde, ISEK-en barruan hainbat gida egiten ari dira, eta erakunde publikoen artean banatzen ari dira. Zehazki, hiru gida hauek egin dira orain arte:

- Erraz irakurtzeko gida
- Herritarren arreta-mota desberdinen irigarritasunari buruzko jardura-protokoloa
- Ekitaldi irigarriak egiteko gomendioak biltzen dituen gida

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

a) 6. ekintza. Lantaldeak zehaztea eta diseinatzea

6. ekintza: Indarrean dauden araudien egoera berrikusteko (diagnostikoa) lantaldeak definitu eta diseinatzeko dokumentua		
TALDEA		1. BEHARREZKO EGITURA
ARDATZA		2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA
JARDUERA-ILDOA		2.1. Araudia berrikustea, kontzeptuak argitzeko eta jarduteko irizpide uniformeak ezartzeko
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		• Urteko bakoitzerako aurreikusitako lantalde guztien ISEK onartzea osoko bilkuran, honako hauek barne: parte-hartzaileen konpromisoa, adituen identifikazioa, osaera, lan-plana, txostenak egitea, emaitzen zabalkundea
ARDURADUNA		ISEK
MUGARRIA	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	
XEDEA		Arau-kontzeptuak ahalik eta gehien defini daitezen lortzea, behar bezala bete daitezen.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
2022an egindako lanak		
- Irisgarritasunari buruzko araudi nabarmenak biltzen dituen dokumentua egin du. - Txostenak (lantaldeak) kudeatzeko protokolo bat garatu da.		
2023an egindako lanak		
- Araudiari buruzko ponentziaren lau saio egin dira 2023an Gida egiteko: 23/09/07 23/10/10 23/11/07 23/12/18 - Gida bat egin da Euskal Autonomia Erkidegoko irisgarritasun-araudia aplikatzeko eta interpretatzeko irizpideak bideratzeko eta bateratzeko: 20/1997 Legea, abenduaren 4koa, Euskal Autonomia Erkidegoan irisgarritasuna sustatzekoa. - Gainera, irisgarritasun-araudia elementu zehatzetan aplikatzea errazten duten hiru fitxa egin dira: ✓ Igogailuak ✓ Oinezkoen pasabideak ✓ Kanpoko oinezkoen ibilbideak		
2024an egindako lanak		
2024an, gaikako fitxak egiten jarraitu da, eta hiru lan-saio egin dira: 24/04/18 24/06/06 24/09/12 - Saio horien ondorioz, honako fitxa hauek egin dira: ✓ Zoladurak ✓ Oinezkoentzako pasabideak eta pasabideak ✓ Semaforoak ✓ Ibilgailu-ibiak ✓ Obrak		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- ✓ Urbanizazio-elementuak
- ✓ Altzariak
- ✓ Babes-elementuak
- ✓ Eskailerak
- ✓ Arrapalak
- ✓ Komunak
- ✓ Aparkalekuak
- ✓ Bus-geralekuak
- ✓ Tranbia-geltokiak
- ✓ Metroko ahoak
- ✓ Argiztapena
- ✓ Seinaleak

2025erako beste bi lan-saio aurreikusi dira, irisgarritasun-araudia aplikatzea erraztuko duten deskribapen-fitxak egiten jarraitzeko.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

b) 7. ekintza. Lantaldeak abian jartzea

7. ekintza: Lantaldeak abian jartzea indarrean dagoen araudia aztertze (diagnostikoa) eta indarrean dagoen araudia egokitzeko, posizionatzeko, interpretazio-irizpideak ezartzeko eta hobetzeko iradokizunak egiteko, profesionalen elkargoekin eta desgaitasuna duten pertsonak ordezkatzan dituzten erakundeekin eta Euskadiko hirugarren sektore sozialeko beste elkarte batzuekin batera.				
TALDEA		1. BEHARREZKO EGITURA		
ARDATZA		2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA		
JARDUERA-ILDOA		2.1. Araudia berrikustea, kontzeptuak argitzeko eta jarduteko irizpide uniformeak ezartzeko		
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Jardun-eremu bakoitzean interpretazio-zalantza gehien sortzen dituzten arau-alderdiak definitzea - Diagnostikoan antzemandako ahulguneak aztertzea. - Eremu bakoitzean indarrean dagoen araudia aztertzea, irisgarritasuna nola jorratzen den ebaluatze eta, hala badagokio,		
ARDURADUNA		ISEK		
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	- Erakunde publiko bakoitzak bere jardura-eremua arautzen duen araudia bildu beharko du urtero, eta bertan egindako aldaketak jaso beharko ditu urtero. - Edozein tresna, zerbitzu edo araudi sortzeko eta/edo diseinatzeko ekimenak aurreikusi behar du – aurretik – zer eragin izan dezakeen irisgarritasunean (prebenitzeko) eta zer monitorizazio behar den hura behar bezala ebaluatze.		
	AZKEN MUGARRIA	- Plana egiteko prozesuan sortu diren gaiak eta 2019ko urtarilaren 31ko bileran planteatutakoak mahai gainean jarriko dira. - Urtero, ISEKek hiru lantalde abiaraziko ditu hautatutako gaiekin. Erakunde arduradunek beren eraketari eta emaitzari buruzko informazioa emango dute, egungo Planaren garapenean kontuan har daitezten.		
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA				
- Lantalde hauek definitu dira (txostenak): ✓ Irisgarritasun unibertsaleko plan integralak (2022an egindako bilkurak) ✓ Irisgarritasun-araudiak: araudia aplikatzeko gida egitea (2023an egindako bilkurak) ✓ Irisgarritasun-araudiak: gida osatzen duten deskribapen-fitxak egitea (2024an egindako bilkurak) ✓ Arrazoizko doikuntzak: lantalde nagusia eratu da. Saioak 2025ean egitea aurreikusten da 18 lan-saio egin dira talde horiekin. - Irisgarritasun unibertsaleko plan integralak egiteko gida egin du, araudiari eta intereseko beste baliabide batzuei erreferentzia eginez. - Euskal Autonomia Erkidegoko irisgarritasun-araudia aplikatzeko eta interpretatzeko irizpideak bideratzeko eta bateratzeko gida egin da: 20/1997 Legea, abenduaren 4koa, Euskal Autonomia Erkidegoan irisgarritasuna sustatzekoa. - Hiri-elementuei buruzko 19 fitxa arauemaile egin dira guztira. 2025ean eraikuntza-fitxak egiten aurrera egitea aurreikusten da. - Lantalde berri batekin bilerak egiteko lantaldearen aurretiazko analisisa eta eraketa egin da: arrazoizko doikuntzak				
ADIERAZLEAK		2022	2023	2024
Sortutako lantaldeen kopurua (metatua)		1	2	5
Egindako lan-saioen kopurua (metatua)		4	8	18

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Lantaldeetan parte hartzen duten erakundeen kopurua (metatua)	17	82	85
Lantaldeetan parte hartu duten pertsonen kopurua (metatua)	26	126	129

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 8. ekintza. 7. ekintzaren eta 29. ekintzaren txosteneak egitea

8. ekintza: 7. ekintzan egindako lanaren emaitza jasoko duten txostenak egitea, bai eta 29. ekintzatik lortutakoak ere.				
TALDEA		1. BEHARREZKO EGITURA		
ARDATZA		2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA		
JARDUERA-ILDOA		2.2. Araudiaren interpretazio eta aplikazio egokia erraztuko duten tresnak eta mekanismoak prestatzea		
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK				
ARDURADUNA		ISEK		
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA			
	AZKEN MUGARRIA			
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA				
7. ekintzan egindako bilkurak aztertzeko txostenak egin dira. - Euskal Autonomia Erkidegoko erakundeetan irisgarritasun unibertsaleko plan integralak egiteko gida egin da. - Euskal Autonomia Erkidegoko irisgarritasun-araudia aplikatzeko eta interpretatzeko irizpideak bideratzeko eta bateratzeko gida egin da: 20/1997 Legea, abenduaren 4koa, Euskal Autonomia Erkidegoan irisgarritasuna sustatzekoa. - Lan-dokumentu bat egin da irisgarritasun-araudien analisiarekin eta hiri-inguruneko elementuetan aplikatu beharreko araudiaren 19 fitxa deskribatzailerekin.				
ADIERAZLEAK		2022	2023	2024
Lantaldeen emaitzak jasotzen dituzten txostenen kopurua (metatua)		2	6	22

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 9. ekintza. Araudia aplikatzeko eskuliburuak egitea

9. ekintza: Jarduera-eremu bakoitzean aplikatzekoak diren irisgarritasun-araudiei buruzko eskuliburuak eta/edo laguntza-aplikazioak egitea (egindako txostenen emaitzak)				
TALDEA		1. BEHARREZKO EGITURA		
ARDATZA		2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA		
JARDUERA-ILDOA		2.2. Araudiaren interpretazio eta aplikazio egokia erraztuko duten tresnak eta mekanismoak prestatzea		
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK				
ARDURADUNA		ISEK		
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA			
	AZKEN MUGARRIA			
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA				
ISEK:				
- Euskal Autonomia Erkidegoko erakundeetan irisgarritasun unibertsaleko plan integralak egiteko gida egitea - Dokumentua egitea: "Irisgarritasun unibertsaleko plana. Nondik hasi? Nire erakundean irisgarritasun unibertsala ezartzen hasteko gomendio batzuk ". Erakunde publikoetan irisgarritasun unibertsala ezartzen hasteko gomendio batzuk biltzen dituen dibulgazio-dokumentua da. - Euskal Autonomia Erkidegoko irisgarritasun-araudia aplikatzeko eta interpretatzeko irizpideak bideratzeko eta bateratzeko gida egin da: 20/1997 Legea, abenduaren 4koa, Euskal Autonomia Erkidegoan irisgarritasuna sustatzekoa. 19 fitxa egin dira araudia errazago aplikatzeko				
ADIERAZLEAK		2022	2023	2024
Araudiari buruzko laguntza-eskuliburuak kopurua (metatua)		2	6	22

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

e) 10. ekintza. Irigarritasun-gidak egitea

10. ekintza: Esparru bakoitzaren balio-katean (prozesuak, prozedurak, zerbitzu-prestazioak...) irigarritasuna sartzeko gidak egitea.		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
JARDUERA-ILDOA	2.2. Araudiaren interpretazio eta aplikazio egokia erraztuko duten tresnak eta mekanismoak prestatzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK	• Administrazio Publikoaren eremu bakoitzerako. • Eremu pribatuari zuzendutakoak. Erakunde pribatuentzako jardunbide egokiak: marketin inklusiboa, hizkuntza argia, komunikaziorako irigarritasuna	
ARDURADUNA	• Eusko Jaurlaritzako sail, aldundi eta udal eskudun bakoitza. Irigarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	• Urtero, administrazio publiko bakoitzak prestatu dituen txostenak edo gidak bidaliko ditu, edo, hala badagokio, elaborazio-prozesua zein egoeratan dagoen jakinaraziko du. • Esparruen balio-kateko eskumen konkurrenteen kasuan, arloan eskumena duten administrazio guztiek parte hartu beharko dute, prozesu osoari koherentzia eta irizpide egokia emateko.
	AZKEN MUGARRIA	• Estrategiaren eremuen % 70ek irigarritasun-araudi eta -irizpide aplikagarriei buruzko eskuliburua izatea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
ISEKek hiru gida egin ditu: • Erraz irakurtzeko gida • Irigarritasunari buruzko jarduera-protokoloa herritarren arreta-mota guztietan (2023an egiten ari dira, eta 2024ko urtarrilean amaitu) ○ Gaztelaraz: https://isek.euskadi.eus/documentacion/2024/protocolo-de-actuacion-respecto-de-la-accesibilidad-en-los-diferentes-tipos-de-atencion/webisek00-content/es/ ○ Euskeraz: https://isek.euskadi.eus/dokumentazioa/2024/gida-arreta-bideen-irigarritasunari-buruzko-jarduera-protokoloa/webisek00-content/eu/ • Ekitaldi irigarriak egiteko gomendioak biltzen dituen gida		
 Departamento de Planificación Territorial, Vivienda y Transportes Consejo Vasco para la Promoción de la Accesibilidad Gula básica sobre lectura fácil Junio 2023 Gula 1 Protocolo de actuación respecto de la accesibilidad en los diferentes tipos de atención Gida 1 Arreta-bideen irigarritasunari buruzko jarduera-protokoloa 		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza Sailak eta Alokabidek, Alokabizi programaren barruan, gida bat egin dute "Etxebizitza irisgarriagoak diseinatu eta sortzeko" gomendioekin:

[irisgarritasun.unibertsala.pdf \(euskadi.eus\)](https://irisgarritasun.unibertsala.pdf(euskadi.eus))

Helburuak	Parametroak
1. Autonomia pertsonalerako irisgarritasuna maximizatzea.	1.1. Irisgarritasun fisikoa autonomia pertsonalerako. 1.2. Irisgarritasun sentoriala autonomia pertsonalerako. 1.3. Irisgarritasun kognitiboa autonomia pertsonalerako.
2. Autonomia pertsonalerako segurtasuna eta babesa areagotzea.	1.1. Erasoei aurre egiteko segurtasuna. 1.2. Istripuen aurreko segurtasuna.
3. Irisgarritasuna txertatzea etxeko lanetan eta zaintza-lanetan	3.1. Irisgarritasuna eta funtzionaltasuna etxeko lanetan 3.2. Irisgarritasuna eta funtzionaltasuna zainketa-lanetan
4. Gizarteratzea eta gizarte-kohesioa txertatzea	4.1. Auzo -edo komunitate-harremanen funtsa 4.2. Auzo -edo komunitate-gatazkak prebenitzea

Gainera, egiaztatu da hainbat erakunde publikok eta elkartek beren gidak egin dituztela. Hemen, identifikatutako gida batzuen zerrenda dago, baina zerrenda zabalagoa da, eta guztiak eskuragarri daude Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokiaren webgunean:

- **Bilboko Udala:**
 - ✓ Irakurketa errazeko gida
 - ✓ Bideo erabilerrazak egiteko gida
 - ✓ Jendeari arreta emateaz arduratzen diren langileentzako gida. Dibertsitate funtzionalari erantzutea.
 - ✓ Ekitaldiak antolatzeke gida
- **Gasteizko Udala:**
 - ✓ Udal langileei zuzendutako gida, desgaitasuna duten pertsonen komunikazioetan arreta egokia emateko
- **Basquetour:** Euskadiko turismo-irisgarritasunaren eredua. Establezimendu mota bakoitzaren betekizun teknikoak barne hartzen ditu:
 - ✓ Hotelak eta hotelak Apartamentua
 - ✓ Pentsioak
 - ✓ Apartamentuak
 - ✓ Nekazalturismoak eta landetxeak
 - ✓ Kanpinak
 - ✓ Jatetxeak, upeltegiak, sagardotegiak eta txakolindegia
 - ✓ Interpretazio Zentroak. Kanpoaldea eta barrualdea
 - ✓ Turismo bulegoak
- **Kultura Saila:** Euskadiko museoen diagnostikoa
- **Turismo Saila:** Turismo irisgarria: oporrak guztiontzat dira Euskadin
- **ETS:** EAEko trenbide-sareko geltokiak genero-ikuspegiarekin diseinatzeko irizpideen Liburu Zuria
- **OSAKIDETZA:** Materialen memoria: gremioek instalazioak araudiaren arabera egiteko jarraibideak jasotzen dituen gida praktikoa.
- **Justizia eta Giza Eskubideen Saila, Justizia Zuzendaritza:** Desgaitasuna duten pertsonen justiziara jotzeko gida.
- **Gobernantza, Administrazio Digital eta Autogobernu Saila,** Herritarrek Hartzeko eta Administrazio Berrikuntzako Zuzendaritza: 91/2023 Dekretua onartzea, 1112/2018 Errege Dekretuaren irizpideen arabera web irisgarritasunaren oinarriko printzipioak ezartzen dituen.
- **Alokabide:**

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza Sailak eta Alokabidek, Alokabizi programaren barruan, gida bat egin dute "Etxebizitza irisgarriagoak diseinatu eta sortzeko" gomendioekin: irisgarritasun-unibertsala.pdf (euskadi.eus)
- ALOKABIZIren ikerketa-ildoak: "Irisgarritasun unibertsala bermatzen duten etxebizitzak": <https://www.alokabide.euskadi.eus/alokabizi/alokabizi-soziala/>
- **Segurtasun Saila, Kudeaketa Ekonomikoaren eta Baliabide Orokorren Zuzendaritza:** Erandioko zentralako lan-mugikortasuneko plana, irisgarritasuna hobetzeko eta lanposturako jasangarriagoa egiteko.
- **Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua:** Irisgarritasun-gida, prestakuntza-ikastaroak ematen lagundu nahi duten zentro eta erakundeentzat. Gidak irisgarritasun fisiko, bisual, entzumen eta intelektualaren maila ebaluatzeko autoebaluazio-sistemak ezartzen ditu.
- **Elkartean:** Irisgarritasun unibertsalari eta jabetza horizontalari buruzko gida
- **Elkartu-K6 Kudeaketa:** Kultura inklusiborako gida: guztiontzako museoak
- **Eginaren Eginenez:**
 - ✓ Garraioaren irisgarritasunari buruzko gida
 - ✓ Eraikinetako irisgarritasunari buruzko gida
 - ✓ Hiri-inguruneetako irisgarritasunari buruzko gida
 - ✓ Komunikaziorako irisgarritasunari buruzko gida
 - ✓ Eraberritze-lanen irisgarritasunari buruzko gida
 - ✓ Aire-garraio bidaientzako gida
 - ✓ Terrazzen eta mahaitxoaren irisgarritasunari buruzko gida
- **FEVAS/PLENA INCLUSIÓN**
 - ✓ FEVAS/PLENA INCLUSIÓN erakundeak aurretik argitaratutako gidak
 - Guía Hazlo fácil, erabilerraztasun kognitiboa praktikatzeko du
 - Irakurketa errazeko testuak baliozkotzeko eskuliburua
 - Web eta app edukien erabilerraztasun kognitiborako jarraibideak
 - Inguruneen irisgarritasun kognitiboa ebaluatzeko gida
 - Eraikinetako irisgarritasun kognitiboko orientabideen gida
 - "Irisgarritasun kognitiboa eta gure eskubidea" gida
 - Irisgarritasun kognitiboko piktogramen gida azkarra
 - Piktograma-bankua
 - Irakurketa errazeko piktogramak erabiltzeko gida
 - Irakurketa erraza baliozkotzeko gida
 - ✓ FEVASek 2024an argitaratutako gidak:
 - "Euskadin desgaitasuna duten pertsonentzako bizitza independentearen ereduaren oinarriak ezartzeko diagnostikoa" dokumentua Irakurketa Errazera egokitzea. Eusko Jaurlaritzaren "laburpen exekutiboa".
 - "Musika inklusiorako tresna gisa. Bat egin "erronkarekin (" Bat egin erronkarekin "bildumako 6. zk.). Hezkuntza-komunitateari zuzendutako gida honen helburua da adimen- edo garapen-degaitasuna duten pertsonen kulturarako eskubideari buruz sentsibilizatzea, musika-irakaskuntza irisgarriago eta inklusiboago baten bidez.
 - Gazteleraz: <https://fevas.org/wp-content/uploads/2024/12/Guia-La-musica-como-instrumento-para-la-inclusion.pdf>
 - Euskeraz: <https://fevas.org/wp-content/uploads/2024/12/Guida-Musika-inklusioko-tresna-giza.pdf>
 - Irakurketa Errazeko Gida egitea "Gure lan-jarduera amaitzen du. Aro berria gure bizitzan!
 - Gazteleraz: <https://fevas.org/wp-content/uploads/2024/12/Acaba-nuestra-actividad-laboral.-Nueva-etapa-en-nuestra-vida-1.pdf>
 - Euskeraz: <https://fevas.org/wp-content/uploads/2024/12/Amaitu-da-gure-laneko-jarduera.-Etapa-berria-gure-bizitzan.pdf>
- **MATIA- Travel for all Fundazioa:** Turismo-gida irisgarria: 6 opor-proposamen Euskadin
- **COAVN** 2024an, honako justifikazio-fitxa hauek eguneratu ditu, D.68/2000 vs. DB-SUA konparazioa barne:
 - ✓ 68/2000 Dekretua, Euskal Autonomia Erkidegoko irisgarritasunari buruzkoa: eraikuntza oro har, etxebizitza eta eraberritzea

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

✓ - DB-SUA • Elkartu: etxebizitza irisgarri eta inklusibo batek bete behar dituen baldintzei buruzko bideo bat diseinatu du.			
ADIERAZLEAK	2022	2023	2024
Irisgarritasuna hainbat eremutan txertatzeko giden kopurua	36	40	51

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

f) 11. ekintza. Eskumenen mugaketa buruzko txostena

11. ekintza: Irisgarritasun unibertsalaren, arau-hausteen eta zehapen-araubidearen arloko eskumen-mugaketari buruzko txostena		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
JARDUERA-ILDOA	2.3. Araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA	ISEK	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	- Lehenengo urtean, Administrazio bakoitzak bere eskumenen mugaketari buruzko txostena aztertu eta emango du, eta bertan adieraziko du zein diren bere eskumen-arloak, zein diren bere ohiko jarduerak eta zein diren jarduera horien barruko eta kanpoko ikus-onespen-iragazkiak. Era berean, bere jardueran irisgarritasunak eragina duen alderdiak balioetsiko ditu. - Urtero, administrazio bakoitzak urtean izandako gorabeheren, sorburuaren, kudeaketa eta organo esku-hartzaileen eta gorabehera bakoitzaren azken emaitzaren txostena ematen du.
	AZKEN MUGARRIA	Jardun-eremu guztiek eta horietan eskumena duten administrazioek zehaztuta izango dituzte irisgarritasunaren arloko eskumenak, haien operatiba, beste administrazio batzuekiko elkarrekintza beren zereginak betetzean, eta definituta izango dituzte haien gabeziak eta beharrezkoak diren errefortzuak eta baliabideak.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
- Dokumentu bat egin da, jarduera-eremu bakoitzean eskumenak dituzten eragile guztiak biltzen dituen. - Egiaztatu da administrazio publikoek irisgarritasuna oztopo arkitektonikoak kentzearekin lotutako gai fisikoekin lotzen jarraitzen dutela, eta, beraz, udalen kasuan irisgarritasuna hirigintzaren eta etxebizitzaren gaia dela uste dute. - Erakundearen jarduera-arlo bakoitzean irisgarritasunak duen eragina identifikatzeko aldera, beharrezkoa da erakunde bakoitzak irisgarritasuna zeharkako gai gisa ulertzea eta irisgarritasun-arduradun bat izendatzea, edo irisgarritasun-batzorde espezifiko bat sortzea. - Udalekiko eta Eusko Jaurlaritzako sailekiko harremanari esker, irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua eta haren zeharkakotasuna hurbildu ahal izan dira. - Udal gehienek oraindik ere zail ikusten dute pertsona edo arlo bat izatea erakunde osoaren irisgarritasun unibertsalaren arduraduna. 2023an eta 2024an, gaikako hainbat lantalde jarri dira abian, eta hainbat pertsonak parte hartu dute, beren sailetan irisgarritasun-arduradun gisa izendatuak izan direnak edo beren eskumeneko eremuetan irisgarritasuna hobetzen aurrera egin dutenak. - Zehazki, nabarmentzekoa da Eusko Jaurlaritzako sailen arteko lan-mahaia eratu dela. Mahai hori Eusko Jaurlaritzako honako zuzendaritza eta erakunde hauetako 21 pertsonak osatzen dute: ✓ Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Saila: - Etxebizitza Zuzendaritza - Garraio Zuzendaritza - ETS. I+G+b, Kalitate eta Ingurumen Zuzendaritza		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Euskotren. Arlo Teknikoko eta Eragiketako Zuzendaritza
- ✓ Kultura eta Hizkuntza Politika Saila:
 - Kultura Ondarearen Zuzendaritza
- ✓ Segurtasun Saila:
 - Kudeaketa Ekonomikoaren eta Baliabide Orokorren Zuzendaritza
- ✓ Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila:
 - Justizia Zuzendaritza
 - Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritza
- ✓ Lan eta Enplegu Saila
 - Lanbide
 - OSALAN
- ✓ Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila:
 - Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritza
 - Basquetour
 - Kontsumobide
- ✓ Osasun Saila:
 - Osakidetza
- ✓ Gobernantza Publikoko eta Autogobernu Saila:
 - Baliabide Orokorren Zuzendaritza
 - Herritarrei Arreta emateko Zuzendaritza eta zerbitzu digitalak: Zuzenean
 - Antolakuntza eta USIP sistemak
 - Web zerbitzuak: Irekia
- ✓ Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila:
 - Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritza
 - SPRI
- Talde hori ez da itxia, Eusko Jaurlaritzako zuzendaritza eta erakunde guztietako ordezkariak sartzea aurreikusten baita.
- Mahaia bi aldiz bildu da 2023an:
 - ✓ 23/05/30eko bilera:
 - Lehenengo mahai horretan, irisgarritasun unibertsalaren kontzeptu orokorreari buruzko prestakuntza eskaini zitzaizen zuzendaritza parte-hartzaileei.
 - Era berean, Irisgarritasun Unibertsalaren Euskal Estrategia, Ekintza Plana eta Planaren ezarpenaren lehen urteko emaitzak aurkeztu ziren.
 - Talde horretan, sail bakoitzak irisgarritasun unibertsalaren arloan egindako aurrerapenak bateratu ziren, eta baterako lan-arlo posibleak identifikatu ziren. Identifikatutako arloetako bat herritarrei administrazio-izapideak errazteko beharra izan zen, hizkera argia eta erraza erabiliz.
 - Sailen arteko mahaiaren bigarren saioa gai horretan aurrera egiteko erabiltzea erabaki zen.
 - ✓ Parte-hartzaileek irisgarritasun unibertsala garatzeko aurkitutako zailtasun nagusiak honako hauek izan ziren:
 - Irisgarritasun Unibertsalaren kontzeptua eta Estrategia eta Ekintza Plana ez ezagutzea.
 - Irisgarritasun unibertsala ezartzeko lidergo eta konpromiso politikorik eza.
 - Irisgarritasun unibertsala hobetzeko ekintzak gauzatzeko aurrekontu espezifikoak izateko zailtasunak.
 - ✓ 23/11/29eko bilera:

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

▪ Bilera horretan hizkuntza argi eta errazaren garrantzia aztertu zen, zer den eta zergatik den hain beharrezkoa administrazio publikoan inplementatzea. ▪ Adibideak azaldu ziren, eta erreferentziak eta ereduak eskaini ziren, Eusko Jaurlaritzako zuzendaritzek dokumentuak irizpide horien arabera prestatzeko lan egin dezaten. ▪ Zuzenean zerbitzuaren eskumenak aurkeztu ziren, Zerbitzuen Kartan jasotakoak: - "Herritarrek informazioa eta arreta argi eta erraz ulertzeko moduan jasotzeko duten eskubidea, hizkuntza argia erabiliz modalitate, bitarteko, kanal eta euskarri guztietan. - Hizkuntza argiaren irizpideekin diseinatutako inprimaki, instantzia eta eskaera errazak. ▪ Herritarrek Eusko Jaurlaritzaren administrazioarekin egin ohi dituzten izapideak aurkeztu ziren. ▪ Herritarren kexa nagusiak aurkeztu ziren, Eusko Jaurlaritzaren administrazioarekin duten harremanari eta elkarreraginari dagokienez. ▪ Halaber, Eusko Jaurlaritzako zuzendaritzetan eta erakundeetan hizkera argi eta errazean egindako jardunbide egokien adibideei buruzko informazioa eman zen. ▪ Hizkuntza argiari buruzko gida interesgarri baterako sarbidea eskaini zen. ▪ Saio horretan, Eusko Jaurlaritzaren Ekintza Plana egiteko prozesua azaldu zuen Justizia Zuzendaritzak, desgaitasuna duten pertsonen justiziara jotzeko aukera izan dezaten. Prozesu parte-hartzailea izan da hau, desgaitasuna duten kolektiboen ordezkari diren elkarrekin lankidetzan, eta beste sail batzuek ere bide bera jarraitzeko adibide gisa jarri da. ▪ Azkenik, bilera horrek lan-ildo bat ekarri du Zuzeneanekin eta Irekiarekin, dokumentuak hizkuntza argi eta errazean homogeneizatzeko jarraibideak ezartzeko. • <u>2024an, sailen arteko mahaia behin bildu zen: 24/07/03:</u> ▪ Bilera horretan, izapide errazagoak eta herritarrentzat eskuragarriagoak nola sortu aztertu zen. ▪ Zuzeneanek laguntza, beka eta dirulaguntzetarako nahitaez erabili beharreko dokumentuen txantiloiei estandarizatuak aurkeztu eta azaldu zituzten. ▪ Jakinguneko tresna erabiliz txantiloiei bat nola sortu azaldu zen. ▪ Txantiloiei horiek IVAPEk, KEBek (Kontrol Ekonomikoko Bulegoa) eta Herritarrek Hartzeko eta Zerbitzu Digmaletako Zuzendaritzak elkarrekin egindako lan batetik sortu ziren. ▪ Araudia hizkuntza argiaren irizpideekin betetzen dela bermatzea da helburua. ▪ Bilera horretan, halaber, arreta-mota desberdinen irisgarritasunari buruzko jarduera-protokoloa aurkeztu zen. • 2024an, udal handienetan eta foru-aldundietan sailen arteko lan-mahaia antolatzeak urratsak eman dira. Azkenik, posible izan da sailen arteko bilera bat antolatzea Donostiako Udalean, eta 30 udal-teknikarik baino gehiagok parte hartu dute. Bilera hori 2025eko otsailean egin zen azkenean. • Ekintza honi lotutako beste adierazle bat sartu da: "Sailen artean egindako lan-bileren kopurua". Adierazle horretan jasoko dira bai Eusko Jaurlaritzan egindako bilerak, bai beste administrazio publiko batzuetan egindakoak, hala nola foru-aldundietan edo udaletan egindakoak.		
ADIERAZLEAK	2023	2024
11. ekintzari lotutako txostena egitea	--	--
Egindako lan-bileren kopurua (metatua)	2	3

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

g) 12. ekintza. Hautamandako arazoentzako konponbideak diseinatzea

12. ekintza: Hautamandako arazoentzako konponbideak diseinatzea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
JARDUERA-ILDOA	2.3. Araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Beharrezko indargarriak neurtzea. - Lizentziak eta baimenak emateko eskumena duten organoei laguntzeko bulegoa sortzea. - Nahitaezko txostenak. - Irisgarritasunaren arloko ikuskapen- eta kontrol-funtzioa indartzea eta definitzea lizentziak eta baimenak emateko eskumena duten erakundeetan.	
ARDURADUNA	ISEK	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ez da aurrerapenik egin irisgarritasunaren arloko ikuskapenera, kontrolera eta zehapenak ezartzera bideratutako gaietan.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

h) 13. Ekintza. Gorabeherak jasotzeko sistema

13. ekintza: Gorabeherak, beharrak eta gabeziak jasotzeko sistema bat sortzea – atalka banatuta –, eremuko arduradunei helaraziko zaiena, irisgarritasun-planetan sartzeko, zuzentzeko.		
TALDEA		1. BEHARREZKO EGITURA
ARDATZA		2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA
JARDUERA-ILDOA		2.3. Araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		Gorabeherak, beharrak eta gabeziak jasotzeko sistema bat sortzea – atalka banatuta –, eremuko arduradunei helaraziko zaiena, irisgarritasun-planetan sartzeko, zuzentzeko.
ARDURADUNA		ISEK
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
- Ekintza hau 2. ekintzari lotuta dago: "Irisgarritasunaren arloan eskumena duten organoei laguntza eta aholkularitza emateko zerbitzua abian jartzea". Ekintza hori, aldi berean, "Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokia" sortzearen eta abian jartzearen mende dago. - Euskadiko Irisgarritasun Behatokia 2024ko lehen hiruhilekoan jarri da abian. Behatokiak irisgarritasunaren arloko gorabeherak edo beharrak jasotzeko aukera ematen du, eta horiek kasuan kasuko erakunde arduradunetara bideratuko dira. - Webguneko "Kontaktua" atalean, herritarrek antzemandako gorabeherak, beharrak eta gabeziak jasotzen dira, eta erakunde arduradunei helaraziko zaizkie, irisgarritasun-planetan sartzeko eta zuzentzeko. ISEKeko kide diren erakunde eta elkarteek ere gorabeherak eta kontsultak jasotzeko bide gisa jarduten dute. - Elkartuk, 2024an, etxebizitzan, eraikinen edo espazioen 27 azterketa presentzial egin ditu, eta 121 kontsultari erantzun die irisgarritasunaren arloan. - Fekoorrek irisgarritasunari buruzko 150 kontsulta, kexa eta salaketa kudeatu ditu 2024an, eta guztiak ebatzi ditu. Gainera, Arbolarte eguneko zentroko bazkideen eta erabiltzaileen etengabeko feedbacka du.		
ADIERAZLEAK		
Jasotako gorabeheren kopurua		--
Organo eskudunari birbideratutako intzidentzia-kopurua		--
Zenbat gorabehera konpondu diren		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

i) 14. Ekintza. Klinika juridikoa diseinatzea

14. ekintza: Irigarritasun unibertsalean espezializatutako klinika juridiko bat diseinatzea		
TALDEA	1. BEHARREZKO EGITURA	
ARDATZA	2. EGITURA. ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA	
JARDUERA-ILDOA	2.3. Araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA	• ISEK Irigarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak. • Unibertsitateak. • Eremu judiziala • Elkargo profesionalak	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
• 6., 7., 8. eta 9. ekintzekin lotutako ekintza. • Txosten bat egin da, eta, bertan, indarrean dagoen araudia aztertu da eta hura errazago aplikatzeko gida bat egin da. • Gainera, fitxa espezifikoak egiten ari dira, araudia errazago aplikatzeko. • 2023tik 2024ra bitartean 19 fitxa egin dira, eta 2025ean fitxa gehiago egitea aurreikusi da.		
ADIERAZLEAK		
Klinika juridiko espezializatua sortzea		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.5 3. ardatza: Beharrezko aldaketak 1. erantzukidetasuna eta baterako partaidetza

Ardatz hau 3 jarduera-ildotan eta 6 ekintzatan antolatzen da:

- 15. ekintza: Ekintzak eta hedapen-kanpainak antolatzea, herritarrentzat oro har edo interes-talde zehatzentzat, Estrategiaren eta Ekintza Planaren irisgarritasun-eredu berria eraikitzeko prozesuari buruz.
- 16. ekintza: irisgarritasun-irizpideak behatzea herritar guztientzat eta edozein eremutan egiten diren ekitaldi, argitalpen, publizitate-kanpaina eta abarren antolaketa, zeinu-hizkuntza trukerako hizkuntza gisa hartuta.
- 17. ekintza: Irisgarritasun Eskubideen Gutuna idaztea.
- 18. ekintza: Irisgarritasun Eskubideen Gutunari eta Irisgarritasun unibertsalaren Estrategiari atxikitze gaitasun espezifikoak izenpetzea.
- 19. ekintza: eztabaida-guneak, irisgarritasunari buruzko hitzaldi espezializatuak eta partaidetzarako adituen topaketak sortzea.
- 20. ekintza: Irisgarritasunaren ikuspegia txertatzea herritarren partaidetzarako planak, arauak edo estrategiak eta prozesuak sortu edo berrikusteko aurretiazko prozesu guztietan.

Ardatz honen helburu nagusia da gizarte osoan erantzukidetasun, baterako partaidetza eta kontzientziario handiagoa sustatzea irisgarritasun unibertsalaren arloan. Horretarako, zenbait ekintza diseinatu dira, herritarrek oro har zein erakunde publiko eta pribatuaren eginkizunak betetzen dituzten pertsonak sentibilizatzeko. Ildo horretan, aurreko ardatzetan egindako ekimenei esker, Euskadiko Irisgarritasun Unibertsalaren Estrategia udaletako eta Eusko Jaurlaritzako sailtako profesionalei hurbildu zaie, irisgarritasun unibertsalaren garrantziari buruzko kontzientziario handiagoa sustatuz.

Testuinguru horretan, erakunde publikoek behin eta berriz antolatzen dituzte herritarrei zuzendutako ekitaldi, jardunaldi eta saio parte-hartzaileak. Ardatz honen funtsezko helburuetako bat da topaketa horiek irisgarritasun fisiko, sentzorial eta kognitiboko irizpideen arabera planifikatu eta garatuko direla bermatzea (16. ekintza), pertsona guztiek baldintza berdinetan parte hartu ahal izan dezaten. Halaber, Estrategiak eta Ekintza Planak (15. ekintza) bultzatutako irisgarritasun-eredu berria zabaltzeko ekitaldi espezifikoak egitea sustatu nahi da. Azken ekintza horren erantzukizuna ISEKi dagokio, irisgarritasunaren arloan aktiboki lan egiten duten erakundeekin lankidetzan; 16. ekintza, berriz, herritarrei irekitako ekitaldiak antolatzen dituzten erakunde publiko eta pribatu guztien betebeharra da.

Jardueren eta ekitaldien plangintzan irisgarritasun-irizpide horiek zenbateraino txertatu diren ebaluatzeko, kontsulta-prozesu bat egin da hainbat erakunde publikorekin. Kontsulta horren emaitzen arabera, erakunde gehienek irisgarritasun fisikoa aintzat hartzen dute ekitaldiak egiteko espazioak aukeratzean. Hala ere, kasu askotan, jarduera horien antolaketa enpresa espezializatuetara kanporatzen da, eta horrek esan nahi du alderdi horien kontrola ez duela beti zuzenean kudeatzen erakunde publikoak, baizik eta kontratatutako enpresen esku uzten dela.

Irisgarritasun fisikoaren arloan aurrerapen horiek egin diren arren, irisgarritasun sentzoriala eta kognitiboa bermatuko duten irizpideen aplikazioan gabezia handia antzeman da. Kontsultatutako erakunde gehienek adierazi dute alderdi horiek ez dituztela sistematikoki aintzat hartu, eta, kasu askotan, ez dakitela nola txertatu behar diren beren ekitaldien plangintzan. Egoera horren ondorioz, erakunde horietako askok beren jardueretan irisgarritasun unibertsala bermatzeko moduari buruzko informazioa eta orientazioa jasotzeko interesa agertu dute.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Antzemandako premia horren aurrean, ISEKek gida praktiko bat egin du, administrazio publikoei eta eragile pribatuei laguntzeko tresna gisa balioko duena. Dokumentu honek jarraibide argiak eta gomendio espezifikoak ematen ditu, ekitaldi eta prozesu parte-hartzaile guztiak pertsona guztientzat erabat irisgarriak direla bermatzeko, haien gaitasunak edozein direla ere. Horrela, ekitaldien antolaketan eredu inklusiboa finkatu nahi da, herritarrei zuzendutako ekimen guztietan irisgarritasun unibertsala zeharkako printzipioa izango dela ziurtatuz.

Guía 2

**Recomendaciones
para la organización
de eventos accesibles**

Gida hizkuntza argian eta formatu eskuragarrian egin da, ahalik eta pertsona gehienek irakur dezaten; izan ere, aukera ematen die ikusmen-zailtasunak edo/eta gutxi dituzten pertsonari irakurtzeko, ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonak ulertzeko eta dokumentu digitalak testu-irakurgailuen bidez irakurtzeko.

Gidaliburuak irisgarritasun-gomendio batzuk jasotzen ditu **interakzio-maparen fase guztietan**:

- Ekitaldiaren antolaketa eta diseinua
- Ekitaldiaren kokalekuaren ingurunea
- Ekitaldira sartzea
- Eraikinaren informazioa/mugikortasuna/zerbitzu osagarriak
- Ekitaldiaren garapena. Ekitaldiko jardueren irisgarritasuna bera

Bestalde, ISEKek **"Euskadi irisgarria. Konpromiso partekatua"**. Jardunaldi hau egiteko, zeregin hauek egin behar izan dira:

- Beharrak identifikatzea.
- Egon daitezkeen espazioak identifikatzea eta aurrekontuak eskatzea.
- Aukeratutako espaziora (KURSAAL) bisita eta arduradunekin bilera beharrak zehazteko.
- Enpresa hornitzaileekin harremanetan jartzea: catering-a, ikus-entzunezkoak, interpreteak, kartel irisgarriak, argazkilaria eta ekitaldiaren aurkezlea. Aurrekontuak eskatzea eta hornitzaileak hautatzea.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Produktu eta zerbitzu irisgarrietan produktu berritzaileak dituzten enpresen erakusketarako espazioa identifikatzea.
- Balizko enpresa berritzaileak identifikatzea eta horiekin harremanetan jartzea.
- Erakustokiak hautatzea.
- Erakusketarien espazioak eta beharrak antolatzea.
- Programaren definizioa.
- Programa irisgarria egitea.
- Programa irakurketa errazean lantzea.
- Jardunaldiaren kartela egitea.
- Kartelak eta programak inprimatzea, jasotzeko unean banatzeko.
- Gonbidatu beharreko pertsonak/erakundeak hautatzea.
- Izena emateko sistema egitea.
- Gonbidapenak bidaltzea.
- Inskripzioen jarraipena.
- Oroigarriak bidaltzea.
- Pdf irisgarriak egitea.
- Dokumentazioa euskarara itzultzea.
- Hizlariak hautatzea.
- Hizlariekin harremanetan jartzea.
- Eskaleta xehatua egitea.
- Aretoko teknikariekin harremanetan jartzea.
- Euskara-interpreteekin eta zeinu-hizkuntzako interpreteekin harremanetan jartzea.
- Kontaktua Barakaldoko USOA enpresarekin, desgaitasuna duten pertsonen laguntzeko langileak eskaintzeko
- Elkarriketak hizlariekin eta aurkezleekin, mahai-inguruak prestatzeko.
- Aurkezpen-dokumentu bakarra prestatzeko txostenak jasotzea.
- Jardunaldiaren entsegua aretoko teknikariekin, aurkezleekin eta argazkilariekin.
- Laguntza tekniko aretoan: gonbidatuen harrera, hizlariak, teknikariak, enpresa erakusketariak.
- Gogobetetze-inprimakia egitea, parte-hartzaileen balorazioak eta hurrengo ekitaldietan parte hartzeko interesa jasotzeko.
- Inprimakia bidaltzea.
- Jasotako erantzunak jaso eta aztertzea.

Jardunaldiak arrakasta handia izan zuen, **288 pertsonak eman baitzuten izena, eta horietatik 232 izan ziren azkenean**. Jardunaldia pertsona guztientzako ekitaldi irisgarri bat antolatzeko moduaren adibide bat izan zen.

Jardunaldiari buruzko informazio guztia eskuragarri dago Euskadiko Irisgarritasun Behatokiaren webgunean: hitzaldiak, argazkiak eta bideoak.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

EUSKADI

ACCESIBLE / IRISGARRIA

Compromiso compartido | Denok batera

29 octubre 2024 | 2024ko urriaren 29a 8:30 - 13:30 h
KURSAAL, Donostia-San Sebastián (Gipuzkoa)

INSERIPCIÓN
JORNADA

JARDUNALDIRAKO
IZEN-EMATEA

KURSAAL
Donostia-San
Sebastián
(Gipuzkoa)

EUSKADI
ACCESIBLE Compromiso compartido
PROGRAMA

29 octubre 2024

8:30 RECEPCIÓN DE ASISTENTES.

9:00 APERTURA DE LA JORNADA.
Pablo García Astrain, director de Vivienda, Suelo y Arquitectura del Gobierno Vasco.

9:15 LA ACCESIBILIDAD UNIVERSAL:
DEFINICIÓN Y FUTUROS RETOS.

Nieves Peinado (miembro de la junta directiva de ASEPAU, Asociación Española de Profesionales de Accesibilidad Universal y Arquitecta de CEAPAT-IMERSO).

9:30 MESA REDONDA.
LA ACCESIBILIDAD EN EUROPA:
GARANTIZANDO LA ACCESIBILIDAD
A TODAS LAS PERSONAS.

Premio Ciudad Accesible: Carmen Fernández (Arquitecta Técnica del área de accesibilidad universal e innovación de la Fundación Once).

Experiencias de tres ciudades premiadas:

- Susana Fajardo (delegada de Educación, Accesibilidad Universal e Inclusión del Ayto. de Mérida).
- Bernardo Jordano (Quinto Teniente Alcalde-Delegado de Inclusión y Accesibilidad, Movilidad del Ayuntamiento de Córdoba).
- M^a del Pilar Herrero, coordinadora de Dependencia y Discapacidad y Ángel Miguel Hernández, concejal de Obras e Infraestructuras (Ayto. de San Cristóbal de la Laguna).

1 de 2 →

Más información en isek.euskadi.eus

KURSAAL
Donostia-San
Sebastián
(Gipuzkoa)

EUSKADI
ACCESIBLE Compromiso compartido
PROGRAMA

29 octubre 2024

10:15 MESA REDONDA. PARTICIPACIÓN EN
LA MEJORA DE ACCESIBILIDAD.

- Acciones destacadas del Plan de Acción de la Estrategia de Accesibilidad Universal de Euskadi: Mercedes Fernández (secretaria de la Comisión Permanente de ISEK Gobierno Vasco).
- Primer PIAU de Euskadi: Asier Rodríguez (responsable de la elaboración del PIAU del Ayto. de Barakaldo).
- Plan de Acceso a la Justicia: José María Bastos Marzal (Dirección de Justicia del Gobierno Vasco).
- Participación de las asociaciones del Tercer Sector: EDEKA.

11:00 CAFÉ. Presentación de productos y servicios para la mejora de la accesibilidad.

12:00 MESA REDONDA. INNOVANDO EN
ACCESIBILIDAD.

- Arantxa González de Heredia (Innovación en Diseño Industrial, Universidad de Mondragón).
- Sello de accesibilidad en viviendas existentes: Lourdes González, responsable del Servicio de Arquitectura, Normativa y Control de Calidad en la edificación del Gobierno Vasco.
- Federico Rueda de la Peña (Ingeniero Consultor en TIC, Teleco y Accesibilidad).
- Gonzalo Arjona (Área de Accesibilidad y Vida Independiente de COCEMFE).

13:00 RUEGOS Y PREGUNTAS.

13:30 CIERRE.
Denis Itxaso, consejero de Vivienda y Agenda Urbana del Gobierno Vasco.

2 de 2 ←

Más información en isek.euskadi.eus

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

a) 15. ekintza. Irigarritasunari buruzko ekitaldiak antolatzea

Herritarrei, oro har, edo taldeentzat, intereseko ekitaldi eta kanpainak antolatzea estrategiaren irisgarritasun-eredu berria eraikitzeko prozesuari eta ekintza-planari buruz.		
TALDEA		2. BEHARREZKO ALDAKETAK
ARDATZA		1. ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA BATERAKO PARTAIDETZA
JARDUERA-ILDOA		1.1 aldaketa. Gizarte osoarekin irisgarritasunaren balioak
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Estrategiarekiko konpromiso-ekitaldi ofizial bat antolatzea. - Irisgarritasunari buruzko aldizkako biltzarra antolatzea erakunde publiko eta pribatuentzat. Landutako giden edukia eta jardunbide egokiak zabaltzea. - Herritarrentzako informazio-kanpainak antolatzea eta irisgarritasunaren alde lan egiten duten pertsonak eta erakundeak ikusaraztea, gizarte osoaren mesedetan. (TB, irratia, prentsa idatzia, sare sozialak)
ARDURADUNA		ISEK Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	Gutxienez jardunaldi bat lurralde historiko bakoitzean
	AZKEN MUGARRIA	Irisgarritasun-irizpideekin antolatutako ekitaldi publikoen % 100
XEDEA		Euskal herritar guztiek irisgarritasunaren eta diseinu unibertsalaren balioak ulertzea eta partekatzea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
2022an egindako lanak:		
2022an zehar, Estrategia, Ekintza Plana eta administrazio publiko guztiek pertsona guztien irisgarritasun unibertsalerako eskubidea bermatzeko dituzten betebeharrak ezagutarazteko ekintzak egin ziren. - Pertsona gehienek irisgarritasun unibertsalaren kontzeptuari buruz duten ezjakintasuna gainditzeko eta sentsibilizatzeko aurrerapausoak eman dira. - Zeregin nabarmenak: ✓ Webinar bat egin da (2022ko ekaina) Euskadiko udalentsat. Bertan, Euskadiko Irisgarritasun Estrategia, Ekintza Plana eta Ekintza Plan hau betetzen laguntzeko udalen erantzukizuna azaldu dira. ✓ Udal guztiei eman zaie strategiari, planari eta horiek betetzeko erantzukizunei buruzko informazioa, telefonoz eta posta elektronikoz. ✓ Estrategiari eta Ekintza Planari buruzko informazio-saioak antolatu dira Eusko Jaurlaritzako zuzendaritza gehienekin. ✓ Sailen arteko bilera bat antolatu zen Arabako Foru Aldundian, AFAko irisgarritasun-arduradunari eta ISEKeko kideari esker. Bilera hori, azkenean, ezin izan zen egin.		
2023an egindako lanak:		
✓ Eusko Jaurlaritzako zuzendaritzei, foru-aldundiei eta udalei informazio-saioak egiten jarraitu da. ✓ Hasteko, informazio-saioak egin zaizkie eragile pribatu batzuei: hiru lurralde historikoetako ostalaritza-elkarteei eta banku-erakundeei. ✓ Prestakuntza-ekintza bat egin da apirilaren 26an eta 27an udalei zuzenduta, Euskadiko udaletako teknikarien irisgarritasun unibertsala hurbildu eta sentsibilizatzeko. Prestakuntzak, "Irisgarritasun unibertsalaren Euskadiko Estrategia udal-politika eta -zerbitzuetan" izenburupean, ikasleak gaitzea zuen helburu irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua udal-jarduerara eramateko. ✓ Prestakuntzan 24 udaletako 44 pertsonak hartu zuten parte.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

✓ Parte-hartzaileek positiboki baloratu zuten ekintza, eta prestakuntza-jarduera gehiagotan parte hartzeko interesa adierazi zuten. ✓ Talde horrekin prestakuntza-saio berriak egitea aurreikusten da 2024an. Ekintza horiek 2024ko lehen hiruhilekoan egingo den prestakuntza-plan baten barruan egongo dira (ikus 23. ekintza). ✓ Pertsona horietako askok parte hartu dute irisgarritasunari buruzko araudiaren aplikazioa berrikusi den araudiari buruzko ponentzian. ✓ Irisgarritasun unibertsalari buruzko jardunaldi bat antolatzeko lanak hasi dira: "Euskadi irisgarria: konpromiso partekatua".			
2024an egindako lanak:			
✓ Informazio-saio bat egin da Laboral Kutxako arduradunekin. 2025ean banketxe, energia-enpresa eta telefonia-konpainia gehiagorekin jarraitzea aurreikusten da ✓ Nabarmentzekoa da 2024an "Euskadi irisgarria: konpromiso partekatua" jardunaldia egin dela. ✓ Arabako COATek herritar guztiei irekitako hitzaldi bat egin du 2024an, eta, besteak beste, Itxaropena, Eginaren Eginez, Daño cerebral araba eta Aspador elkarteek parte hartu dute. ✓ Elkartu Gipuzkoako Desgaitasun Fisikoa duten Pertsonen Federazio Koordinatzaileak 12 esku-hartze egin ditu komunikabideetan irisgarritasun unibertsala lantzeko.			
ADIERAZLEAK	2022	2023	2024
Irisgarritasun-eredua hedatzeko administrazio publikoei zuzendutako jardunaldi/kanpainen kopurua (metatua) (informazio-saioak, hitzaldiak eta jardunaldiak)	3	10	11
Parte hartu duten agenteen kopurua	280	300	232
Sektore publikoko webguneen eta aplikazio mugikorren irisgarritasun-araudiari buruzko dibulgazio-programetan parte hartu duten sailen eta erakundeen kopurua (1112/2018 Errege Dekretua)	--	--	--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

b) 16.ekintza. Ekitaldietan irisgarritasun-irizpideak betetzea

16. ekintza: Irisgarritasun-irizpideak behatzea herritar guztientzat eta edozein eremutan egiten diren ekitaldi, argitalpen, publizitate-kanpaina eta abarren antolaketan, zeinu-hizkuntza trukerako hizkuntzatzat hartuta.		
TALDEA		2. BEHARREZKO ALDAKETAK
ARDATZA		1.ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA BATERAKO PARTAIDETZA
JARDUERA-ILDOA		1.1 aldaketa. Gizarte osoarekin irisgarritasunaren balioak
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA		Eusko Jaurlaritzako sail, aldundi eta udal eskudun bakoitza. Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	• Irisgarritasun-irizpideekin antolatutako ekitaldi publikoen % 100
XEDEA		• Euskal herritar guztiek irisgarritasunaren eta diseinu unibertsalaren balioak ulertzea eta partekatzea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
- Asko dira herritarrei zuzendutako ekitaldi, jardunaldi edo prozesu parte-hartzaileak antolatu dituzten udalak, Eusko Jaurlaritzako sailak eta beste erakunde publiko batzuk. - Ekitaldi horien antolaketan eta garapenean, kasu gehienetan irisgarritasun fisikoko irizpideak hartu dira kontuan. - Kasu batzuetan, ekitaldi horien antolaketa enpresa espezializatu bati azpikontratatu zaiola egiaztatu da, eta ez dira ezagutzen kontuan hartu diren irizpideak. Kontrataturiko enpresak irisgarritasuna kontuan hartu duela ulertzen da, baina ez da erakunde arduradunak kontrolatu edo erregistratu duen kontu bat, jarduera horien jarraipena egin ahal izateko.		
Udal-mailan, udalak		
- Herritarrei zuzendutako ekitaldi, kanpaina edo prozesu parte-hartzailearen bat antolatu dutela adierazi duten 67 udaletatik, 50 erakundek adierazi dute irizpide fisikoak kontuan hartu dituztela antolatutako ekitaldietan. Hala ere, irisgarritasun sentsoriala, kognitiboa edo zeinu-hizkuntza bezalako beste gai batzuek presentzia minoritarioa dute (17 udalek irisgarritasun sentsorialari erantzun diote, 15ek kognitiboari eta 7k zeinu-hizkuntza txertatu dute). Gasteizko Udalak Hiri Hezitzaileko Bizikidetza eta Aniztasun Programa dauka. Vitoria-Gasteiz Hiri Hezitzaileen Estatuko Sarearen parte da, eta udalaren jarduera-programa bat du, udal-arlo guztiek parte hartzen dutena. Programa hori ikastetxeei eta hezkuntza-komunitate osoari zuzenduta dago. Ikusmeneko, entzumeneko, kognitiboko eta osasun mentaleko zailtasunak dituzten pertsonak ikusarazteko, ezagutzeko eta haiekiko enpatia sortzeko jarduerak eskaintzen dira. Jarduerak elkarrekin beraiek egiten dituzte. Helburua prebentziozkoa da, eta pertsona guztiak berdintasun-maila batean kokatzea eta dibertsitatearen ondoriozko etorkizuneko diskriminazioak saihestea da.		
Erkidego mailan, Eusko Jaurlaritzako sailak eta sozietate publikoak		
- Eusko Jaurlaritzako sailei, sozietateei eta erakunde autonomoei dagokienez, 10ek adierazi dute herritarrentzako ekitaldiren bat antolatu dutela eta irisgarritasun fisiko, sentsorial eta kognitiboko irizpideak hartu dituztela kontuan. Jarraian, hala baieztatzen duten sailak eta zuzendaritzak zehazten dira: - Kultura eta Hizkuntza Politika Saila - Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografikoa Saila. Gizarte Zerbitzuen Arloa - Justizia eta Giza Eskubideen Saila. Justizia Zuzendaritza - Gobernantza, Administrazio Digital eta Autogobernu Saila - Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko Zuzendaritza		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 17. ekintza. Irisgarritasun-eskubideen gutuna idaztea

17. ekintza: Irisgarritasun-eskubideen gutuna idaztea		
TALDEA		2. BEHARREKO ALDAKETAK
ARDATZA		1.ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA BATERAKO PARTAIDETZA
JARDUERA-ILDOA		1.2 aldaketa. Erakunde publikoak eta pribatuak irisgarritasun unibertsalaren balioetan erantzukidetzeari
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA		Ararteko
Inplikaturako eragileak		
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
- Ekintza honetan ez da aurrera egin - Gutun hau 2025ean idaztea aurreikusten da		
ADIERAZLEAK		
Pertsonaren Irisgarritasun Eskubideen Gutuna		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 18. Ekintza. Eskubideen gutunari atxikitzeak gutunak izenpetzea

18. ekintza: Irisgarritasun-eskubideen gutunari eta irisgarritasun unibertsalaren estrategiari atxikitzeak gutun espezifikoak sinatzea		
TALDEA	2. BEHARREKO ALDAKETAK	
ARDATZA	1.ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA BATERAKO PARTAIDETZA	
JARDUERA-ILDOA	1.2 aldaketa. Erakunde publikoak eta pribatuak irisgarritasun unibertsalaren balioetan erantzukidetzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK	Euskadiko eragile publikoen, profesionalen, enpresa-erakundeen, desgaitasunen bat duten pertsonen elkarteetan eta Hirugarren Sektore Sozialeko eragileetan aldetik.	
ARDURADUNA	- Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. - Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. - ISEK. - Enpresa-erakundeak. - Eusko Jaurlaritzako sail, aldundi eta udal eskudun bakoitza. - Elkargo profesionalak. - Ekintzailetza-espazioak. - Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	Erakunde publikoen % 100 atxikitzea
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
17. ekintzari lotutako ekintza. - Ekintza honetan ez da aurrera egin. - Gutuna idaztea eta 2025ean ahalik eta atxikipen handiena lortzea aurreikusten da.		
ADIERAZLEAK		
Irisgarritasun unibertsaleko estrategiari atxikitzeak gutunaren kopurua		--
Irisgarritasun unibertsalaren estrategia sinatu duten erakundearen kopurua		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

e) 19. ekintza. Eztabaida.guneak, hitzaldiak eta topaketak sortzea

19. ekintza: Eztabaidaguneak, irisgarritasunari buruzko hitzaldi espezializatuak eta parte hartzeko adituen topaketak sortzea		
TALDEA		2. BEHARREKO ALDAKETAK
ARDATZA		1.ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA BATERAKO PARTAIDETZA
JARDUERA-ILDOA		1.3 aldaketa. Kontsulta publikoko eta partaidetzako ekimenak bultzatzea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Edukia (analogikoa eta digitala) eta erabilerako espazioak (hiritarra, ez hiritarra, arkitektura, diseinua, informatika) sortzen dituztenentzat, topaketa-foroen bidez. - Interes-talde jakin batzuei zuzenduak: osasun-langileei, hezkuntza-arloko profesionalei, enpresaburuei, alderdi politikoei, sindikatuiei, jendaurreko langileei... - Hiriko eta hirigunetik kanpoko inguruneak, zerbitzuak eta komunikazio-prozesuak kudeatzen dituztenentzat.
ARDURADUNA		- ISEK - Eusko Jaurlaritzako sail, aldundi eta udal eskudun bakoitza. - Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila. - Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	Gutxienez urtean parte hartzeko topaketa bat 20.000 biztanletik gorako udalerrietan.
	AZKEN MUGARRIA	
XEDEA		Euskadin irisgarritasunaren eraikuntza eta jarraipena partaidetza-prozesuen bidez egitea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Erkidego mailan, Eusko Jaurlaritzako sailak edo sozietate publikoak		
- Eusko Jaurlaritzako Justizia Zuzendaritzak "Desgaitasuna duten pertsonek justiziara jotzeko plana" egin du 2023an. Plana egiteko prozesua oso parte-hartzailea izan da, eta lantalde oso anitza osatu da, profil guztiak ordezkaturak: epailetza, fiskaltza, abokatuak, prokuradorea, abokatutza, udalerriak, aldundiak, tutoretza-erakundeak, desgaitasuna duten pertsonen elkarteak, etab. Parte-hartzaileek oso positibotzat jo dute ikuspegi parte-hartzaile hori. Parte-hartze prozesuari esker, hobetu beharreko arloak eta jarduteko proposamenak hauteman ahal izan dira. - ISEKek gaikako txostenak egiteko ekintzaren esparruan, Plana gauzatu eta lehen hiru urteetan bi txosten egin dira. ✓ Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralen ereduari buruzko ponentzia. Bertan, gida berri bat egin da, lankidetzan eta irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen zuzeneko parte-hartzearekin. (4 saio: 3 2022an eta 1 2023an) ✓ Irisgarritasunari buruzko araudia berrikusteari eta aplikatzeari buruzko hitzaldi bat, irisgarritasun-zailtasunak dituzten pertsonen parte-hartze zuzena ere izan duena. (4 saio 2023an eta 3 saio 2024an). Txosten horien ondorioz, irisgarritasunari buruzko araudia errazago interpretatu eta aplikatzeko gida bat egin da. Gainera, lankidetzan, fitxa espezifiko bat diseinatu da araudia eremu zehatzetan aplikatzeko. Fitxa-eredu hori 19 elementutan inplementatu da: ○ Zoladurak ○ Oinezkoentzako pasabideak eta pasabideak ○ Semaforoak ○ Ibilgailu-ibiak ○ Obrak ○ Urbanizazio-elementuak		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Altzariak
- Babes-elementuak
- Eskailerak
- Arrapalak
- Komunak
- Aparkalekuak
- Bus-geralekuak
- Tranbia-geltokiak
- Metroko ahoak
- Argiztapena
- Seinaleztapena

- ✓ 2025ean, araudiari buruzko beste 2 saio egitea aurreikusi da, eta, saio horietan, 10 fitxa gehiago egingo dira elkarlanean (5 fitxa saio bakoitzeko).
- Bestalde, ISEKek antolatutako jardunaldia: "Euskadi Accesible. Konpromiso partekatua" (15. ekintzan zehatz-mehatz azaldu da) aukera handia izan da irisgarritasunaren arloko profesionalen, desgaitasunaren eremuko elkarleen, administrazio publikoaren eta, oro har, herritarren arteko topaketak sortzeko.
- **Kultura eta Hizkuntza Politika Sailak** topaketak egin ditu irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen parte-hartze zuzenarekin. Topaketa horietan hainbat elkarrek hartu dute parte, hala nola AransGI (Gipuzkoako gorren elkarte), ATZEGI (adimen urritasuna duten pertsonen aldeko Gipuzkoako elkarte) edo Euskal Gorrak (Gorren Elkarleen Euskal Federazioa).
 - ✓ Lehenengo topaketa Bergarako LABORATORIUMen izan zen: zeinu-hizkuntzaren interpretazioa, azpiztituluek ikus-entzunezkoetan duten garrantzia, etab.
 - ✓ Bigarrena, 2022ko uztailan, Ormaiztegi Zumalakarregi museoan (irisgarritasun kognitiboari buruzkoa, irakurketa errazeko testuak nola egin, etab.)
 - ✓ Hirugarrena 2022ko azaroan, Bilboko Itsasmuseum-en
- **Garraio Plangintzaren Zuzendaritzak, Euskadiko Garraio Agintaritzaren** idazkaritza tekniko den aldetik, irisgarritasunari buruzko ponentziak (lantaldeak) antolatu zituen. Talde horietan parte hartu zuten ISEKek eta desgaitasuna duten pertsonen ordezkariak. Lehen eskutik jaso ahal izan ziren ezintasunen bat duten pertsonen garraioaren sektorean dituzten beharrak eta zailtasunak. Emaizten dokumentu bat egin zen, eta ISEKekin partekatu zen. 2024an, Mugikortasun Iraunkorreko Sailak, Euskotrenek eta ETSk topaketak egin dituzte desgaitasuna duten pertsonen elkarrekin, egungo egoeraren diagnostikoa partekatzeko eta hobetzeko neurri sorta bat aurkezteko.
- **Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografikoko Gizarte Zerbitzuen Arloak** hainbat topaketa parte-hartzaile antolatu ditu, irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen parte-hartze zuzenarekin. 2024an, sail honek antolatutako ekitaldi eta topaketa parte-hartzaileetan, irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen parte-hartze zuzena egon edo ez, irisgarritasun fisikoko eta irisgarritasun sentsorialeko irizpideak aplikatu dira.

Udal-mailan, udalak

- Udalen kasuan, egiaztatu da 62 udalek partaidetza-prozesuren bat egin dutela planak egiteko, udal-aurrekontuak egiteko, auzoak hobetzeko, etab. Eta horietatik **24 udalek garatu dituzte partaidetza-prozesuak, irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen parte-hartze zuzenarekin**. Guztira (metatua), mota horretako 35 partaidetza-prozesu zenbatu dira. Nabarmenezkoa da hobekuntza handia izan dela 2023ko datuarekin alderatuta (10 topaketa parte-hartzaile), neurri handi batean irisgarritasun unibertsaleko plan berriak gauzatzearen esparruan bultzatutako partaidetza-prozesuen ondorioz.
- **Gasteizko Udalak** Irisgarritasun Unibertsalaren Sailarteko Mahaia (IUSM) jarri du abian. 2024ko otsailan, IUSMren proposamena aurkeztu zitzaizen sailtako zuzendaritzeari, Gasteizko Udalean irisgarritasuna modu koordinatuan eta integratuz lantzeko. Urte bereko apirilean egin zen lehen

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

aldiz MIAUren deialdia, eta udaleko IUPI egiteko prozesua hastea erabaki zen. Mahaiak egingo du jarraipena, eta emaitza baliozkotuko du.			
• Bilboko Udalak honako ekitaldi hauek antolatu ditu irisgarritasunaren arloan: ✓ Urriaren 6an, 2022an, Garun Paralisiaren Munduko Eguna zela eta, alkateak sentsibilizazio-jardunaldi bat antolatu zuen garun-paralisiaren txostengile batekin, udaleko zuzendaritza-taldea bultzatzeko, Bilbon irisgarritasun unibertsala sustatzeko konpromiso sendoa aurrera egiten jarraitzeko. ✓ "Gure herri eta hirietako irisgarritasuna aztertuz eta pentsatuz" jardunaldia antolatzea. Jardunaldia 2022/12/12an izan zen, eta ONCE Fundazioak antolatu zuen, ACS Fundazioarekin, Bilboko Udalarekin, UNE Espainiako Normalizazio Elkartarekin eta Bilbao Urban & Cities Design elkartearekin lankidetzan, irisgarritasunari eta hirigintzari buruzko eztabaida sustatzeko. ✓ BILBAO Balioen Hiria: alkateak Balioen Gutunaren banaketa sinbolikoa egin die Bilbon desgaitasunaren esparruan lan egiten duten elkarte ugarietako ordezkari. Gutuna hainbat formatutan garatu da: testu-dokumentu (digital) irisgarria, ahozko irakurketa duen audioa, Braillean inprimatua eta bideoa, azpitituluekin eta zeinu-hizkuntzarekin. ✓ Arrakala digitalari buruzko Deustuko Unibertsitateko jardunaldian parte hartzea. • Donostiako Udalak, Mugikortasun Sailaren bitartez, irisgarritasuna lantzeko topaketak antolatu ditu: ✓ Hiri Mugikortasun Iraunkorreko Plana (HMIP) ✓ 2024 eta 2025eko Oinezkoen Estrategia (HMIPean jasoa) ✓ Desgaitasuna duten pertsonen mugikortasuna hobetzeko estrategia, 2025 ✓ 2025eko Garraio Bertikalaren Gidaplanea berrikustea			
ADIERAZLEAK	2022	2023	2024
Parte-hartzaileen kopurua (metatua)	9	10	35
Parte hartzeko prozesuetan parte hartzen duten erakundeen kopurua	--	--	--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

f) 20. Ekintza. Irisgarritasun-ikuspegia txertatzea plan guztietan

20. ekintza: Irisgarritasunaren ikuspegia txertatzea herritarren partaidetzarako planak, arauak edo estrategiak eta prozesuak sortu edo berrikusteko aurretiazko prozesu guztietan.		
TALDEA	2. BEHARREKO ALDAKETAK	
ARDATZA	1.ALDAKETA. ERANTZUKIDETASUNA ETA BATERAKO PARTAIDETZA	
JARDUERA-ILDOA	1.3 aldaketa. Kontsulta publikoko eta partaidetzako ekimenak bultzatzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK	• Desgaitasuna duten pertsonen elkarteak, adinekoak eta Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko beste elkarte batzuk kontuan hartuta, zuzenean inplikaturik daudenak	
ARDURADUNA	• Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. • Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	• Irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen elkarten diseinuan parte-hartze zuzena duten irisgarritasun-plan ebaluatuen edo jarraituen % 100
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
• Ekintzaren izendapenaren, mugarriaren eta jarraipena egiteko definitutako adierazlearen arteko inkongruentzia antzeman da. Horrela, ekintzak plan, estrategia edo partaidetza-prozesu guztietan irisgarritasunaren ikuspegia txertatzeko beharra aipatzen duen bitartean, mugarrria eta adierazlea irisgarritasun-planen ebaluazioan irisgarritasun-zailtasunak dituzten pertsonen elkarten parte-hartzeari buruzkoak dira. • Bi ekintza desberdin dira, baina biak dira interesgarriak, eta, horregatik, adierazle berri bat sartzea erabaki da: ✓ Irisgarritasunaren ikuspegia txertatzen duten parte hartzeko plan, estrategia eta prozesuen kopurua • 2024ko apirilaren 22an, Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralen bidez Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategia ezartzeko toki-erakundeentzako dirulaguntzen ebazpena argitaratu zen. Guztira 39 dirulaguntza eman dira plan horiek egiteko, eta, haien ikusmoldearen arabera, hainbat eragilek (herritarrek, elkarteek) zuzenean parte hartu beharko lukete plana egiteko prozesuan. • Badakigu Barakaldoko Udalak partaidetza-prozesu bat egin duela Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integrala egiteko, ezaugarri horiek betetzen dituen lehenengoa. • Era berean, beste udal batzuek ere, hala nola Asparrenako Udalak, Tolosako Udalak eta Zestoako Udalak, Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integrala egiteko esparruan garatutako partaidetza-prozesuaren berri eman dute. • Eta IUPI idazteko laguntzaren onuradun diren gainerako udalekin telefonoz izandako harremanetik ondorioztatzen da partaidetza-prozesu horiei ekiteko aurreikuspena dagoela, eta, beraz, aurreikus daiteke 2025ean handitu egingo dela "irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen elkarten diseinuan zuzenean parte hartzen duten edo ebaluatzen diren irisgarritasun-planen kopuruari" buruzko adierazlearen balioa.		
ADIERAZLEAK		2024
Irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen elkarten diseinuan zuzeneko parte-hartzea duten ebaluatutako edo jarraitutako irisgarritasun-planen kopurua		4
Irisgarritasunaren ikuspegia txertatzen duten parte hartzeko plan, estrategia edo prozesuen kopurua		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.6 4. Ardatza: Beharrezko aldaketak 2. Irisgarritasunari buruzko gaikuntza

Ardatz hau 3 jarduera-ildotan eta 5 ekintzatan antolatzen da:

- 21. ekintza: Hezkuntza-zikloetan – Lehen Hezkuntza, Bigarren Hezkuntza, Lanbide Heziketa eta Unibertsitate Heziketa –, ikasleek eta irakasleek irisgarritasun unibertsalaren eta guztiontzako diseinuaren kontzeptua ulertzea.
- 22. ekintza: lanbide-profila definitzea, ikasketa-programetan irisgarritasunari eta diseinu unibertsalari buruzko prestakuntza ezartzeko.
- 23. ekintza: Profesionalen etengabeko prestakuntzako jarduerak planifikatzea, diseinatzea eta ezartzea irisgarritasunaren esparruan, bai eta material didaktikoa zabaltzea ere.
- 24. ekintza: profesionaltasun-ziurtagiriak eta gaitasun-unitateak irisgarritasunaren sustapenera egokitzea.
- 25. ekintza: Lan-esperientziaren bidez edo bide ez-formalen bidez eskuratutako lanbide-gaitasunak ebaluatze eta egiaztatze prozedura.

Ardatz honen helburua pertsonen irisgarritasunari buruzko prestakuntza ematea da. Horrela, aurreko ardatza kontzientziazioan eta sentsibilizazioan oinarritzen den bitartean, ardatz honek urrats bat harago egiten du, irisgarritasunari buruzko prestakuntza maila guztietan sartzearen garrantzia azpimarratuz.

Bereziki, 21. ekintzak planteatzen du irisgarritasun unibertsala sartzea hezkuntza-ziklo guztietan eman beharreko irakasgai gisa. Hezkuntza Sailarekin izandako lehen elkarrizketek agerian utzi dute ekintza horrek alde aurreko konpromiso politikoa eskatzen duela eta epe laburrean ezartzea konplexua dela. Antzeko egoera gertatzen da 22., 24. eta 25. ekintzekin, profesionaltasun-ziurtagiriak egokitze eta irisgarritasun-arloko lanbide-gaitasunak egiaztatze. Horregatik, aurrerago adierazten den bezala, ekintza horiek 2025eko ekitaldirako programazioan gauzatzen dira.

Hala ere, 23. ekintza, irisgarritasunaren, material didaktikoaren garapenaren eta haren hedapenaren esparruko profesionalen etengabeko prestakuntzan oinarritzen dena, bideragarriagoztat eta Planaren gainerako ekintzen ezarpenean inpaktu positiboak sortzeko potentzialagoztat jotzen da. Izan ere, dagoeneko identifikatu dira Eusko Jaurlaritzako eta udaletako langileek parte hartu duten hainbat prestakuntza-jarduera.

Era berean, ISEKek prestakuntza-jarduera hauek egin ditu 2023an:

- Euskadiko udalei zuzendutako prestakuntza-ekintza: 2023ko apirilaren 26tik 27ra
- Eusko Jaurlaritzako sailei zuzendutako prestakuntza-ekintza: 2023ko maiatzaren 30a
- Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Elkargoak garatutako Irisgarritasun Unibertsaleko Ikastaroaren bigarren edizioa garatzeko laguntza. Euskal Herriko Ordezkaritza.

2024an, ISEKek Prestakuntza Plan bat egin du, datozen urteetan inplementatu beharrekoa, ezagutza eta sentsibilizazio falta arintzeko, bai herritarren artean, oro har, bai irisgarritasuna une oro zeharka integratu behar duten jarduerak planifikatu, diseinatu eta gauzatzeaz arduratzen den sektore profesionalean. Gabezia horiek agerian uzten dute beharrezkoa dela ahulezia hori konpontzeko prestakuntza-ekintzak bultzatzea, Euskadin irisgarritasun unibertsala lortzeko bidean aurrera egiteko.

Egindako prestakuntza-planak lortu nahi diren helburuak ezartzen ditu, hartzaileak definitzen ditu, aurreikusitako prestakuntza-ekintzak zehazten ditu, emateko modalitateak zehazten ditu, eta ikastaroak eta horiek gauzatzeko egutegia ezartzen ditu.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

a) 21. ekintza. Irisgarritasuna hezkuntza-zikloetan txertatzea

21. ekintza: Hezkuntzako, lehen hezkuntzako, bigarren hezkuntzako, lanbide-heziketako eta unibertsitateko zikloetan, ikasleek eta irakasleek irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua eta guztientzako diseinua ulertzea.		
TALDEA		2. BEHARREKO ALDAKETAK
ARDATZA		2.ALDAKETA. IRISGARRITASUNARI BURUZKO GAIKUNTZA
JARDUERA-ILDOA		2.1 aldaketa. Hezkuntza-zikloetan irisgarritasunean gaitzea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		• Hezkuntza-ziklo guztietan eta araubide bereziko irakaskuntzetan irisgarritasun unibertsalari eta aniztasunaren kudeaketari buruzko materiala eta ezagutzak sartzea, edukia eta espazio fisiko eta digitalak sortzea eta diseinatzea barne hartuta eta zeinu-hizkuntza gainerako hizkuntzen tratamendu berarekin txertatuta. • Ikasleek irisgarritasunean adituak diren eragileekin parte hartzeko jardunaldiak ezartzea
ARDURADUNA		• Hezkuntza Saila
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	• Irisgarritasun unibertsalari buruzko erreferentziak ikasketa-programen % 100ean. • Campus bakoitzeko jardunaldi bat gutxienez, ikasleekin, irisgarritasun unibertsalera hurbiltzeko.
	AZKEN MUGARRIA	
XEDEA		Ikasleek eta irakasleek ulertzea ingurune, produktu eta zerbitzuak pertsona guztientzat pentsatu eta erabili behar direla.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ekintza honetan ez da aurrera egin. Hezkuntza Sailarekin izandako lehen elkarrizketek agerian utzi dute ekintza horrek alde zuzeneko konpromiso politikoa eskatzen duela eta epe laburrean ezartzea konplexua dela.		
ADIERAZLEAK		
Irisgarritasun unibertsalari buruzko erreferentziak ikasketa-programetan		--
Hezkuntza-zikloetan zabaltzeko garatutako material didaktikoa		--
Ikasleekin egindako jardunaldi parte-hartzaileen kopurua, irisgarritasun unibertsalera hurbiltzeko		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

b) 22. ekintza. Irisgarritasun unibertsaleko lanbide-profila definitzea

22. ekintza: Ikasketa-programetan irisgarritasunari eta diseinu unibertsalari buruzko prestakuntza ezartzeko profil profesionala definitzea		
TALDEA		2. BEHARREKO ALDAKETAK
ARDATZA		2.ALDAKETA. IRISGARRITASUNARI BURUZKO GAIKUNTZA
JARDUERA-ILDOA		2.1 aldaketa. Hezkuntza-zikloetan irisgarritasunean gaitzea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Edukia (analogikoa eta digitala) eta erabilerako espazioak (hiritarra, ez hiritarra, arkitektura, diseinua, informatika) sortzen dituztenentzat, topaketa-foroen bidez. - Interes-talde jakin batzuei zuzenduak: osasun-langileei, hezkuntza-arloko profesionalei, enpresaburuei, alderdi politikoei, sindikatuiei, jendaurreko langileei... - Hiriko eta hirigunetik kanpoko inguruneak, zerbitzuak eta komunikazio-prozesuak kudeatzen dituztenentzat.
ARDURADUNA		- Hezkuntza Saila. - Lanbide
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	Irisgarritasun unibertsaleko lanbide-profila definitzea
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ekintza honetan ez da aurrera egin. Hezkuntza Sailarekin izandako lehen elkarrizketek agerian utzi dute ekintza horrek alde aurreko konpromiso politikoa eskatzen duela eta epe laburrean ezartzea konplexua dela.		
ADIERAZLEAK		
Irisgarritasun unibertsaleko profil profesional bat sortzeari buruzko txosten-azterlana		--
Irisgarritasun unibertsalean espezializatzeko ikastaroen kopurua		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 23. Ekintza. Irigarritasun unibertsalari buruzko etengabeko prestakuntzako jarduerak

23. ekintza: Profesionalen etengabeko prestakuntzako jarduerak planifikatzea, diseinatzea eta ezartzea irigarritasunaren esparruan, bai eta material didaktikoa zabaltzea ere		
TALDEA	2. BEHARREKO ALDAKETAK	
ARDATZA	2.ALDAKETA. IRIGARRITASUNARI BURUZKO GAIKUNTZA	
JARDUERA-ILDOA	2.2 aldaketa. Profesionalak gaitzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Herri-administrazioetako teknikariei irigarritasun-ikastaroak diseinatzea eta ematea. - Dokumentuen edukiaren eskuragarritasunari buruzko prestakuntza. Hizkuntza argia, irakurketa erraza, testu egokituak, edukiak interpretatzeko tresnak. - Espazio eta komunikazio digitalak (sare sozialak eta dokumentazioa). - Arreta-zerbitzuak edozein eremutan, pertsona guztiei behar bezalako arreta eman ahal izateko.	
ARDURADUNA	- Lanbide. - Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea. - Osasun Saila. - Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritza. - Foru Aldundiak. - Udalak. - Elkargo profesionalak. - Unibertsitateak. - Irigarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak. - Justizia Sailburuordetza. - Eusko Jaurlaritzako sail, aldundi eta udal eskudun bakoitza. - EAEAN. - Enpresa-erakundeak	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	Irigarritasunari eta hainbat eremutako prestakuntzetarako zeharkako diseinu unibertsalari buruzko ikastaro pilotu bat sortzea.
	AZKEN MUGARRIA	Irigarritasun unibertsalari buruzko prestakuntza duten profesionalen presentzia funtsezko eremu guztietan
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
2022an egindako lanak: 2022ko ekainean, ISEKek informazio-webinar bat egin zuen, Euskadiko Irigarritasun Estrategiaren Ekintza Plana udalei hurbiltzeko.		
Tareas realizadas en 2023: 2023an, udalei zuzendutako prestakuntza-ekintza bat egin da, EUDElen Prestakuntza Planaren barruan, apirilaren 26an eta 27an: "Irigarritasun unibertsalaren Euskadiko Estrategia udal-politika eta -zerbitzuetan": ✓ Prestakuntza horren helburua izan da ikasleak gaitzea irigarritasun unibertsalaren kontzeptua udal-jarduerara eramateko. ✓ Prestakuntzan 24 udaletako 44 pertsonak hartu zuten parte. ✓ Parte-hartzaileek positiboki baloratu zuten ekintza, eta prestakuntza-jarduera gehiagotan parte hartzeko interesa adierazi zuten. ✓ Talde horrekin prestakuntza-saio berriak egitea aurreikusten da 2024an. Ekintza horiek 2024ko lehen hiruhilekoan egingo den prestakuntza-plan baten barruan egongo dira. ✓ Pertsona horietako askok parte hartu dute irigarritasunari buruzko araudiaren aplikazioa berrikusi duen araudiari buruzko ponentzian.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- ISEKek irigarritasun unibertsaleko hainbat material didaktiko egin ditu:
 - ✓ Udalei eta Eusko Jaurlaritzako sailei emandako prestakuntza-ekintzetarako materiala.
 - ✓ Irakurketa errazari buruzko gida
 - ✓ Herritarren arreta mota desberdinen irigarritasunari buruzko jarduera-protokoloari buruzko gida
- Eusko Jaurlaritzako sailei dagokienez, 4 sailek adierazi dute irigarritasunari buruzko prestakuntza-ikastaroak eman dizkietela langileei:
 - ✓ ETS (Euskal Trenbide Sarea): 2 pertsona hizkuntza argian eta irakurketa errazean eta ekipamendu eta espazio fisikoetan trebatzea.
 - ✓ Kultura Saila. Irigarritasunari buruzko ikastaro bat antolatu da Euskadiko museoetako teknikarientzat, desgaitasuna duten pertsonen kontzientziazioa eta arreta hobetzeko: 33 museoetako 55 pertsona.
 - ✓ Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila: saileko pertsona batzuek irakurketa errazari buruz IVAPeK antolatutako ikastaro batean parte hartu zuten. Ikasturte horren ondoren, irakurketa errazeko dokumentuak sortzeko lantalde bat sortu zen, eta oraindik erreferentzia gisa balio dezakeen dokumentu eredu bat egin zen.
 - ✓ Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko eta Hobetzeko Zuzendaritza (HHABHZ), IVAPeK lankidetzan: aipatutako ikastaroaren 5 edizio egin dira hizkuntza argian eta irakurketa errazean, eta 46 pertsonak parte hartu dute. Gaur egun (2023) ikastaroaren seigarren edizioa egiten ari dira, eta 12 pertsona ari dira parte hartzen. Programak prestakuntza presentziala eta birtuala, teorikoa eta praktikoa konbinatzen ditu, komunikazio argiaren kontzeptuak ilustratzeko eta praktikatzeko balio duten benetako testu administratiboan gainean lan eginez. Eusko Jaurlaritzaren zerbitzu guztietara komunikazio argia pixkanaka zabaltzeko helburu estrategikoari erantzuten dio horrek.
 - ✓ Basquetour: 2019an, irigarritasunari buruzko prestakuntzaren eta sentsibilizazioaren esparrua indartzen hasi zen: 69 pertsona prestatu ziren irigarritasunaren arloan (turismo-lankidetzako erakundeetako langileak, turismo-aholkularitzako enpresetako profesionalak, turismoko eta ostalaritzako titulazioetako ikasleak, etab.). Euskal turismo-enpresak sentsibilizatzeko eta prestatzeko jardunaldiak ere egin dira: 150 turismo-enpresak hartu zuten parte.

2024an egindako lanak:

- 2024an, prestakuntza-plan bat egin da, eta, bertan, ISEKek 2025. eta 2026. urteetan garatzeko aurreikusitako ekintzak jaso dira.
- Bestalde, erakunde publikoei kontsulta egin zaie beren teknikariak irigarritasunari buruzko prestakuntza-ikastaroetara joateari buruz.

Udal-mailan, udalak

- Udalei dagokienez, 21 udalek adierazi dute prestakuntza-ekintzak egin dituztela beren erakundeko langileen artean (12 Gipuzkoan, 7 Bizkaian eta 2 Araban).
- **Gasteizko Udalak** prestakuntza-ekintza hauek egin ditu:
 - ✓ Bizikidetzako Zerbitzuko talde teknikoari irigarritasun unibertsalean prestakuntza ematea
 - ✓ Irigarritasunari eta desgaitasuna duten pertsonen komunikazioari buruzko prestakuntza
 - ✓ Eskubide kulturei, parte-hartzeari eta irigarritasunari buruzko prestakuntza
 - ✓ Irigarritasunari eta inklusioari buruzko prestakuntza
 - ✓ Administrazioan komunikazio argia izateko ikastaroa
- **Donostiako Udalak**, Mugikortasun Sailaren bitartez, prestakuntza-ekintza hauek antolatu ditu:
 - ✓ Trafikoko agenteen prestakuntza, desgaitasuna duten kolektiboei dagokienez (itsuak eta goritsuak)
 - ✓ Kolektiboekin kontzientziazteko kanpaina (Begisare) "Adi, koxka begibistan", 2024- 2025

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Erkidego mailan, Eusko Jaurlaritzako sailak eta sozietate publikoak

- Eusko Jaurlaritzako sailei dagokienez, 8 sailek adierazi dute langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastaroak eman dizkietela:
 - ✓ Kultura eta Hizkuntza Politika Saila
 - ✓ Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografikoa Saila. Gizarte Zerbitzuen Arloa
 - ✓ Justizia eta Giza Eskubideen Saila. Justizia Zuzendaritza
 - ✓ Gobernantza, Administrazio Digital eta Autogobernu Saila.
 - Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko Zuzendaritza
 - Baliabide Orokorraren Zuzendaritza
 - ✓ ETSko Mugikortasun Iraunkorreko Saila (Euskal Trenbide Sarea/Red Ferroviaria Vasca)
 - ✓ Etxebizitza eta Hiri Agenda Saila. Etxebizitza Sailburuordetza
 - ✓ Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila. Kontsumobide
 - ✓ Industria, Trantsizio Energetiko eta Jasangarritasun Saila. Teknologia, Berrikuntza eta Eraldaketa Sailburuordetza

ISEK osatzen duten erakundeak eta elkarteak

- ISEK osatzen duten erakunde eta elkartei dagokienez, jarraian deskribatzen dira 2024an prestakuntzaren arloan egindako ekintza nagusiak:
 - ✓ Arabako COATek antolaketaren irisgarritasunari buruzko prestakuntza eta solasaldia egin ditu.
 - ✓ Elkartu:
 - Irakasle gisa parte hartu du Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Elkargoak irisgarritasun unibertsalari buruz antolatutako ikastaroan.
 - Mondragon Unibertsitatearekin lankidetzan aritu da diseinu inklusiboaren arloko prestakuntza-ekintzak eta proiektu berritzaileak garatzeko.
 - Irisgarritasun unibertsalari buruzko prestakuntza-ekintza bat egin du Avanza enpresako gidariekin.
 - ✓ FEKOOR:
 - Prestakuntza-dokumentuak sortzen lagundu du. Zehazki, "Aldaketaren aldeko herritartasuna" irakasgaiaren garapenean, Deustuko Unibertsitatearekin eta Alboanekin.
 - Etorkizuneko Hiriak jardunaldietan parte hartu du (Bilbao Urban and Cities Design).
 - ✓ FEVAS:
 - Ingurune irisgarritasun unibertsalari buruzko ikastaroaren bigarren edizioan parte hartu du, Euskal Autonomia Erkidegoko Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Elkargoak eta Eusko Jaurlaritzak antolatuta. FEVASek "Irisgarritasun kognitiboa garraioan" modulua eman zuen (urtarrilaren 11).
 - Bai & By-rekin lankidetzan aritu da euskara ikasteko online plataforma desgaitasun intelektuala duten pertsonen beharretara egokitzeko.
 - HABErekin eta EHLABErekin elkarlanean aritu da, euskararen hizkuntza-eskakizunak eta hizkuntza horren prestakuntza-eskaintza adimen-desgaitasuna duten pertsonen egokitzeko.
 - "Irakurketa erraza, teoriatik praktikara" ikastaroa eskaini du (Donostia, apirilak 12 eta 19), FEVASeko kide diren erakundeetako profesionalei zuzendua, Irakurketa Errazaren UNE 153103:2018 EX Arauaren ezagutza hobetzeko eta erakundeetan Irakurketa Errazaren erabilera zabaltzeko. Parte-hartzaileak: 7 erakundetako 10 pertsona.
 - Komunikazioko Bitartekotzako goi-mailako graduoko ikasleei irisgarritasunari eta irakurketa errazari buruzko prestakuntza eman die (Barakaldoko LHII). 2 edizio (maiatza eta azaroa).

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

ADIERAZLEAK		
	2023	2024
Irisgarritasunari eta hainbat eremutako prestakuntzetarako zeharkako diseinu unibertsalari buruzko material didaktikoa sortzea eta argitaratzea	3	4
Emandako ikastaroen kopurua	2	44
Esparru profesionaletako ikastaroetara bertaratuak	71	--
Hizkuntza argiari eta irakurketa errazari buruzko prestakuntza- eta ekintza-programako prestakuntza-kopurua, herritarrei oro har zuzendutako zerbitzuen edo programen erabilgarritasuna hobetzeko.	1	2
Hizkuntza argiari eta irakurketa errazari buruzko prestakuntza-ekintza programan prestatutako pertsonak, herritarrei oro har zuzendutako zerbitzuen edo programen erabilgarritasuna hobetzeko.	27	--
Zeinu-hizkuntzako ikastaroetan parte hartu duten pertsonen eta ikastaroen kopurua	--	--
Irisgarritasunari eta diseinu unibertsalari buruzko material didaktikoa zabaltzea eduki-sortzaileentzat (ekipamenduak) eta erabilerako espazio fisikoentzat (arkitektura, diseinua...). Araudiari eta protokolo argiei buruzko gida.	3	4
RRSS edukiak eta dokumentu irisgarriak sortzeko, bezero-ingurunean erabilgarritasun- eta irisgarritasun-teknikak aplikatzeko prestakuntza espezifikoan prestatutako prestakuntza- eta pertsona-kopurua	--	--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 24. ekintza. Profesionaltasun-ziurtagiriak egokitzea

24. ekintza: Profesionaltasun-ziurtagiriak eta gaitasun-unitateak irisgarritasunaren sustapenera egokitzea		
TALDEA		2. BEHARREKO ALDAKETAK
ARDATZA		2.ALDAKETA. IRISGARRITASUNARI BURUZKO GAIKUNTZA
JARDUERA-ILDOA		2.3 aldaketa. Pertsonen irisgarritasun unibertsalaren arloan duten ezagutza eta esperientzia formalki aitortzea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA		• Lanbide
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	
XEDEA		Irisgarritasun unibertsalaren arloko ezagutzak aitortuak eta egiaztatuak izatea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ekintza honetan ez da aurrera egin.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

e) 25. Ekintza. Gaitasun profesionalak ebaluatzea eta egiaztatzea

25. ekintza: Lan-esperientziaren bidez edo bide ez-formalen bidez eskuratutako lanbide-gaitasunak ebaluatzeko eta egiaztatzeko prozedura		
TALDEA		2. BEHARREKO ALDAKETAK
ARDATZA		2.ALDAKETA. IRISGARritasunari BURUZKO GAIKUNTZA
JARDUERA-ILDOA		2.3 aldaketa. Pertsonen irigarritasun unibertsalaren arloan duten ezagutza eta esperientzia formalki aitortzea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA		• Lanbide
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	• Lanbidek irigarritasun unibertsalaren arloko esperientzia aitortzea
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ekintza honetan ez da aurrera egin.		
ADIERAZLEAK		
Esperientziaren bidez eskuratutako gaitasun profesionalen egiaztapenen kopurua		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.7 5. ardatza: Irisgarritasuna sustatzea 1. Irisgarritasuna sustatzea

Ardatz hau 4 jarduera-ildotan eta 9 ekintzatan antolatzen da:

- 26. ekintza: Irisgarritasuna eta erabilgarritasuna sustatzea erakunde publikoen, gizarte-eragileen eta herritarren arteko interakzio-eremu guztietan, erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarrituta.
- 27. ekintza: irisgarritasunari buruzko jarduera-protokolo bat ezartzea arreta mota guztietarako (aurrez aurrekoa, telefono bidezkoa...)
- 28. ekintza: Administrazioaren eta herritarren arteko harremanean irisgarritasuna eta erabilgarritasuna egiaztatuko duen zerbitzu aditu bat abian jartzea, artearen egoera kontuan hartuta.
- 29. ekintza: esparruen irisgarritasun-katea diagnostikatzea, ondoren lau urteko Ekintza Planean islatzeko.
- 30. ekintza: Erabiltzaileek identifikatutako beharrak eta/edo gabeziak biltzeko sistema batzuk antolatzea eremu bakoitzerako, ondoren aztertu eta lau urteko planetan sartzeko.
- 31. ekintza: Aurrekontu publikoak gordetzea erakunde bakoitzaren baliabide propioetan irisgarritasun unibertsala ezartzeko proiektuak gauzatzeko, helburu bakar gisa edo entitate handiagoko proiektuen barruan.
- 32. ekintza: Erakunde pribatuekiko eta erakundeetatik irisgarritasun unibertsala sustatzeko proiektuetarako finantzaketa-lerroen sorrera bultzatzea
- 33. ekintza: parte-hartze politikoko prozesuaren irisgarritasun-katea diagnostikatu eta bermatzea.
- 34. ekintza: hauteskunde-programak irakurketa errazean eta informazio eskuragarrian idazteko konpromisoak hartzea, pertsona guztiek bizitza politikoan parte hartzeko aukera izan dezaten.

5. ardatzaren helburua irisgarritasuna esku-hartze arlo guztietan funtsezko elementu gisa txertatzea da. Ardatz honetan jasotako neurriak konponbide zehatzak dira, eta irisgarritasunari buruzko lau urteko planetan sartu behar dira, inguruneak, produktuak eta zerbitzuak pertsona guztien beharretara egokitzeko.

26., 27. eta 28. ekintzak herritarrei ematen zaien arreta hobetzera bideratuta daude, administrazioaren eta gizartearen arteko elkarreraginean ikuspegi irisgarria sustatuz. Helburua da irisgarritasun fisikoa, sentoriala eta kognitiboa bermatzea arreta-baliabide guztietan, dela presentzian, telefonikoan edo digitalean, dela edukiak edozein euskarritan zabaltzean. Horretarako, ingurune digitalak erabilgarritasun-irizpideei jarraituz diseinatu behar dira; informazioa, berriz, hizkuntza argian eta erraz irakurtzeko formatuetan aurkeztu behar da.

Bildutako datuen arabera, kontsultatutako udalen % 28,7k adierazi du aurrez aurreko arreta-bulegoetan irisgarritasun fisikoa bermatzeko neurriak sartu dituela. Arreta digitalari dagokionez, % 22,0k hobekuntzak egin ditu, % 12,0k adierazi du telefono bidezko arretaren irisgarritasuna landu duela, eta % 11,2k edukiak egokitu ditu eskuragarriago egiteko (26. ekintza). Zifra horiek oraindik handiak ez badira ere, lehen adierazi bezala, identifikatu da udal askotan ez dakitela zer ekintza ezarri diren jada. Horrek indartu egiten du erakunde bakoitzaren barruan irisgarritasun-arduradun bat izateko beharra, arlo eta zerbitzu guztiak hartzen dituen zeharkako ikuspegi batekin.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

2024an, Eusko Jaurlaritzako hamar sailek arreta eskuragarria hobetzeko neurriak ezarri dituzte. Horien artean, honako sail hauek nabarmentzen dira: Gobernantza, Kultura, Ongizatea, Justizia, Mugikortasuna, Etxebizitza, Osasuna, Segurtasuna, Ekonomia, Turismoa eta Kontsumoa. Hainbat sozietate publikok, hala nola Osakidetza, Lanbidek, ETSk eta Kontsumobidek, hobekuntzak egin dituzte irisgarritasunean, zerbitzu inklusiboagoa bermatzeko.

Baliabide Orokorren Zuzendaritzak irisgarritasunari buruzko hainbat ekimen garatu ditu eraikin publikoen kudeaketaren barruan, bere bulego teknikoaren bidez. Kudeaketa bateratuko eraikinak berritzeaz arduratzen da. Besteak beste, sarbideak egokitzea, azpiegiturak mugitzea eta seinaleztatzea, eraikin bakoitzean irisgarritasun-fitxak sortzea eta Lakuako eraikinean ikusmen murriztua duten pertsonentzako proiektu espezifiko bat egitea. 2024an, irisgarritasun-auditoria bat ere egin da Ajuria Eneako Harrera Zentroan.

Esku hartutako eraikin horien artean, honako hauek daude:

- Gasteiz-en:
 - Lakuako administrazio-gunea
 - Samaniego
 - Artxibo Orokorra
 - Zuzenean
- Bilbon:
 - Concha jenerala
 - Kale Nagusia
 - Bizkaia Plaza eraikina
 - Eustaten lokalak
- Donostian:
 - Andía
 - Easo
 - Miracruz eraikuntza
 - Marina

Bestalde, Zuzenean zerbitzuak, herritarrei arreta emateko zerbitzuak, hobekuntzak egin ditu erabilgarritasunari eta hizkuntza argiari dagokienez, aurrez aurreko arretan, telefono bidezkoan eta digitalean. Argitalpenen erabilerraztasuna ere indartu du. Gainera, Irisgarritasunaren Unitate Arduradunak (URA) web erabilerraztasunari buruzko Europako araudia betetzen dela gainbegiratzen du, eta Euskadi.eus-ek WCAG AA estandarrak betetzen dituela ziurtatzen du.

Gobernu Irekiaren Irekia plataformak bere irisgarritasuna indartu du hainbat tresnarekin, hala nola ahozko testuarekin, zeinu-hizkuntzako interpretazioarekin eta prentsaurrekoetarako zuzeneko azpitituluekin. Gainera, aldizka berriak argitaratzen ditu euskaraz eta gaztelaniaz, irakurketa errazean. 2022tik, irisgarritasun digitalerako aurrekontuko partida espezifiko bat bideratu da.

Segurtasun Sailak irisgarritasuna hobetu du bere bulego eta zerbitzuetan, braille bidezko bozketa eta hauteskundeetan lagundutako garraioa barne. Gizarte Zerbitzuen arloak irisgarritasun-neurriak ezarri ditu indarkeria matxistaren biktimaren diren emakumeentzako gidetan, baita telelaguntza piktogramekin ere.

Justizia Zuzendaritzak erraztaile eta doikuntza prozesalen programa bat garatu du, eta dokumentu judizialeterako irakurketa errazeko itzultzaile batean lan egiten du.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Euskal Trenbide Sareak (ETS) irisgarritasun-sistemak txertatu ditu geltokietan, hala nola begizta induktiboak eta Navilens gidatze-sistema. Lanbidek lan-orientazioaren irisgarritasuna indartu du, entzumen-desgaitasuna duten pertsonei lagunduz, komunikazioetan hizkuntza sinplifikatuz eta bulego eta plataforma digitaletan hobekuntzak eginez.

Osakidetzak hainbat osasun-zentro egokitu ditu irisgarritasun fisikoa hobetzeko. Kontsumobidek bere webgunea birdiseinatu du, komunikazio erabilerraza lehenetsiz, eta telefono bidezko arreta indartu du. Turismo-sektorean, 26/2024 Dekretu berriak irisgarritasun-irizpideak ezartzen ditu zeinu-mintzairan gaitasunak dituzten turismo-gidak egiaztatzeko.

Udal-mailan, udalen % 28,7k aurrez aurreko arreta hobetzeko neurriak ezarri ditu, eta % 22k digitala hobetu du. Euskal hiriburuetan, Gasteizek berariazko aholkularitza- eta laguntza-zerbitzuak garatu ditu desgaitasuna duten pertsonentzat. Bilbok informazio-bideo irisgarriak egin ditu, eta Donostiak irisgarritasun-neurriak txertatu ditu hiri-mugikortasunean eta garraio publikoan.

Gainera, ISEKeko hainbat elkarte eta erakundek hobekuntzak egin dituzte beren azpiegiturretan eta komunikazio digitaletan.

Bestalde, ISEKek **gida bat prestatu du jarduera-protokoloekin, herritarrentzako arreta-mota guztiak irisgarriak izan daitezen (27. ekintza)**. Eusko Jaurlaritzako hainbat udalek eta sailek laguntza eta aholkularitza eskatzen dute, zerbitzu irisgarria eskaintzeko zer egin behar duten jakiteko. Protokolo horiek irisgarritasun unibertsalaren irizpideak betetzen dituzten herritarrentzako zerbitzuak ezartzen lagunduko diete erakundeei.

Gida hau ISEKen Jarraipen Batzordean baliozkotu zen 2024ko ekainaren 4an. Gida euskaratuta eta maketatuta dago, eta dagoeneko banatu da Eusko Jaurlaritzako udalen eta sailen artean.

Aurrerago, ISEKek irisgarritasun eta erabilgarritasun hori egiaztatuko duen zerbitzu aditu bat sortzea aurreikusten du (28. ekintza).

Irisgarritasun-planak egin aurretik, udalek beren udalerrietako irisgarritasun-diagnostikoak egin dituzte, baina, gai-eremu guztietan, herri-administrazio desberdinen eskumenek bat egiten dute. Lehen aipatu bezala, 29. ekintza irisgarritasunaren arloko eskumenak mugatzeko 11. ekintzarekin lotuta dago.

Hori dela eta, ISEKen gaikako taldeak antolatzen ari dira, eta horietan aurrera egiten ari dira, bai araudiaren interpretazioan, bai eskumenen mugaketan.

Irisgarritasun unibertsalaren sustapenean aurrera egiteko, beharrezkoa da administrazio publiko bakoitzak erabiltzaileek hautemandako beharrak eta/edo gabeziak biltzeko sistemak antolatzea (30. ekintza).

Eusko Jaurlaritzaren kasuan, bai Zuzeneanek bai Irekiak badute ezarrita kexak eta iradokizunak jasotzeko sistema bat. Udalei dagokienez, galdetutako udalerrien % 26,0k adierazi du sistema hori duela.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

a) 26. ekintza. Arreta-zerbitzuen irisgarritasuna bultzatzea

26. ekintza: Erabilerraztasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarritutako irisgarritasuna eta erabilgarritasuna sustatzea erakunde publikoen, gizarte-eragileen eta herritarren arteko interakzio-eremu guztietan.		
TALDEA		3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
JARDUERA-ILDOA		1.1 sustapena. Administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredu irisgarria bultzatzea.
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		• Aurrez aurreko arretan (bulego fisikoak). • Telefono bidezko arretan (jendearentzako informazio-zenbakiak...). • Arreta digitalean (egoitza elektronikoak). • Euskarri fisiko eta digital guztietan argitaratutako edukietan. • Erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarritua
ARDURADUNA		Inplikaturako eremu guztietako sailak. Foru Aldundiak. Udalak. Beste erakunde publiko batzuk.
MUGAGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	
XEDEA		Arreta modu tradizionalak eta digitalek araudia betetzeaz gain, benetako erronkei erantzutea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Erkidego mailan, Eusko Jaurlaritzako sailak eta sozietate publikoak:		
• 2024an, Eusko Jaurlaritzako 10 sailek berretsi dute arreta eskuragarria sustatzeko neurriak sartu dituztela: • Gobernantza, Administrazio Digital eta Autogobernu Saila ○ Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko Zuzendaritza ○ Baliabide Orokorren Zuzendaritza ○ Irekia • Kultura eta Hizkuntza Politika Saila • Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografikoa Saila. Gizarte Zerbitzuen Arloa • Justizia eta Giza Eskubideen Saila. Justizia Zuzendaritza • Mugikortasun Iraunkorraren Saila ○ ETS (Euskal Trenbide Sarea) • Etxebizitza eta Hiri Agenda Saila. Etxebizitza Sailburuordetza • Osasun Saila. Osakidetza • Segurtasun Saila. Kudeaketa Ekonomikoaren eta Baliabide Orokorren Zuzendaritza • Ekonomia, Lan eta Enplegu Saila. ○ Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua: BAI ○ OSALAN- LANEKO SEGURTASUN ETA OSASUNERAKO EUSKAL ERAKUNDEA • Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Kontsumobide
- Turismo

- **Gobernantza Saitetik**, honako zerbitzu zentralizatu hauek azpimarra daitezke:

- ✓ **Baliabide Orokorren Zuzendaritza**, bere Bulego Teknikoaren bidez, eraikuntza berriko eta kudeaketa bateratuko eraikinak eraberritzeko obrak idazteaz eta zuzentzeaz arduratzen da.
- ✓ **Baliabide Orokorren Zuzendaritzak** irisgarritasunaren arloan hainbat esku-hartze egin ditu bere eraikinetan:
 - Irisgarritasunaren arloko jarduketak, obra berriei edo eraikinak eraberritu eta eguneratzeari lotutakoak: Urtero, berrikuntzak sartzen dira irisgarritasun fisikoa bermatzeko, sarbideak hobetzeko, mugikortasuna hobetzeko...
 - Eraikin bakoitzean irisgarritasun-fitxak egitea: duela zenbait urte, irisgarritasun-planoak edo -fitxak egin ziren, kudeaketa bateratuko eraikin guztien sarbideak, ibilbide irisgarriak/egokituak eta abar adieraziz. Fitxa horietan, inguruneke irisgarritasunari buruzko informazioa jasotzen da, bai eta eraikinaren barruko ibilbide irisgarriari buruzkoa ere (igogailuak, ibilbideak, komunak...).
 - Ikusmen murriztua duten pertsonen zuzendutako irisgarritasun-proiektua: Lakuako eraikinean ezarritako proiektu honetan, sarbideak, zoladura, ibilbideak, harrera, braillezko panelak... berrikusi eta egokitu ziren. ONCEko teknikariek eta erliebe altuko errotulazioan espezializatutako enpresa batekin egin zen.
 - 2024an, Baliabide Orokorren Zuzendaritzak aholkularitza tekniko eta irisgarritasun unibertsalaren auditoria egin ditu Ajuria Enea-ELKARGUNEako Harrera Zentroaren proiektuan. Hobekuntzak sartu dira, hala nola ibilbide irisgarriak, seinaleztapen-bandak eskaileretan, kabina egokituak, mekanismo ergonomikoak, eta begizta magnetiko bat instalatzea arreta-mahaian..
- **Herritarrak Hartzeko eta Zerbitzu Digitaletarako Zuzendaritzak kudeatzen duen Zuzenean Zerbitzuan**: neurriak sartu dira erabilgarritasunean eta hizkuntza argian oinarritutako arreta eskuragarria bermatzeko, bai aurrez aurreko arretan, bai telefono bidezko arretan eta digitalean. Erakundeak herritarrei zuzendutako argitalpenak eta kanpainak egin ditu. Zuzenean zerbitzuko argitalpenetan irisgarritasun-irizpideak kontuan hartzen dira, eta dokumentuak hizkuntza argiz eta erraz ulertzeko moduan egiten saiatzen dira. Zuzenean **Zerbitzuen Karta** bat du, besteak beste, erabiltzaileen eskubide hauek biltzen dituena:
 - Zuzenean zerbitzuko langileengandik errespetuzko eta adeitasunezko tratua jasotzea. Horrek erraztu egin beharko die beren eskubideak egikaritzea eta betebeharrak betetzea.
 - Informazioa modu ulergarrian jasotzea eta langile espezializatuak eraginkortasunez eta efizientziaz artatzea.
 - Azken urteetan, erabilgarritasunean eta hizkuntza argian oinarritutako arreta eskuragarria bermatzeko neurriak sartu dira, bai aurrez aurreko arretan, bai telefono bidezko arretan eta digitalean. Erakundeak herritarrei zuzendutako argitalpenak eta kanpainak egin ditu. Zuzenean zerbitzuko argitalpenetan irisgarritasun-irizpideak hartzen dira kontuan, eta dokumentuak hizkuntza argiz eta erraz ulertzeko moduan egiten saiatzen dira.
- ✓ Bestalde, Berrikuntza Publikoari Laguntzeko Unitatean, **URA (Irisgarritasunaren Unitate Arduraduna)** eratu da, Web Irisgarritasunari buruzko Zuzendarauaren baldintza guztiak betetzeko (Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2016/2102 (EB) Zuzendaraua, 2016ko urriaren 26koa, sektore publikoko erakundeen webguneen irisgarritasunari eta gailu mugikorretarako aplikazioei buruzkoa). Ildo horretan, URAn "webmaster" figura dago, Eusko Jaurlaritzaren web-atariak (euskadi.eus) irisgarritasun-irizpideak betetzen dituztela berrikusteaz arduratzen dena. Web-edukien erabilerraztasunari buruzko jarraibideen arabera (WCAG), euskadi.eus-eko atariak AA maila bete behar dute. 2023an, irisgarritasun-auditoria

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

bat egin da, eta, bertan, sakonki aztertu dira <https://www.euskadi.eus> atariko 35 orrialde, EN 301 549 arauaren arabera, eta Web Erabilerraztasunaren Behatokiaren IRA (.xls) txostena bete da.

- ✓ **Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak kudeatutako Irekia plataforman** neurriak sartu dira erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarritutako arreta eskuragarria bermatzeko.
 - 2022tik aurrera, irisgarritasunerako aurrekontuen lerro espezifiko bat dago: 54.000 € urteko. Webgunearen goiko aldean erabilerraztasun-tresnen atal bat dago. Horren bidez, arreta eskuragarria bermatu nahi da, eta hor agertzen dira, adibidez, InSuit tresnetara sartzeko logoak (web erabilerraztasunerako eta erabilerraztasunerako) eta Irakurketa Errazekoak.
 - 2024an, Irekia plataforma digitalaren erabilerraztasuna indartu da, hizkuntza argia erabiltzea eta edukiak erraz irakurtzea sustatuz. Web erabilgarritasuneko eta erabilerraztasuneko tresnak inplementatu ditu, hala nola, ahozko testua (ReadSpeaker), zeinu-hizkuntzako interpretazioa eta bideoen azpigitulazioa, Gobernu Kontseiluaren prentsaurrekoetako aldi bereko azpigituluak barne. Gainera, 400 ordura luzatu dira ekitaldiak emateko aldibereko azpigituluak, 2025eko maiatzera arte, eta astero argitaratzen dira berriak Irakurketa Errazean, euskaraz eta gaztelaniaz.
- ✓ Ildo horretan, ahozko testua, zeinu-hizkuntza edo bideoen azpigituluak bezalako neurriak sartu dira. Adibidez, Irekitik zuzenean transmititzen diren Gobernu Kontseiluaren prentsaurreko guztietan sartzen da zeinu-hizkuntzako interpretazio-zerbitzua, bai eta aldi bereko azpigitulazio-zerbitzua ere. Sail guztiek dute bideoetarako azpigitulu-zerbitzu bat (a posteriori, ez zuzenean).
- ✓ Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak astean 3 edo 4 albiste argitaratzen ditu Irakurketa Erraza formatuan (guztiak euskaraz eta gaztelaniaz). Azpiktratatutako zerbitzu baten bidez egiten dute, eta zerbitzu horrek aurrekontu jakin bat dauka.
- ✓ 2023an, IREKIAko taldea Euskadi irakurketa errazeko sarietarako izendatu zuten, administrazio publikoaren kategorian.
- ✓ Bestalde, erakundeak ekitaldi edo prozesu parte-hartzaileak antolatzen ditu, hala nola "Topaketak" (online topaketak sailburuekin eta lehendakariarekin). Topaketa horietan irisgarritasun-irizpideak kontuan hartzen dira, irakurketa erraza eta zeinu-mintzairaren interpretazioa erabiltzen baitira.

Eusko Jaurlaritzako beste sail batzuei dagokienez:

- **Segurtasun Saila:** aurrez aurreko arretaren irisgarritasuna hobetzeko neurri asko sartu dira: arrapalak, informazio-pantailak, informazio-idazkunak, kexa eta iradokizunetarako postontziak, eta abar. Gainera, hizkuntza argian oinarritutako neurriak sartu dira, letra handiagoko informazioa eta sare sozialetan Ertzaintzaren Apparekin konektatzen duten QR kodeak dituzten kartelak berritzeari esker.
 - Bestalde, **Araubide Juridikoaren, Zerbitzuen eta Hauteskunde Prozesuen Zuzendaritzak** irisgarritasuna hobetzeko neurri ugari sartu ditu, sufragio-eskubidea bermatze aldera. Zerbitzu batzuk aldeztu aurretik eskatu behar dira, hala nola begizta magnetikoa edo brailleko botoa. Bozketa-prozedurari buruzko gidaliburuak egin dira, erraz irakurtzeko moduan, eta boto-prozedura azaltzeko kanpaina bat egiten ari da, desgaitasuna eta/edo ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonentzako hizkuntza espezifikoarekin. Bestalde, akordio bat dago Gurutze Gorriarekin eta DYArekin hauteslekualdatzeko hauteslekuetara iristeko zailtasunak dituzten pertsonak. Azkenik, nabarmentzekoa da hauteslekuetarako irisgarritasun deanbulatorioari buruzko proiektu pilotu bat, 2024ko hauteskundeetan ezarriko dena EAEko hiru hiriburuetan.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- **Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografikoko Sailaren** Gizarte Zerbitzuen Arloak arreta eskuragarria bermatzeko neurriak ezarri ditu, indarkeria matxistaren biktimak diren emakumeentzako baliabideei buruzko fitxa eta gidetan hizkera argia eta irakurketa erraza erabiltzea barne. Gainera, SVisual zerbitzua, zeinu-hizkuntzan interpretatzeko bideo-zerbitzua eta entzumen-arazoak dituzten pertsonentzako piktogramak eta sinboloak dituen telelaguntza gehitu dira. Telelaguntza-zerbitzuak, berriz, entzumen-arazoak dituzten pertsonen ematen die zerbitzua, piktogramen eta sinboloen bidezko komunikazio baten bidez.
- **Justizia Zuzendaritzak** prozesu judizialean baldintza-berdintasuna bermatzeko neurriak bultzatzen ditu, laguntza-neurrien hornidura hobetzea, bideratzaileen programa sortzea eta prozesuko doikuntzak ezartzea barne. Gainera, Avantiuz Kudeaketa Prozesaleko Sistema optimizatu da, eta adimen artifizialean oinarritutako itzultzaile automatiko bat garatzen hasi da, dokumentu judizialak irakurketa errazera egokitzeko.
- **ETS:** Erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarritutako sistemak sartu dituzte, bai aurrez aurreko arretan, bai telefono bidezko arretan. Entzumen-desgaitasuna duten pertsonentzako begizta inductiboak instalatu dira iaz eraikitako estazio berrietan (Zarautz eta San Pelaio). Ikusmen-desgaitasuna duten pertsonentzako Navilens gidatze-sistema mantentzen da, eta SVisual sistema zeinu-mintzairaren erabiltzaile gorrentzat (SVisual, Bilboko 3. lineako estazioetako larrialdi-interfonoetan soilik).
- **Lanbide:** lan-orientazioan eta prestakuntzan entzumen-desgaitasuna duten pertsonen laguntza eta interpretazioa eskaintzeko kontratua du EuskalGorralekin. Gainera, bere komunikazioetan hizkuntzaren sinplifikazioa indartu du, KZ Gunearekin lankidetzan izapidetze telematikoa laguntza ematen du, eta bere bulegoen modernizazioan aurrera egiten du, Bilbao Santutxun obrak amaituz eta Oionen hasiz. Web orrian eta aplikazioetan ere hobekuntzak egin dira, eta proiektu bat jarri da abian, osorik berritzeko.
- **Turismo Saila:** online arreta irisgarria webgunean: AA maila.
- **Osakidetza:** Hernani, Berriz eta Usansolokoak eraberritu dira, eta Bidebieta eta Zarautzekoak hasi. Erakusmahaiak mahaiekin ordeztan ari dira.
- **Osalan-Laneko Segurtasun eta Osasunerako Euskal Erakundeak** ekintza espezifikoak eta egokitzapenak egiten ditu premia bereziak dituzten pertsonentzat, eta haien arreta egokia bermatzen du lan-eremuan. Neurri horien barruan sartzen dira enpresentzako dokumentazioa, prestakuntza eta aholkularitza, kolektibo horren segurtasuna eta irisgarritasuna hobetzeko lanpostuetan.
- **Kontsumobidek** modu aktiboan lan egiten du irisgarritasun unibertsalaren alde, herritarrekiko komunikazio argia lehenetsiz eta kolektibo ahulenei arreta berezia eskainiz. 2024an, aurrera egin du bere webgune berriaren garapenean, eta erreferente bihurtu da komunikazio-erabilerraztasunean. Gainera, erraz ulertzeko moduko edukiak sortzea eta 900 linearen bidez doako telefono bidezko arreta ematea indartu da, herritarrek administrazioarekin duten harremana erraztuz.
- **Turismoa Antolatzeko Zerbitzuak** irisgarritasuna bultzatu du 26/2024 Dekretua indarrean sartzearekin batera. Dekretu horrek Euskadiko turismo-gidariaren jardura arautzen du lehen aldiz. Araudi horrek atal berezi bat jasotzen du zeinu-hizkuntzako hizkuntza-gaitasunak egiaztatzeari buruz, gaitasun hori erabiliko duten gidak gaitzeko aukera eta erabiltzaileek hizkuntza horretan arreta jasotzeko duten eskubidea bermatuz, aukera-berdintasunari eta irisgarritasun unibertsalari buruzko legeria betez.

Udal-mailan, udalak

Udalei dagokienez, arreta irisgarria hobetzeko egindako aurrerapenak adierazi dira. Galdera honi erantzun dioten udalei buruzko datuak bakarrik sartu dira:

- ✓ Udalen % 28,7k adierazi du aurrez aurreko arreta hobetzeko neurriak hartu dituela
- ✓ Udalen % 12,0k adierazi du telefono bidezko arreta hobetzeko neurriak hartu dituela
- ✓ Udalen % 22,0k adierazi du arreta digitala hobetzeko neurriak hartu dituela
- ✓ Udalen % 11,2k adierazi du edukiak hobetzeko neurriak hartu dituela

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Zehazki, euskal hiriburuetakoko udalek honako tresna hauek ezarri dituzte arreta eskuragarria hobetzeko:

- **Vitoria-Gasteizko Udala:** 1) Gasteizko udalerriko pertsona gorrei ILSE zerbitzua ematea, hainbat arlotako zerbitzu pertsonaletarako: osasuna, justizia, gizarte-zerbitzuak, etab. 2) Mugikortasun urriko pertsonentzako aholkularitza juridikoko zerbitzua, irisgarritasunari buruzko araudiari buruz, eta ez-betetzeeen edo diskriminazioen aurrean egin daitezkeen jardueri buruz. 3) SILSE (LSEko interpreteen zerbitzua eta interpreteen gidak) udalaren kirol- eta kultura-jardueretan sartzea. 4) SVisual zerbitzua (zeinu-hizkuntzan interpretatzeko bideo-zerbitzua). 5) 2015ean, Bizikidetzatza eta Aniztasun Zerbitzua sortu zen, Alkatetzatza eta Erakunde Harremanetarako Sailaren mendekoa, eta ordura arte jatorri- eta kultura-aniztasunari erantzuteko zerbitzua izan zen. Une horretatik aurrera, haren eskumenak zabaldu egin dira, eta desgaitasunen bat duten pertsonen, giza eskubideei eta memoria historikoari ematen zaie arreta. Zerbitzua osatzen duten teknikariak immigrazioko hiru teknikari dira, eta 2016an aniztasuneko teknikari bat sartu zen plantillan, taldea indartzeko eta beste kolektibo batzuetan oinarritutako ekintzak diseinatzeko helburuarekin, aniztasuna oinarri hartuta, diskriminazio- eta/edo bazterketa-egoerak sortzen dituen faktore gisa.
- **Bilboko Udala:** 3 laguntza-bideo egitea, udalarekin harremanetan jartzeko, udalarekin hitzorduetan hitzartzeko eta errolatzea eskatzeko moduari buruz. Begizta magnetikoa, zeinu-hizkuntzako interprete-protokoloa.
- **Donostiako Udala:** Mugikortasuneko Departamentuak irisgarritasunari heltzen dio hainbat gaitan, eta horietako batzuk ohiko lan-ildoak dira (LHL):
 - Udalaren beste sail batzuek eta/edo beste erakunde batzuek garatutako obren aldeko edo kontrako txostenak, eta irisgarritasunari/mugikortasunari buruzko gogoeta egokiak sortzea. (LHL)
 - Garraio bertikaleko garapen berriak (arrapalak eta eskailerak) (LHL)
 - Hiri Mugikortasun Iraunkorreko Plana (PMUS) (LTH)
 - Oinezkoen Estrategia (PMUSeant jasoak), 2024 eta 2025
 - Desgaitasuna duten pertsonen mugikortasuna hobetzeko estrategia, 2025
 - Garraio Bertikalaren Gidaplana berrikustea, 2025
 - Irisgarritasuna garraio publikoan (LHL)
 - Irisgarritasuna Ibilgailu Elektriko Adimendunean (EIB), 2024 eta 2025
 - Semaforo-sareko soinu-gailuak (LHL)
 - Irisgarritasuna autobus geltokian (QR Navilens sistema), 2019
 - Dbusen gelditze-sistemaren irisgarritasuna (QR Navilens sistema), 2023
 - PMR aparkalekuak (LHL)
 - Denbora errealeko aplikazioa, PMR aparkaleku-sarea (LTH)
 - Trafikoko agenteen prestakuntza, desgaitasuna duten kolektiboek dagokienez (itsuak eta gor-itsuak) (LHL)
 - Kolektiboekin kontzientziatzeko kanpaina (Begisare) "Adi, koxka begibistan", 2024-2025

ISEK osatzen duten erakundeak eta elkarteak:

- **COAVN:** 2024an obrak egin ditu EHAEoren Gipuzkoako egoitza berrirako. Irisgarritasun-araudiarekiko egokitzapena barne hartu du.
- **FEKOOR:** irisgarritasuna hobetzeko hainbat jarduera egin ditu bulego nagusietan eta Arbolarte eguneko zentroan, irisgarritasuna hobetzeko:
 - Lurzorua aldatzea Arbolarte eguneko zentroan: (lauagoa eta irristagaitzagoa).
 - Norabide-adierazleen seinaleetika hobetzea.
 - Atea irekitzeko txirrina jotzeko informazio-adierazlea atxikita.
 - Aurten, eguneko zentroko erabiltzaileek hurbilketa-sentsorea duen agente bat izango dute bulegoetara/eguneko zentrora sartzeko, txirrina jo edo sarrera-kodea idatzi behar izan gabe.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- FEVAS:** FEVASen webgunean argitaratutako albiste guztiak irakurketa errazera egokitutako bertsioan daude eskuragarri, eta, horrela, komunikazio eskuragarriagoa bermatzen da pertsona guztientzat.

ADIERAZLEAK	
Identifikatutako aurrez aurreko zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %	--
Identifikatutako telefono bidezko arreta-zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %	--
Identifikatutako egoitza elektronikoen kopurua. Irisgarrien %	--
Argitaratutako edukien kopurua (edozein euskarritan) identifikatuta. % eskuragarriak	--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

b) 27. ekintza. Arretan jarduteko protokoloak ezartzea

27. ekintza: Irisgarritasunari buruzko jarduera-protokolo bat ezartzea arreta mota guztietarako (aurrez aurrekoa, telefono bidezkoa)		
TALDEA	3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
JARDUERA-ILDOA	1.1 sustapena. Administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredu irisgarria bultzatzea.	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA	• ISEK	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	• Arreta-mota bakoitzerako protokoloak sortzea
	AZKEN MUGARRIA	
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
2023an gida bat egin da herritarrentzako arreta-mota bakoitzerako protokoloekin (aurrez aurrekoa, telefonokoa/BackOffice eta digitala). Gidak irisgarritasun-gomendioak jasotzen ditu kanal bakoitzean. Aurrez aurreko arretan, funtsezko hiru alderdi nabarmendu behar dira: • Pertsona guztientzako tratu eta arreta egokiari buruzko prestakuntza duten profesionalak izatea • Ingurune fisiko irisgarria izatea • Komunikazio-kanal irisgarriak eta lagungarriak izatea, komunikazioa errazteko. Irisgarritasuna bermatu behar da eremu guztietan: • Hiri-ingurunea • Eraikinerako sarbidea • Atariak eta kontrol- eta informazio-gunea • Deanbulazioa/mugikortasuna eraikinean zehar • Aurrez aurreko arreta-gunea Arreta digitalean (webguneak eta aplikazio mugikorrak), kontuan izan behar da informazioa irisgarria izateko hiru baldintza bete behar direla: • Aurkitzen erraza izatea • Edukia eskura daiteke eta ulertzen da • Erabil daiteke Gidak Wordeko, pdf-ko eta PowerPoint-eko dokumentuek jarraitu beharreko jarraibideak jasotzen ditu, eta informazio gehiago lortzeko gida espezifikoek erreferentziak ere bai. Azkenik, telefono eta BackOffice zerbitzuetan erabilerraztasun-gomendioak ematen dira: posta elektronikoa, SMS mezuak, WhatsApp eta papera, liburuxken, kartelen edo posta arruntaren bidez. Gida hau euskarara itzuli da, eta Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokiaren webgunearen bidez zabaldu da, bai eta erakunde publiko eta pribatu guztiei posta elektronikoz banatu ere. Era berean, 2024an prestakuntza-ekintza bat egin da Eusko Jaurlaritzako administrazio publikoko langileentzat, sailen arteko bileran. Prestakuntza-ekintza horiek 2025ean zehar zabaltzea aurreikusten da (ekintza hori Prestakuntza Planean sartuta dago).		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 28. Ekintza. Irisgarritasuna egiaztatzen duen zerbitzu aditua

28. ekintza: Administrazioaren eta herritarren arteko harremanean irisgarritasuna eta erabilgarritasuna egiaztatuko duen zerbitzu aditu bat abian jartzea, artearen eta errespetuaren egoera kontuan hartuta.		
TALDEA		3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
JARDUERA-ILDOA		1.1 sustapena. Administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredu irisgarria bultzatzea.
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		ISEKen mendeko zerbitzua, profesional espezializatuekin eta kolektibo desberdinak ordezkatzten dituzten erakundeen aditu-aholkularitzarekin.
ARDURADUNA		ISEK
MUGAGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	- Herritarrekiko interakzio-bideak identifikatzea eta haien irisgarritasuna eta erabilgarritasuna aztertzea - Egiaztapen-zerbitzu aditua sortzea. - Urtero, egiaztatutako zerbitzuen artean, irisgarritzat kalifikatutako zerbitzuen kopurua handitzea lortzea (28. ekintza)
	AZKEN MUGARRIA	- Arreta-zerbitzuen % 100ek irisgarritasuna bete dezaten lortzea, zerbitzu adituaren bidez neurtuta (28. ekintza). - Plan honen aldian garatutako jarduera jasotzen duen azken txostena, ildo horretan identifikatutako adierazleei aipamen berezia eginez.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ekintza honetan ez da aurrera egin.		
ADIERAZLEAK		
Identifikatutako aurrez aurreko zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %		--
Identifikatutako telefono bidezko arreta-zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %		--
Identifikatutako egoitza elektronikoen kopurua. Irisgarrien %		--
Argitaratutako edukien kopurua (edozein euskarritan) identifikatuta. % eskuragarriak		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 29. Ekintza Irigarritasun-katea esparruka diagnostikatzea

29. ekintza: Esparruen irisgarritasun-katea diagnostikatzea, gero lau urteko ekintza-planean (4. ekintza) islatzeko.		
TALDEA		3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
JARDUERA-ILDOA		1.2. promozioa. Planaren eremu guztietan irisgarritasuna bermatzea.
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		• Etxebizitza: ekipamenduak eraikitzea, mantentzea, ikuskatzea eta hobetzea. • Mugikortasuna: Inguruneak, geltokiak eta geltokiak, ibilgailuak, informazioa (geltokiak eta geltokiak, ibilgailuak, webguneak), erabiltzaileentzako arreta, laguntza pertsonalak. • Kultura-, turismo-, kirol- eta aisialdi-zerbitzuak: inguruneak, informazioak, pertsonentzako arreta, laguntza pertsonalak. • Hezkuntza-zerbitzuak: ikastetxeak, materialak (mahaiak, liburuak, ordenagailuak...), zerbitzuak (jantokia, garraioa, eskolaz kanpoko jarduerak, etab.), laguntza pertsonalak. • Osasun-zerbitzuena: eraikitako ingurunea, emandako zerbitzuak, tresnak, prozedurak. • Justiziarena, bai azpiegiturretan, bai zerbitzuetan • Lana: sarbidea, bete beharreko funtzioak, lanpostuak eta egokitutako prozesuak. • Gizarte Zerbitzuak: sarbideak, zerbitzuak, azpiegiturak...
ARDURADUNA		• Etxebizitzaren ardura duen administrazioa • Mugikortasun-zerbitzuaz arduratzen den administrazioa • Kultura-, turismo-, kirol- eta aisialdi-zerbitzuen administrazio arduraduna. • Hezkuntza-zerbitzuaren administrazio arduraduna. • Osasun-zerbitzuko administrazio arduraduna • Justizia-zerbitzuko administrazio arduraduna • Lan-zerbitzuaren administrazio arduraduna
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	• Irisgarritasunaren arloko beharrak eta gabeziak lantzeko gai diren eremu guztietan prestatutako pertsona-taldeak izatea.
	AZKEN MUGARRIA	• Eremu guztiek gutxienez diagnostiko bat egin izan dezaten lortzea (jakitun izanik eremu askotan diagnostikoek bat baino gehiago izan beharko dutela, erakunde eskudunak bat baino gehiago baitira), eta diagnostiko horretatik dagokion lau urteko planean (4. ekintza) islatutako ekintzak erator daitezen lortzea, plan hori planen plan bat delako logikari jarraiki.
XEDEA		• Pertsona guztiek etxebizitza, mugikortasuna, hezkuntza, osasuna, kultura, kirola, aisia, turismoa eta lana modu autonomoan eskuratzeko aukera izatea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
• Udalek Irisgarritasun Planak egiteko diagnostikoak egin dituzte, eta, beraz, udal gehienek diagnostiko bat egin dute uneren batean, nahiz eta kasu askotan udal-eraikinetara eta hiri-inguruneetara mugatu den, batez ere oztopo arkitektonikoak hautemateko. • Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Sailak eta Alokabidek alokairu sozialeko parke babestua osatzen duten eraikin guztien irisgarritasuna diagnostikatu dute, eta gaur egun etxebizitzaren barrualde osoa diagnostikatzen ari dira. • Diagnostiko hori Alokabideren webgunean dago eskuragarri: "alokabizi": https://www.alokabide.euskadi.eus/alokabizi/etxebizitzak-irisgarritasun-unibertsala/		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

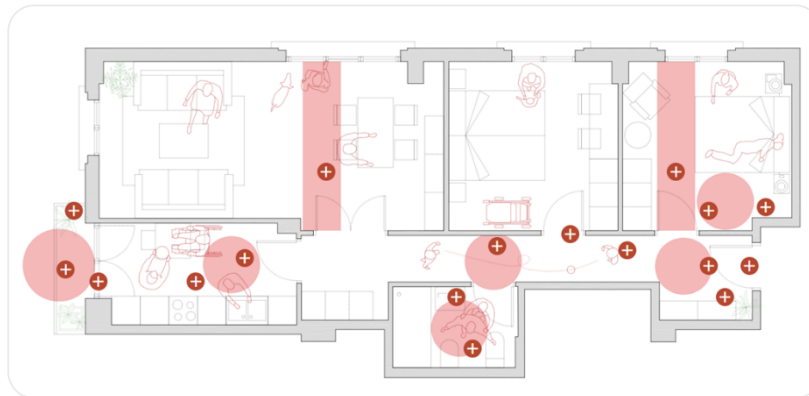
alokabizi soziala

Irigarritasun unibertsala bermatzen duten etxebizitzak

Alokabidek kudeatzen dituen etxebizitzetan irigarritasun unibertsala bermatzeko birgaitzea.

Laburpen bideoa

Ezagutu irigarritasun unibertsala

- 2023an, **desgaitasuna duten pertsonen justiziara jotzeko plana** egin zen, eta, horren aurretik, irigarritasun-diagnostiko bat egin zen. Diagnostiko hori egiteko, iturri estatistikoak eta dokumentalak aztertu ziren, eztabaidak egin ziren partaidetza-tailerretan, desgaitasunen bat duten pertsonen inkesta bat egin zitzaizen, 147 pertsonak erantzun zuten, eta egoitza judizialerako irigarritasun-oztopoen azterketa bat egin zen, ebaluatu beharreko eraikinen irigarritasun fisikoaren elementu nagusiak jasotzen zituen taula bat erabiliz.
- Egindako diagnostikoa zehatza izan da, eta esparru guztiak bete ditu: oztopo fisikoak, komunikazio-oztopoak, ulermen-oztopoak, prozedura-doikuntzak, pertsonen gaikuntza eta hautemandako tratua.

Oztopo fisikoak

- Eraikin judizialerako sartzeko zailtasunak
- Eraikinetako egokitzapenak eta laguntza-elementuak
- Seinale adierazleak

Prozedura-doikuntzak

- Doikuntza eraginkorrak
- Eskaera izapidetzea
- Komunikazio-elementu egokiak
- Bideratzaileak edo interpreteak

Komunikazio-oztopoak

- Informazio-eskaerei erantzun egokia ematea
- Parte hartzea
- Ideiak adierazteko erraztasuna
- Solaskideen ulermena eta kreditua

Pertsonen gaikuntza

- Epailatza, Fiskaltza, JEL
- Langileak
- Kanpoko eragile juridikoak

Ulermen-oztopoak

- Informazio ulergarria, pertsonala eta orokorra
- Telefonoz edo Internetez jasotako informazioa
- Laguntza-elementuak bisita-aretoetan
- Erabilitako hizkuntza

Hautemandako tratua

- Diskriminazioa hautematea
- Hurbiltasuna, enpatia
- Iruzkina

- Plana eta haren egoera-diagnostikoa eskuragarri daude webgune honetan:
- https://www.justizia.eus/contenidos/informacion/jus_plan_justi_21_26/eu_def/adjuntos/Desgaitasuna-duten-pertsonen-justiziarako-sarbidea-errazteko-plana.pdf

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Plan hau jardunbide egokitzen jo du ISEKek, eta hala nabarmendu da Euskadiko Irisgarritasun Behatokiaren webgunean.

Lehen bi urteetan, hainbat lantalde antolatu dira gaika, eta hainbat erakunde-mailatan, elkartetan eta beste eragile batzuetan esku hartu dute.:

- Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralaren (IUPI) eredu egiteko txostena
- Irisgarritasunaren arloan indarrean dagoen araudia berrikusteko txostena
- sailen arteko mahaia, jardunbide egokiak bateratzeko, hizkera argian aurrera egiteko eta administrazio-izapideak sinplifikatzeko.
- Irisgarritasunaren arloko berrikuntza-taldea.
- 2025ean talde horien saio gehiago egiten jarraitzea aurreikusten da, baita gaikako talde berriak sortzea ere. Horri lotutako ekintza asko daude, eta, beraz, lantalde horiek aukera emango dute honako ekintza hauetan aurrera egiteko:
 - ✓ 3. ekintza: irisgarritasunaren arduradunak identifikatzea
 - ✓ 7. ekintza: araudiaren azterketa, gaikako eremuen arabera
 - ✓ 11. ekintza: Eskumenak mugatzea
 - ✓ 29. ekintza: Irisgarritasun-katearen diagnostikoa, gaikako eremuen arabera
- Halaber, ISEKek tresna bat egingo du 2025ean, checklist gisa, erakunde publiko eta pribatuek beren lan-eremuko irisgarritasun-katearen ezagutza aurrera egin dezaten.
- Bestalde, ISEK osasun-arloko irisgarritasun-kateari buruzko gida bat prestatzen ari da.
- Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Lurzoru Zuzendaritza "Euskadin dauden etxebizitzaren irisgarritasun-zigilua" sortzeko lanean ari da 2024an. Tresna horri esker, EAEko etxebizitzaren irisgarritasun-baldintzak neurtu eta ebaluatu ahal izango dira, hiru azterketa-eremuren inguruan biltzen diren adierazle-multzo batetik abiatuta:
 - ✓ Etxebizitza kokatuta dagoen hiri-ingurunea,
 - ✓ Eraikinaren barruko komunikazio-espazioak eta
 - ✓ Etxebizitzaren beraren barrualdea.

Irisgarritasun Zigilu honen bidez, irisgarritasun unibertsaleko erreferentzia-balio batzuk ikusarazi nahi dira, hainbat eragilerentzat baliagarriak izango direnak:

- ✓ Etxebizitzaren jabea, alokairu- edo salerosketa-prozesuetan informazio objektiboa ematerakoan, edo irisgarritasun fisiko, sentsorial edo kognitiboaren eremuetan hobekuntza-jarduketak planteatzerakoan.
- ✓ Profesionalei, irisgarritasun-baldintzak hobetzeko orduan bezeroei higiezinetan planteatzen diren diezazkieketen jarduketak planifikatzeko eta indarrean dagoen araudia betetzen dela agerian uzteko metodo gisa.
- ✓ Administrazio publikoei, laguntzaren xede izango diren jarduketak ebaluatze mekanismo objektibo gisa, kontratazio publikoetan gutxieneko baldintzak txertatzea diagnostikoak egiteko, eraikinen ikuskeren teknikoetan emandako informazioaren zati gisa, eta abar.
- ✓ Gizarteari, oro har, gure inguruneen eta eraikinen egoera zehatz-mehatz ezagutu ahal izateko, metodologia beste esparru edo zerbitzu batzuetara hedatzeko abiapuntua izan dadin, irisgarritasuna adierazle neurgarri eta ebaluagarri bihurtuz.

ISEKeko kide diren erakunde eta elkarrekin ere parte hartzen dute hainbat eremutako irisgarritasun-katearen diagnostikoetan. Jarraian, 2024an garatutako ekintzak nabarmentzen dira:

- **Elkartu:**
 - ✓ Hernaniko erabilera publikoko establezimenduen irisgarritasun-baldintzei buruzko diagnostikoa.
 - ✓ Gipuzkoako hondartzetan ezgaitasunen bat duten pertsonentzako bainu lagunduaren zerbitzuari buruz egindako parte-hartze prozesuaren zabalkundea eta eragin politikoa.
- **FEKOOR:**
 - ✓ TAOri buruzko azterketak eta proposamenak Bilboko Udaleko Mugikortasun Sailarekin.
 - ✓ Irisgarritasunaren Euskal Kontseilurako ekarpenak eta Barakaldoko Irisgarritasun Plan Integralean parte hartzea.
 - ✓ Bilbao Kirolakentzako tarifak eta irisgarritasuna ebaluatzea.
 - ✓ Last Tourrekin lankidetzak BBK LIVE jaialdian sartzeko.
 - ✓ Bilboko Museo Etnografiko eta Arte Ederretako berrikuntzen azterketa.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

✓ Irisgarritasun-proposamenak La Gabarra igaro zen udalerrietan. ✓ Irisgarritasunari buruzko batzorde eta lantaldeetan parte hartzea (Bizkaibus, Aste Nagusia, Bilboko Kultura, Leioako Eskola Bideak, besteak beste). ✓ Bilerak Euskotrenekin, Metro Bilbaorekin eta beste trenbide-operadore batzuekin. ✓ Udalekiko elkarriketa irisgarritasun unibertsala hobetzeko. • FEVAS: ✓ Eusko Jaurlaritzaren eta APNABI- Autismo Bizkaia elkartearen arteko lankidetzak, hauteslekuen irisgarritasun kognitiboa hobetzeko, apirilaren 21eko Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeetan esparruan. ✓ Garraio-piktogramen ulermenaren ebaluazioa (maiatza). Metro Bilbaok eskatuta, Atuc Mugikortasun Jasangarria Hiri eta Hiri Garraio Publikoaren Elkartearen esparruan, lantalde bat eratu zen garraio-sareetan erabiltzen diren piktogramak harmonizatu eta bateratzeko. FEVASek adimen-desgaitasuna duten pertsonen egindako 10 ebaluazio-galdetegi bidali zituen. ✓ EuskoTrenen Ingartek Consulting enpresarekin bultzatutako azterlan batean laguntzea. Ikerketa horren helburua zen konboien eta saltzeko makinaren irisgarritasun-diagnostikoa egitea. FEVASek eta kide diren 3 erakundek (Gorabide, Aspace Bizkaia eta Apnabi) focus group batean parte hartu zuten ekainaren 5ean.	
ADIERAZLEAK	
Egindako diagnostikoen kopurua	--
Prestakuntza jaso duten pertsonen kopurua	--
Ezarritako lantalde identifikatuen kopurua. Irisgarrien %	--
Argitaratutako edukien kopurua (edozein euskarritan) identifikatuta. % eskuragarriak	--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

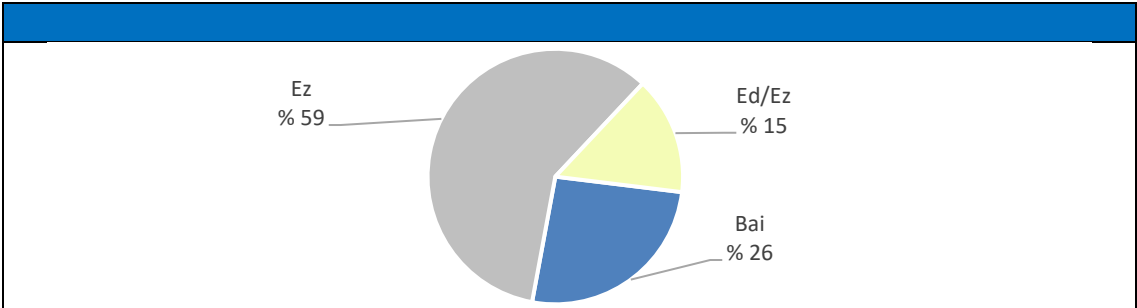
e) 30. ekintza. Beharrak eta gabeziak biltzeko sistemak

30. ekintza: Erabiltzaileek identifikatutako beharrak eta/edo gabeziak biltzeko sistema batzuk antolatzea eremu bakoitzerako, ondoren aztertu eta lau urteko planetan sartzeko.		
TALDEA	3. IRISGARritASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARritASUNA SUSTATZEA	
JARDUERA-ILDOA	1.2. promozioa. Planaren eremu guztietan irigarritasuna bermatzea.	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Esparru berean begirada desberdinak dituzten pertsona-taldeak. - Diziplinarteko taldeak, begirada unibertsala eta zeharkakoa izateko. - Irigarritasunaren alde lan egiten duten erakundeek ekarpena txertatuz	
ARDURADUNA	Eremu bakoitzeko administrazio arduradun bakoitza	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Euskadiko Irigarritasunaren Behatokiaren webgune berriak "Kontaktua" atala du, erabiltzaileek antzemandako gorabeherak edo beharrak jasotzeko. Jakinarazpen horiek dagozkien erakunde edo sail arduradunetara bideratuko dira.		
Erkidego mailan, Eusko Jaurlaritzako sailak eta erakunde publikoak		
Eusko Jaurlaritzako 6 sailek berariaz adierazi dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemak dituztela.		
- Justizia eta Giza Eskubideen Saila, Justizia Zuzendaritza - Gobernantza, Administrazio Digital eta Autogobernu Saila, - Herritarrek Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko Zuzendaritza - Irekia - Mugikortasun Iraunkorraren Saila - ETS (Euskal Trenbide Sarea) - Eusko Trenbideak (Euskotren) - Etxebizitza eta Hiri Agenda Saila. Etxebizitza Sailburuordetza - Osasun Saila. Osakidetza - Segurtasun Saila. Kudeaketa Ekonomikoaren eta Baliabide Orokorren Zuzendaritza		
Zuzenean zerbitzuak kudeatzen du zerbitzuarekin lotutako kexak, iradokizunak eta esker onak jasotzea (Itxaropenak eta Herritarrekiko Konpromisoak Kudeatzeko Sistema aplikatzen da). Urtero, emandako zerbitzuei buruzko itxaropenen eta gogobetetzearen azterketa independente bat egiten da, eta, horri esker, erabiltzaileek antzemandako beharrak eta/edo gabeziak jaso daitezke. Irekia: erabiltzaileek antzemandako beharrak eta/edo gabeziak jasotzeko sistema bat dago: Irekiaren webgune "Lagun iezaguzu hobetzen" atala da. Justizia eta Giza Eskubideak: Plan bat ezartzen du desgaitasuna duten pertsonen justiziarako sarbidea hobetzeko, informazioa eskuratuz, prestakuntza emanez eta gogobetetasuna ebaluatuz. ETS: Erreklamazio-orriak ditu geltokietan, eta iradokizunak jasotzen ditu Zuzenean zerbitzuaren bidez. Euskotren: 2024-2030 irigarritasun-plan estrategikoa garatzen du, herritarren eta elkarteek parte-hartzean oinarrituta. Alokabide: etxebizitza publikoetan egokitze-eskaerak kudeatzen ditu eta laguntzak ematen ditu Bizigune programan. Osakidetza: Paziente eta Erabiltzaileen Arreta Zerbitzua du beharrak eta iradokizunak jasotzeko.		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Segurtasuna: Kexen eta iradokizunen postontziak ditu ertzain-etxeetan, herritarren beharrei erantzuteko. Udal-mailan, udalak - Galdera horri erantzun dioten udalen artean, % 26k adierazi du erabiltzaileek identifikatutako premiak eta gabeziak biltzeko sistema bat duela. Hala ere, kasu gehienetan, ez da irisgarritasun-premiak detektatzeko sistema espezifiko bat, baizik eta era guztietako behar eta gabeziei erantzuten die, hala nola herritarren kexen eta iradokizunen postontziaren, udalaren webgunearen, aplikazio mugikorren eta herritarrei aurrez aurre arreta emateko bulegoen bidez.	
ADIERAZLEAK	
Abian jarritako premiak biltzeko sistemen kopurua	1

3.10 grafikoa Martxan jarri al duzue erabiltzaileek hautemandako beharrak eta/edo gabeziak biltzeko sistemarik (%, udalak)?

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

f) 31. ekintza. Irisgarritasun unibertsalerako aurrekontu publikoak

31. ekintza: Aurrekontu publikoak gordetzea erakunde bakoitzaren baliabide propioetan irisgarritasun unibertsala ezartzeko proiektuak gauzatzeko, bai helburu bakar gisa, bai garrantzi handiagoko proiektuen barruan		
TALDEA	3. IRISGARritASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARritASUNA SUSTATZEA	
JARDUERA-ILDOA	1.3 sustapena. Irisgarritasuna sustatzeko ekintzak finantzatzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Eremu bakoitzean irisgarritasuna sustatzeko aurrekontu-partidak sartzea. - Irisgarritasun-irizpideak sartzea, beste printzipio giltzarri batzuekin bezala (berdintasuna, euskara), hainbat eremutako urteko dirulaguntzen aginduetan. - I+G+B dirulaguntzak. - Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeekin batera sustatutako sentsibilizazio-kanpainei laguntzeko	
ARDURADUNA	- Administrazioko maila bakoitzeko Ekonomia Sustatzeko Sailak - Eusko Jaurlaritzako sail, aldundi eta udal eskudun bakoitza	
MUGAGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	Administrazio publiko guztien aurrekontuetan urteko partida ekonomiko zehatzak egotea.
	AZKEN MUGARRIA	Lau urteko planetan (4. ekintza) zehaztutako ekintzen % 100ek aurrera eramateko behar besteko finantzaketa izan dezaten zaintzea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Udal-mailan, udalak: ✓ Lehen esan bezala, udal gehienek ez dute beren irisgarritasun-planen betearazpenaren jarraipenik egiten. Hala ere, horietako askok diru asko bideratu dute irisgarritasuna hobetzera. Horietako batzuek urteko partida espezifiko batzuk dituzte, eta beste batzuek, berriz, antzemandako beharrei erantzuteko jardun dute. ✓ 40 udalek adierazi dute urtean partida bat dutela udalerriko irisgarritasuna hobetzeko, eta beste 64k, urteko aurrekonturik esleitu ez arren, Planetan sartu gabeko irisgarritasun-jardueretara bideratutako zenbatekoa erregistratu dute. ✓ 104 udal horiek guztira 86,76 milioi euro bideratu dituzte 2022tik 2024ra ✓ (28,92 M € urteko batez bestekoan). ✓ Gainera, Gasteizko Udalak Bizikidetza eta Aniztasun Zerbitzuaren dirulaguntzen deialdia du. 2016az geroztik, zerbitzuak dirulaguntzen lerro bat du aniztasunean oinarritutako bizikidetza, giza eskubideak eta memoria historikoa sustatzeko. Desgaitasunen bat duten pertsonen elkarteek sentsibilizazio-proiektuak aurkezten dituzte hirian, kolektibo bakoitzaren eskubideak, espezifiktasuna eta premiak ezagutarazteko. Erkidego mailan, Eusko Jaurlaritzako sail eta sozietate publikoetan ✓ Eusko Jaurlaritzako 4 sailek eta sozietate publikok berretsi dute urtean 2,7 milioi euroko partida ekonomikoa dutela 2024an: ○ Osakidetzak urtean milioi 1 euroko aurrekontu-partida du irisgarritasuna hobetzeko (partida hori 2018tik esleitzen da). 2024an 1.311.253,54 € erabili dira guztira, % 51 inguru sarbideak egokitzeko eta % 36 barrualdea eraberritzeko (igogailuak, komunak, eskailerak...). ○ Justizia Zuzendaritzak 2,3 milioi euroko (2024-2027) aurrekontua duen Irisgarritasun Plana du. 2024an 326.638,19 euro egikaritu ditu. ○ ETSk (Euskal Trenbide Sarea) Irisgarritasun Plan bat du (2024-2028) berrikusten. Aurrekontua baliabideen erabilgarritasunaren arabera bada ere, orain arte 1.112.336,72 euro gauzatu dira irisgarritasun-ekintzetan.		

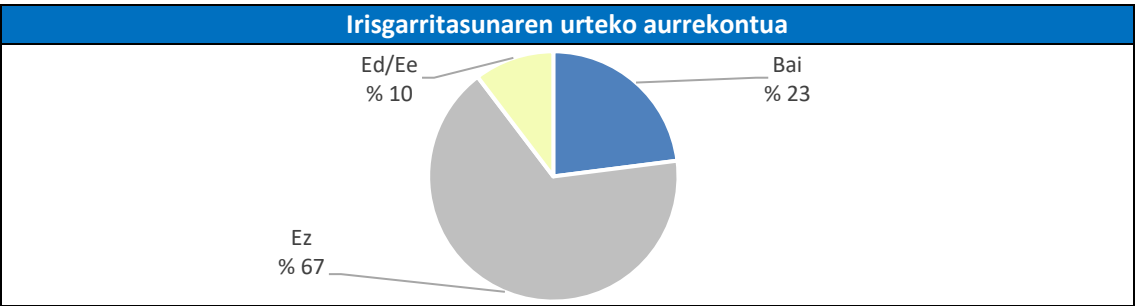
3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.9 taula Eusko Jaurlaritzako sailek irigarritasuna hobetzera bideratutako zenbatekoak

Erakundea	Zenbatekoa (€) 2023	Zenbatekoa (€) 2024
Urteko aurrekontuan sartuta:	2.752.168	2.773.007,44
✓ Osakidetza	1.000.000	1.311.253,54
✓ ETS	738.168	1.112.336,72
✓ Justizia Zuzendaritza	575.000	326.638,19
✓ Irekia	54.000	22.778,99
✓ Kultur saila	85.000	
✓ Eusko Trenbideak	200.000	
✓ Alokabide	100.000	
Urteko aurrekontutik kanpo:	3.713.190	3.197.213
✓ Justizia Zuzendaritza		495.000
✓ Kultura eta Hizkuntza Politika Saila		343.500
✓ Gobernantza Saila (Baliabide Orokorren Zuzendaritza)	90.000	80.140
✓ Etxebizitza eta Hiri Agenda Saila. Etxebizitza Sailburuordetza		1.000.000
✓ Eusko Trenbideak	170.500	311.500
✓ Segurtasun Saila (Baliabide Orokorren Zuzendaritza)	1.056.552	967.072,96
✓ Zuzenean	4.000	
✓ Azpiegitura eta Garraio Sailburuordetza	2.371.762	
✓ Kontsumobide	20.376	
Irigarritasuna hobetzeko laguntza-programak:	508.309	
✓ Osakidetza toki-erakundeei emandako laguntzak	500.000	
✓ Turismo Zuzendaritzarako laguntzak turismo-enpresentzat	8.309	
GUZTIRA	6.973.667	5.970.220,40

- Etxebizitza Sailburuordetza hainbat laguntza-lerro ditu etxebizitzak eta eraikinak birgaitzeko, eta horien artean dago irigarritasuna hobetzea. Hala ere, eskura dagoen informazioak ez du bereizita adierazten irigarritasunera bideratutako zenbatekoa (energia-eraginkortasunaren hobekuntzarekin eta eraikuntza-birgaitzearekin dago lotuta).
- Zenbait sailek irigarritasuna hobetzeko ekintzak egin dituzte, baina ez dute gastua kontabilizatu.

3.11 grafikoa Irigarritasuna hobetzeko urteko aurrekontua duten udalak

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

g) 32. ekintza. Irisgarritasun-proiektuetarako finantzaketa-lerro pribatua

32. ekintza: Erakunde pribatuekiko eta erakunde pribatuetatik irisgarritasun unibertsala sustatzeko proiektuen finantzaketa-lerroaren sorrera bultzatzea		
TALDEA	3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
JARDUERA-ILDOA	1.3 sustapena. Irisgarritasuna sustatzeko ekintzak finantzatzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK	• Banku-hitzarmenak • Gizarte-funtsak. Enpresen ESK, banku-erakundeen gizarte-ekintzak • Erakunde pribatuen ekarpenak. • Diruz lagun daitezkeen lerroetan irisgarritasunaren betekizuna txertatzea, hala nola Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari zuzendutakoetan.	
ARDURADUNA	• ISEK. • Eusko Jaurlaritzako sail, aldundi eta udal eskudun bakoitza	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	• Eremu pribatuan, finantzaketa-lerro pribatuak artikulatzea eta horien bolumena urtero handitzea lortzea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ekintza honetan ez da aurrera egin		
ADIERAZLEAK		
Sortutako finantzaketa-lerro pribatuen kopurua		--
Sortutako finantzaketa-lerroen guztizko bolumena		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

h) 33. ekintza. Parte-hartze politikoko prozesuaren irigarritasun-katea

33. Ekintza: Parte-hartze politikoko prozesuaren irigarritasun-katea diagnostikatzea eta bermatzea		
TALDEA	3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	1. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA	
JARDUERA-ILDOA	1.4 sustapena. Parte-hartze politikoa bermatzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Hauteslekuen irigarritasuna, ulergarritasuna eta adeitasuna aztertzea, baita posta bidezko botoaren prozedurak eta errekursoak ere. - Hauteskunde-txartelen irigarritasunaren eta irakurketa errazaren eskakizunak aztertzea	
ARDURADUNA	- Hauteskunde-batzordeak - Eusko Jaurlaritza	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	Hauteslekuen, boto-txartelen eta hauteskunde-programen % 100 eskuragarri izatea lortzea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Eusko Jaurlaritzako zerbitzuen eta hauteskunde-prozesuen arloak ez du irigarritasun-planik. Era berean, ez du irigarritasun unibertsalaren diagnostikorik egin, eta ez dago irigarritasuna hobetzeko partida espezifikorik. Hala ere, eta bereziki Hauteskunde Araubide Orokorraren Lege Organikoa (2/2018 Lege Organikoa) aldatzearen ondorioz, desgaitasuna duten pertsona guztien sufragio-eskubidea bermatzen baitu, irigarritasuna hobetzeko neurri interesgarri ugari sartu dira, desgaitasun fisikoa, sentsoriala edo intelektuala duten pertsonentzat. Eskainitako zerbitzu guztiak aldeztu behar dira. <u>Hauteskunde-mahaiko kide izendatutako entzumen-desgaitasuna</u> duten pertsonen dagokien, doako interprete-zerbitzua dute eskura, aurreko prozesuetan eskaini dena. Berrikuntza gisa, aurtun (2024) begitza magnetikoaren instalazioa eskaintzen da inplanteak edo audifonoak erabiltzen dituzten pertsonentzat. <u>Bi zerbitzu horiek aldeztu behar dira.</u> <u>Boto-emailei</u> dagokien, braillez bozkatzeko aukera dago. Duela urte batzuetatik hona, hauteskunde-mahaian botoa braillez emateko maletatxo bat (boto autonomoa eta sekretua bermatzen duena) izateko aukera dago. Duela gutxi, Autonomia Erkidegoko Hauteskunde Batzordeari eskatu zaio boto-maleta braillez bidal dezala eskatzen duten pertsonen etxera, hauteskunde-mahaira bidali beharrean (oraindik ez da erantzunik jaso). Horrela, botoa etxean prestatu eta mahaira eramanez izango dute (aukera berri hori aukerakoa izango litzateke). <u>Bi zerbitzu horiek aldeztu behar dira.</u> <u>Adimen-desgaitasuna duten boto-emailei</u> dagokien, eta bozketaren mekanika zertan datzan uler dezaten, botoa emateko prozedurari buruzko irakurketa errazeko gida bat dago, webgunean eskuragarri dagoena. Gainera, bozkatzeko prozedura/mekanikari buruzko kanpaina bat egiten ari dira (publizitate-iragarkia), desgaitasuna eta ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonentzako hizkuntza espezifikoarekin. - Era berean, hauteskunde-mahaiko kide izendatutako desgaitasun intelektuala duten pertsonentzat, web-orrian eskuragarri egongo da hauteskunde-mahaia jarraibideen eskuliburuaren irakurketa errazeko bertsio bat. <u>Gaixo dauden edo mugitzeko arazoak dituzten pertsonentzat</u>, akordio bat egin da Gurutze Gorriarekin eta DYArekin, aurreko hauteskundeetan, hasiera batean 2024ko hauteskundeetan berrituko dena. Akordio horren bidez, anbulantzia, ibilgailu egokitu edo hauteslekura beren kabuz iristeko zailtasunak dituzten pertsonen laguntza zaie. <u>Zerbitzu hori ere aldeztu behar da.</u> - Era berean, oro har, eta hauteskunde-mahaia osatzen duten pertsonen desgaitasuna duten pertsonen ahalik eta autonomia eta irigarritasun handienarekin bozka dezaten, hauteskunde-mahaia eskuliburuan jarraibide batzuk ematen dira. Era berean, mahaiko kideei zuzendutako		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

bideoan (Eusko Jaurlaritzaren webgunean egongo da eskuragarri: www.euskadi.eus/elecciones), ohar horiek errepikatzen dira. Bestalde, balioan jarri da 2024ko hauteskundeetan hauteslekuetarako irisgarritasun deanbulatorioari buruz ezarri den proiektu pilotua, adimen-desgaitasuna edo ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonei zuzendua. Proiektua EAEko hiru hiriburuetan jarri zen martxan: Gasteizen, Donostian eta Bilbon, eta Barakaldon (udalerri bakoitzeko bi hautesleku/hauteslekutan), irakurketa errazeko kartel deanbulatorioak jartzeko. Helburua da desgaitasun intelektuala eta/edo ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonak horretaz baliatu ahal izatea beren hauteskunde-mahaia erraz aurkitzeko. Horretarako, parte hartu zuten udalei kartel elebidunak banatu zitzaizkien, erraz irakurtzeko moduan, bai eta horiek jartzeko jarraibideen gida bat ere. Hauteskunde egunean, APNABI baliozkotzaile-talde bat zegoen, erabilitako kartel deanbulatorioen egokitasuna egiaztatzeko. Asmoa da ekintza hau oinarri izatea EAEko udalerri guztietan eskuragarri dagoen kartelen proiektu hau zabaltzeko.	
ADIERAZLEAK	
Hautesleku irisgarrien kopurua	--
Boto-txartel irisgarriak dituzten hauteskundeen %	--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

i) 34. Ekintza. Hauteskunde-programa irigarriak idazteko konpromisoa

34. ekintza: Hauteskunde-programak irakurketa errazean idazteko konpromisoak hartzea, pertsona guztiek bizitza politikoan parte hartzeko aukera emango duen informazio eskuragarrian.		
TALDEA		3. IRISGARritASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		1. SUSTAPENA. IRISGARritASUNA SUSTATZEA
JARDUERA-ILDOA		1.4 sustapena. Parte-hartze politikoa bermatzea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA		• ISEK
MUGAGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	• Legebiltzarrean ordezkaritza duten indar politiko guztien konpromisoa izatea hauteskunde-programak irakurketa errazean idazteko.
	AZKEN MUGARRIA	
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ekintza honetan ez da aurrera egin		
ADIERAZLEAK		
Hauteskunde-programa eskuragarrien kopurua		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

3.8 6. Ardatza: Irigarritasuna sustatzea 2. Berrikuntzaren bidezko irtenbideak

- 35. ekintza: Enpresa, produktu edo zerbitzu berriak finantzatzean edo mentorizatzean, funts pribatuak diseinu unibertsala balorazio-irizpide gisa txerta dezaten bultzatzea.
- 36. ekintza: Berrikuntza eta sustapen ekonomikoko programa publikoetan, irigarritasuna konpontzen lagunduko duten azken zerbitzuak edo produktuak garatzeko ildo espezifikoak bultzatzea.
- 37. ekintza: Teknologian, berrikuntzan eta gizarteratzean adituak diren eragileen arteko lankidetzarako berrikuntzarako eta metodologiarako espazio irekiak diseinatzea eta sortzea, iraunkortasunerako agenda eta proiektio batekin.
- 38. ekintza: Esparru guztietan autonomia pertsonala sustatzen duten berrikuntzaren eta teknologiaren aplikazioa sustatzea.
- 39. ekintza: Pertsonen arretan irigarritasuna garatzen lagunduko duten gizarte-programak bultzatzea.
- 40. ekintza: Bide judizialaz bestelako gatazkak konpontzeko mekanismoetan sakontzea, irigarritasun unibertsalaren eta informazio-materialaren esparruaren barruan, herritarrei begira, irizpide didaktikoak eta ulerterrazak erabiliz.
- 41. ekintza: Irigarritasunaren arloko prozedura alternatibo horietan espezializatutako taldeak prestatzea eta egiaztatzea.

Ardatz honen helburua konponbideak sortzea da, teknologiaren eta gizartearen arloetan ikerketaren, garapenaren eta berrikuntzaren bidez. Horretarako, finantzazioa lortzera bideratutako hainbat ekintza planteatzen dira, irigarritasuna hobetuko duten oinarri teknologikoko produktuak edo zerbitzuak sortzea sustatuko duten laguntza-programen bidez. Era berean, gizarte-berrikuntzako ekimenak sartzen dira, pertsonen arretarako sarbide zuzena ziurtatuko dutenak. Orain arte, ez da helburu horretarako laguntza-lerro espezifikorik identifikatu.

Eskura dauden aukerak ebaluatzeko eta programa espezifiko baten sorrera sustatzeko, ISEKek harremanetan jarri da laguntza-programa horien ardura duten eragileekin 2023an:

- Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saileko Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritza
- SPRI
- Gipuzkoako Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Departamentua
- Gipuzkoako Foru Aldundiko Zaintza eta Gizarte Politiketako Departamentua (Gizarte Berrikuntza)
- Adinberri. Gipuzkoako Foru Aldundiaren estrategia berritzailea gauzatzen duen fundazioa, zahartze osasungarriaren zerbitzura berrikuntza-potentziala maximizatzen.
- Bizkaiko Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Saila
- Arabako Foru Aldundiko Ekonomiaren Garapen eta Inbertsio Saila.

Laguntza-programen arduradunek uste dute ez dela beharrezkoa irigarritasun-berrikuntzari laguntzeko ildo espezifiko bat ezartzea. Hala ere, desgaitasuna duten pertsonen elkarrekin, sektoreko enpresek eta ISEKek egokitzen jotzen dute irigarritasun unibertsalaren eta pertsona guztientzako irigarritasunaren aldeko berrikuntza sustatuko duen ildo espezifiko bat izatea.

Bestalde, 37. ekintzak berrikuntza teknologiko eta sozialeko gune ireki bat sortzea planteatzen du, irigarritasuna hobetzeko irtenbideak garatzen laguntzeko.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Ekintza horren eta aurrekoaren esparruan, ISEKek lantalde berri bat jarri du abian, honako erakunde hauetako ordezkariak osatua:

- Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza
- Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saileko Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritza
- SPRI
- Gipuzkoako Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Departamentua
- Gipuzkoako Foru Aldundiko Zaintza eta Gizarte Politiketako Departamentua (Gizarte Berrikuntza)
- Adinberri. Gipuzkoako Foru Aldundiaren estrategia berritzailea gauzatzen duen fundazioa, zahartze osasungarriaren zerbitzura berrikuntza-potentziala maximizatzeko.
- Bizkaiko Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Saila
- Arabako Foru Aldundiko Ekonomiaren Garapen eta Inbertsio Saila.
- UPV/EHUko Informatika Fakultateko Egokituz Taldea
- Produktu eta zerbitzuen diseinu estrategikoko masterra, Mondragon Unibertsitatekoa
- Tecnaliako arkitektura-arloa (etxebizitza lagunkoiak)
- Tecnaliako pertsonen eta ordenagailuen arteko interakzio-proiektuetako ikerketa-arloa
- Elkartu
- FEVAS
- FEKOOR
- ONCE Fundazioa
- Euskal Gorrak

Talde hori joan den 2023ko azaroaren 27an bildu zen lehen aldiz, eta irisgarritasun unibertsalean berrikuntza sustatzeko bideei buruz eztabaidatu zen. Lantaldearen ondorio batzuk:

- Irisgarritasunaren berrikuntza bultzatuko duen ildo espezifiko bat sortzea.
- Berrikuntzarako laguntzen deialdietako balorazio-irizpideetan irisgarritasuna sartzea: proiektuak irisgarritasun unibertsala hobetzeko egindako ekarpenaren balorazioetako puntuak.
- Irisgarritasun-kluster bat sortzeko aukera aztertzea
- Elkarrekin jarduera berritzailea duten enprekin harremanetan jartzea

Era berean, ekintza honetan Eusko Jaurlaritzaren Etxebizitza eta Hiri Agenda Sailaren ekimena nabarmendu behar da, Alokabiderekin batera **Alokabizi** proiektua garatu baitute. Lankidetzaproiektu honetan 30 enpresa eta erakunde baino gehiago elkarlanean ari dira, Alokabideren alokairu sozialeko etxebizitza babestuen parkea iraunkorrakoa, digitalakoa eta sozialakoa izan dadin lortzeko.

Proiektu honen ikerketa-ildoetako bat **irisgarritasun unibertsala** da, etxebizitzak irisgarriagoak eta inklusiboagoak izan daitezen. Testuinguru horretan, Alokabideren eraikin guztien diagnostikoa egin da, baita etxebizitzaren barruko irisgarritasunarena ere, bizitegi-parkeko oztopo esanguratsuenak eta errepikariak identifikatuz. Azterketa hori oinarritzat hartuko da irisgarritasuna hobetzera eta etxebizitza guztietan inklusioa sustatzera bideratutako Plana egiteko.

Ekimen horren barruan, indukzio-plaka bat ere garatu da, ahots-komandoen eta Bluetooth eta Wi-Fi konexioa duten aplikazio mugikorren bidez kontrolatzen dena. Berrikuntza teknologiko horrek

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

sukaldeko esperientzia errazten du, eta ikusmen-desgaitasuna duten pertsonentzako arriskuak murrizten ditu.

Lehenengo bileren ondorioz, elkarrekin lan egiten jarraitzearen garrantzia nabarmendu zen, produktuak eta zerbitzuak pertsona guztientzat eskuragarri egongo direla bermatzeko. 2023an egindako topaketan lantalde bat sortzea erabaki zen, enpresa berritzaileen esperientzia hirugarren sektoreko elkarteen beharrekin partekatuzko.

ISEKek harremanetan jarri da hainbat arlotan irigarritasuna hobetzeko lan egin duten hainbat enpresarekin. Enpresa horiek 2024ko urriaren 29an ISEKek antolatutako "Euskadi Accesible. Konpromiso partekatua".

Azkenean erakusketan parte hartu zuten enpresak:

- Puntodis
- 3D LAN
- ErrazTEA
- Gogoa Mobility
- Inntro
- Oroí
- Orona
- Park4dis
- Salto system
- Tecnalia
- Tifloactiva
- Zenta ortopedia
- Gaman
- Jolasplay

1	PARK 4 DIS	PARK4DIS
2	GAMAN	GAMAN
3	OROÍ	OROÍ
4	ZENTA	ZENTA
5	TIFLOACTIVA	TIFLOACTIVA
6	PUNTODIS	PUNTODIS
7	ERRAZTEA-APNABI	ERRAZTEA-APNABI
8	JOLASPLAY	JOLASPLAY
9	3DLAN	3DLAN
10	INNIBIZI	INNIBIZI
11	GOGOA MOBILITY	GOGOA MOBILITY
12	ORONA	ORONA
13	SALTO	SALTO
14	TECNALIA	TECNALIA

Arlo honetako ekintza estrategikoen barruan, Irigarritasun Klusterraren sorrera bultzatzeko beharra identifikatu da. Helburu horrekin, HABIC Klusterrarekin harremanetan jarri zen, Euskal Herriko eta Nafarroako ekipamendu, diseinu eta zuraren sektoreko enpresak biltzen dituen erakundearekin. Elkarrekin horren helburua izan zen haien kudeaketa-eredua, antolaketa-egitura eta jardunbide egokiak ulertzea, irigarritasun-ekimenerako erreferentzia izan daitezkeenak.

Modu osagarrian, SIVI (Gaztela eta Leongo Bizitza Independenteterako Irtenbide Berritzaileak) klusterrarekiko lehen hurbilketa bat egin zen, irigarritasunaren eta berrikuntzaren esparruan sinergia eta lankidetzak posibleak aztertzeke, premia bereziak dituzten pertsonen bizi-kalitatea hobetzera bideratuta.

Aldi berean, Etxebizitza eta Hiri Agenda Saileko Etxebizitza Zuzendaritzak laguntza ekonomikoan lerro berri baten bidez irigarritasunean berrikuntzarako laguntza indartzeko beharra identifikatu zuen. Ondorioz, laguntza hori Eraikal programaren barruan sartu da, sektorean berrikuntzara bideratutako proiektuak eta azterlanak finantzatzeko dituen. Dirulaguntzen lerro espezifiko hau irigarritasunean soluzio berritzaileen garapena sustatzera bideratuta dago, proiektu bakoitzeko 75.000 eurorainoko finantza-babesa eskainiz.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

Bestalde, Ekintza Planak irisgarritasunaren arloko gatazkak konpontzeko berrikuntza ere bilatzen du, bide judiziala saihesteko (40. eta 41. ekintzak). Ez da aurrera egin Gobernantza Publiko eta Autogobernu Sailaren ardura diren ekintza horiek abian jartzeko orduan.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

a) 35. Ekintza. Diseinu unibertsala enpresak baloratzeko irizpide gisa

35. Ekintza: Enpresa, produktu edo zerbitzu berriak finantzatzean edo mentorizatzean, funts pribatuek diseinu unibertsala balorazio-irizpide gisa txerta dezaten bultzatzea		
TALDEA		3. IRISGARritASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRITENBIDEAK
JARDUERA-ILDOA		2.1. Sustapena Irisgarritasunari iritenbide teknologikoak emango dizkion gizarte- eta enpresa-sare sendo bat sortzen laguntzea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		• Dauden funtsak identifikatzea eta irisgarritasunaren eremutik proposamenak egiteko aukera. • Organo arduradunei aukerak eta proposamenak eskaintzea, irisgarritasunaren inguruko enpresa-ehuna sustatzeko eta sortzeko.
ARDURADUNA		• Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. • Foru Aldundiak. Sustapen Ekonomikoa. • Udalak. Ekonomi Sustapena
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	• Diseinu unibertsaleko irizpideak sartzeko aukera ematen duten lineak edo funtsak identifikatzea.
	AZKEN MUGARRIA	
XEDEA		Ikerketa eta berrikuntza teknologikoak irisgarritasunerako konponbideak eskaintzea, eremu guztietan autonomia pertsonala sustatzea eta horiek garatzeko finantzaketa eta lankidetzaz-espazioak izatea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
• Ekintza honetan ez da aurrera egin.		
ADIERAZLEAK		
Irisgarritasunerako iritenbideak eskainiko dituen ikerketa eta berrikuntza teknologikorako aurrekontu publikoa eta pribatua		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

b) 36. ekintza. Finantzaketa publikoko lerroak irisgarritasun-produktuetarako

36. ekintza: Berrikuntzako eta sustapen ekonomikoko programa publikoetan, irisgarritasuna konpontzen lagunduko duten azken zerbitzuak edo produktuak garatzeko ildo espezifikoak bultzatzea.		
TALDEA		3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK
JARDUERA-ILDOA		2.1. Sustapena Irisgarritasunari irtenbide teknologikoak emango dizkion gizarte- eta enpresa-sare sendo bat sortzen laguntzea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Dauden lerroak identifikatzea eta irisgarritasunaren eremutik proposamenak egiteko aukera. - Organo arduradunei aukerak eta proposamenak eskaintzea, irisgarritasunaren inguruko enpresa-ehuna sustatzeko eta sortzeko.
ARDURADUNA		Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. Foru Aldundiak. Sustapen Ekonomikoa. Udalak. Ekonomi Sustapena
Inplikaturako eragileak		
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	Hainbat eragileren arteko lankidetzarako gida metodologikoa argitaratzea
	AZKEN MUGARRIA	
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta udalen berrikuntzarako eta sustapen ekonomikorako programetan dauden laguntza-ildoak bildu dira. Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailaren laguntza-programek 379,7 milioi euro bideratu dituzte guztira 2023ko deialdian. Horietatik 208,3 M € I+G teknologiko programetara bideratu dira, 20,5 M € eraldaketa digitalera eta 6,5 M € berrikuntza-programetara. Ez dago irisgarritasunaren arloko berrikuntza-jarduerak berariaz babesten dituen lerro espezifikorik. Jarraian, identifikaturako laguntza-ildo nagusiak zehazten dira: - Eusko Jaurlaritzaren laguntzak: - Hazitek - Elkartek - Hazinnova - Ekintzailatza-programak (ekintzaile, barnekintzaile, Basque Fondo...) - Arabako Foru Aldundiaren laguntzak: - Araba Innova – Digitalizatu 2023 - Gizarte Berrikuntza - Araban ekitea - Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntzak: - Industria 4.0: Gipuzkoa Digitala - Gizarte-berrikuntzako proiektuetarako laguntzak - Zahartzearen erronkari heltzeko I+G+B jardueretarako laguntzak (Adinberri) - Berrikuntzaren erosketa publikoa (Adinberri) - Ekintzailatza-programak		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

• Bizkaiako Foru Aldundiaren laguntzak: ○ Enpresa berritzaileak sortzeko programa ○ Enpresen hazkunderako berrikuntzarako laguntzak ○ Gizarte-berrikuntzako programak • Donostiako Udalaren laguntzak: ○ Ekin+ programa ○ Ekintzailletza-programa • Gasteizko Udalaren laguntzak: ○ Enpresak sortzeko eta sendotzeko laguntzak ○ Enpresa-ideia bat garatzeko laguntzak • Bilboko Udalaren laguntzak: ○ Ideia ekintzaileak garatzea ○ Ekimen ekintzaileak abian jartzea 2023an sortutako berrikuntzako eta irisgarritasuneko lantalde espezifikoan (ikus 36. ekintza), ildo espezifiko bat sortzearen komenigarritasunari buruz eztabaidatu zen. Laguntza-programen arduradunek behar hori ikusten ez duten bitartean, enpresek eta elkarteek beharrezko ikusten dute. Nabarmendu behar da bilera horretan Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritzak konpromisoa hartu zuela laguntza-programen deialdietan irisgarritasuna pleguetan sartzeko, eta, Hazitek 2024ren deialdian, proiektuak irisgarritasun unibertsalari egiten dion ekarpena sartu dela "Proposamenaren ingurumen- eta gizarte-inpaktua" proiektuak baloratzeko irizpidean. Orain arte, proiektuak energia-, klima- eta gizarte-trantsizioei egindako ekarpena, genero-ikuspegiaren integrazioa eta euskararen garapena baloratzen ziren. Mondragon Unibertsitateak, Tecnaliak eta elkarteek uste dute hitz hori gutxienez pleguetan sartzeak eragin positiboa izango lukeela. Era berean, RIS3ren osasun-eremua irisgarritasunarekin lotuta egon beharko litzatekeela adierazi da. Etxebizitza eta Hiri Agenda Saileko Etxebizitza Zuzendaritzak irisgarritasunaren arloko berrikuntzarako laguntza sartu du Eraikal programaren barruan. Programa horrek sektoreko berrikuntzara bideratutako proiektuak eta azterlanak finantzatzen ditu. Dirulaguntzen lerro espezifiko hau irisgarritasunean soluzio berritzaileen garapena sustatzera bideratuta dago, proiektu bakoitzeko 75.000 eurorainoko finantza-babesa eskainiz.	
ADIERAZLEAK	
Diseinu unibertsala txertatzeagatik finantzatutako edo mentorizatutako enpresa, produktu edo zerbitzu berrien kopurua	--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

c) 37. ekintza. Eragileen arteko lankidetzarako gune irekiak

37. ekintza: Teknologian eta berrikuntzan eta gizarteratzean adituak diren eragileen arteko lankidetzarako berrikuntzako eta metodologiako espazio irekiak diseinatzea eta sortzea, agenda eta iraunkortasun-proiektzio batekin		
TALDEA	3. IRISGARritASUNA SUSTATZEA	
ARDATZA	2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK	
JARDUERA-ILDOA	2.1. Sustapena Irigarritasunari irtenbide teknologikoak emango dizkion gizarte- eta enpresa-sare sendo bat sortzen laguntzea	
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK	- Unibertsitateen, teknologia-zentroen, sektore-klusterren, elkarteen, enpresen eta ekintzaileen arteko lankidetzeta-metodologiak eta -espazioak sortzea, irigarritasun unibertsaleko berrikuntza teknologikorako eta sozialerako, benetako beharretatik abiatuta eta erabiltzailearengandik berrituta. - Esperientziak trukatzeta hainbat eremutan. Berrikuntza eta laguntza teknikoak sortzea. - Irigarritasuna proiektuen diseinuan bertan txertatzea. - Unibertsitateekin, ikerketa-zentroekin eta garapen teknologikoko zentroekin lankidetzeta-hitzaimeak sortzea, I+G+Bn eta irigarritasun unibertsaleko irtenbide berritzaileetan aurrera egiteko. - Irigarritasunari buruzko irtenbide berritzaileen sorrera aktibatzeo dauden aukera-nitxoak identifikatzea	
ARDURADUNA	- Teknologia, Berrikuntza eta Lehiakortasun Sailburuordetza. - Foru Aldundiak. Sustapen Ekonomikoa. - Udalak. Sustapen Ekonomikoa. - Irigarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak. - Enpresa-erakundeak. - Ekintzailetza-espazioak. - Teknologia Zentroak. - Unibertsitateak	
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	Bi urteren buruan, irigarritasunerako gizarte-teknologian berritzeo gune ireki bat gutxienez, lurralde historiko bakoitzeo
	AZKEN MUGARRIA	Plan honen aldiari sortutako berrikuntza-espazioetan garatutako jarduera jasotzen duen azken txostena, ildo horretan identifikatutako adierazleei aipamen berezia eginez.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ekintza horren eta aurrekoaren esparruan, ISEKek "Irigarritasun unibertsaleko berrikuntza-taldea" lantalde berri bat jarri du abian, honako erakunde hauetako ordezkariak osatua: - Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza - Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saileko Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritza - SPRI - Gipuzkoako Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Departamentua - Gipuzkoako Foru Aldundiko Zaintza eta Gizarte Politiketako Departamentua (Gizarte Berrikuntza) - Adinberri. Gipuzkoako Foru Aldundiaren estrategia berritzailea gauzatzen duen fundazioa, zahartze osasungarriaren zerbitzura berrikuntza-potentziala maximizatzeo. - Bizkaiko Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Saila - Arabako Foru Aldundiko Ekonomiaren Garapen eta Inbertsio Saila. - UPV/EHUko Informatika Fakultateko Egokituz Taldea - Produktu eta zerbitzuen diseinu estrategikoko masterra, Mondragon Unibertsitatekoa		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

- Tecnaliako arkitektura-arloa (etxebizitza lagunkoiak)
- Tecnaliako pertsonen eta ordenagailuen arteko interakzio-proiektuetako ikerketa-arloa
- Elkartu
- FEVAS
- FEKOOR
- ONCE Fundazioa
- Euskal Gorrak

Lehenengo saioa egin aurretik, elkarriketak egin ziren erakunde guztiekin, irisgarritasun unibertsalean berrikuntza bultzatzeko aukerei buruz dituzten iritziak ezagutzeko.

Lantalde horren lehen bilera 2023ko azaroaren 27an izan zen.

Hona hemen bilera horren ondorioetako batzuk:

- **Berrikuntzako Erosketa Publikoa** formula egokia izan daiteke berrikuntza sustatzeko merkatuan gabezia antzematen den eremuetan, eta, horrela, Administrazioak trakzio-efektua izan dezake, irisgarritasunean berrikuntza sustatuz.
- I+Ga arriskutsua da errentagarritasun handiena ematen dieten produktuak aukeratzen dituzten enpresentzat. Gaur egun, irisgarritasuna ez da negozio gisa ikusten; horregatik, beharrezkoa da administrazio publikoak hori bultzatzea.
- Irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua berrikuntzarako laguntzen deialdietako pleguen ebaluazio-irizpideetan sartzea proposatzen da.
- Halaber, irisgarritasun-baldintzak plegu guztietan sartu behar dira, aurkezten diren enpresek baldintza horiek bete behar izan ditzaten. Kontuan izan behar da, batzuetan, lehiaketa batzuk hutsik geratu direla, merkatuan ez dagoelako eskatutako produkturik. Horiek erosketa publiko berritailera jotzeko adibide argiak izango lirateke.
- Hurbilketa bat egingo zaie dagoeneko irisgarritasun-berrikuntzan (benchmarking) lanean ari diren enpresei, eta, horrela, haien balorazioa eta ikerketa-bide posibleei buruzko azterketa ezagutuko dira.
- Dagoeneko irisgarritasun-irizpideak betetzen dituzten eta ezjakintasunagatik erabiltzen ez diren konponbideak ezagutarazteko beharra planteatzen da.
- Finantzazio ezagatik aurrera jarraitzen ez duten proiektu interesgarriei jarraipena ematea garrantzitsua da.
- Enpresei pedagogia egin behar zaie: pertsona guztientzat irisgarria dena ere erabilerrazagoa da, hau da, produktu irisgarri bat ahalik eta pertsona gehientzat da, eta, beraz, merkatu handiagoa dute.
- Finantzaketa eskuratzea oztopo garrantzitsua da hirugarren sektoreak berrikuntza.

Elkarteek antzemandako behar nagusiak adierazi dira:

- Ikertzea, berrikuntzak produktu eskuragarriak ere prezioan lor ditzan
- Pertsonengan eragin handia duten gauza txikietan aurrera egitea
- Ikertu nahi diren produktuak:
 - tiket-makinak, vending-ak, kutxazainak...
 - hirigintzako elementuak: bankuak, iturriak, zabuak, kiroleko makinak parkeetan, komun publiko eramangarriak
 - kristalezko hormak dituzten igogailuak
 - pertsonen autonomia hobetzeko elementuak

Halaber, elkarrekin partaidetza handiagoa eskatzen dute enpresekin, unibertsitateekin, eskola teknikoekin eta administrazio publikoarekin.

Lantalde horren ondorioz, 2024an garatu beharreko ekintza interesgarri batzuk sortu ziren. Horietako batzuk urtean zehar gauzatu dira, eta beste batzuk 2025ean zehar landuko dira:

- Irisgarritasunaren arloko berrikuntza-ildo espezifiko bat sortzea. 2024an garatutako ekintza.

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

• Irisgarritasun-kluster bat sortzea. Sortzeko lehen urratsak ematen ari dira. • Enpresa berritzaileen eta hirugarren sektoreko elkarteen artean iritziak trukatzeko bilera bat egitea. Truke hori urriaren 29an irisgarritasunari buruz egindako jardunaldian egin zen, baina 2025ean beste bilera bat egitea aurreikusten da. • Irisgarritasunaren aldagaia sartzea berrikuntzarako laguntzen deialdien pleguetan. Kasu batzuetan dagoeneko sartu da. • Hautemandako interes-gabeziaren baterako Erosketa Publiko Berritzailea abiarazteko aukera aztertzea. Aukera hori aztertzeko zain. • Bestalde, Eusko Jaurlaritzaren Etxebizitza eta Hiri Agenda Sailak, Alokabiderekin batera, Alokabizi proiektua garatu du. Lankidetzaproiektu bat da (ZTBP 2030ek finantzatua), eta 30 enpresa eta erakunde baino gehiago elkarlanean ari dira, Alokabideren alokairu sozialeko etxebizitza babestuen parkea iraunkorragoa, digitalagoa eta sozialagoa izan dadin lortzeko. • Proiektu honen ikerketa-ildoetako bat da etxebizitzak irisgarriagoak eta inklusiboagoak izan daitezen lantzen ari garen irisgarritasun unibertsala. Proiektu honen esparruan, Alokabideren eraikin guztiak diagnostikatu dira eta etxebizitzaren barruko irisgarritasuna ere diagnostikatzen ari da, irisgarritasunaren arloan etxebizitza-parkeak dituen defizit mugatzaile eta ohikoenak identifikatuz. Diagnostiko hori etxebizitza guztien irisgarritasun unibertsala eta inklusibotasuna hobetzeko plan batean amaituko da. • Proiektu honen esparruan, ahotsez eta aplikazio mugikorrez funtzionatzen duen indukzio-plaka bat ere garatu da, bluetooth eta wifi konexioarekin. Soluzio teknologiko honek kozinatzea errazten du eta ikusmen-zailtasunak dituzten pertsonen arriskuak minimizatzen dizkie. ISEKeko elkarteak eta erakundeak lankidetzan ari dira erakunde publikoekin irisgarritasun unibertsala sustatzeko eta bultzatzeko. Jarraian, 2024an garatutako zenbait ekintza deskribatzen dira: • Elkartu • Erakunde publikoekin eta eragile pribatuekin egindako 14 bileratan parte hartu du, eta erakunde publikoei bidalitako 23 txosten eta idazki egin ditu. • Irisgarritasun unibertsalaren eta pertsona guztientzako diseinuaren arloko ezagutza sortzeari eta transferitzeari lotutako ikerketa-proiektuak bultzatu ditu, eta arlo horretan bildutako ezagutza teknikoa eta esperientzia eman ditu. Zehazki, ikerketa, berrikuntza eta ezagutzaren kudeaketako 6 proiektutan parte hartu du 2024an. Honako proiektu hauek nabarmendu behar dira. ▪ Elkartean ikerketa-proiektua, mugikortasun urriko pertsonen Euskadiko lurraldeak komunikatzen dituzten autobusak erabiltzeko irisgarritasun-baldintzei buruzkoa. ▪ Erabakiz proiektua (bizitza independentearen eremuan esperimendatzeko etxebizitza).	
ADIERAZLEAK	
Irisgarritasunerako gizarte-teknologiako berrikuntzarako gune irekien kopurua	1
Inplikaturako agenteen kopurua	15

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

d) 38. ekintza. Berrikuntza eta teknologia autonomia pertsonalerako

38. ekintza: Esparru guztietan autonomia pertsonala sustatzen duten berrikuntzaren eta teknologiaren aplikazioa sustatzea		
TALDEA		3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK
JARDUERA-ILDOA		2.1. Sustapena Irisgarritasunari irtenbide teknologikoak emango dizkion gizarte- eta enpresa-sare sendo bat sortzen laguntzea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		
ARDURADUNA		
Inplikaturako eragileak		
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	
	AZKEN MUGARRIA	
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ekintza honetan ez da aurrera egin		

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

e) 39. ekintza. Pertsonen arretarako irisgarritasunerako gizarte-programak

39. ekintza: Pertsonen arreta emateko irisgarritasuna garatzen lagunduko duten gizarte-programak bultzatzea		
TALDEA		3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK
JARDUERA-ILDOA		2.2. Sustapena Zerbitzuak emateko arreta-ereduak sustatzea, gizarte-berrikuntzaren bidez
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		- Berrikuntzako eta sustapen ekonomikoko programa publikoetan ildo espezifikoak sortzea, metodologiak berritzeko eta pertsona guztientzako zerbitzuak emateko. - Dauden lerroak identifikatzea eta irisgarritasunaren eremutik proposamenak egiteko aukera. - Organo arduradunei aukerak eta proposamenak eskaintzea, pertsonen eta laguntza-produktuei arreta emateko zerbitzuen sustapena eta sorrera sustatzeko, bizi-eredu independentearen elementu gisa.
ARDURADUNA		Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. Foru Aldundiak. Sustapen Ekonomikoa. Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritza
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	- Diseinu unibertsaleko irizpideak txertatzeko potentziala duten lineak edo funtsak identifikatzea - Bi urteren buruan, metodologietan berritzeko eta pertsona guztientzako zerbitzuak emateko ildo espezifiko bat sortzea, gutxienez.
	AZKEN MUGARRIA	Plan honen aldian sortutako berrikuntza-espazioetan garatutako jarduera jasotzen duen azken txostena, ildo horretan identifikatutako adierazleei aipamen berezia eginez.
XEDEA		Gizarte-programetan eta sustapen ekonomikokoetan eredu, protokolo, metodologia eta, hala badagokio, pertsona guztiek gozatu ahal izateko laguntzak bultzatzea, berritzea eta txertatzea.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ekintza hau 36. ekintzari lotuta dago, berrikuntza-taldean berrikuntza teknologikoa eta gizarte-berrikuntza aztertzen ari baitira.		
ADIERAZLEAK		
Finantzatutako arreta-programen eta -proiektuen kopurua		--
Pertsonen arreta emateko irisgarritasuna garatzen laguntzen duten programetara bideratutako aurrekontua		--
Metodologietan berritzeko eta pertsona guztientzako zerbitzuak emateko lerro espezifikoaren kopurua		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

f) 40. ekintza. Gatazkak konpontzeko prozedura alternatiboak

40. ekintza: Bide judizialaz bestelako gatazkak konpontzeko mekanismoetan sakontzea, irisgarritasun unibertsalaren eta informazio-materialaren esparruaren barruan, herritarrei begira, irizpide didaktikoak eta ulerterrazak erabiliz.		
TALDEA		3. IRISGARritASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK
JARDUERA-ILDOA		2.3. Sustapena Gatazkak ordezeko formulen bidez prebenitu eta ebaztea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		Irisgarritasunaren arloko gatazkak konpontzeko, gabeziak antzemateko eta hobetzeko proposamenak egiteko dauden mekanismoak identifikatzea.
ARDURADUNA		Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	Bi urteren buruan, gatazken konponbidean dauden alternatibei buruzko gida bat izatea eta herritarrei zabaltzea. Bi urtez behin eguneratzea
	AZKEN MUGARRIA	
XEDEA		Irisgarritasunaren arloko gatazkak prebenitu eta konpondu ahal izatea, judizializazioa saihestuz.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
Ekintza honetan ez da aurrera egin.		
ADIERAZLEAK		
Sistema alternatibo horiek herritarrei zabaltzeko kanpainen kopurua.		--
Mekanismo horien bidez esku hartutako gatazken kopurua. Judizializatutako kasuen kopuruarekiko %		--

3. EKINTZA PLANEAN JASOTAKO EKINTZEN AURRERAPEN- ETA EZARPEN-MAILA

g) 41. ekintza. Prozedura alternatiboetan espezializatutako taldeak

41. ekintza: Irigarritasunaren arloko prozedura alternatibo horietan espezializatutako taldeak prestatzea eta egiaztatzea		
TALDEA		3. IRISGARITASUNA SUSTATZEA
ARDATZA		2. SUSTAPENA. BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK
JARDUERA-ILDOA		2.3. Sustapena Gatazkak ordezeko formulen bidez prebenitu eta ebaztea
EKINTZAREN/HELBURUAREN XEHETASUNAK		• Irigarritasunaren arloko gatazkak konpontzeko, gabeziak antzemateko eta hobetzeko proposamenak egiteko dauden mekanismoak identifikatzea.
ARDURADUNA		• Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. • Lan eta Enplegu Saila
MUGARRIAK	MUGARRI PARTZIALA	•
	AZKEN MUGARRIA	• Plan honen aldiari garatutako jarduerak eta garatutako materiala jasotzen dituen azken txostena, ildo horretan identifikatutako adierazleei aipamen berezia eginez.
XEDEA		• Irigarritasunaren arloko gatazkak prebenitu eta konpondu ahal izatea, judizializazioa saihestuz.
EGINDAKO EKINTZAREN/ZEREGINEN INPLEMENTAZIOAN IZANDAKO AURRERAPEN-MAILA		
• 40. ekintzari lotutako ekintza. • Ekintza honetan ez da aurrera egin.		
ADIERAZLEAK		
Profesional espezializatuen kopurua.		--
Profesionalak eta taldeak espezializatzeko egindako prestakuntza-saioren kopurua		--

4.

Eusko Jaurlaritzako sailen eta ISEKeko kideen jarduera

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

4.1 Sarrera

Kapitulu honetan, ISEKeko kideek, Eusko Jaurlaritzako sailek, sozietate publikoek eta erakunde autonomoek irisgarritasun unibertsalaren arloan egin dituzten jarduerari buruzko informazioa jasotzen da.

Hasiera batean, Eusko Jaurlaritzako sailekin harremanetan jarri gara, ISEKen dituzten ordezkarien bitartez. Hasierako harreman horri esker, sail bakoitzean identifikatu ahal izan dira irisgarritasunaren arloko arduradunak eta/edo solaskideak. Kasu batzuetan, zuzendaritzetara, sozietate publikoetara, erakunde autonomoetara eta abarretara iritsi gara. Informazio-bilerak egin ditugu, aurrez aurrekoak eta birtualak, estrategia eta ekintza-plana azaltzeko eta, aldi berean, irisgarritasun unibertsalaren arloan egiten duten jarduerari buruzko informazioa biltzeko.

Prozesu hori ez da amaitu, izan ere, egindako kontaktuak atea irekitzen ari zaizkie beren jardun-eremuetan irisgarritasuna hobetzeko aurrerapenak partekatzeko aukerarik izan ez duten arlo berriei.

Kapitulu honetan, orain arte harremanetan jarri diren erakundeen fitxak jaso dira:

- a) Gobernantza Saila:
 - ✓ Herritarren Arreta eta Zerbitzu Digitalak
 - ✓ Irekia
 - ✓ Baliabide orokorrak
- b) Justizia eta Giza Eskubideen Saila:
 - ✓ Justizia Zuzendaritza
- c) Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografikoa Saila:
 - ✓ Gizarte Zerbitzuen Arloa / Bizitza Osorako Laguntza Zuzendaritza
- d) Mugikortasun Iraunkorreko Departamentua:
 - ✓ Garraio Plangintzaren Zuzendaritza
 - ✓ ETS (Euskal Trenbide Sarea)
 - ✓ Euskotren
- e) Etxebizitza eta Hiri Agenda Saila:
 - ✓ Etxebizitza Sailburuordetza
 - ✓ Lurralde Plangintzaren eta Hiri Agendaren Sailburuordetza
- f) Segurtasun Saila:
 - ✓ Kudeaketa Ekonomikoaren eta Baliabide Orokorraren Zuzendaritza
 - ✓ Araubide Juridikoaren, Zerbitzuen eta Hauteskunde Prozesuen Zuzendaritza
- g) Segurtasun Saila:
 - ✓ Osakidetza
- h) Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila:
 - ✓ Kontsumobide
 - ✓ Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritza
 - ✓ Merkataritza Zuzendaritza
- i) Kultura eta Hizkuntza Politika Saila

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- j) Ekonomia, Lan eta Enplegu Saila
 - ✓ Lanbide
 - ✓ Osalan
- k) Industria, Trantsizio Energetiko eta Jasangarritasun Saila
 - ✓ Teknologia, Berrikuntza eta Eraldaketa Digitaleko Sailburuordetza
- l) Ogasun eta finantza Saila
- m) Hezkuntza Saila

Era berean, fitxa bat bidali zaie ISEKeko gainerako kideei, irisgarritasunaren aldeko urteko jardueraren berri eman dezaten. Informazioa eman duten agenteen fitxak sartu dira:

- a) COATAraba (Arabako Arkitektoen Elkargoa)
- b) COAVN (Euskal Herriko Arkitektoen Elkargo Ofiziala)
- c) Elkartu
- d) FEKOOR
- e) FEVAS

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

4.2 Eusko Jaurlaritzako sailen jarduera

a) Gobernantza Saila

a.1. Herritarrak Hartzeko eta Zerbitzu Digitaletarako Zuzendaritza	
GOBERNANTZA, ADMINISTRAZIO DIGITAL ETA AUTOGOBERNU SAILA	
IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Webguneen eta gailu mugikorren erabilerraztasunean: Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko Zuzendaritza	
Herritarrentzako arreta (ZUZENEAN) ZUZENEANeko arduraduna	
Irigarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irigarritasun unibertsala sustatzeko?	Ez
2024ko aurrekontua	
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irigarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irigarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irigarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Bai
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irigarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Bai
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Bai
Aurrerapenak ekintzen implementazioan	
- Herritarrak Hartzeko eta Zerbitzu Digitalen Zuzendaritzak ez du Irigarritasun Planik, baina zenbait ekintza egin dira irigarritasun unibertsala hobetzeko. - Zuzenean zerbitzuaren helburua da Eusko Jaurlaritzak eskaintzen dituen zerbitzuei buruz herritarrei ematen zaien informazioa koordinatzea eta erraztea, erabilitako kanala edozein dela ere, bai eta administrazio-dokumentazioa izapidetzea ere. Zuzeneanek Zerbitzuen Karta bat du, besteak beste, erabiltzaileen eskubide hauek biltzen dituena: - Zuzenean zerbitzuko langileengandik errespetuzko eta adeitasunezko tratua jasotzea. Horrek erraztu egin beharko die beren eskubideak egikaritzea eta betebeharrak betetzea. - Informazioa modu ulergarrian jasotzea eta langile espezializatuek modu eraginkorrean eta efizienteartatzea. - Azken urteetan, erabilgarritasunean eta hizkuntza argian oinarritutako arreta eskuragarria bermatzeko neurriak sartu dira, bai aurrez aurreko arretan, bai telefono bidezko arretan eta digitalean. Erakundeak herritarrei zuzendutako argitalpenak eta kanpainak egin ditu.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

Zuzenean zerbitzuko argitalpenetan irisgarritasun-irizpideak kontuan hartzen dira, eta dokumentuak hizkuntza argiz eta erraz ulertzeko moduan egiten saiatzen dira.

- Bestalde, Zuzenean zerbitzuarekin lotutako kexak, iradokizunak eta esker onak jasotzea kudeatzen du (Itxaropenak eta Herritarrekiko Konpromisoak Kudeatzeko Sistema aplikatzen da). Emandako zerbitzuei dagokienez, igurikimenean eta gogobetetzearen azterketa independente bat egiten da urtero, eta, horri esker, erabiltzaileek antzemandako beharrak eta/edo gabeziak jaso daitezke.

Web Zerbitzua: Webguneen eta aplikazio mugikorren erabilerraztasuna

- 2023an 91/2023 Dekretua onartu zen, 1112/2018 Errege Dekretuaren irizpideen arabera Web irisgarritasunaren oinarritzko printzipioak ezartzen dituen. Printzipio horiek garatzen dituen Euskadi.eus-eko Web Erabilerraztasunaren Eredua izapidetzen ari da agindu gisa, Web Zerbitzuak idatzitako eredua, 1112/18 Errege Dekretuan eta 91/2023 Dekretuan aurreikusitako rol eta zeregin zehatzak ezartzen dituen. Sailei eta erakundeei aurkezpen bat egin zaie, agindu horren xehetasunak azalduz.
- 2023an, Web Zerbitzuak, kanpoko enpresa baten laguntzarekin, Gobernu Zentralaren Web Erabilerraztasunaren Behatokiak (OAW) eskatutako Erabilerraztasunaren Berrikuspenari (IRA) buruzko Txostenak bidali zituen, baita berak egindako iterazio automatikoetarako beharrezkoak diren URLak ("haziak") bidali ere. Iterazio horiek 13 ataritan egin ziren. Horietatik 11 bat datoz A (3 atari) eta AA (8 atari) mailekin, eta 2 atariak ez datoz bat Euskadi.eus saretik at. 2024. urtean, Web Zerbitzuak eguneratu egin zuen euskadi.eus-eko "matrizea" atariaren gainean egindako IRA (web01 kodea), eta OAWra bidali zen, OAWk hala eskatuta, eta horren emaitza "AA mailako adostasun partziala" izan zen. Irisgarritasun Adierazpena emaitza horiek jasota eguneratu zen.
- 2023an egindako iterazioen arabera, Euskadi.eus-ek Gobernu Zentralaren OAWren aintzatespen berezia jaso zuen Estatuko 4 web gunerik onenetako bat bezala "Autonomia Erkidegoak" kategorian.
(https://administracionelectronica.gob.es/pae_Home/pae_Actualidad/pae_Noticias/2024/Ab ril/noticia-2024-04-04-Observatorio-Accesibilidad-resultados-seguimiento-sitios-web-2023.html)
- 2024. urtean, Web Zerbitzuak Web Irisgarritasunaren arloko Erreklamazioen postontziari erantzuten jarraitu zuen, 1112/2018 Errege Dekretuan xedatutakoaren arabera. 2023an, 10 erreklamazio izapidetu ziren guztira, eta erreklamazio bakarra zegoen benetan web-irisgarritasunarekin lotuta.
- 2023an, Web Zerbitzuak, OAW tresnaren bidez, azterketa automatizatuak egin zituen euskadi.eus-eko atari guztietan, Ardatz Planean ezarritakoaren arabera. Horren ondorioz, batez besteko nota 8,79koa izan zen, eta atarien % 87,5ekoa, A (% 33,4) eta AA (% 54,17) mailen arabera. Era berean, 2024aren amaieran edo 2025aren hasieran azterketa horiek berriro automatizatuta egingo dira.
- 2024ko ekainean, "Web irisgarritasuna" ikastaro presentziala egin zen berriro, 20 ordukoa, euskadi.eus sareko edukiak eta atariak editatzen dituzten pertsonen zuzendua, Web Zerbitzuko teknikari batek emana. (<https://www.ivap.euskadi.eus/ekitaldia/accesibilidad-web/2024-30-7-1/webivap00-a3prorok/eu/>)
- Euskadi.eus sareko webguneen erabilerraztasuna hobetzeko ekintza zuzentzaileak egin ditu, Web Zerbitzuko teknikariek hautemandako beharren arabera.
- Edukiak eta atariak kudeatzeko tresnetan beharrezko zuzenketak inplementatu ditu, WCAG 2.1 arauen arabera kode irisgarria sortzeko.
- Atariak atarien kudeaketa-sistemaren bertsio berrira migratzean, migrazioaz arduratzen den EJIeko taldeak zuzenketak egin ditu kodean, atari migratuen irisgarritasuna hobetzeko, bai eta horien azterketa automatikoak ere, OAWren tresna erabiliz.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

a.2. Gobernu Irekiaren Zuzendaritza (Irekia)	
GOVERNANTZA PUBLIKO ETA AUTOGOBERNU SAILA	
IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Web kudeaketa	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko?	Bai
2024ko aurrekontua	54.000€
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Bai
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Gobernu Irekiaren eta Gobernu Onaren Zuzendaritzak Irisgarritasun Planik ez duen arren, irisgarritasun unibertsala hobetzeko hainbat jarduera garatu ditu. 2024ko ekintzek 22.778,99 €-ko aurrekontua lortu dute. Aurreko urtearekiko beherakada 2024ko ekainean izandako hauteskunde autonomikoen ondorioz gertatu diren aldaketek eragin dute. 2022tik, Gobernu Irekiaren eta Gobernu Onaren Zuzendaritzak irisgarritasunerako berariazko aurrekontuen ildo bat bereizten du (lehen, irisgarritasun-gastuak partida orokorrago batean sartzen ziren). Zehazki, 2022an, 2023an eta 2024an aurrekontu-partida hori urtean 54.000 eurokoa izan zen. - Irekia plataforma digitala Gobernu Irekiaren eta Gobernu Onaren Zuzendaritzak kudeatzen du; argitaratzen diren eduki gehienak ez ditu Zuzendaritza honek zuzenean sortzen, inplikaturako Sail bakoitzeko prentsa-arloak landutako edukiak baizik. Irekiak beti azpimarratzen die sailei oso garrantzitsua dela edukietan hizkuntza argia eta erraza erabiltzea, errazago irakurtzeko eta ulertzeko. - Irekia plataforman neurriak sartu dira erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarritutako arreta eskuragarria bermatzeko. Webgunearen goiko aldean erabilerraztasun-tresnen atal bat dago. Horren bidez, arreta eskuragarria bermatu nahi da, eta hor agertzen dira, adibidez, InSuit tresnetara sartzeko logoak (web erabilerraztasunerako eta erabilerraztasunerako) eta irakurketa Errazekoak. - Ahozko testua (ReadSpeakerrekin), zeinu-hizkuntza edo bideoen azpititulazioa bezalako neurriak sartu ditu. Adibidez, Gobernu Kontseiluaren ondorengo prentsaurreko guztietan, Irekitik zuzenean transmititzen direnetan, zeinu-hizkuntzako interpretazio-zerbitzua sartzen da, bai eta	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

aldi bereko azp titulazio-zerbitzua ere. Sail guztiek dute bideoetarako azp titulu-zerbitzu bat (a posteriori, ez zuzenean).

- Funtzio hori duten ekitaldiak emateko aldi bereko azp tituluak erabilgarri dituzten orduak 400 izatera igo dira 2025eko maiatzera arte.
- Gobernu Irekiaren eta Gobernu Onaren Zuzendaritzak astean 3 edo 4 berri argitaratzen jarraitzen du Irakurketa Erraza formatuan (guztiak euskaraz eta gaztelaniaz). Azpikontratatuak zerbitzu baten bidez egiten du, zeinak aurrekontu jakin bat baitu..

Irekiak badu erabiltzaileek antzemandako beharrak eta/edo gabeziak jasotzeko sistema bat: Irekiaren webguneko "Lagun iezaguzu hobetzen" atala da.

<https://www.irekia.euskadi.eus/eus/site/contact>

- Azkenik, aldian-aldian, Irekiak Web Erabilerraztasunaren Behatokiak eskaintzen duen lineako diagnostiko-zerbitzua erabiltzen jarraitzen du, bere web atariaren erabilerraztasun-maila egiaztatzeko.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

a.3. Baliabide Orokorren Zuzendaritza	
GOBERNANTZA, ADMINISTRAZIO DIGITAL ETA AUTOGOBERNU SAILA	
IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Bulego teknikoa	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko?	Ez
2024ko aurrekontua	-
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	-
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Bai
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Baliabide Orokorren Zuzendaritza, bere Bulego Teknikoaren bidez, eraikuntza berriko eta kudeaketa bateratuko higiezinak eraberritzeko obrak idazteaz eta zuzentzeaz arduratzen da. Eraikin horien artean daude, adibidez, Gasteizen: Lakuan, Samaniegon, Zuzenean...; Bilbon: Concha Jeneralean, Kale Nagusian...; Donostian: Andian, Eason, Mirakruzen... - Irisgarritasun Planik ez izan arren, Baliabide Orokorren Zuzendaritzak hainbat esku-hartze egin ditu bere eraikinetan irisgarritasunaren arloan, horiek mantentzeko eta eguneratzeko urtero kudeatzen dituzten obra-kontratuen barruan. - Baliabide Orokorren Zuzendaritzaren barruan mota guztietako jarduerak egiten dira dagokion eremuan, eta, kasu gehienetan, irisgarritasuna hobetzeko proposamenak biltzen ditugu, jarduera logikoagoak eta koherenteagoak direlako. - Oro har, irisgarritasuna hobetzeko planteatzen diren beharrak, bai eta eraikinen ohiko erabileraren ondorioz jasotako iradokizunak ere, urteko aurrekontu erabilgarriaren arabera betetzen dira, eraikinetako jarduketa orokorragoekin bat eginez. 2024an irisgarritasunaren arloan egindako jarduera espezifikoenen artean, honako hauek aipa ditzakegu: - Irisgarritasun unibertsala bermatzeko aholkularitza teknikoa eta auditoria, Ajuria Enea-ELKARGUNEAKo harrera-zentro berria eraikitzeko proiektuari buruz, bai eraikinean bertan, bai inguruan. Dokumentuan jasotako oharren artean, honako hauek azpimarra ditzakegu:	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Bide publikotik eraikinerainoko ibilbide irisgarri bat sartzea, dotazio-zoladura baten bidez.
 - Seinalizatatzeko zerrendak jartzea -1. solairura sartzeko eskaileren mailetan. Baita diseinu ergonomikoa duten eskudelak eranstea ere.
 - Kabina handiak jartzea, askotariko premia fisiologikoak dituzten pertsonen erabiltzeko.
 - Erabiltzen errazak diren arotzeriako mekanismoak eta burdineria erabiltzea.
 - Begizta magnetikoa arreta-mahaian instalatzea.
- Proposamen horiek guztiak obraren eraikuntza-prozesuan bertan sartu dira. Ez dago horiei lotutako aurrekonturik, eta obraren beraren aurrekontuan sartuta geratzen da.
Azterketari lotutako aurrekontua: 6.890,00 €
 - Eusko Jaurlaritzaren Lakuako egoitza nagusiaren beheko solairuko erabilera publikoko espazioen irisgarritasunari buruzko aholkularitza tekniko eta auditoria.
Egindako eta dokumentuan islatutako oharrak etorkizunean jarduteko gida izango dira.
Azterlanari lotutako aurrekontua: 4.500,00 €
 - Lakua 2ko eraikinaren beheko solairuko fatxadaren elementu babesleak jarri dira, 1,10 m-ko gutxieneko babes-altuera lortzeko, sotoko solairuaren kanpoko espazioaren eta lurzorua arteko kota-aldea gainditzeko.
Gutxi gorabeherako aurrekontua: 48.500,00 €
 - Donostiako HABE eraikineko bosgarren solairua eraberritzean, grabazio-estudio zaharra azterketak egiteko gela bihurtzean, bi komun-kabina irisgarri egin dira solairuko gainerako komunak ondoan.
Aurrekontu elkartua, gutxi gorabehera: 15.000,00 €
 - Bilboko Kale Nagusiko eraikinean, barneko patiorako ebakuazio-ibilbidea hobetzeko jarduketa bat egin da, ebakuazio-eskailerarako sarbidean dagoen oztopo bat kentzeko.
Lotutako gutxi gorabeherako aurrekontua: 5.250,00 €

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

b) Justizia eta Giza Eskubideen Saila

b.1. Justizia Zuzendaritza	
JUSTIZIA ETA GIZA ESKUBIDEEN SAILA	
IRISGARritasunaren Arduradunaren Datuak	
Justizia Zuzendaritza	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Bai
Plana onartu zen urtea	2023
Aurreikusitako aurrekontua	2.300.000
Gauzatutako aurrekontua	326.638,19
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Bai
2024ko aurrekontua	495.000
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Bai
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Bai
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Bai
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Justizia Zuzendaritzak desgaitasuna duten pertsonak justiziara iristeko 2023-2027 Plana du, 2023ko abenduan onartua. Plan horren helburua da desgaitasunen bat duten pertsonak beren gaitasun juridikoa modu autonomoan gauzatzea eta justiziara gainerako herritarren baldintza berberetan iristea, behar dituzten laguntzekin. - Plana egiteko prozesua oso parte-hartzailea izan da, eta, horretarako, lantalde bat eratu da, presentzia oso pluralarekin, era guztietako profilekin (administrazio publikoko profil teknikoak eta desgaitasuna duten pertsonen elkarteak barne, besteak beste). Ikuspegi parte-hartzaile hori diagnostiko-prozesuan zein ekintza-proposamenak diseinatzeko aplikatu da. - Diagnostiko oso zabala egin da Eusko Jaurlaritzako Justizia Zuzendaritzaren eskumenekoa den guztiari buruz. Adibidez, Euskadiko eraikin judizial guztiak berrikusi dira. Hori guztia luze eta zabal jasotzen da planaren eranskinetan. - Planaren ezarpenari dagokionez, 4 ildo estrategiko zehaztu dira: - Justiziarako sarbidea: desgaitasunean espezializatutako ofiziozko txanda bat aztertzea eta desgaitasuna duten pertsonentzako doako laguntza juridikoaren unibertsalizazioa aztertzea planteatzen du. - Egoitza judizialetara sartzea: egoitza judizial fisikoak eta elektronikoa desgaitasunen bat duten pertsonak eskuragarri izatea ziurtatzen du. 2024an, Atotxako eta Albiako ezkontza-geletarako igogailuen obra-proiektuak modu bateratuan hasi dira. Bilboko	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

Buenos Aires kaleko Justizia Jauregian bi igogailu berritu dira: kabinak aldatu dira; baoak ireki dira; ateak aldatu dira. Durangoko Justizia Jauregiko funtzionarioentzako igogailua ere berritu da: kabina aldatu, baoak ireki, ateak aldatu.

3. Prozeduretarako sarbidea: prozesuetan baldintza berdinetan jarduteko behar diren laguntzak eta doikuntzak lantzen dira. Barne hartzen ditu laguntzako neurri judizialak hornitzeko prozedurak hobetzea, prozesu judizialetan prozedura egokitzeko eta doitzeko laguntza-zerbitzuak sortzea, prozedura-doikuntzak katalogatzea eta bideratzaileen programa sortzea. Baliabide propioen bidez, lehen urratsak ematen ari dira bideratzaileen programa sortzeko. Avantiuz Kudeaketa Prozesaleko Sistemari hobekuntzak sartu dira, desgaitasuna duten pertsonen neurriak kontrolatzeko. Adimen artifizialean oinarritutako itzultzaile automatiko bat garatzea helburu duen proiektu baten hasiera, dokumentu judizialak irakurketa errazera egokitzeko.
4. Ezagutza: azken ildo hori honako hauei buruzkoa da: Justizia Administrazioak sortzen eta transmititzen duen informazioaren irisgarritasuna; informazio espezializatua; desgaitasuna duten pertsonen justiziara jotzeko gida bat argitaratzea; Justizia Administrazioako langileak prestatzea eta sentsibilizatzea; eta erabiltzaileen gogobetetasuna neurtzeko sistema bat ezartzea. Baliabide propioen bidez, zerbitzu jakin batzuei eta Justizia Administrazioari eskainiko zaien prestakuntza definitzen ari da.
 - Nabarmentzekoa da, halaber, planaren kudeaketa-, jarraipen- eta ebaluazio-eredu zehatz bat dagoela, haren ezarpena monitorizatzeko aukera ematen duena. Plana kudeatzeko eredua bat jarri da abian, koordinazio-talde batean eta lantalde batean oinarrituta, bai eta Euskadiko Justiziako eta Desgaitasuneko Sektore arteko Foro batean ere. Foro horrek planaren jarraipena eta ebaluazioa egiteko organo gisa jardungo du.
 - Azkenik, erabilgarri dauden baliabideei dagokienez, Planak 2.300.000 euroko finantza-estimazioa du 2024tik 2027ra bitartean.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c) Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografikoa Saila

c.1. Gizarte Zerbitzuen Arloa/Bizitza Osorako Laguntza Zuzendaritza	
ONGIZATE, GAZTERIA ETA ERRONKA DEMOGRAFIKOA SAILA	
IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Gizarte Zerbitzuen Arloko arduraduna/Bizitza Osorako Laguntza Zuzendaritza	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	
Aurreikusitako aurrekontua	
Gauzatutako aurrekontua	
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko?	Ez
2024ko aurrekontua	
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografikoko Sailak ez du Irisgarritasun Plan propiorik, baina irisgarritasun unibertsala sustatzeko hainbat ekintza inplementatu ditu, bere eskumenekoak diren zerbitzuei dagokienez. 2024an, ahalegina aurreko urteetan hasitako jarduerak mantentzera, indartzera eta hobetzera bideratu da, jarraian jasotzen diren moduan. - Arreta eskuragarria sustatzeko neurriak, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarrituak. Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritzaren web atariak "Irakurketa erraza" aukera eskaintzen du hainbat fitxa eta gidatan, adibidez: - SATEVIren fitxa- Indarkeriaren biktima diren emakumeei telefono bidez laguntzeko zerbitzua, - Genero-indarkeriaren biktima diren emakumeentzako laguntza ekonomikoaren fitxa... - Indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei arreta emateko baliabideen eta zerbitzuen gida, "Emakumeen aurkako indarkeria matxista: zer egin dezakezu?" - Gainera, administrazio-hizkera sinplifikatzen saiatzen ari gara, irisgarritasuna eta erabilgarritasuna errazteko, irakurketa eta ulermena erraztuz. Horrela, telelaguntza-zerbitzuaren (24x7 etengabeko arreta-zerbitzua) eta Gizarte Bonu Termikoaren fitxak hizkuntza argian daude. Gainera, bi zerbitzuak izapidetzeko, ebazpenak, zuzenketak eta izapideak hizkera argian idazten saiatzen gara.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei arreta emateko, SVIsual tresna erabiltzen da, zeinu-hizkuntzan interpretatzeko bideo-zerbitzua, entzumen- eta/edo hizketa-desgaitasuna duten pertsonen eta SATEViko (Etxeko indarkeriaren edo sexuagatiko indarkeriaren biktima diren emakumeei informazioa eta arreta emateko zerbitzua) profesionalen komunikazioa ahalbidetzen duena. Zerbitzu hau Euskal Gorrak elkartearen laguntzarekin gauzatzen da.
- Telaguntza-zerbitzuak, berriz, entzumen-arazoak dituzten pertsoneri ematen die zerbitzua, piktogramen eta sinboloen bidezko komunikazio baten bidez.
- Adinekoen esparruan, hainbat ekimen inplementatu dira; horien artean, Euskadi Lagunkoia proiektua nabarmendu behar da. Proiektu hori Sailak sustatu du, adinekoen eta herritarren parte-hartzea sustatzeko, Euskadiko udalerrietan auzoak eta inguruneak hobetzeko, hiri-diseinuaren, segurtasunaren eta etxeko giroen egokitzapenaren lagunkoitasun-jarraibideei jarraituz. Hainbat gida egin dira, eta udalerriei eta establezimenduei laguntza eskaintzen zaie, adinekoekiko lagunkoitasuna indartzeko. Proiektu honen barruan hainbat arlo lantzen dira, horietako asko irisgarritasunarekin lotura zuzena dutenak.
- Bestalde, nahiz eta Sailak berak ez duen ikastarorik eman teknikarien irisgarritasunari buruz, Saileko pertsona batzuek parte hartu zuten IVAPEk irakurketa errazari buruz antolatutako prestakuntza-ikastaro batean. Ikasturte horren ondoren, Eusko Jaurlaritzaren barruan lantalde bat sortu zen irakurketa errazeko dokumentuak sortzeko, eta oraindik ere erreferentzia gisa erabiltzen diren ereduak dokumentu batzuk egin ziren.
- Pertsonetikiko, familiekiko, taldeekiko eta komunitateekiko esku-hartze sozialeko jardueretarako laguntzen deialdiaren esparruan emandako laguntzei dagokienez (Euskal Autonomia Erkidegoko esku-hartze sozialaren eremuan hirugarren sektoreko jarduerak sustatzeko dirulaguntzak), Sailak urtero finantzaketa ematen du irisgarritasun unibertsala bultzatzen duten hainbat proiektutarako, hala nola

Erakundea	Jarduera
FEDERACION COORDINADORA DE PERSONAS CON DISCAPACIDAD FISICA Y/U ORGANICA DE BIZKAIA - BIZKAIKOFEDERACION COORDINADORA DE PERSONAS CON DISCAPACIDAD FÍSICA U ORGANICA DE BIZKAIA "FEKOOR"	Autonomia pertsonalari laguntzeko eta parte-hartze komunitarioa sustatzeko programa: Banakako Laguntza
Gipuzkoako Desgaitasun Fisikoa duten Pertsonen Federazio Koordinatzailea "elkartu" Gipuzkoako Desgaitasun Fisikoa duten Pertsonen Federazio Koordinatzailea	"Nik neuk" programa (bizimodu independentea sustatuz)
ASOC T-4 HIESAREN AURKAKO T4 ELKARTEA	T4 sareak eta sentsoreak: Autonomia pertsonala eta integrazio komunitarioa sustatzeko eta babesteko programa, sustapen-, prebentzio-, babes- eta laguntza-funtzioak dituenak. 2024
GIPIZKOAKO ADEMGÍ ESKLEROSI MULTIPLEAREN ELKARTEA	Esklerosi Anizkoitza duten pertsonen eta haien familien autonomia pertsonala sustatzeko zuzeneko arreta

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

ASOCIACIÓN DE PADRES DE AFECTADOS DE AUTISMO Y OTROS TRASTORNO DEL ESPECTRO AUTISTA DE BIZKAIA/BIZKAIKO AUTISMOA ETA BESTE AUTISMO ESPEKTROAREN NAHASTEAK DITUZTENEN GURASOEN ELKARTEA, APNABI	Bizitza independentea entrenatzeko proiektua 2024
HEGALAK ZABALIK FUNDAZIOA	DENUR KOMUNAK HESIRIK GABE
ELKARBANATUZ ONGINTZAKO LAGUNTZA ELKARTEA	Autonomia eta bizi-kalitatea hobetzeko ibilbide integralak
ATZEGI URRITASUNA DUTEN PERTSONEN ALDEKO GIPUZKOAKO ELKARTEA	BIZITZA INDEPENDENTERAKO PRESTAKUNTZA
HARTUTAKO KALTE ZEREBRALAREN ARABAKO ELKARTEA	NIRE AUTONOMIA BERRESKURATZEN
EUSKADIKO BIZKARREZUR BIFIDOAREN ETA HIDROZEFALIAREN GAIXOTASUN ARRAROEN ELKARTEA - ASEBIER	Gaitasunetan Gaitzeko Programa Helduarorako trantsizioan
ERRETINA ARABA BEGISARE: ERRETINAKO DISTROFIA HEREDITARIOEN ELKARTEA	Gasteizko irisgarritasun-azterlana
ARABA-ISABEL ORBE DOWN ELKARTEA	Down-en sindromea duten pertsonen sustapena eta autonomia pertsonala

- Azkenik, sail honek antolatutako ekitaldi eta topaketa parte-hartzaileetan, irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen parte-hartze zuzena egon edo ez, irisgarritasun fisikoko eta irisgarritasun sentsozialeko irizpideak aplikatu dira.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

d) Mugikortasun Iraunkorreko Departamentua

d.1. Garraio Plangintzaren Zuzendaritza	
MUGIKORTASUN IRAUNKORREKO DEPARTAMENTUA	
IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Garraioaren antolamendu eta kudeaketako arduraduna	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko?	Ez
2024ko aurrekontua	-
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	-
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Ez
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Garraio publikoaren arloan, Eusko Jaurlaritzak eskumena du trenbideko garraioan, eta foru-aldundiei eta udalei dagokie errepideko garraioaren eskumena. - Euskal Trenbide Sarea (ETS) eta Euskotren Mugikortasun Iraunkorreko Sailari atxikitako erakunde publikoak dira, eta irisgarritasunaren arloko jarduerak egiten dituzte, dagozkien irisgarritasun-planekin bat etorritik. Ildo horretan, 2024an, Mugikortasun Iraunkorreko Sailak, Euskotrenek eta ETSk bilerak egin dituzte desgaitasuna duten pertsonen elkarrekin, egungo egoeraren diagnostikoa partekatzeko eta hobetzeko neurri sorta bat aurkezteko. - Bestalde, Euskadiko Garraio Agintaritzaren barruan, zeinaren idazkaritza teknikoa Garraio Plangintzaren Zuzendaritzari baitagokio, Irisgarritasunari buruzko Ponentzia dago sortuta. Lantalde hori Eusko Jaurlaritzako, foru-aldundietako eta desgaitasuna duten pertsonen elkarrekin ordezkariak osatzen dute, garraio publikoko zerbitzuen erabileran irisgarritasun-maila egokia sustatzeko. Azken bilera 2020ko ekainean izan zen.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

d.2. ETS (Euskal Trenbide Sarea)	
MUGIKORTASUN IRAUNKORREKO DEPARTAMENTUA	
IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Plangintza eta Proiektu Zuzendaritza. Proiektuen kudeaketa	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Bai
Plana onartu zen urtea	2024
Aurreikusitako aurrekontua	Erabilgarritasunaren arabera
Gauzatutako aurrekontua	1.112.336,72 €
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Bai
2024ko aurrekontua	1.112.336,72 €
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Erakundeak langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Prozesuan
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Bai
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Maiatzaren 21eko 6/2004 Legearen arabera, ETS (Red Ferroviaria Vasca-Euskal Trenbide Sarea) Euskadiko trenbide-sistemaren garapenaren arduraduna da. Euskal Autonomia Erkidegoaren eskumeneko trenbide-azpiegituren elkarreragingarritasunaz ere arduratzen da, eta erabiltzaileen interesak babesten direla zaindu behar du, batez ere desgaitasuna edo mugikortasun murriztua duten pertsonen kasuan. - ETSk kudeatzen ditu trenbide-azpiegiturak, eta geltokiak egokitu, eraiki eta mantentzeaz arduratzen da. ETSk, bere proiektuetan, euskal trenbide-sareko geltokiak genero-ikuspegiarekin diseinatzeko irizpideen Liburu Zuria aplikatzen du, irisgarritasun-irizpideei buruzko gida edo eskuliburu gisa, bai eta indarrean dagoen Irisgarritasun Planaren diagnostikoa ere. - ETSk ETS 2024-2028 estazioen Irisgarritasun Plana dauka, eta gaur egun azken berrikuspen-fasean dago. Sartu nahi den aldaketa esanguratsuena Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak EAEko erakundeetan idazteko jarraibide eta gomendioen gidan zehaztutako irizpideen aplikazioa da (1. edizioa-2023), planaren definizioa erakundearen jarduera guztietara zabalduz. - Urtero-urtero partida ekonomiko bat esleitzen da lehendik dauden geltokien mantentze-lanen barruan irisgarritasuna sustatzeko. Partida hori 1.112.336,72 eurokoa izan zen 2024an. Bestalde, begiraleak eta teleadierazleak jarri dira bidaiariaren informazioa hobetzeko eta Mundakako geltokian emakumeen segurtasunari arreta emateko puntu lila bat jarri da (5.194,9 €). Gainera, Eraikuntza, Instalazio eta Plangintza Zuzendaritzek lehendik zeuden geltokien	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

irisgarritasuna hobetzeko obrak eta proiektuak egin zituzten, lehen azaldutakoa baino askoz ere zenbateko handiagoarekin, baina zehaztea zaila da, garrantzi handiagoko obretan sartzen baitira (erabateko eraberritzea edo geltoki berriak eraikitzea).

- **Arreta irisgarria** bermatzeko neurriei dagokienez, entzumen-desgaitasuna duten pertsonentzako **begizta induktiboak** instalatzen jarraitzen da iaz eraikitako geltoki berrietan (Zarautz eta San Pelaio). Ikusmen-desgaitasuna duten pertsonentzako **Navilens** gidatze-sistema mantentzen da, eta **SVisual** sistema zeinu-mintzairaren erabiltzaile gorren kasuan (SVisual, Bilboko 3. lineako estazioetako larrialdi-interfonoetan soilik).
- **Parte-hartze prozesu irisgarriari** dagokienez, **irakurketa errazeko** dokumentu ez-tekniko bat egin da, Vitoria-Gasteiztik Zabalgararako tranbia zabaltzeko jendaurreko erakustaldirako.
- 2024ko ekitaldian irisgarritasunari buruzko **prestakuntza** espezifikorik eman ez bada ere, erakundeko langile teknikoei zeharkako prestakuntza eman zaie. Erakundeko hiru pertsona **Irisgarritasun Unibertsalari buruzko jardunaldian izan dira, Donostian**, urrian. Bestalde, Euskadiko irisgarritasun unibertsalaren estrategiaren I. ekintza-planaren jarraipena egiteko sailen arteko batzordearen edukia eta informazio-dokumentuak helarazi zaizkie ETSko zuzendaritza-batzordeko kideei. **Eusko Jaurlaritzarekin batera, bide, ubide eta portuetako ingeniarien elkargoak ematen duen irisgarritasun unibertsalari** buruzko ikastaroaren 2. edizioa garraio arloko tutorea izan da erakundeko pertsona bat. Garraio-arlorako egokitutako prestakuntza espezifikoa prestatzen ari dira erakundeko langileentzat.
- Erabiltzaileek antzemandako **beharrak eta gabeziak jasotzeko**, estazio guztietan daude erreklamazio-orriak. Iradokizunak eta kexak Eusko Jaurlaritzaren Zuzenean zerbitzuaren bidez ere jaso daitezke.
- Maiatzaren 21eko 6/2004 Legearen arabera, ETS (Red Ferroviaria Vasca-Euskal Trenbide Sarea) Euskadiko trenbide-sistemaren garapenaren arduraduna da. Euskal Autonomia Erkidegoaren eskumeneko trenbide-azpiegituren elkarrengarritasunaz ere arduratzen da, eta erabiltzaileen interesak babesten direla zaindu behar du, batez ere ezintasuna edo mugikortasun murriztua duten pertsonen kasuan.
- ETSk kudeatzen ditu trenbide-azpiegiturak, eta geltokiak egokitu, eraiki eta mantentzeaz arduratzen da. ETSk, bere proiektuetan, euskal trenbide-sareko geltokiak genero-ikuspegiarekin diseinatzeko irizpideen Liburu Zuria aplikatzen du, irisgarritasun-irizpideei buruzko gida edo eskuliburu gisa, bai eta indarrean dagoen Irisgarritasun Planaren diagnostikoa ere.
- **ETSk ETS 2024-2028 estazioen Irisgarritasun Plana dauka**, eta gaur egun azken berrikuspen-fasean dago. Sartu nahi den aldaketa esanguratsuenak Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak EAEko erakundeetan idatzeko jarraibide eta gomendioen gidan zehaztutako irizpideen aplikazioa da (1. edizioa-2023), planaren definizioa erakundearen jardura guztietara zabalduz.
- Urtero partida ekonomiko bat esleitzen da lehendik dauden geltokien mantentze-lanen barruan irisgarritasuna sustatzeko. Partida hori 1.112.336,72 eurokoa izan zen 2024an. Bestalde, begiraleak eta teleadierazleak jarri dira bidaiarien informazioa hobetzeko eta Mundakako geltokian emakumeen segurtasunari arreta emateko puntu lila bat jarri da (5.194,9 €). Gainera, Eraikuntza, Instalazio eta Plangintza Zuzendaritzek lehendik zeuden geltokien irisgarritasuna hobetzeko obrak eta proiektuak egin zituzten, lehen azaldutakoa baino askoz ere zenbateko handiagoarekin, baina zehaztea zaila da, garrantzi handiagoko obretan sartzen baitira (erabateko eraberritzea edo geltoki berriak eraikitzea).
- Arreta irisgarria bermatzeko neurriei dagokienez, entzumen-desgaitasuna duten pertsonentzako begizta induktiboak instalatzen jarraitzen da iaz eraikitako geltoki berrietan (Zarautz eta San Pelaio). Ikusmen-desgaitasuna duten pertsonentzako Navilens gidatze-sistema mantentzen da, eta SVisual sistema zeinu-mintzairaren erabiltzaile gorrentzat (SVisual, Bilboko 3. lineako estazioetako larrialdi-interfonoetan soilik).

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Partaidetza-prozesu irisgarriei dagokienez, dokumentu ez-tekniko bat egin da irakurketa errazean, Vitoria-Gasteiztik Zabalganarako tranbia zabaltzeko jendaurreko informazioaren faserako.
- 2024ko ekitaldian irisgarritasunari buruzko prestakuntza espezifikorik eman ez bada ere, erakundeko langile teknikoei zeharkako prestakuntza eman zaie. Erakundeko hiru pertsona Irisgarritasun Unibertsalari buruzko jardunaldian izan dira, Donostian, urrian. Bestalde, Euskadiko irisgarritasun unibertsalaren estrategiaren I. ekintza-planaren jarraipena egiteko sailen arteko batzordearen edukia eta informazio-dokumentuak helarazi zaizkie ETSko zuzendaritza-batzordeko kideei. Eusko Jaurlaritzarekin batera, bide, ubide eta portuetako ingeniarien elkargoak ematen duen irisgarritasun unibertsalari buruzko ikastaroaren 2. edizioko garraio arloko tutorea izan da erakundeko pertsona bat. Erakundeko langileentzat berariazko prestakuntza prestatzen ari dira, garraio-arlora egokitua.
- Erabiltzaileek antzemandako beharrak eta gabeziak jasotzeko, estazio guztietan daude erreklamazio-orriak. Iradokizunak eta kexak Eusko Jaurlaritzaren Zuzenean zerbitzuaren bidez ere jaso daitezke.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

d.3. Eusko Trenbideak (Euskotren)	
MUGIKORTASUN IRAUNKORREKO DEPARTAMENTUA	
IRISGARritASUNAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Zuzendaritza Teknikoa eta Eragiketena	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Bai
Plana onartu zen urtea (formularioa)	2024ko Abendua
Aurreikusitako aurrekontua	-€
Gauzatutako aurrekontua	-€
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko?	Bai
2024ko aurrekontua	311.500€
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	-
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Ez
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Bai
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Euskotrenek herritarren mugikortasun-beharrak asetzeko zerbitzu publikoa eskaintzen du. Zehazki, Euskotrenek kudeatzen ditu garraio-ibilgailuak. 2024an zehar, material mugikorrean (trenak eta tranbiak) egin beharreko zenbait ekintza identifikatu dira, unitate berrietan aplikatutako konponbideak ibilgailuen gainerako atalera zabaltzeko, irisgarritasun-baldintzak homogeneizatzeko. Material mugikorrari (trenak eta tranbiak) buruzko irisgarritasun-diagnostikoa egin du. - Gainera, dagoeneko hasi dira irisgarritasuna hobetzeko jardueretako batzuk; zehazki, honako jarduketa hauek egin dira: - Trenen sarrerako ateetan oinaztokiak jarri ditu, nasaren eta ibilgailuaren arteko distantzia horizontala eta altuera bertikala murrizteko. Ekintza hau 170.000 euroko inbertsioaren bidez gauzatu da. - Tranbia-ibilgailuen eserleku estrapontinak kendu ditu, unitateen edukiera handitzeko eta gurpil-aulkientzat eta/edo haur-orgatxoentzat gordetako espazioen gizalegearen kontrako erabilera saihesteko. Ekintza hau 65.000 euroko aurrekontuarekin gauzatu da. - Tranbietako lehentasunezko idazpenen kolore-aldaketa lizitatu du, erabiltzaileek errazago identifika ditzaten eta behar ez bezala erabil ez daitezen. Ekintza horretarako 32.500 €-ko aurrekontua jarri da, 2025eko lehen hiruhilekoan gauzatu beharrekoa. - Tranbietan gurpil-aulkietarako eta haurtxoen orgatxoetarako erreserbatutako eremuen ondoko alboetako eskudelak aldatzeko lizitazioa egin du, sarbidean oztoporik gabeko gutxieneko distantzia handitzeko erreserbatutako eremu horietatik edo horietatik.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

Ekintza horrek 44.000 euroko aurrekontua izan du, 2025eko lehen hiruhilekoan gauzatu beharrekoa.

- Gaur egun, 2024ko abenduan onartutako planean identifikatutako ekintzek ez dute aurrekonturik esleituta, inbertsioen aurrekontua onartzeke baitago.
- Azkenik, Euskotrenen webguneak eta aplikazio mugikorak erabiltzaileek antzemandako beharrak eta/edo gabeziak jasotzeko sistema bat dute.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

e) Etxebizitza eta Hiri Agenda Saila

e.1. ETXEBIZITZA SAILBURUORDETZA	
ETXEBIZITZA ETA HIRI AGENDA SAILA	
IRISGARITASUNAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Eraikuntzaren Arkitektura, Araudi eta Kalitate Kontroleko Zerbitzuaren arduraduna	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko?	Bai
2024ko aurrekontua	Ikusi xehetasunak arloka
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Sí
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Sí
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Sí
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Sí
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Sí
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Sí
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Sí
Aurrerapenak ekintzen implementazioan	
- Hemendik emandako informazioa erantsi da: - Etxebizitzako Plangintzaren eta Prozesu Eragileen Zuzendaritza - Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza. Lurzoru Zerbitzua - Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza. Proiektu Zerbitzua - Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritza. Araudi, Kalitate Kontrol eta Arkitektura Zerbitzua - Visesa, Euskadiko Etxebizitza eta Lurzorua - Alokabide	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

Etxebizitzako Plangintzaren eta Prozesu Eragileen Zuzendaritza Azterlan, Plangintza eta Aurrekontu Zerbitzua (SEPYP)
OBRA PARTIKULARRETARAKO (1. LERROA) laguntza eta mailegu kualifikatuak, etxebizitzak, eraikinak, irisgarritasuna eta energia-eraginkortasuna birgaitzeko jarduketak babesgarrietarako finantza-neurrien programaren esparruan.
OBRA KOMUNITARIOETARAKO (2. LERROA) laguntza eta mailegu kualifikatuak, etxebizitzak, eraikinak, irisgarritasuna eta energia-eraginkortasuna birgaitzeko jarduketak babesgarrietarako finantza-neurrien programaren esparruan.
Etxebizitza birgaitzeko dirulaguntzak:
Urte anitzeko 2024ko aurrekontua, 1. eta 2. lerroetako 17.725.149,00 €-koa, egitura, inguratzailerak, irisgarritasun eta hirigintza-egokitzapeneko obrak birgaitzeko.
Obra partikularrentzako dirulaguntzen 1. lerroa: 271.889 € gauzatu dira.
Obra komunitarioen 2. lerroa: 17.453.260 € egin dira.
Etxebizitzaren arloko informazio eguneratua, Etxebizitzaren Euskal Behatokiaren bidez. https://observatoriovivienda.euskadi.eus/x39-ovhome/eu/

Etxebizitza, Berrikuntza eta Kontrol Zuzendaritza Lurzoru Zerbitzua
Toki-erakundeentzako dirulaguntzei buruzko Agindua betearaztea, irisgarritasun unibertsaleko plan integralen bidez irisgarritasun unibertsaleko estrategia ezartzeko eta plan horietan aurreikusitako jarduerak gauzatzeko. Urte anitzekoa izatea.
DIRUZ LAGUN DAITEZKEEN JARDUERAK (Irisgarritasun Planean aurreikusitako jarduketak)
a) 1. ildoak– Irisgarritasun unibertsaleko plan integralak egitea eta idaztea, IUPI.
b) 2. ildoak– Irisgarritasunaren arloko jarduketak gauzatzeko.
AURREKONTU-ZUZKIDURA
Dirulaguntzen deialdi honetarako aurrekontu-zuzkiduraren guztizko zenbatekoa bost milioi eurokoa da (5.000.000,00), honela banatuta:
– 2024. urtea: milioi bat euro (1.000.000,00€).
– 2025. urtea: bi milioi euro (2.000.000,00€).
– 2026. urtea: bi milioi euro (2.000.000,00€).

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

Etxebizitza, Berrikuntza eta Kontrol Zuzendaritza									
Proiektu Zerbitzua									
BIRGAITZE INTEGRAL ETA ERAGINKORREKO OBRA KOMUNITARIOETARAKO (3. LERROA) itzuli beharrik gabeko laguntzak, etxebizitza eta eraikinak birgaitzeko, irisgarritasunerako eta energia-eraginkortasunerako jarduketa babesgarrietarako finantza-neurrien programaren esparruan.									
2023an ebatzitako aurrekontua 1.210.779,59 €-koa da (guztizko zenbateko horretan sartzen da onartutako espedienteetan irisgarritasunaren arloan diruz lagundutako jarduketei dagokien zatia, diruz lagundutako jardura guztietatik atera ezin izan dena, energia-eraginkortasuna eta eraikuntza-birgaitzea barne).									
2025/01/28						IRISGARritasunerako DIRULAGUNTZA			
LH	ETXEBIZITZA KOPURUA	LOKAL KOP.	ESKABIDE KOP.	ERAIKIN KOP.	DIRULAGUNTZA GUZTIRA	IGOGAILUA, ESKAILERAK ALDATUTA	IGOGAILUA, ESKAILERAK ALDATU GABE	IGOGAILUA EGOKITZEA	ZERO KOTA / URBAN.
Araba	221	25	14	14	4.401.211,51 €	551.188,04 €	301.818,50 €	105.520,00 €	46.195,40 €
Bizkaia	0	0	0	0	- €	- €	- €	- €	- €
Gipuzkoa	159	21	13	13	3.666.706,18 €	551.188,04 €	301.818,50 €	56.560,00 €	33.088,40 €
	62	4	1	1	734.505,33 €	- €	- €	48.960,00 €	13.107,00 €

BPE eta zuzkidura-bizitokien proiektuak idaztea:

Hasiera batean kalifikatutako edo obra-lizentzia eskatutako sustapeneko 4 proiektu hasi dira, 223 etxebizitza edo bizitoki (42 BPE, gehi 181 BPE), mugikortasun mugatuko pertsonentzat egokitutako 11 proiektu barne (3 BPE eta 8 BBA).

Ezin da lotu irisgarritasuna sustatzeko berariaz bideratutako aurrekonturik, proiektuek nahitaez bete behar baitute arlo horretako araudia.

Etxebizitza, Berrikuntza eta Kontrol Zuzendaritza									
Araudi, Kalitate Kontrol eta Arkitektura Zerbitzua									
Agindua, 2024ko ekainaren 11koa, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraioetako sailburuarena, Euskal Autonomia Erkidegoko bizitegi-eraikuntzaren sektorean kudeaketa-sistemak ezartzea, eraikuntza- eta arkitektura-kalitatea eta jasangarritasuna sustatzea eta berrikuntza laguntzea sustatzeko 2024ko ekitaldirako laguntzak arautu eta horietarako deialdia egiten duena (Eraikal 2024 programa).									
Diruz lagundu daitezkeen jardueren artean, hauek identifikatzen dira:									
I. ildo: Bizitegi-eraikuntzaren kalitate funtzional, arkitektoniko eta eraikitzaileari buruzko berrikuntza-proiektuak edo -azterlanak, irisgarritasunaren eta soluzio domotikoen ezarpenaren gaia jorratzen dutenak, bai alderdi normatiboetan, bai alderdi operatiboetan.									
II. lerroa. Tresna informatikoak, dibulgazio-kanpainak, jardunaldiak eta prestakuntza-ikastaroak garatzea bizitegi-eraikuntzaren kalitate funtzional, arkitektoniko eta eraikitzaileari buruz, irisgarritasunaren gaia eta irtenbide domotikoen ezarpena jorratzeko, bai araudiari dagokionez, bai alderdi operatiboetara dagokienez.									
Irisgarritasunaren arloan bildutako informazioa kudeatzea, Eraikinen Ikuskapen Teknikoen bidez (Euskoregite), 50 urtetik gorako eraikinetan edo birgaitzeko laguntzen onuradun izango direnetan.									

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

Erregistroan argitaratutako 57.229 EITetarik, ikusten da ehuneko handi batek (% 92,97) islatzen duela higiezinak ez duela Irisgarritasuna konponduta, eta horrek esan nahi du bide publikotik etxebizitzetara iristeko ibilbide irisgarriak ez dagoela, espazio komunetatik.

Azpiarratu behar da maiatzaren 20ko 80/2014 Dekretua (uztailaren 24ko 117/2018 Dekretuak indargabetua) indarrean sartu aurretik idatzitako EITek ez dutela irisgarritasunari buruzko informaziorik, une horretan ez baitzen beharrezkoa sartzea; beraz, irisgarritasunaren arloko erreferentziarik gabeko EITen kopurua oso handia da (argitaratutako EIT guztien % 34,46).

Indarreko araudia betez izapidetutako EIT ugari higiezin jabetzak planteatutako eraberritze- edo birgaitze-esku-hartzeen aurretik egin ziren, birgaitzeko laguntzak eskatzeko baldintza gisa.

ISEK Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluari laguntza ematea. Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategiaren Ekintza Planaren jarraipena eta koordinazioa Euskadin. Esleitutako aurrekontua: 196.020 €

Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokia elikatzea eta dinamizatzea.

"Euskadi irisgarria: konpromiso partekatua" jardunaldia, 2024ko urriaren 29an. Esleitutako aurrekontua: 37.562,44 €

Gidak egitea:

"Arreta-moten irisgarritasunari buruzko jarduera-protokoloa" gida.

"Ekitaldi irisgarriak antolatzeko gomendioak" gida.

Lehendik dauden etxebizitzetan irisgarritasun-zigilua ezartzea. Esleitutako aurrekontua:

90.735,02 €.

Irisgarritasunarekin lotutako barneko eta kanpoko kontsultei erantzutea

Udalek bidalitako salbuespenak kudeatzea

Sustapen libreko etxebizitzetan erreserbatutako elementuak desfektatzeko ebazpenak ematea, sustatzaileek eskatuta.

Visesa, Euskadiko Etxebizitza eta Lurra, S.A.

Sustapenak diseinatzeko irizpideetan gutxieneko arauak gaitzen eta hobetzen dituzten ratioak aplikatzen dira, etxebizitzetan eta espazio komunetan irisgarritasuna hobetzen duten diseinu-gaiak: espazio komunetan arotzeriaren irisgarritasuna, espazio komunetan ikusgarritasuna (kristalak altuera irisgarrietan jartzea), piktogramen eta braillearen erabilera karteletan eta espazio komunetan etxebizitzetan identifikazio-plaketan, etxebizitzetan barruan dimentsio-lasiera handiagoak bermatzen dira geletan, kanpoko espazioetarako sarbidea bermatzen da irtengune txikienekin...

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

Alokabide

Alokabideren eta Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritzaren estrategia, etxebizitza sozialaren arloan, zerbitzu publiko gisa. Estrategia horretan zeharkako alderdiak jasotzen dira, hala nola irisgarritasuna eta osasuna, eta honako web orri honetan ikus daiteke: <https://www.alokabide.euskadi.eus/alokabizi-eu/webalo02-contentlite/eu/>

- Alokabidek irisgarritasuna kudeatzeko berariazko plana du bere lan-eremuan:
 - 2020ko Plana onartu zen urtea
 - Aurreikusitako aurrekontua 2020-2025 (Zero Plana) **475.000,00 €**
 - 2024an gauzatutako aurrekontua **183.261,79 €**
- Irisgarritasun unibertsala sustatzeko 2024ko aurrekontua/gastua:
EREMU KOMUNAK – 75.000 € aurrekontua/22.193,79 € gastua
ETXEBIZITZAK – 100.000 € aurrekontua/161.068 € gastua
- "IRISGARRITASUN UNIBERTSALA BERMATZEN DUTEN ETXEBIZITZAK" ikerketa-lerroa: <https://www.alokabide.euskadi.eus/alokabizi/etxebizitzak-irisgarritasun-unibertsala/>
- Langileak prestatzeko ekintzak
- Erabiltzaileek beren zerbitzuetan atzemandako **beharrak jasotzeko** sistema, bezeroaren arretarako eskaera-orriaren bidez.
- ALOKABIDEren kudeaketa garatzen den egoeretan (eraikita dauden eraikinen eta etxebizitzaren kudeaketa), egokitzapen-eskaera desberdinei erantzuten zaie, eta, erregistratuta dauden parkearen arabera, jarduketek eragiketa desberdinak dakartzate.
- Zehazki, ALOKABIDEk positibotzat jotzen ditu mugikortasun urriko eta 65 urtetik gorako pertsonak eraikin eta etxebizitza publikoetan (Alokabideren edo Jaurlaritzaren titulartasunekoak) egokitzeko eskaerak.
- Era berean, Bizigune etxebizitza hutsen parkearen barruan dauden eskabideei dagokienez, Alokabidek eskaeren berri ematen die jabeei, eta etxebizitzak egokitzeko laguntzen kontura egitea errazten die, kasu horietan errentarientzat eskuragarri baitaude.
- 2024an erantzundako eskaerak:**

JARDUKETAK ERAIKINETAN

	Deskribapena	Promozio-kodea	Zenbatekoa
2024/02/13	TC ATEA JARTZEA	GOB-B88A	1.100,00
2024/04/19	TC LEIHOETAN SEGURTASUNA JARTZEA	ALO-B020	1.280,00
2024/09/04	GOB-GO32-V104050erako ESKAILERETATIK BABESTEKO AULKIAREN TC	GOB-GO32	9.889,66
2024/10/02	ERREMENTARITZAKO TC ITXIERAK	GOB-GO66	7.347,50
2024/13/02	TC ATEA JARTZEA	GOB-B88A	231,0
2024/04/19	TC LEIHOETAN SEGURTASUNA JARTZEA	ALO-B020	268,80
2024/09/04	GOB-GO32-V104050erako ESKAILERETATIK BABESTEKO AULKIAREN TC	GOB-GO32	2.076,83

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

ETXEBIZITZETAKO JARDUKETAK		
ARABA	36	62.386,00
bainuontziaren ordezkutxa + manpara jartzea	30	50.573,00
mugikortasun urriko bainugela eraberritzea	1	258,00
barrak bainugelan, mugikortasun urria dela eta	2	91,00
giltza magnetikoa atarian, mugikortasun murriztuagatik	1	
manpara bainuan	1	3.494,00
mugikortasun urriko sukaldea eraberritzea	1	7.970,00
BIZKAIA	47	68.828,00
bainuontziaren ordezkutxa + manpara jartzea	34	58.900,00
mugikortasun urriko bainugela eraberritzea	3	7.300,00
barrak bainugelan, mugikortasun urria dela eta	8	1.751,00
mugikortasun urriko eskailera-plataforma	1	
eskaileretako baranda, mugikortasun urria dela eta	1	877,00
GIPUZKOA	24	29.854,00
bainuontziaren ordezkutxa + manpara jartzea	19	29.051,00
mugikortasun urriko bainugela eraberritzea	1	706,00
barrak bainugelan, mugikortasun urria dela eta	4	97,00
Total	107	161.068,00

e.2. LURRALDE PLANGINTZAREN ETA HIRI AGENDAREN SAILBURUORDETZA

ETXEBIZITZA ETA HIRI AGENDA SAILA

IRISGARITASUNAREN ARDURADUNAREN DATUAK

Lurralde Antolamendu eta Plangintza Zerbitzuko arduraduna

Irigarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irigarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	-
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irigarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irigarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irigarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Ez
Egin al du zure erakundeak irigarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Ez

Aurrerapenak ekintzen inplementazioan

Lurralde Plangintzaren eta Hiri Agendaren Sailburuordetzak Irigarritasun Planik ez duen arren, eta gai horretarako partida ekonomiko espezifikorik bideratzen ez duen arren,

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

hobetzeko zenbait jarduera garatu ditu. Adibidez, lurralde-plangintzaren esparruan, tresnen zehaztapenek irisgarritasun unibertsala barne hartzen dute kontuan hartu beharreko zeharkako gaien artean.

- Informaziorako sarbide digitalari dagokionez, web orrian erabilerraztasun unibertsalaren baldintzak hartzen dira kontuan.
- Bestalde, EHUn Udako Ikastaroen eta Euskal Hiria eta GeoEuskadi Kongresuen esparruan antolatutako ekitaldiei dagokienez, irisgarritasun unibertsala bermatzeko beharrezko neurriak hartu dira kontuan.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

f) Segurtasun Saila

f.1. Kudeaketa Ekonomikoaren eta Baliabide Orokorren Zuzendaritza	
SEGURTASUN SAILA	
IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Segurtasun Sailaren kalitatea kudeatzeko prozesuak ezartzeko aholkularitza	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	-
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Bai
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Bai
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Baliabide Orokorren Zuzendaritza Irisgarritasun Fisikoaren arduraduna da, eta herritarrei arreta hobe emateko tresnak ematen dizkio Ertzaintzari. Beraz, Zuzendaritza honen ardura da Ertzaintzak erabiltzen dituen eraikinak eta lokalak mantentzea eta kudeatzea, eta tresnak eta ekipoa hornitzea. - Irisgarritasun Planik ez badago ere, 2023-2024 aldian irisgarritasuna hobetzeko ekintzak egin dira, eta guztizko aurrekontua 1.934.145,91 €-koa da: - Hernani. Ertzain-etxeko urbanizazioaren irisgarritasuna hobetzea. Aurrekontua 482.493,48 €. - Donostia. Ertzain-etxea. PIREP plana. Irisgarritasuna hobetzeko jarduketa. Aurrekontua 80.000 € - Donostia. Hiri-bizikletak kokatzeko urbanizazio-proiektua idaztea. 150.000 €. - Laudio. Irisgarritasuna hobetzea ertzain-etxean. 2024-2025eko aurrekontua. 500.000 €. - Muskiz. Herritarren arretarako gunea eta igogailua hobetzea. Proiektua: 14.500 €. - Errenteria. Irisgarritasuna eta herritarrei arreta emateko eremua hobetzea. Proiektua 14.600 € - Erandio-Landa. Zerbitzu Orokorren eraikin nagusirako irisgarritasuna hobetzea. 12.000€ - Erandio-Altzaga. Kanpoko irisgarritasuna hobetzea: 680.552,43 2024an, txakur-unitateak ekitaldiak antolatzen ditu herritarrentzat, eta erakustaldiak egiten dira txakurrak prestatzeko eta espezializatzeko, pertsonak, sorgogarriak eta legez kanpoko trafikoak arakatzeko. Ekitaldiak Bizkaian: Getxo eta Bilbo. Araba: Durana eta Gasteiz.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Sakelako Brigadaren 40. urteurreneko jardunaldia lurretan.
- 2024an, itzulpen-zerbitzua kontratatu da, herritarren irisgarritasuna hobetzeko, gero eta anitzagoa den gizartean hizkuntza-oztopoa kenduz. 400.000 € hiru urterako
- Erandioko zentraleko lan-mugikortasuneko plan bat ere egin da, irisgarritasuna hobetzeko eta lanpostuari jasangarriago egiteko.
- Azkenik, erabiltzaileek antzemandako beharrak eta/edo gabeziak jasotzeko, kexa- eta iradokizun-postontziak daude ertzain-etxeetan.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

f.2. Hauteskunde Prozesuen Zerbitzua

SEGURTASUN SAILA

HAUTESKUNDE PROZESUETAKO ZERBITZUKO IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK

Hauteskunde Prozesuen Zerbitzua

Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	-
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Bai
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Bai

Aurrerapenak ekintzen inplementazioan

- Zerbitzuen eta Hauteskunde Prozesuen arloan ez dago Irisgarritasun Planik. Era berean, ez dago irisgarritasuna hobetzeko aurrekontu-partida espezifikorik, hauteskunde-prozesu osoa kudeatzeko partida bakarra baita. Hortik ateratzen dira hauteskunde-prozesuko gastu guztiak egiteko zenbatekoak, irisgarritasuna hobetzera bideratutakoak barne.
- Ez dago irisgarritasunaren diagnostikorako planik edo dokumenturik, baina azterketa bat egin da, eta hortik eratorri dira eremu horretan hartutako neurriak.
- 2024ko hauteskunde-prozesuan hartutako neurrietan eragina izan du, halaber, Hauteskunde Araubide Orokorren Lege Organikoaren aldaketak (2/2018 Lege Organikoa), desgaitasuna duten pertsona guztien sufragio-eskubidea bermatzen baitu. Neurri horiek 2023an proiektatu ziren, eta urte horretako laburpenean jaso ziren. Zehazki, 2024ko apirileko hauteskundeetan, honako jarduera hauek egin dira:
 - Hauteskunde-mahaiko kide izendatutako entzumen-desgaitasuna duten pertsonen dagokienez, prest zegoen, Euskal Gorra elkartearekin lankidetzan, zeinu-hizkuntzako interpreteen doako zerbitzu bat, aurreko prozesuetan eskaini zena. Berrikuntza gisa, 2024rako begizta magnetiko bat instalatzeko aukera zegoen inplanteak edo audifonoak erabiltzen dituzten pertsonentzat. Bi zerbitzu horiek aldeztu behar ziren. Inork ez zuen zerbitzu horiek erabiltzeko eskatu. 2020ko hauteskundeetan, berriz, 2 pertsonak erabili zuten zeinu-mintzairaren interprete-zerbitzua.
 - Ikusmen-urritasuna duten boto-emateko dagokienez, aspaldidanik dago boto irisgarria braillez emateko aukera, hauteskunde-mahaian botoa braillez (boto autonomoa eta isilpekoa) emateko mailetatxo bat izateko aukera ematen duena. 2024ko otsailean, Euskal Autonomia Erkidegoko Hauteskunde Batzordeak, hauteskunde-zerbitzuak eskatuta, boto-

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

maleta braillez bidaltzeko aukera onartu zuen, eskatzen zutenen etxera, eta, gainera, hauteskunde-mahaira bidaltzeko aukerari eutsi zion. Ondorioz, hauteskunde-prozesuen zerbitzuak kudeatu zuen maleta hauteslearen etxera eta hauteskunde-mahaira bidaltzea. Horrela, botoa etxean prestatu eta mahaira eramateko aukera izan zuten, aurretik botoa hauteslekuan prestatzeko zegoen aukeraz gain. Bi zerbitzuek alde aurretik eskatu behar izan zuten, eta, horretarako, telefono-zenbaki espezifiko bat izan zuten, ikusmen-desgaitasuna zuten pertsonak eskaera egin eta prozedurari buruzko informazioa lor zezaten. Braillez bozkatzeko aukera zabaltzeko, ONCEn laguntza izan genuen.

- 66 pertsonak erabili zuten boto irisgarria Braillean.
- Gainera, telebistarako spot bat eta irrati-iragarki espezifiko bat egin ziren, komunikabide publikoetan eman zen Braille boto-prozedura azaltzeko.
- Urritasun kognitiboa duten boto-emaleei dagokienez, 2024ko Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeetan honako jardura hauek egin dira, guztiak APNABiren lankidetzarekin:
 - bozketa mekanika hobeto ulertzeko, bozketa-prozeduraren funtsezko alderdiei buruzko irakurketa errazeko gida bat argitaratu zen hauteskunde-webgunean.
 - telebistarako spot bat eta irrati-iragarki espezifiko bat egin ziren, bozkatzeko prozedura/mechanika hizkuntza errazarekin azaltzeko eta minusbaliotasun kognitiboa eta ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonentzako irudi egokiak emateko. Iragarkia eta ziria asko zabaltu ziren komunikabide publikoetan.
 - Minusbaliotasun kognitiboa duten eta mahaiko kide gisa jardun nahi zuten pertsonentzat, hauteskunde-mahaiko kideentzako jarraibideen eskuliburuaren irakurketa errazeko bertsio bat egin zen, hauteskunde-webgunean eskuragarri egon zena.
 - hauteskunde-mahaiko kide izendatutako pertsonen eskuliburuan jarraibide batzuk eman ziren, mahaiko kideek bermatu zezaten desgaitasunen bat duten pertsonak ahalik eta autonomia eta irisgarritasun handienarekin bozkatu ahal izango zutela.
 - Era berean, mahaiko kideei zuzendutako bideoan, hauteskunde-webgunean eskuragarri egon zena, ohar horiek errepikatu ziren.
 - hauteskunde-lokalen irisgarritasun kognitiboa egokitzeko proiektu pilotu bat jarri zen martxan. Horretarako, bozketa-egunean kartel irisgarriak jarri ziren 8 hauteslekutan (bi hiriburu bakoitzean eta bi Barakaldon). Proiektu honen helburua zen desgaitasun kognitiboa duten pertsonen (desgaitasun intelektuala duten pertsonak, adina ulertzeko zailtasunak dituzten pertsonak, hezkuntza-maila baxua dutenak edo hizkuntza ezagutzen ez dutenak) lokaletan ibiltzea erraztea, oztopo kognitiboak kenduz eta botoa ematea erraztuz. Irakurketa errazeko kartelak APNABiren Erraztea zerbitzuak egin zituen, eta hautatutako udalei banatu zitzaizkien, gida batekin batera, aukeratutako hautesleketan jartzeko. Bozketa-egunean, ingurune irisgarriak baliozkotzeko prestatutako APNABI baliozkotzaile-talde batek ebaluatu zuen aukeratutako lokalen irisgarritasuna, seinaleztapenaren erabilera egokia eta kokapena. Ondoren, balidatzaileen ebaluazioak aztertu ondoren, etorkizuneko hauteskundeetan erabiliko den Seinaleztapen Gida osatu da, hauteskunde-prozesuen zerbitzuaren helburua baita hurrengo hauteskunde autonomikoetan Euskadiko hauteskunde-lokal guztietan kartel irisgarriak jartzea.
- Gaixorik dauden edo mugitzeko arazoak dituzten pertsonentzat, DYArekin lankidetzan, zerbitzu bat ezarri zen, aurreko hauteskundeetan bezala, hautesleketara anbulantzian, ibilgailu egokitan edo oinez eramateko bertara beren kabuz iristeko zailtasunak dituzten pertsonak. Zerbitzu hori alde aurretik telefonoz eskatu behar zen. 108 pertsonak erabili zuten zerbitzu hori.
- Oro har, eta eragindako kolektibo guztiei dagokienez, honako jardura hauek egin dira:

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- herritarrei hauteskunde-prozesuaren alderdi guztien berri emateko egin diren informazio-kanpainei dagozkien telebista-iragarkiek (8 guztira) zeinu-hizkuntzako azpitituluak eta interpretazioa izan dituzte.
- Saileko Komunikazio Zuzendaritzarekin lankidetzan, ahalegin berezia egin da komunikabideetan hartutako neurriak zabaltzeko. Hala, hauteskunde-zerbitzuko teknikariek bi aldiz esku hartu zuten telebista publikoetako albistegietan, neurri horiei buruzko hainbat alderdi azalduz.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

g) Osasun Saila

g.1. Osakidetza	
OSASUN SAILA	
IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Azpiegituren Zuzendariorde	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Bai
2024ko aurrekontua	1.000.000,00€
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Bai
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Bai
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Osakidetza ez du Irisgarritasun Planik; hala ere, osasun-zentroen lehentasun informala du (fokua sarrera-puntuetan jarrita), eta horren arabera, urtero ezartzen dira irisgarritasun unibertsala errazten duten jarduerak. - Hain zuzen ere, Osakidetza 1.000.000 euroko aurrekontu-partida du urtero irisgarritasuna hobetzeko, 2018tik esleitzen dena. Ekimena Osasun Saitetik abiatzen da, Osakidetzaren sare osoaren irisgarritasuna hobetzera bideratutako jarduerak bultzatzeko helburuarekin. Urteko aurrekontu-partida horren jatorria Arartekoak 2017an EAEko ospitaleetako irisgarritasun-diagnostikoa argitaratu zuenean dago. Dokumentu hori kritikoa izan zen instalazio batzuen irisgarritasun-baldintzekin. 2024an 1.311.253,54 €erabili dira guztira, % 51 inguru sarbideak egokitzeko eta % 36 barruko eraberritzeko (igogailuak, komunak, eskailerak...). - Aldi berean, Osakidetza Administrazio Arloak egokitzeari ekin zion 2022an. 2024an, Hernani, Berriz eta Usansolokoak eraberritu dira, eta Bidebieta eta Zarautzekoak hasi. Erakusmahaia mahaiekin ordeztzen ari dira. - Bestalde, Osakidetza urtero argitaratzen du toki-korporazioei laguntzak emateko agindu bat, zentroak egokitzeko (oin berriko obrak, handitzea, osasun-zentroak edo kontsultategiak eraberritzea...) eta ekipamenduak eta altzariak hornitzeko. Bertan, oztopo arkitektonikoak kentzeko beharrezkoak diren obrak lehenesten dira, bai zentroen kanpoaldean, bai barruan,	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

baita horietarako irisgarritasuna ere. 2024an, programaren zenbateko osoa 500.000 eurokoa izan zen.

- Osakidetza, duela urte batzuk, komunitako irisgarritasun-irizpideekin lotutako eskuliburu edo gida txiki bat egin zuen barruan, "Materialen memoria" izeneko. Materialei buruzko erreferentziako informazio-dokumentua da, mantentze-lanetako langileei beren obra eta berrikuntzetan laguntzeko eta aholkuak emateko egina (adibidez, tiratzaileei eta heldulekuei, estaldurei, koloreei, tamainei eta distantziei eta abarri buruz).
- Bestalde, erabiltzaileek antzemandako beharren bilketari dagokionez, Osakidetza Paziente eta Erabiltzaileentzako Arreta Zerbitzua (PEAZ) du.
- Aldi horretarako deitutako lan-eskaintza publikoen azterketetan, azterketak irakurketa errazera egokitu ziren, eta probetan zehar laguntza-langileak prestatu ziren hala eskatzen zutenentzat.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

h) Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila

h.1.KONTSUMOBIDE	
TURISMO, MERKATARITZA ETA KONTSUMO SAILA	
IRISGARritasunaren Arduradunaren Datuak	
Administrazio eta Zerbitzuen arduraduna	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	-
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Bai
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Irisgarritasun unibertsala sustatzera bideratutako partida espezifikorik ez dagoen arren, Kontsumobidek modu aktiboan lan egiten du irisgarritasunaren eremutik eksklusiboki diseinatura ez dauden gaiak inplementatzen; hala ere, modu unibertsalean irisgarriak izateak dakartzan parametroak kontuan hartzen dituzten ekintzatzat har daitezke. Horrela, herritarrengana jotzen jakiteak eta herritarrekin harremanetan jartzeak duen garrantziaz jabetuta, institutuak etengabe lan egiten du herritarrekin komunikazio argia izateko, eta, gainera, arreta berezia eskaintzen die kolektibo ahulenei. - Herritarrekiko interakzio-jarduerak garatzen dituzten langileen prestakuntza funtsezkoa da, eta, hori dela eta, 2024ko ekitaldian, bai jantzi-teknikariak, bai administrazioeko eta zerbitzuetako arduradunak irisgarritasun unibertsalari buruzko prestakuntza jaso dute, ez soilik beren ezagutzarako, baizik eta erreferente izateko beren arloetan eta gainerako langileak inplikatzeko. Horrela, Kontsumobidek uste du kontua ez dela irisgarritasunaren arloan jarduketa isolatuak egitea, baizik eta benetan garrantzitsua jarduera mota guztiak diseinatzea, kontuan hartuta irisgarritasun unibertsala modu sistematikoan integratuta egon behar dela horietan guztietan. Adibide gisa, Kontsumobidek antolatzen dituen prestakuntza-jardunaldietan, hala nola adimen artifizialaren gaiari heltzeko antolatutakoan, leku irisgarri bat aukeratu zen, eta izena emateko galdetegian galdera zehatzak egin ziren bertaratutako langileek Kontsumobideri helarazi nahi zizkioten premiei buruz. - Azkenik, web orriaren garrantzia eta publiko guztiengana iristeko beharra kontuan hartuta, 2024an Kontsumobideren webgune berriaren garapena aurreikusitakoa baino sakontasun	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

handiagoko proiektu gisa azaldu da, eta horrek epeak birplanteatzea ekarri du, baita itsasargia izatea ere komunikazio-irisgarritasunari buruzko lanei dagokienez. Gainera, etengabe lan egiten da publiko guztiek erraz ulertzeko moduko edukiak sortzeko eta Kontsumobiderekin harremanetan jartzeko moduei buruzko informazio aktiboa emateko. Ildo horretan, doako telefono bidezko arreta indartu da 900 linea baten bidez; izan ere, web orriarekin batera, herritarrekin harremanak izateko modu eraginkorra da, eta, aldi berean, herritarrek administrazioarekin harreman arin eta errazak izan ditzakete.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

h.2. Tursimo esta Ostalaritza Zuzendaritza

TURISMO, MERKATARITZA ETA KONTSUMO SAILA

IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK

Turismoa antolatzeko arduraduna

Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	
Aurreikusitako aurrekontua	
Gauzatutako aurrekontua	
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Ez

Aurrerapenak ekintzen inplementazioan

- Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritza Turismoa Antolatzeko Zerbitzuak eta Turismoa Sustatzeko Zerbitzuak osatzen dute.
- 2024an zehar, Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritzak irisgarritasun unibertsalaren aldeko jarduerak garatu ditu, nahiz eta Irisgarritasun Planik edo partida ekonomiko espezifikorik ez izan.

Antolamendu Zerbitzuak honako hobekuntza hauek egin ditu 2024ko ekitaldian:

1. Euskadiko turismo-gidaritzako jarduerari buruzko martxoaren 5eko 26/2024 DEKRETUA indarrean sartzea: 2024ko martxoaren 20an argitaratu zen EHAAn Euskadiko turismo-gidaritzako jarduera lehen aldiz arautzen duen dekretua. Araudi hori Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritzako Antolamendu Zerbitzuak kudeatu eta prestatu zuen.

Proiektuak atal berezi bat eskaintzen dio zeinu-hizkuntzako hizkuntza-gaitasunak egiaztatzeari. Hizkuntza ofizial hori Espainiako zeinu-mintzairak onartzen dituen urriaren 23ko 27/2007 Legeak aitortzen du, eta gorren, entzumen-desgaitasunen bat duten pertsonen eta gorren itsuen ahozko komunikaziorako laguntza-bitartekoak arautzen ditu. Horrela, hizkuntza hori erabiltzeko beharra duten pertsonak gainerakoekiko harremanetan gaitzeko aukera izango dute, azaroaren 29ko 1/2013 Legegintzako Errege Dekretuak, desgaitasuna duten pertsonen eskubideei eta haien gizarteratzeari buruzko Lege Orokorren testu bategina onartzen duenak, ezarritakoaren arabera, eta erabiltzaileek zeinu-hizkuntzan artatuak izateko duten eskubidea bermatzen da, kontsumitzaile eta erabiltzaileen aldeko portunduen, diskriminaziorik ezaren eta irisgarritasun unibertsalaren berdintasun-mandatuak gauzatzeko.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

2. **Turismo-giden egokitzapen bereizgarria:** Euskadin gaitutako turismo-gidariaren egiaztapen-bereizgarria 2024ko uztailaren 3ko Aginduaren bidez arautu zen, eta ikusmen-desgaitasuna duten pertsonen ikusgaitasuna errazteko gomendatutako estandarra baino tamaina handiagoko QR eta grafia gehitu ziren.
3. **Hobekuntzak zehapen-prozedurari buruzko dokumentazioan:** Antolamendu Zerbitzuaren ardura da sektoreko araudiak arautzen dituen turismo-establezimenduei zehapen-prozedura hastea. Zerbitzu horrek zehapen-prozedura hasteko akordioaren dokumentua berrikusi du 2024an, herritarrentzat are ulergarriagoa eta eskuragarriagoa izan dadin. Gainera, dokumentu berri bat sartu da, zehapenak ordaintzeko jarraibideak jasotzen dituen, herritarrek arlo horretan zailtza asko dituztela ikusi ondoren.

Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritzako Turismoa Sustatzeko Zerbitzuak honako jardura hauek ezarri ditu:

1. **TURISMO ATARIA:** Euskadi helmuga turistikoaren online estrategiaren barruan, Sailak eduki propioak dituen turismo-atari tematikoa du euskaraz, gaztelaniaz, ingelesez, frantsesez eta alemanez <https://turismoa.euskadi.eus/eu/>, Euskadiko baliabide turistikoak sustatzeko tresna. Horren helburu nagusia da bisitari potentzialarentzat Interneteko informazio-iturri erreferentea eta nagusia izatea, hura erakarri eta fidelizatu nahi baita. Zerbitzu hori kudeatzea eta mantentzea Turismo eta Ostalaritza Zuzendaritzaren turismo-sustapeneko zerbitzuari dagokio, baina zuzendaritza-organo horretan baliabide nahikorik ez dagoenez, mantendu, eguneratu eta dinamizatu egiten da, bai eta elkartutako sare sozialena ere, eta kontratu bidez egiten da. 2023ko martxoaren 8an formalizatu zen kontratua, UTE MERKATU-TEKNEI TCC 2023-23 (aurrerantzean, MERKATU) enpresari esleitu, egikaritzeko 12 hilabeteko epearekin eta 2 luzapenekin eta esleipenaren zenbatekoa 217.785,48 € izanik. Lanak egiteko epea 23/03/09tik 24/03/08ra bitartekoa izan zen, eta lehenengo luzapena 24/03/09tik 25/03/09ra luzatu zen. IRISGARITASUNAREN ikuspuntutik, kontratuak enpresari eskatzen dio egiten dituen diseinu guztiek diseinu moldagarria izan dezatela (responsive design), diseinua hainbat gailu eta ebazpenetara egokituz.

Gainera, orri, eduki eta diseinu guztiek baldintza hauek bete beharko dituzte:

- EAEko Administrazio Publikoak Interneten duen presentzia-eredua arautzen duen araudi autonomikora egokitzea (gaur egun, ekainaren 20ko 91/2023 Dekretua, herritarrei arreta integrala eta kanal anitzekoa emateari eta zerbitzu publikoak bitarteko elektronikoen bidez eskuratzeari buruzkoa (<https://www.euskadi.eus/web01-bopv/eu/bopv2/datos/2023/06/2303141e.pdf>)).
- Enpresa kontratistak aipatutako dekretuan ezarritako euskadi.eus-eko tresna komunek emandako ingurunean maketatu eta garatu behar du, eta Gobernantza, Administrazio Digital eta Autogobernu Saileko Herritarrak Hartzeko eta Berritzeko Zuzendaritzak web/web zerbitzuaren bidez ezarritako estilo-liburuetara eta jarraibideetara egokitu behar du. <https://www.euskadi.eus/webzerbitzua>
- Irisgarritasuna eta irailaren 7ko 1112/2018 Errege Dekretura egokitzea (1112/2018 Errege Dekretua, sektore publikoko webguneen eta gailu mugikorretarako aplikazioen irisgarritasunari buruzkoa) <https://www.boe.es/buscar/pdf/2018/BOE-A-2018-12699-consolidado.pdf>. Era berean, irailaren 7ko 1112/2018 Errege Dekretuak ezartzen du eduki, orri, dokumentu eta/edo aplikazio guztiek bete beharko dituztela Web Edukien Erabilerraztasunerako 2.1 Jarraibideak (WCAG 2.1) [WAI](http://www.w3.org/WAI/) <https://www.w3.org/WAI/> (Web Accessibility Initiative) AA mailan.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

2024an, Turismo Atarian honako jarduera hauek ezarri ditugu IRISGARRITASUNAREN arloan:

I.- MERKATU BIDEZ EGINDAKO IRISGARRITASUN-BERRIKUSPENAK:

1.- Irisgarritasunaren auditoria.

Euskadiko turismo-ataria mantentzeko, eguneratzeko eta dinamizatzeko kontratuaren enpresa esleipendunak irisgarritasun-auditoria bat egin zuen 2024ko otsailean, honako orri hauetan:

- Gabonak Euskadin
- Euskadiko museoen fitxa
- Euskadiko hondartzen fitxa
- Hondartzen zerrenda
- Megamenu berria
- Industria-turismoa landing
- Euskadi bizikletaz
- LGBTQ+
- BILATZAILE orokorra

2.- Mantentze-lanak.

Mantentze-lanen barruan, MERKATAUk hilean 30 ordu egiten ditu, batez beste, irisgarritasunaren berrikuspenean.

2024. urtean honako zeregin hauek gauzatu dituzte:

LANA	ORDU KOP.	Gauzatzeko hilabetea
Turismo industrial, argitalpen osteko doikuntzak eta txostenaren berrikuspena	8	Urtarrila
Hondartzak doikuntzen zerrenda	3	Urtarrila
Erantsi Back to top Euskadin bizikletaz 2	2	Urtarrila
Landing LGBTQ+ argitalpenaren osteko doikuntzak eta txostenaren berrikuspena	16	Urtarrila
Hondartzak/museoak css fitxak doikuntzak	2	Urtarrila
Prefooter AA 3 doikuntza	3	Otsaila
Turismo industrialaren txostena berrikustea	3	Otsaila
LGTBQ txostena berrikustea	4	Otsaila
AAren hiruhileko txostena	20	Otsaila
404 errorea - AA 8 doikuntzak	8	Martxoa
Aste Santua (mayus eta aria labels doikuntzak)	8	Martxoa
Industria-turismo tipografikoa (irakurgarritasuna)	4	Martxoa
Hondartzetako subhomean doikuntzak	6	Martxoa
Bideo-altuerako landing-doikuntzak/img main (buru berritik)	8	Martxoa
Maketa Nire gogokoak AA	6	Apirila
Parke naturalen txantiloak + ondarea doitzea	4	Apirila
Mapetako guztiaren AA berrikuspena	8	Apirila
Megamenu link urdinak doitzea	2	Apirila
Blog padding egokitu goiburu berria	2	Apirila
Bloga eta AA ostea berrikustea	4	Apirila

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

AA xehetasunen ondoko berrikuspena	4	Apirila
Jarraipen-txostena	16	Maiatza
Hondartzetako AA subhome berrikuspena argitaratu ondoren	5	Maiatza
Apurren ibilbidea konpontzea mobilean (subhome hondartzak)	2	Maiatza
Goiburua altueran konpontzea	2	Maiatza
"Itxi menua teklatu bidez" botoia sartu menu mobile goiburuetan	6	Maiatza
Mapak guztia berrikuspena AA - handitu grid, mota tamaina, kolore berrikuspena, erroreen berrikuspena, alt berrikuspena	10	Ekaina
Footer mobile: tarteak, loturen gutxieneko tamainak, koloreak berrikusi	6	Ekaina
AA landing golf doikuntzak eta berrikuspena	14	Ekaina
Inprimakia eta gainerako subhome gida turistikoak doitzea eta berrikustea	8	Uztaila
Irisgarritasunaren berrikuspena golf-landinga - txostenaren ostekoa	12	Uztaila
Fitxa-buruen altuera berrikustea	10	Uztaila
Hiruhileko AA txostena	16	Abuztua
Argazkidun fitxa-buruen altuera berrikustea	6	Abuztua
Planak Euskadiko bideo-altuera	2	Abuztua
Euskadiko ogi gehiago BARNE HARTZEN DITUEN modulua gehitu Aria label	4	Abuztua
Fitxa estatikoak doitzea	3	Abuztua
Berrikusi altuera landings section main	4	Abuztua
Euskal kultura diseinu berria egokitu hobekuntzak AA	8	Iraila
Migrazioaren irisgarritasun-txostena berrikustea	14	Iraila
Landing doikuntza kode etikoa	8	Iraila
EJIErentzat egin gabe dauden hobekuntzen txostena	12	Urria
AAren txostena berrikustea, garatzeko dokumentua prestatzea	12	Urria
Berrikusi top fitxa, sarreraren fitxa	6	Urria
Guztira	311	

II.- GOBERNANTZA, ADMINISTRAZIO DIGITAL ETA AUTOGOBERNU SAILAREN WEB/WEB ZERBITZUAREN BIDEZ TRANTSIZIO DIGITALERAKO ETA FUNTZIO PUBLIKORAKO MINISTERIOARI ESKATUTAKO IRISGARRITASUN-TXOSTENAK:

1.- Golfeko Landing.
<https://www.turismo.euskadi.eus/es/euskadibasquecountrygolf/>

Golfeko landing berria ekoizpenean sartu ondoren, irisgarritasun-txostena eskatu zitzaion Trantsizio Digitalerako eta Funtzio Publikorako Ministerioari.

Txostena 2024ko uztailaren 12an bidali zen, eta honako emaitza hau itzuli zuen:

	Emitza
Webgunearen batez besteko puntuazioa	6.70
Gutxi gorabeherako egokitasun-maila	Baliogabea
Aurreikusitako betetze-egoera	Partzialki ados

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

Txosten osteko berrikuspena eta zuzenketa uztailean egin zen (12 ordu).

2.- Irisgarritasuna Euskadiko Turismo Atarian

2024an, turismo-ataria Atarien Kudeatzailearen 2. bertsiora migratu da.

Ataria migratu ondoren, eta ekoizpenean sartu aurretik, irisgarritasun-txostena eskatu zitzaion Trantsizio Digitalerako eta Funtzio Publikorako Ministerioari.

Txostena 2024ko irailaren 17an bidali zen. 51 orrialdeko laginketa egiten da, eta emaitza hau itzultzen du:

	Emitza
Webgunearen batez besteko puntuazioa	8.70
Gutxi gorabeherako egokitasun-maila	AA
Aurreikusitako betetze-egoera	Partzialki ados

Txosten osteko berrikuspena eta zuzenketa urrian egin zen (14 ordu). Eta doikuntzen txosten bat egiten da HTMLn, eta EJI Eri helarazten zaio, zuzen dezan (12 ordu).

2. **HERRITARRENTZAKO EKITALDIEI dagokionez, EUSKAL TURISMO, MERKATARITZA ETA KONSUMORAKO 2024ko EUSKADI SARIAK EMATEKO EKITALDIA kontratatu da, KULTUR ATELIER, S.L.** enpresari esleitua 46.678,51 euroan. Sari-banaketa antolatzeke eta gauzatzeko zerbitzuak kontratatzeke oinarri teknikoen pleguak eskatzen du dibertsitate funtzionala duten pertsonen irisgarritasuna bermatu behar dela, ekitaldiaren beharrak kudeatuz. Eszenatokiari dagokionez, irisgarritasun-arauak bete behar ditu sarbideak. Azkenik, EAEko hiru hiriburuetatik ekitaldia egingo den lekura bertaratuak eramateko autobus-zerbitzuari dagokionez, autobus horiek mugikortasun murriztua duten bertaratuen beharretara egokituko dira.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

h.3. Merkataritza Zuzendaritza	
TURISMO, MERKATARITZA ETA KONTSUMO SAILA	
IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Merkataritza Zuzendaritza	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	-
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Ez
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Ez
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Merkataritza Zuzendaritzak ez du irisgarritasun unibertsalaren hobekuntzarako Irisgarritasun Planik, ezta partida ekonomiko espezifikorik ere. - Zuzendaritzak ekitaldiak eta kanpainak antolatu ditu, eta irisgarritasun-irizpideak hartu dira kontuan. - Merkataritza Zuzendaritzak laguntza handia eskaintzen dio merkataritza-sektoreari ekipamenduetarako, establezimenduak modernizatzeko eta abarretarako. Diruz lagundu daitezkeen inbertsioen artean, mugikortasun urriko pertsonen irisgarritasuna erraztuko duten arkitektura-oztopoak kentzeko egindako erreformak sartzen dira.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

i) *Kultura eta Hizkuntza Politika Saila*

KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA	
IRISGARritasunaren Arduradunaren Datuak	
Artxiboa, Liburutegia eta Dokumentazioa	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Bai
2024ko aurrekontua	343.500€
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Bai
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	-
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	-
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
Irisgarritasun unibertsalaren aldeko ekintzetara bideratutako urteko aurrekontu bat dago, eta 2024an 343.500 eurokoa izan da. Hauek dira Kultura eta Hizkuntza Politika Sailak 2024. urtean esleitutako berariazko partidak:	
Kirolak: - GAITUZSPORT FUNDAZIOA, GaituzSport programa (berregokitze funtzionalaren eta birgizarteratzearen prozesua bultzatzea, osasun globalaren kontzeptu batetik (fisikoa, sendatze psikikoa eta harreman soziala), gaixotasun kroniko ezinduak dituzten pazienteengan. ZENBATEKOA: 35.000 €. - KIROL EGOKITUAREN FEDERAZIOA. 2024an emandako dirulaguntzak. ZENBATEKOA: 104.343 € - BABESLETZAKO KONTRATU TXIKIAK: - BASKET UP DEPORTISTAS DI (BB UP). Txapelketa babestea, Euskadi-Basque Country markaren bidez. Martxoaren 30a - 31, Bilbao Basket Fundazioa (G95380945). ZENBATEKOA: 5.000 € - VITORIA GASTEIZ 2024ren NAZIOARTEKO PARABADMINTON EKITALDIA, Euskadi-Basque Country markaren bidezko laguntza. Apirilaren 15etik 21era. BADMINTON KLUBA BAKARRIK. (G01558303). ZENBATEKOA: 5.000 €	
Hizkuntza politika: GORREN ELKARTEEN EUSKAL FEDERAZIOA (EUSKAL GORRAK), EAEn zeinu-hizkuntzari eta haren erabilerari buruzko azterlana (Ikerketa Zerbitzua). ZENBATEKOA: 20.000 €.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

HABE:

- **DIRULAGUNTZA.** Dirulaguntza zuzena eman zaio BAI BY EUSKALTEGIri, euskara ikasteko plataforma adimenduna desgaitasun intelektuala duten pertsonen egokitzeko. ZENBATEKOA: 54.700 €.
- **AZTERKETA EGOKITZAPENAK.** Euskararen komunikagarritasun-mailak egiaztatzeko deialdian, behar espezifikoak dituzten azterketariek eskatutako egokitzapenak izapidetu dira azterketetan. 2024:450 egokitzapen.
- **PRESTAKUNTZA.** 2024ko uztailan "Dislexia eta zentzumen-desgaitasunak L2/LE"/"Dislexia eta zentzumen-desgaitasunak AH/H2 esparruan" IKASTAROA antolatu zen. Ikastaro hau antolatzeko arrazoi nagusia izan da gero eta ikasle eta irakasle gehiagok eskatzen dutela helduen euskalduntzearen sektorean, irakatsi eta ikasteko prozesua diskriminaziorik gabe eta desgaitasunen bat duten gainerako ikasleen baldintza berdinetan gara dadin, eta zentzuzko doikuntzak eta lege-ekintza positiboko neurriak egitea erraztu da. ZENBATEKOA: 1.565 €.
- **IKERTZAILEAK PRESTATZEKO BEKA.** EBAZPENA, 2024ko abenduaren 12koa, HABEko zuzendariarena, helduei euskara irakasteko metodologiaren arloan ikertzaileak prestatzeko BEKA bat emateko oinarriak onartu eta deialdia egiten duena. Deialdiaren xedea da ikertzaileak helduen euskalduntzeari buruzko didaktika aplikatuaren metodologiaren esparruan prestatzeko beka bat ematea; zehazki, desgaitasuna duten ikasleek helduen euskalduntzean duten egoera aztertuta, bigarren hizkuntzen irakaskuntza-ikaskuntza prozesuekin eta desgaitasun-eremuekin lotutako gaiei buruzko prestakuntza eskuratzeko. ZENBATEKOA: 45.500 €

Liburutegia:

- **ONCE FUNDAZIOA.** Liburutegi Zerbitzuak dirulaguntza izendun bat eman zion ONCERi - Espainiako Itsuen Elkarte Nazionalari-, ikusmen-urritasuna duten herritar euskaldunentzako irakurketa-testu literario batzuk egiteko. Guztira 54 izenburu transkribatu ziren Braille sisteman eta audio daisy formatuan ere grabatu ziren. ZENBATEKOA: 30.000 €.

Museoa

- **ARTIS+ JARDUNALDIK:** GERTU KULTURAREN URTEKO JARDUNALDIK, edizio honetan zeharkako egoera bat, nahi ez den bakardadea eta horri aurre egiteko kulturak duen zeregina islatzeko eta hausnartzeko. Gipuzkoako Foru Aldundiaren, La Caixa Fundazioaren eta Eusko Jaurlaritzako Kultura Saileko Museoen Zentroaren laguntza izan zuten. Azken lankidetzat hori Poctefa Programaren barruan dago. ZENBATEKOA: 20.381,68 €
- **EUSKADIKO MUSEOEN ETA IRISGARITASUNAREN TALDEA:** MUSEOAK ETA ALZHEIMERRA, artea eta kultura-ondarea Alzheimerren gaixotasunaren lehen mailetan dauden pertsonen, haien zaintzaileei eta senideei hurbiltzea helburu duen proiektu eta azterlan pilotua. Eusko Jaurlaritzako Kultura Saileko Museoen Zentroak bultzatutako eta Kultur Kabia elkarteak koordinatutako Museoen eta Irisgarritasunaren Taldearen esparruan garatzen da, eta edizio honetan EFA130/01 ARTIS+ Europako Proiektuaren esparruan, POCTEFA programaren barruan. ZENBATEKOA: 45.000 €; horietatik 22.000 € Eusko Jaurlaritzak eman ditu, EBren FEDER funtsei esker, POCTEFA planean.
- 2025ean museoekin jarraitu nahi da erabateko gizarteratzea lortzeko.

Kultura Ondarea

- **Kultura-ondareko higiezen erregistroan eta berrikuspenean** irisgarritasunaren arloko atal espezifiko bat sartu da, alderdi hori higiezin guztietan kontuan hartzeko. Ondasunaren tipologia zehazten da, eta adierazten da ea irisgarria den edo posible den hura sustatzeko neurriak ezartzea. Eraikin batzuetan arrapala bat jar daiteke, irisgarria izan dadin. Beste batzuetan, aldiz, kultura-ondarea kontserbatzeko irizpidea ez dator bat irisgarritasun-irizpidearekin.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

j) *Ekonomia, Lan eta Enplegu Saila*

j.1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua	
EKONOMIA, LAN ETA ENPLEGU SAILA	
IRISGARITASUNAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Lanbideko Zerbitzu Orokorren Zuzendaritza	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	-
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Bai
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Lanbidek Irisgarritasun Planik ez badu ere, irisgarritasun unibertsala sustatzeko hainbat neurri ezarri dira. Aurreikuspenen arabera, epe ertain-luzera, Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integral propio bat egingo da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzurako. Hala ere, etorkizunean Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua zuzenbide pribatuko erakunde publiko bihurtuko denez, hura egiteko baldintza izango da. - Zentro laguntzaileei dagokienez, autoebaluaziorako galdetegiak bidali zaizkie ikastetxe laguntzaile edo laguntzaile izateko hautagai guztiei, irisgarritasun unibertsaleko araudira zenbateraino egokitzen diren jakiteko. Lanbideren zentro eta bulego propioei dagokienez, jarduteko behar posibleak biltzen dira, etorkizuneko hobekuntza-esku-hartzeak planifikatze aldera. - Aipatu behar da, Lanbideren zentro laguntzaile izateko, 68/2000 Dekretutik datozen irisgarritasun-neurriak bete behar direla. - Gainera, Lanbidek idatzitako irisgarritasun-gida bat dago, prestakuntza-ikastaroak ematen lagundu nahi duten zentro eta erakundeentzat. Gidak irisgarritasun fisiko, bisual, entzumen eta intelektualaren maila ebaluatzeko autoebaluazio-sistemak ezartzen ditu. Lau dibertsitate funtzionaletako bakoitzean irisgarritasun- edo erabilgarritasun-baldintza bete behar da prestakuntzan laguntzeko. - Era berean, Lanbidek kontratu bat du Euskal Gorrakekin (Pertsona Gorren Elkarte Euskal Federazioa), entzumen-desgaitasuna duten erabiltzaileei laguntza eta interpretazio-	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

zerbitzuak eskaintzeko, bai Lanbideren orientazio-zerbitzuetan (aholkularitza, lan-orientazioa...), bai prestakuntza-ikastaroetan.

- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren lan-eremuaren barruan, aurretik hasitako jarduerekin jarraitu da 2024an, eta horien artean nabarmentzekoak dira:
 - Erabiltzaileekiko komunikazioetan hizkuntza egokitzea eta sinplifikatzea: Prestazio ekonomikoen, laguntzen, tresnen eta zerbitzuen titularrek eta onuradunek informazio osoa, egiazkoa, jarraitua, ulergarria, eskuragarria, nahikoa eta eraginkorra lortzeko duten eskubidea jasotzen da. Aurreko urteetan helburu horietarako kontratazio bat bazegoen ere, 2024an ez da berriro egin eta baliabide propioekin jarraitzea erabaki da.
 - Erabiltzaileentzako laguntza-zerbitzua, KZ Gunearen zentroekin eta haien instalazioetan eskabide telematikoak (laguntzak, dirulaguntzak...) aurkezteko.
 - Lanbideren bulegoak pixkanaka modernizatzea. 2024an, Bilboko Santutxuko bulegoko lanak amaitu dira, eta Oiongo bulegokoak hasi dira.
 - Lanbideren aplikazio informatikoetan eta web-orrian aldaketak egitea, haren erabilgarritasuna hobetzeko. Une honetan web orria erabat berritzeko lanean ari dira.
- Bestalde, Lanbidek antolatutako ekitaldiek eta publizitate-kanpainak irisgarritasun-irizpideak barne hartzen dituzte (adibidez, enplegu-azoka baten standaren diseinua, koloreak, tipografiak edo material inprimatuen karaktereen tamaina, etab.).
- Une honetan, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak ez du premiak eta gabeziak detektatzeko sistemarik ezarri, lehen aipatutako autoebaluazio-sistemaz harago, baina erakunde laguntzaileek berek egindako azterketa bati buruzkoa da, eta ez erabiltzaileek egindakoa. Une honetan, Lanbidek 111 zentro laguntzaile ditu.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

j.2. OSALAN- LANEKO SEGURTASUN ETA OSASUNERAKO EUSKAL ERAKUNDEA	
EKONOMIA, LAN ETA ENPLEGU SAILA	
IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Antolakuntza, Administrazio eta Giza Baliabideen Zuzendariordetza	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	-
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Ez
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Osalanek ez du Irisgarritasun Planik, eta ez du irisgarritasun unibertsala sustatzeko partida ekonomiko espezifikorik. 2024an irisgarritasun unibertsalarekin lotuta egin diren jarduerai dagokienez, Osalanek hainbat ekitaldi antolatu ditu, besteak beste, aldi bereko itzulpena izan zuen udako ikastaro bat, teknikarientzako, osasun-langileentzako eta abarrentzako hainbat tailer eta jardunaldi eta ikastaro. Ekitaldi guztietan erabilerraztasun fisikoko irizpideak bete dira. - Oro har, eguneroko jardueran, Osalanek kontuan hartzen du bere eraikinek eta instalazioek irisgarritasun fisikoari buruzko arauak betetzen dituztela (arrapalak, igogailuak, lan-ekipoak, etab.). Era berean, herritarrei arreta ematen zaie, ekainaren 20ko 91/2023 Dekretuan eta irailaren 7ko 1112/2018 Errege Dekretuan (sektore publikoko webguneen irisgarritasunari eta gailu mugikorretarako aplikazioei buruzkoa) xedatutakoaren arabera (91/2023 Dekretua, ekainaren 20koa, herritarrei arreta integrala eta kanal anitzekoa emateari eta zerbitzu publikoetara bitarteko elektronikoen bidez sartzeari buruzkoa). - Bestalde, "behar bereziak dituzten pertsonen" kolektiboari zuzendutako jarduera espezifikoak eta egokitzapen zehatzak egiten dira, Osalanek enpresentzat garatutako dokumentazioan, prestakuntzan, aholkularitzan eta abarretan arreta berezia jasotzen duen kolektibo espezifiko gisa. Kolektibo kaltebera da, eta tratu berezia behar du lanpostuan.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

k) Industria, Trantsizio Energetiko eta Jasangarritasun Saila

k.1. Teknologia, Berrikuntza eta Eraldaketa Digitaleko Sailburuordetza	
INDUSTRIA, TRANTSIZIO ENERGETIKO ETA JASANGARRITASUN SAILA	
IRISGARITASUNAREN ARDURADUNAREN DATUAK	
Eraldaketa digitaleko programen arduraduna	
Irigarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irigarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	-
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irigarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Ez
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Ez
Kontuan hartu al dira irigarritasun-irizpideak zure antolaketan?	-
Erakundeko langileei irigarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Bai
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Ez
Egin al du zure erakundeak irigarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
- Teknologia, Berrikuntza eta Eraldaketa Digitaleko Sailburuordetzak ez du irigarritasun-planik, eta ez du aurrekontu espezifikorik bideratzen irigarritasuna hobetzeko ekintzetarako. - Teknologia eta Berrikuntza Zuzendaritzak hainbat laguntza-programa ditu I+G proiektuetarako, eta, horien artean, Hazitek programa nabarmentzen da. Programa honen helburua da EAEko enpresa-sektorean eta Zientzia, Teknologia eta Berrikuntza Planean (Euskadi 2030) bildutako espezializazio-eremuetan industria-ikerketako edo garapen esperimentaleko proiektuak (lehiakorrak zein estrategikoak) egiten laguntzea. - Irigarritasun unibertsalari dagokionez, 2024an 2 jarduera egin dira: - Hazitek deialdian I+G proiektuak baloratzeko irizpide orokorretako bat eguneratu da, "Proposamenaren ingurumen- eta gizarte-inpaktua", eta proiektuak irigarritasun unibertsalari egiten dion ekarpena gehitu da, balioesten ziren gainerako irizpideekin batera (proiektuak energia- eta klima-trantsizioei eta trantsizio sozialei egiten dien ekarpena, genero-ikuspegiaren integrazioa eta euskara). - Azken urteetan finantzatutako proiektuak azertu nahi izan dira, irigarritasun unibertsala hobetzeko zerbitzu edo produktuen inklusioa detektatzeko. Finantzatutako proiektuen datu-basearen ustiapenaren konplexutasun metodologiko eta tekniko delarik, ezin izan da azterketa hori egin.. - Bestalde, saileko pertsona batek irakurketa errazeko prestakuntza-ikastaro bat jaso du, eta dokumentu eta ebazpen ulergarriagoak sortzen saiatzen ari da.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

I) Ogasun eta Finantza Saila

OGASUN ETA FINANTZA SAILA	
IRISGARritasunaren arduradunaren datuak	
Zerbitzu-zuzendaritza	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	--
Aurreikusitako aurrekontua	--
Gauzatutako aurrekontua	--
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	--
Beste jarduera batzuk	
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Ez
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Ez
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Ez
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan	
Ogasun eta Finantza Sailaren eginkizunak, funtsean, zeharkako administrazio-kudeaketakoak dira (kontrol ekonomikoko eskumenak, administrazio-kontratazioa, EAEko aurrekontuak, finantza-politika, ekonomia-politikaren koordinazioa, politika publikoen ebaluazioa...), gainerako sailek eta erakunde autonomoek sustatutakoak, ez du kanpoko zerbitzurik ematen eta ez du zuzeneko harremanik herritarrekin; beraz, ez du zuzeneko ez zeharkako jarduerarik egin irisgarritasun unibertsala sustatzeko helburuarekin.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

m) Hezkuntza Saila

m.1. Azpiegitura, Baliabide eta Teknologia Zuzendaritza		
HEZKUNTZA SAILA		
IRISGARritasunAREN ARDURADUNAREN DATUAK		
(egiteke)		
Irisgarritasun Planik ba al du?		Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)		---
Aurreikusitako aurrekontua		---
Gauzatutako aurrekontua		---
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko		Ez
2024ko aurrekontua		---
Beste jarduera batzuk		
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?		Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?		Ez
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?		---
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?		Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?		Ez
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?		Ez
Martxan jarri al dute erabiltzaileek antzemandako beharrak biltzeko sistemarik?		Ez
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan		
Sailean Irisgarritasun Planik ezarrita ez badago ere, irisgarritasuna hobetzeko jarduketak lehentasunezkoak dira Azpiegitura, Baliabide eta Teknologien Zuzendaritzaren Eraikuntza Zerbitzurako, 2024an egindako jardueretatik ondorioztatzen denez:		
EGIKARITZEN ARI DIREN OBRAK		
Bilbo	CEIP Birjinetxe HLHI	Irisgarritasuna
Lemoa	CPI Juan B. Eguzkitza Meabe IPI	DB-SI egokitzapena eta irisgarritasuna
Sestao	CEIP Kueto HLHI	Irisgarritasuna
Eibar	IES Mogel Isasi BHI	Irisgarritasuna eta ateen baoak irekitzea
Errenteria	CEIP Cristobal Gamón HLHI	Irisgarritasuna
Soraluze	CEIP Plaentxi HLHI	Irisgarritasuna
Usurbil	CIFP Usurbil LHII	Irisgarritasuna eta estaldura berria
PROYECTOS REDACTADOS Y EN PROCESO DE LICITACIÓN DE OBRA		
Gasteiz	CEIP Antonio López de Gereñu HLHI	Irisgarritasuna
Zierbena	CEIP Buenos Aires HLHI	Irisgarritasuna
Barakaldo	CEIP Rontegi HLHI	Irisgarritasuna eta SI
Bilbo	CEIP Otxarkoaga HLHI	Oztopo arkitektonikoak ezabatzea

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

Muskiz	CEIP Kantarranas HLHI	Irisgarritasuna gimnasioan
Zalla	EOI Zalla HEO	CTE DB -SI egokitzapena eta irisgarritasuna
Zizurkil	CEIP San Millán HLHI	Irisgarritasuna
PROIEKTUA IDAZTEKO PROZESUAN		
Laudio	CEIP Lateorro HLHI	Irisgarritasuna
Gasteiz	CEIP Landazuri HLHI	Irisgarritasuna gimnasioan
Gasteiz	CEIP Luis Dorado HLHI	Haurren arkitektura-oztopoak kentzea
Gasteiz	CEIP Luis Dorado HLHI	Lehen mailako arkitektura-oztopoak kentzea
Gasteiz	CEIP San Martin HLHI	Oztopo arkitektonikoak
Gasteiz	CPI Sansomendi IPI	Haur Hezkuntzako eraikinaren irisgarritasuna
Gasteiz	CPI Sansomendi IPI	Irisgarritasuna bigarren mailako eraikinean
Zierbena	CEIP Askartza Isusi HLHI	Irisgarritasuna
Amorebieta	CEIP Amorebieta-Larrea HLHI	Oztopoak eta SI
Basauri	CEIP Kareaga-Goikoa HLHI	Oztopoak eta SI
Otxandio	CEIP Otxandio HLHI	Irisgarritasuna eta SS OD
Portugalete	CEIP Maestro Zubeldia HLHI	Irisgarritasuna
Beasain	IES Beasain BHI	Irisgarritasuna eta irteerak SI eraikin "berria"
Eibar	CEIP Amaña HLHI	Eraberritzea eta irisgarritasuna
Elgoibar	IES Elgoibar BHI (Ed. Ecenarro)	Ecenarro eraikinaren irisgarritasuna

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

4.3 Elkarte eta elkargo profesionalen jarduera

a) Arabako Arkitektoen Elkargo Ofiziala

ARABAKO ARKITEKTOEN ELKARGO OFIZIALA	
Irisgarritasunaren arduraduna	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	
Aurreikusitako aurrekontua	
Gauzatutako aurrekontua	
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	
2024ko aurrekontua	1.500 €
Beste jarduera batzuk	Bai/Ez
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Ez
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Ez
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen implementazioan (Irisgarritasunaren arloan egindako jardueren xehetasuna)	
- Herritar guztiei irekitako hitzaldi bat egin da, eta ITXAROPENA, EGINAREN EGINEZ, ARABAKO KALTE ZEREBRALA ETA ASPADOR elkarteek parte hartu dute. - Prestakuntzaren lehen zatia eta solasaldiaren bigarren zatia egin ziren.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

b) Euskal Herriko Arkitektoen Elkargo Ofiziala

EUSKAL HERRIKO ARKITEKTOEN ELKARGO OFIZIALA	
Irisgarritasunaren arduraduna	
Elkargoko arkitektoak	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	-
Aurreikusitako aurrekontua	-
Gauzatutako aurrekontua	-
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	-
Beste jarduera batzuk	Bai/Ez
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Ez
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan (Irisgarritasunaren arloan egindako jardueren xehetasuna)	
- EHAEOren Gipuzkoako egoitza berrirako obrak egitea. Irisgarritasun-araudira egokitzea barne hartzen du. - Justifikazio-fitxa hauek eguneratzea, D.68/2000 vs. DB-SUA konparazioa barne.: 68/2000 Dekretua, Euskal Autonomia Erkidegoko irisgarritasunari buruzkoa: eraikuntza oro har, etxebizitza eta eraberritzea. - DB-SUA.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

c) Elkartu

ELKARTU	
Elkartu (Desgaitasun Fisikoa duten Gipuzkoako Pertsonen Federazio Koordinatzailea)	
Irisgarritasunaren arduraduna	
Irisgarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea (formularioa)	
Aurreikusitako aurrekontua	
Gauzatutako aurrekontua	
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irisgarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	
Beste jarduera batzuk	Bai/Ez
Garatu al dute irisgarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irisgarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Ez
Erakundeko langileei irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Bai
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irisgarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Bai
Aurrerapenak ekintzen implementazioan (Irisgarritasunaren arloan egindako jardueren xehetasuna)	
Elkartuk irisgarritasun unibertsalaren eta pertsona guztientzako diseinuaren arloko ezagutza sortzeari eta transferitzeari lotutako hainbat ikerketa-proiektutan parte hartzea, eta arlo horretan bildutako ezagutza teknikoa eta esperientzia ematea: • Elkartean ikerketa-proiektua, mugikortasun urriko pertsonen Euskadiko lurraldeak komunikatzen dituzten autobusak erabiltzeko irisgarritasun-baldintzei buruzkoa. • Lankidetza Mondragon Unibertsitatearekin, diseinu inklusiboaren arloko prestakuntza-ekintzak eta proiektu berritzaileak garatzeko. • Hernaniko erabilera publikoko establezimenduen irisgarritasun-baldintzei buruzko diagnostikoa. • Erabakiz proiektua (bizitza independentearen ereduan esperimentatzeko etxebizitza). • Etxebizitza irisgarri eta inklusibo batek bete behar dituen baldintzei buruzko bideo-diseinua. • Gipuzkoako hondartzetan ezgaitasunen bat duten pertsonentzako bainu lagunduaren zerbitzuari buruz egindako parte-hartze prozesuaren zabalkundea eta eragin politikoa. • Irisgarritasun unibertsalari buruzko prestakuntza-ekintza Avanza enpresako gidariekin. • Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Elkargoak antolatutako irisgarritasun unibertsalari buruzko ikastaroan parte hartzea.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

Laburbilduz, 2024an irisgarritasun unibertsalaren arloan egindako jarduerai buruzko datu hauek nabarmentzen dira:				
27 aurrez aurreko azterketa, etxebizitzei, eraikinei edo espazioei dagokienez, eta 121 kontsulta, irisgarritasunaren arloan.	14 bilera erakunde publiko eta eragile pribatuekin	Erakunde publikoei bidalitako 23 txosten eta idazki	lkerketa, berrikuntza eta ezagutzaren kudeaketako 6 proiektutan parte hartzea	12 esku-hartze komunikabideetan irisgarritasun unibertsala lantzeko

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

d) FEKOOR

FEKOOR	
Irigarritasunaren arduraduna	
Lehendakaria	
Irigarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea – Elkartre-mugimendua gara	
Aurreikusitako aurrekontua	
Gauzatutako aurrekontua	
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irigarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	
Beste jarduera batzuk	Bai / Ez
Garatu al dute irigarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irigarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Ez
Erakundeko langileei irigarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Bai
Egin al du zure erakundeak irigarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Bai
Aurrerapenak ekintzen inplementazioan (Irigarritasunaren arloan egindako jardueren xehetasuna)	
- Ez dago partida espezifikorik. Bai, "hainbat" mantentze-lanetarako. - Joan den 2024an hainbat jarduketa egin dira bulego nagusietan/Arbolarte eguneko zentroan, irigarritasuna hobetzeko: - Zuhaizti eguneko zentroan lurzorua aldatzea (lauagoa, berria eta irristagaitza delako). - Norabide-adierazleen seinaleak hobetzea. - Atxiki atea irekitzeko txirrinarri egindako deiaren informazio-adierazlea. - Urte honetarako, eguneko zentroko pertsonak hurbilketa-sentsorea duen aginte bat izango dute bulegoetara/eguneko zentrori sartzeko, txirrinarri jo edo sarbide-kodea idatzi behar izan gabe. - Beharren bilketari dagokionez, Arbolarteko bazkideen eta erabiltzaileen etengabeko feedbacka dugu. 2024an, Fekoorek hainbat ekimen bultzatu zituen Bizkaian irigarritasuna hobetzeko. Bilerak egin ziren tokiko administrazioekin eta erakundeekin, mugikortasunean, garraioan eta espazio publikoetan hobekuntzak proposatzeko. Nabarmentzekoak: - TAOri buruzko azterketak eta proposamenak Bilboko Udaleko Mugikortasun Arloarekin. - Irigarritasunaren Euskal Kontseiluari ekarpenak egitea eta Barakaldoko Irigarritasun Plan Integralean parte hartzea. - Bilbao Kirolaketa tarifen eta irigarritasunaren ebaluazioa. - Last Tourrekin lankidetzan aritzea BBK LIVE jaialdian sartzeko.	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- "Aldaketaren aldeko herritartasuna" irakasgaia garatzea Deustuko Unibertsitatearekin eta Alboanekin.
- Irisgarritasunari buruzko batzorde eta lantaldeetan parte hartzea (Bizkaibus, Aste Nagusia, Bilboko Kultura, Leioako Eskola Bideak, besteak beste).
- Bilerak Euskotrenekin, Metro Bilbaorekin eta beste trenbide-operadore batzuekin.
- Irisgarritasun-proposamenak La Gabarra igaro zen udalerrietan.
- Udalekiko elkarrizketa irisgarritasun unibertsala hobetzeko.
- Txostena Etorkizuneko Hiriak jardunaldietan (Bilbao Urban and Cities Design).
- Bilboko museo etnografikoetako eta arte ederretako museoetako berrikuntzen analisia.
- Irisgarritasunari buruzko 150 kontsulta, kexa eta salaketa kudeatzea, eta horiek guztiak ebaztea.

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

e) FEVAS

FEVAS	
FEVAS Erabateko inklusioa Euskadin	
Irigarritasunaren arduraduna	
Irigarritasun Planik ba al du?	Ez
Plana onartu zen urtea	
Aurreikusitako aurrekontua	
Gauzatutako aurrekontua	
Ba al du partida ekonomiko espezifikorik irigarritasun unibertsala sustatzeko	Ez
2024ko aurrekontua	
Beste jarduera batzuk	Bai/Ez
Garatu al dute irigarritasuna hobetzeko jarduerarik?	Bai
Antolatu al dute herritarrentzako ekitaldirik, kanpainarik, partaidetza-prozesurik...?	Bai
Kontuan hartu al dira irigarritasun-irizpideak zure antolaketan?	Bai
Erakundeko langileei irigarritasunari buruzko prestakuntza-ikastarorik eman al diete?	Ez
Arreta eskuragarria sustatzeko neurririk sartu al da?	Ez
Egin al du zure erakundeak irigarritasun-araudiei eta -irizpideei buruzko gidalibururik/txostenik/eskulibururik?	Ez
Aurrerapenak ekintzen implementazioan (Irigarritasunaren arloan egindako jardueren xehetasuna)	
- Inguruneko irigarritasun unibertsalari buruzko ikastaroaren bigarren edizioan parte hartzea. Euskal Autonomia Erkidegoko Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniarien Elkargoak eta Eusko Jaurlaritzak antolatu dute ikastaro hori. FEVASek "Irigarritasun kognitiboa garraioan" modulua eman zuen (urtarrilaren 11). - Irakurketa errazera egokitzea "Euskadin desgaitasuna duten pertsonentzako bizitza independentearen ereduaren oinarriak ezartzeko diagnostikoa. Eusko Jaurlaritzaren "laburpen exekutiboa". - Bai & By-rekin lankidetza, euskara ikasteko online plataforma desgaitasun intelektuala duten pertsonen beharretara egokitzeko. - HABErekin eta EHLABErekin lankidetza, euskararen hizkuntza-eskakizunak eta hizkuntza horren prestakuntza-eskaintza desgaitasun intelektuala duten pertsonen egokitzeko. - Eusko Jaurlaritzaren eta APNABI- Autismo Bizkaia elkartearen ekimenean laguntzea, hauteslekuen irigarritasun kognitiboa hobetzeko, apirilaren 21eko Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeetan esparruan. "Irakurketa erraza, teoriatik praktikara" ikastaroa (Donostia, apirilak 12 eta 19). FEVASeko kide diren erakundeetako profesionalen zuzendua, Irakurketa Errazaren UNE 153103:2018 EX Arauaren ezagutza hobetzeko eta erakundeetan Irakurketa Errazaren erabilera zabaltzeko. Parte-hartzaileak: 7 erakundetako 10 pertsona. - Bat egiten dugu Plena inclusión España "Historia de la lectura fácil" kanpainarekin, FEVASek arlo horretan egindako ekarpena ikusarazteko (apirila).	

4. EUSKO JAURLARITZAKO SAILEN ETA ISEKeko KIDEEN JARDUERA

- Komunikazioko Bitartekotzako goi-mailako graduiko ikasleei irisgarritasunaren eta irakurketa errazaren arloko prestakuntza ematea (Barakaldoko LHII). 2 edizio (maiatza eta azaroa)
- Garraioaren piktogramen ulermenaren ebaluazioa (maiatza). Metro Bilbaok eskatuta, Atuc Mugikortasun Jasangarria Hiri eta Hiri Garraio Publikoen Elkartearen esparruan, lantalde bat eratu zen garraio-sareetan erabiltzen diren piktogramak harmonizatu eta bateratzeko. FEVASek adimen-desgaitasuna duten pertsonen egindako 10 ebaluazio-galdetegi bidali zituen.
- EuskoTrenek Ingartek Consulting enpresarekin bultzatutako azterlan batean laguntzea. Ikerketa horren helburua zen konboien eta saltzeko makinaren irisgarritasun-diagnostikoa egitea. FEVASek eta kide diren 3 erakundek (Gorabide, Aspace Bizkaia eta Apnabi) focus group batean parte hartu zuten ekainaren 5ean.
- "Musika inklusiorako tresna gisa. Bat egin "erronkarekin (" Bat egin erronkarekin "bildumako 6. zk.). Hezkuntza-komunitateari zuzendutako gida honen helburua da adimen- edo garapen-desgaitasuna duten pertsonen kulturarako eskubideari buruz sentsibilizatzea, musika-irakaskuntza irisgarriago eta inklusiboago baten bidez.
 - Gaztelaraz: <https://fevas.org/wp-content/uploads/2024/12/Guia-La-musica-como-instrumento-para-la-inclusion.pdf>
 - Euskeraz: <https://fevas.org/wp-content/uploads/2024/12/Guida-Musika-inklusiorako-tresna-giza.pdf>
- Irakurketa Errazeko Gida egitea "Gure lan-jarduera amaitzen du. Aro berria gure bizitzan!
 - Gaztelaraz: <https://fevas.org/wp-content/uploads/2024/12/Acaba-nuestra-actividad-laboral.-Nueva-etapa-en-nuestra-vida-1.pdf>
 - Euskeraz: <https://fevas.org/wp-content/uploads/2024/12/Amaitu-da-gure-laneko-jarduera.-Etap-a-berria-gure-bizitzan.pdf>
- FEVASen webguneko albiste guztiak irakurketa errazera egokitutako bertsioan daude

5.

Planaren ezarpenaren ebaluazioa

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

5.1 41 ekintzen aurrerapen-mailaren aginte-aula

Aurreko kapituluan, Ekintza Planean jasotako 41 ekintzetako bakoitzaren aurrerapen-mailaren azterketa zehatza aurkeztu da. Jarraian, ebaluazio hori laburbiltzen duen aginte-aula bat ageri da, ekintza bakoitzaren egoera modu argi eta egituratuan ikusteko aukera ematen duena.

Koadroaren lehen zutabearen egindako jardueren balorazio bat dago: ekintza bakoitzaren gauzatze-maila ebaluatzen da, hori betetzeko egindako jardura zehatzen arabera.

Bigarren zutabearen lortutako emaitzak aurkezten dira: ekintzak aurreikusitako helburuak zenbateraino lortu dituen neurtzen da, ezarritako jardueren inpaktua islatuz.

Ebaluazio honetan erabilitako metodologia azaltzeko, 3. ekintza hartu da adibidetzat, erakunde publikoetako irisgarritasun-arduradunak identifikatzeko. Kasu honetan, hura inplementatzeko hainbat ekimen egin dira, eta horrek egikaritze-maila handia dakar termino operatiboetan (lehen zutabearen adierazitako balorazioa). Hala ere, lortutako emaitzek adierazten dute kontsultatutako erakunde askok oraindik ez dutela izendatu irisgarritasun-arduradunik, nahiz eta helburua erakunde guztiek figura hori izatea den (bigarren zutabearen ageri da).

Ekintza bakoitzaren egoeraren interpretazioa errazteko, semaforo-sistema bat ezarri da ebaluazioan. Sistema hau egindako jardueren zutabeari nahiz lortutako emaitzen zutabeari aplikatzen zaie:

- Berdez markatutako ekintzak 2022tik 2024ra aktiboki hasi eta garatu dira.
- Laranja markatutako ekintzek planifikatutako mugarrietako batzuk abian jarri diren ekintzak adierazten dituzte, nahiz eta oraindik gauzatu gabeko jarduerak falta diren.
- Azkenik, gorri markatutako ekintzak abian jartzeko zain daude.

Bestalde, bigarren zutabearen, ekintza horrek espero dituen emaitzak zenbateraino bete diren adierazten da:

- Berdez markatutako ekintzek emaitza onak lortu dituzte (lanaldia antolatzea, gida egitea...), nahiz eta etorkizuneko ekitaldietan jarraipena behar izan dezaketen ekintzak izan.
- Laranja markatutako ekintzek adierazten dute aurrerapenak lortu diren arren ez dela azken helburua lortu.
- Gorri adierazi dira, oraingoz, espero ziren emaitzak sortu ez dituzten ekintzak.

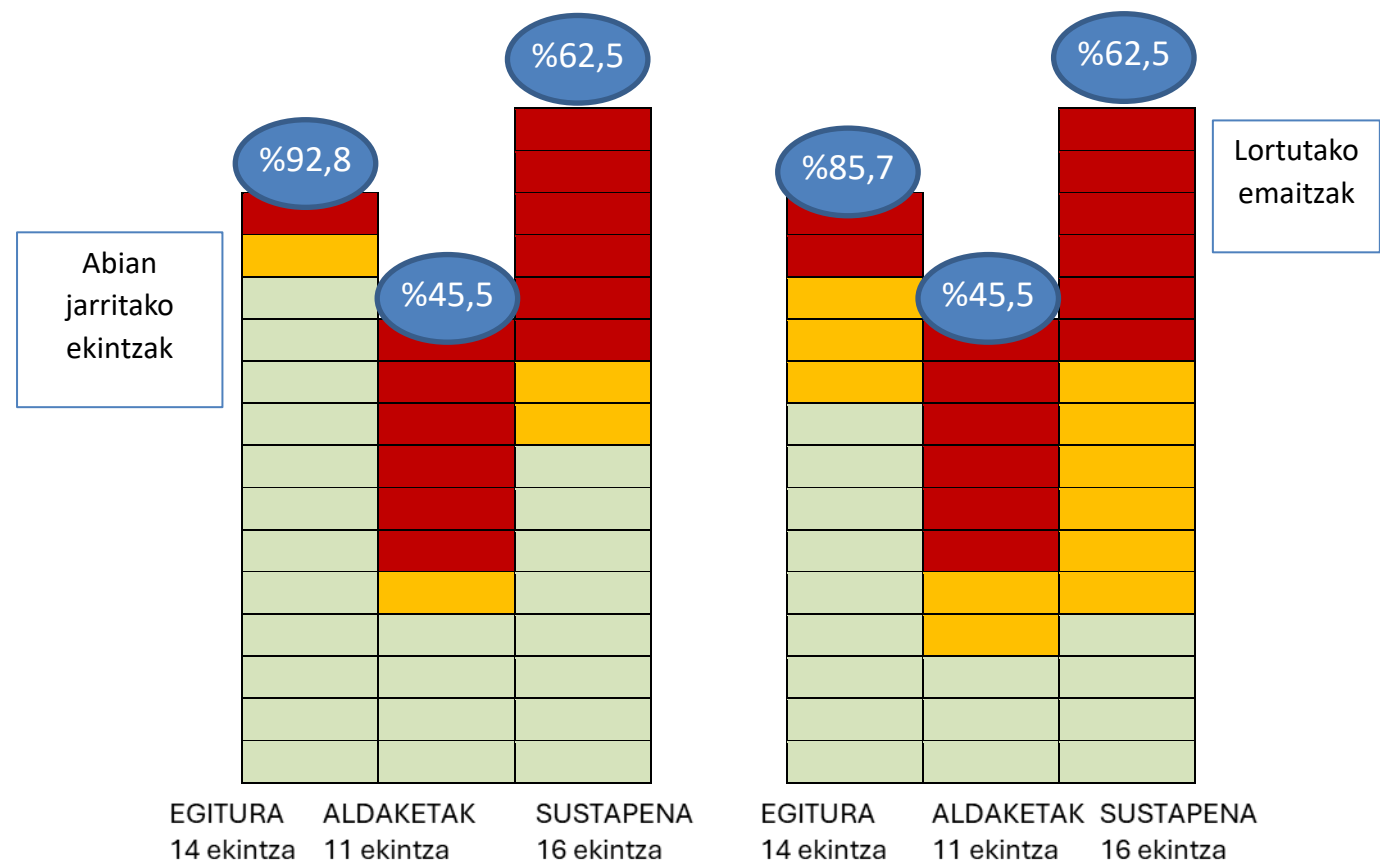
Azkenik, ekintza bakoitzerako aurreikusitako programazioa jasotzen duen hirugarren zutabe bat dago. Plangintza hori ebaluazio-prozesuan ateratako ondorioetatik abiatuta egin da, eta honako atal hauetan zehaztuko da:

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

5.1 taula Aginte-aula Ekintza-planaren ekintzen aurrerapen-maila

ARDATZA	EKINTZA	AURRERAPEN-MAILA		PROGRAMAZIOA
		Egindako jarduerak	Emitzak	
1	1. ekintza. ISEKi baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak ematea			2022-2025
	2. ekintza. Laguntza eta aholkularitza zerbitzua			2023-2025
	3. ekintza. Irigarritasun-arduradunak identifikatzea			2022-2025
	4. ekintza. Irigarritasunari buruzko lau urteko planak			2022-2025
	5. ekintza. Euskadiko Irigarritasunaren Behatokia			2023-2025
2	6. ekintza. Araugintzako lantaldeen definizioa eta diseinua			2023-2025
	7. ekintza. Lantaldeak abian jartzea			2022-2025
	8. ekintza. 7. ekintzaren eta 29. ekintzaren txostenak egitea			2022-2025
	9. ekintza. Arauak aplikatzeko eskuliburuak egitea			2022-2025
	10. ekintza. Irigarritasun-gidak egitea			2022-2025
	11. ekintza. Eskumenak mugatzeari buruzko txostena			2023-2025
	12. ekintza. Hautemandako arazoentzako konponbideak diseinatzea			2025
	13. ekintza. Gorabeherak, beharrak eta abar jasotzeko sistema.			2023-2025
3	14. ekintza. Klinika juridikoa diseinatu			2025
	15. ekintza. Irigarritasunari buruzko ekitaldiak antolatzea			2024-2025
	16. ekintza. Ekitaldietan irigarritasun-irizpideak behatzea			2023-2025
	17. ekintza. Irigarritasun-eskubideen gutuna idaztea			2024
4	18. ekintza. Eskubideen gutunari atxikitzeko gutunak izenpetzea			2024
	19. ekintza. Eztabaidaguneak, hitzaldiak eta topaketak sortu			2022-2025
	20. ekintza. Irigarritasunaren ikuspegia txertatzea plan guztietan			2022-2025
	21. ekintza. Irigarritasuna txertatzea hezkuntza-zikloetan			2025
	22. ekintza. Irigarritasun unibertsaleko lanbide-profila zehaztu			2025
	23. ekintza. Irigarritasunari buruzko etengabeko prestakuntzako jarduerak			2023-2025
	24. ekintza. Profesionaltasun-ziurtagiriak egokitzea			2025
5	25. ekintza. Gaitasun profesionalak ebaluatzea eta egiaztatzea			2025
	26. ekintza. Arreta-zerbitzuetan irigarritasuna bultzatzea			2022-2025
	27. ekintza. Arreta-arloan jarduteko protokoloak ezartzea			2023-2025
	28. ekintza. Irigarritasuna egiaztatuko duen zerbitzu aditua			2025
	29. ekintza. Irigarritasun-katea esparruka diagnostikatu			2023-2025
	30. ekintza. Premiak eta gabeziak biltzeko sistemak			2022-2025
	31. ekintza. Irigarritasun unibertsalerako aurrekontu publikoak			2022-2023
	32. ekintza. Finantzaketa pribatuko lerroa irigarritasun-proiektuetarako			2025
	33. ekintza. Parte-hartze politikoaren prozesuaren irigarritasun-katea			2023-2025
	34. ekintza. Hauteskunde-programa irigarriak idazteko konpromisoa			2023-2025
6	35. ekintza. Diseinu unibertsala enpresak baloratzeko irizpide gisa			2024
	36. ekintza. Irigarritasun-produktuen finantzaketa publikoko lerroak			2024-2025
	37. ekintza. Espazio irekiak, eragileen arteko lankidetzak			2023-2025
	38. ekintza. Berrikuntza eta teknologia autonomia pertsonalerako			2023-2025
	39. ekintza. Pertsonen arreta emateko gizarte-programa irigarriak			2024
	40. ekintza. Gatazkak konpontzeko prozedura alternatiboak			2025
	41. ekintza. Prozedura alternatiboetan espezializatutako taldeak			2025

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

a) *“Sortu beharrezko egitura”*

Ekintza Plana gauzatu eta lehen hiru urteetan, **“Beharrezko egitura sortzea”** blokearen lehen bi ardatzetan aurreikusitako ekintzetan aurrerapen nabarmena egin da. Multzo honetan planifikatutako 14 ekintzetatik 12 garapen-fase desberdinetan daude. Euskadiko Irisgarritasun Unibertsalaren Estrategiak ezartzen duen bezala, ezinbestekoa da antolaketa-egitura bat izatea, planteatutako helburuak lortzeko behar den eraldaketa errazteko.

Ekintza horietako gehienak ezartzea ISEKen beraren erantzukizuna da. Hala ere, ezarpenaren arrakasta, neurri handi batean, administrazio publiko guztien lankidetzaren eta konpromisoaren mende dago. Irisgarritasun unibertsala kudeaketa publikoaren printzipio gidari gisa finkatzeko, funtsezkoa da lidergo instituzional eta politiko irmoa izatea.

Plana gauzatzen hasi zenetik, erakunde publikoetako irisgarritasun-arduradunak identifikatzeko lan egin da. Harremanetan jarri gara udal, foru aldundi eta Eusko Jaurlaritzako sail guztiekin. Harreman horri esker, Estrategia eta Ekintza Plana zabaldu ahal izan dira. Ikusi da administrazio askok ez zekitela haren existentzia eta inplikazioak, eta, beraz, prozesu horrek irisgarritasun unibertsalaren eta haren zeharkako izaeraren inguruan sentsibilizatzeko balio izan du.

2022an, informazio-saio orokor batzuk egin zitzaizkien erakunde guztiei, besteak beste, 2022ko ekainean egin zen informazio-webinarra, ekintza-plana Euskadiko udalen artean zabaltzeko.

Egindako lanak agerian utzi du erakunde publiko guztietan irisgarritasun-arduradunak izateko beharra, bai garatzen ari diren jarduerak ezagutzeko eta koordinatzeko, bai irisgarritasuna sustatzeko, administrazio publikoaren eremu guztietan presente egon behar duen zeharkako gai gisa.

Egindako kontaktuei esker, funtzio hori garatzeko figura espezifiko bat duten erakundeak oso gutxi direla egiaztatu ahal izan da. Kasu gehienetan solaskidea da, eta bere arloaren barruan (batez ere hirigintzan) erantzukizunak hartzen ditu bere gain, baina ez gainerako erakunde publikoarenak.

Eusko Jaurlaritzako sailei dagokienez, sailtako ia lan-arlo guztietako arduradunak identifikatu dira. Pertsona horiek ISEKek (ofizialki 2023an eratua) aldian-aldean deitzen dituen sailen arteko mahaietara joaten ari dira, gai espezifikoak jorratzeko, ezagutza partekatzeko eta Eusko Jaurlaritzan irisgarritasun unibertsala ezartzeko.

2024an, bilera baterako deia egin zen Donostiako Udaleko teknikariekin, eta 30 udal-teknikarik baino gehiagok parte hartu zuten. Bilera horretan egiaztatu ahal izan zenez, nahiz eta Irisgarritasun Planik ez izan, arlo askotan aurrerapen esanguratsuak egin dira arlo horretan, nahiz eta aurrerapen horiek, neurri handi batean, langileen sentsibilitate indibidualaren mende egon.

Hala ere, langileek adierazi dute konpromiso politiko irmoa behar dela irisgarritasuna erakundearen lehentasuna izan dadin. Eskaera hori udal askotan eta beste erakunde batzuetan ere gertatzen da, hala nola foru-aldundietan; izan ere, hainbat ahaleginen ondoren, ezin izan da irisgarritasunaren ardura duen pertsonarik izan, eta beharrezkoa da konpromiso politikoa hartzea eta erantzukizunak izendatzea, erakundearen irisgarritasun-estrategia bat izateko.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

Beste udal txikiagoei dagokienez, askotan egiaztatu da irisgarritasuna oraindik ere oztopo arkitektonikoak kentzearekin lotzen dela, eta erantzukizuna udal-arkitektoen esku uzten dela.

Irisgarritasun-plan asko daude, eta Eusko Jaurlaritzaren finantzaketa-lerroak azaltzen du hori, 2020ra arte plan horiek egiteko dirulaguntzak ematen aritu baita. Hala ere, dauden irisgarritasun-plan gehienak zaharkituta geratu dira, gauzatzean jarraipenik egin ez delako, nahiz eta udal askok irisgarritasuna premien arabera hobetzeko jarduketak gauzatu dituzten, plan horiei lotuta egon gabe.

2023ko azaroan, Eusko Jaurlaritzaren Etxebizitza eta Hiri Agenda Sailak ezohiko laguntzen deialdia egin zuen, irisgarritasun unibertsaleko plan integralak egiteko eta plan horietan jasotako jarduerak gauzatzeko. Ekimen horri esker, plan horiek euskal udalerrietan egiten lagundu da 2024an eta 2025ean, eta guztira 90 eskaera jaso dira.

2024ko apirilaren 22ko ebazpenak 39 udali eman zizkien dirulaguntzak Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko, guztira 629.971,50 €-ko zenbatekoarekin. 39 udalerrri horietatik 20 Gipuzkoakoak dira (% 51,3), 11 Bizkaikoak (% 28,2) eta 8 Arabakoak (% 20,5).

Alde horretatik, harremanetan jarri gara Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integrala (IUPI) idazteko laguntzen onuradun izan diren udalekin, plana egiteko prozesuan izandako aurrerapen-maila ezagutzeko. 2025eko martxora arte, gehienak prestatzen ari dira, eta azken biurtekoan Barakaldo, Igorre, Ormaiztegi eta Tolosako udalei 2024an dagozkien 5 plan detektatu dira, eta berriena Basauriko Udalak egin du 2025ean.

Laguntza jaso duten gainerako udalak planak prestatzen ari dira, eta, beraz, pentsa daiteke irisgarritasun-planen kopurua nabarmen handituko dela 2025ean, urriaren 31n amaitzen baita plana egiteko justifikazio-epea.

Bestalde, laguntza horien onuradun diren udalek adierazi dute planak irisgarritasun unibertsaleko plan integral bat izateko irizpideei erantzuten diela, irisgarritasun fisikotik haratago doazen eta udalaren zeharkako plan gisa ulertzen diren alderdiak kontuan hartuta. Kasu gehienetan, hainbat eragilek (herritarrak, elkarteak, eta abar) parte hartzea aurreikusten du plana prestatzeak, baita udaleko arloek ere. Hala ere, plana egiteko ardura hirigintzaren alorrak kudeatzen du nagusiki.

Aipatzekoa da Barakaldo izan dela irisgarritasun unibertsaleko plan bat egin duen lehen udala. Zehazki, 2023ko azaroan hasi zen prozesua, parte hartzeko lehen mahaiekin. Mahai horietan, herritar guztiei eman zaie parte hartzeko aukera, eta arreta berezia jarri zaie desgaitasunen bat duten pertsonen. Plana 12 hilabetez egin da, eta 2024aren amaieran onartu zen. Gaur egun, inplementatzen ari dira, partaidetza-prozesu bati jarraituz.

Bestalde, "Beharrezko egitura sortzea" ekintza-multzo honetako mugarri garrantzitsuenetako bat ISEKek "Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokia" sortzea izan da. Behatokiak euskal gizartean irisgarritasun unibertsalaren garrantzia zabaltzen laguntzen du, pertsona guztiek espazio, produktu eta zerbitzuetara sarbidea izan dezaten. Webgunea herritarrekin komunikatzeko bide garrantzitsua da; izan ere, informazioa eta prestakuntza emateaz gain, herritarrek antzemandako iritziak, kontsultak, iradokizunak eta gorabeherak jasotzen ditu, eta, horrela, 2 "Laguntza- eta aholkularitza-

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

zerbitzua", 5 "Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokia" eta 13 "Gorabeherak eta beharrak biltzeko sistema" ekintzak betetzen ditu.

Behatokiaren webguneak gaztelaniazko eta euskarazko 374 baliabide bildu ditu 2024ra arte, dokumentuak, araudiak, albisteak eta ekitaldiak barne:

- 217 dokumentu
- 107 araudi
- 20 albiste
- 7 ekitaldi
- 14 elementu mapan
- 27 jardunbide egoki
- 2 ponentzia

Web orriak sei atal ditu:

- **Zer da?** Atal horretan, gainera, Behatokiaren funtzioak, misioa, ikuspegia eta printzipioak azaltzen dira.
- **Dokumentazioa eta lege-esparrua.** Dokumentazioa, araudia, nazioarteko aintzatespeneko estandarrak eta ohiko galderak biltzen ditu.
- **Gaurkotasuna:** irisgarritasunari eta ekitaldi interesgarriei buruzko albiste nabarmenenak.
- **Herritarren parte-hartzea:** Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokiak herritarren eta eragile interesdun guztien parte-hartzea sustatzen du, komunitatean irisgarritasuna sustatzeko. Ponentziei, lantaldeei eta inkestei buruzko informazioa dago hemen.
- **Diagnostikoa:** modu garden eta argian erakusten du Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokiak Euskadin garatutako irisgarritasun-ekintzei buruz biltzen duen informazio guztia.
- **Berrikuntza:** udalek, erakunde publiko edo pribatuek zein Hirugarren Sektoreak abian jarritako "Jardunbide Egokien" adibideak sartu dira, inguruneek, zerbitzuek eta produktuek gero eta oztopo gutxiago izan ditzaten..

"Beharrezko egitura sortzea" multzoaren barruan, ISEKek funtsezko beste ekintza batzuk bultzatu ditu, hala nola hitzaldi espezializatuak egitea.

Esperientzia positibotzat jotzen da **txosten espezifikoa** egitea: 2022an Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko gida egiteko egindako ponentziari, 2023an, araudiari buruzko ponentziak jarraitu dio. Bi kasuetan, lankidetzatza-prozesu bat jarraitu da, ISEKeko kideen eta kanpoko beste eragile batzuen parte-hartzearekin (4 IUPIren prestaketan eta 7 araudi-txostenetan).

2024an dinamika horrekin jarraitu da, eta, horri esker, irisgarritasun unibertsalaren arloan indarrean dagoen araudia interpretatzeko gida bat egin ahal izan da. Era berean, fitxa praktiko batzuk prestatzen ari dira. 2024an hirigintzako elementuei buruzko 19 fitxa egin dira:

- 1. FITXA. Oinezkoen ibilbidea
- 2. FITXA. Zoladurak
- 3. FITXA. Pasabideak eta oinezkoentzako pasabideak
- 4. FITXA. Oinezkoentzako semaforoak
- 5. FITXA. Ibilgailuen ibiak
- 6. FITXA. Bide publikoko obrak

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

- 7. FITXA. Urbanizazio-elementuak
- 8. FITXA. Altzariak
- 9. FITXA. Oinezkoen babesa
- 10. FITXA. Eskailera
- 11. FITXA. Arrapala
- 12. FITXA. Igogailua
- 13. FITXA. Komunak
- 14. FITXA. Aparkalekuak
- 15. FITXA. Autobus geltokiak
- 16. FITXA. Tranbia-geltokiak
- 17. FITXA. Metroko ahoak
- 18. FITXA. Argiztapena
- 19. FITXA. Seinaleak

Gida horien erabilgarritasunak, parte-hartzaile guztien balorazio onarekin, ISEKek hitzaldi horrekin 2025ean jarraitzea erabaki du, beste 10 fitxa eginda. Fitxa horiek elkarlaneko 2 saiotan garatuko dira. Gainera, ISEK herri-administrazioek helarazitako beharrian bati erantzuten ari zaio: beren lan-eremuetan irisgarritasun unibertsala errazten lagunduko dieten gida praktikoak izateko beharrari. Helburu horrekin, eta 10. ekintza ("Irisgarritasun-gidak egitea") betez, 3 gida egin dira:

- Erraz irakurtzeko gida
- Irisgarritasunari buruzko jarduera-protokoloa herritarren arreta-mota guztietan (2023an egiten ari dira, eta 2024ko urtarrilean amaitu)
- Ekitaldi irisgarriak egiteko gida

b) *"Beharrezko aldaketak"*

Ekintza Planaren bigarren blokeari dagokionez, "Beharrezko aldaketak" izenekoa, bi ardatzetan egituratuta dagoena: "Erantzunkidetasuna eta baterako partaidetza" eta "Irisgarritasuneko gaikuntza", aurrerapen esanguratsuak lortu dira aurreikusitako 11 ekintzetatik 5etan. Ekintza horietako asko gauzatzeko erantzukizuna udalei, aldundiei, Eusko Jaurlaritzako sailei eta irisgarritasun unibertsalaren alde berariaz lan egiten duten erakundeei dagokie.

Bestalde, ISEKek aurrerapen zehatzak egin ditu irisgarritasunari buruzko prestakuntza-esparruan, erakunde publikoei zuzenduta. Hala, nabarmentzekoa da 2023ko apirilaren 26an eta 27an udalei emandako prestakuntza, EUDELekin eta IVAPeekin batera antolatua, izenburu honekin: "Euskadiko irisgarritasun unibertsalaren euskal estrategia udal-politika eta -zerbitzuetan":

- Prestakuntza horren helburua izan da ikasleak gaitzea irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua udal-jarduerara eramateko.
- Prestakuntzan 24 udaletatik etorritako 44 pertsonak hartu zuten parte.
- Parte-hartzaileek positiboki baloratu zuten ekintza, eta prestakuntza-jarduera gehiagotan parte hartzeko interesa adierazi zuten.

Hiru urte hauetan, prestakuntza funtsezko alderdi gisa finkatu da Euskadin irisgarritasun unibertsala eraginkortasunez ezartzeko. Hori dela eta, 2024an prestakuntza-plan espezifiko bat egin da, datozen

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

bi urteetarako aurreikusitako prestakuntza-jarduerak jasotzen dituen, helburu zehatzak, hartzaileak eta ikastaroen formatuak zehaztuz, eta jarduera horien eduki nagusiak aurreratuz.

Gainera, ISEKetik irisgarritasun unibertsaleko hainbat material didaktiko sortu da:

- Udalei eta Eusko Jaurlaritzako sailei emandako prestakuntza-ekintzetarako materiala.
- Irakurketa errazari buruzko gida.
- Herritarren arreta mota desberdinen irisgarritasunari buruzko jarduera-protokoloari buruzko gida.
- Ekitaldi irisgarriak egiteko gida bat.

Plana eremu espezifiko horretan ezartzeko ibilbideari dagokionez, 2022 Estrategiaren ezagutza zabaltzera eta irisgarritasun unibertsalari buruz sentsibilizatzen bideratuta egon zela ikus daiteke. 2023an lantalde egonkorak finkatu ziren araudia aplikatzea erraztuko zuten material praktikoak sortzeko. 2024. urtea aurrerapen nabarmena izan zen, hainbat gida egin eta "Euskadi irisgarria: konpromiso partekatua" jardunaldia egin baitzen, irisgarritasun unibertsalaren kontzeptuaren hedapen soziala nabarmen bultzatuz. 2025erako irisgarritasunaren arloko prestakuntza-ekintzak zabaltzeko ahaleginak egitea aurreikusten da.

Hain zuzen ere, multzo honetako mugari garrantzitsuenetako bat "Euskadi irisgarria: konpromiso partekatua" jardunaldia izan da. Jardunaldian, irisgarritasunean adituak diren pertsonak parte hartu zuten, eta ezagutza eta esperientzia eman zuten hainbat alderditan, hala nola hiri irisgarrietarako Europako sarian, Irisgarritasun Planak eta beste Plan Estrategiko batzuk egiten parte hartzean edo irisgarritasun-berrikuntzaren arloko ekimen berrietan. Ekitaldiak arrakasta handia izan zuen, 288 pertsonak eman baitzuten izena, eta horietatik 232 izan ziren azkenean.

Gainera, jardunaldi horrekin batera, irisgarritasuna hobetzeko produktu eta zerbitzu berritzaileak erakutsi zituen erakusketa bat egin zen, eta 14 enpresak hartu zuten parte.

Jardunaldia, berez, praktika onaren adibide izan zen ekitaldi irisgarri baten antolaketan. ISEKek gida bat prestatu du erakunde publikoei eta pribatuei ekitaldi irisgarriak antolatzen laguntzeko. Gida hau Euskadiko Irisgarritasunaren Behatokiaren webgunean egongo da eskuragarri, beste kanal batzuen bidez banatzeaz gain.

Jardunaldiari buruzko informazio guztia – hitzaldiak, argazkiak eta bideoak – eskuragarri dago Euskadiko Irisgarritasun Behatokiaren webgunean.

Gainerako eragile arduradunek gauzatutako ekintzei dagokienez, erakundeak egiten ari diren jardunaldi, ekitaldi edo prozesu parte-hartzaileen identifikazioan aurrera egin da batez ere, pertsona guztien parte-hartzea bermatuko duten irisgarritasun-irizpideak kontuan hartzen ari diren jakiteko. Era berean, irisgarritasun unibertsalari buruzko prestakuntza-jardueretan parte hartu duten erakundeak identifikatu dira.

Multzo honi dagokionez, honako alderdi hauek nabarmendu behar dira:

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

- Herritarrei zuzendutako ekitaldi edo prozesu parte-hartzaileak antolatzen dituzten erakundeek % 79k irisgarritasun fisikoko irizpideak hartzen dituzte kontuan. Beharrezko irisgarritasun-baldintzak betetzen dituzten lokalak aukeratzen dituztela adierazi dute. Batzuetan, ekitaldiaren antolaketa kanpora ateratzen denean, erakunde publikoak bere gain hartzen du irizpide horiek betetzea, baina zuzenean egiaztatu gabe.
- Irisgarritasun sentsorialaren eta irisgarritasun kognitiboaren irizpideei dagokienez, presentzia minoritarioa dute. % 36k dio irisgarritasun sentsoriala kontuan hartu duela, % 33k irisgarritasun kognitiboa, eta soilik % 20k txertatu du zeinu-hizkuntza.
- Erakunde gehienek ez dute antolatutako ekitaldi kopuruaren erregistro zehatzik, batez ere udal handiagoetan edo jarduera asko antolatzen dituzten sailetan. Irisgarritasun fisikoko, kognitiboko eta sentsorialeko irizpideak betetzen dituzten edo zeinu-hizkuntzako interpretea erabiltzen duten jakiteko ematen da informazioa.
- Horregatik, "irisgarritasun-irizpideekin antolatutako ekitaldien kopurua" jatorrizko adierazlea aldatu da, "irisgarritasun-irizpideekin antolatutako ekitaldien kopurua" adierazleagatik.
- Prestakuntza-jarduerei dagokienez, udal txikienetan ia ez da antzeman irisgarritasunari buruzko prestakuntza eman den kasurik.
- 2024an, 21 udalek adierazi dute beren erakundeko langileen artean irisgarritasun-arloko prestakuntza-ekintzak egin dituztela. Era berean, Eusko Jaurlaritzako 8 sailek edo sozietate publikok irisgarritasunari buruzko prestakuntza-ikastaroetan parte hartu dute.
- Nabarmenezkoa da Bilboko Udalak egindako prestakuntza-ekintzak, bai emandako ikastaroen gaiak askotarikoak direlako, bai ikastaroetan parte hartu duten pertsonen kopurua handia delako.
- Azkenik, irisgarritasun-gaikuntzara bideratutako gainerako ekintzak, multzo honetan sartuta daudenak, garrantzi handiagoko ekintzak dira, Hezkuntza Sailaren eta Lanbideren ardurapekoak. Gaur egun, Sailarekin izandako harremanak direla eta, oso zaila da ekintza horiek abian jartzea, konpromiso politiko irmoa behar baitute.

c) *"Irisgarritasuna sustatzea"*

Hau da Ekintza Planaren hirugarren blokea, "Irisgarritasuna sustatzea" eta "Berrikuntzaren bidezko irtenbideak" ildo estrategikoak biltzen dituenak. Kasu honetan, bloke honetan jasotako 16 ekintzetatik 10 jarri dira martxan.

1. Ildo estrategiko horietan, ISEKek inplementatutako ekintza hauek nabarmendu behar dira:

- Egiaztatu da erakunde publiko askok ez dituztela ezagutzen arreta irisgarria bermatzeko funtsezko irizpideak. Hori dela eta, 2023an herritarrentzako **arreta mota bakoitzerako** (aurrez aurrekoa, telefonokoa/BackOffice eta digitala) **protokoloak biltzen dituen gida bat** egin da. 2024an, maketazioa formatu eskuragarrian egin da, eta irakurketa errazeko bertsio bat sortu da. Gida hau Euskadiko Irisgarritasun Behatokiaren webgunearen bidez zabaltzen da, eta posta elektronikoz banatu zaie erakunde publiko eta pribatuei. Era berean, protokolo horiei buruzko prestakuntza-ekintza bat egitea aurreikusten da administrazio publikoko langileentzat 2025ean.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

- **Irisgarritasun unibertsaleko berrikuntza sustatzeko neurriak bultzatu dira.** Ekintza horien barruan, 2023ko azaroan berrikuntzarako lantalde bat sortu zen, eta bertan bildu ziren Eusko Jaurlaritzako eta foru-aldundietako hainbat arlotako laguntza-programetako ordezkariak, desgaitasunen bat duten pertsonen elkarteak, unibertsitateak eta enpresa teknologikoak. Topaketa honetatik ateratako ondorioak funtsezkoak izan dira jarduera-ildo berriak zehazteko.
- Lantalde horren ondorioetatik abiatuta, irisgarritasunean berrikuntza sustatzeko berariazko laguntza-lerro bat ezartzeko beharra identifikatu zen. Ondorioz, Etxebizitza eta Hiri Agenda Sailak Eraikal programaren barruan ezarri du ekimen hau.
- Era berean, irisgarritasun-irizpidea berrikuntzarako laguntzen deialdien oinarrietan sartzearen garrantzia aitortu da. Ildo horretan, aurrerapen nabarmena izan da irisgarritasunaren kontzeptua Hazitek programaren azken deialdian sartzea.
- Gainera, hainbat kudeaketa egin dira Euskadin irisgarritasun-kluster baten sorrera sustatzeko, sektoreko eragileen arteko lankidetzak bultzatzeko helburuarekin.
- Irisgarritasunaren arloan berritzaileak diren enpresekin ere harremanetan jarri gara, "Euskadi Irisgarria. Konpromiso partekatua." Harreman hori sendotzeko eta irisgarritasun-berrikuntzan aurrera egiteko, 2025ean enpresa horiekin harremanetan egotea aurreikusten da, bai eta lantalde bat eratzea ere, desgaitasuna duten pertsonen elkarteekin ideiak trukatzeko errazteko.
- Etxebizitzaren arloan, Etxebizitza eta Hiri Agenda Sailak Alokabizi proiektua jarri du abian, Euskadiko Zientzia eta Teknologia Planak (ZTBP 2030) finantzatuta. Lankidetzak-proiektu honek etxebizitza irisgarriagoak eta inklusiboagoak sortzera bideratutako ikerketa-ildo bat barne hartzen du. Alokabideren alokairu sozialeko etxebizitza babestuen parkeko eraikinen diagnostikoa egin da, eta, gaur egun, etxebizitzaren barrualdea aztertzen ari dira. Gainera, irtenbide teknologikoak aztertzen ari dira, hala nola ikuspen urriko pertsonentzat egokitutako indukzio-plakak.
- Bestalde, **31. ekintzaren** helburua da erakunde publiko guztiek **urteko aurrekontu-partida bat gordetzea irisgarritasun unibertsala ezartzea dakarten proiektuak finantzatzeko.** Funtsezko ekintza da hori, aurrekonturik gabe zaila izango baita arlo horretako ekimenak garatzea. Hala ere, ikusi da erakunde askok ez dutela irisgarritasunerako partida espezifikorik, nahiz eta eremu horretan jarduerak egiten ari diren. Adierazle honetan irisgarritasuna hobetzeko guztizko zenbatekoak jaso dira, bai aldez aurretik aurrekontuan jasotakoak, bai plangintzatik kanpokoak. 2022-2024 aldian, informazio hori eman duten 122 udalek guztira 191,4 milioi euroko aurrekontua egikaritu dute, hau da, urteko 63,8 milioi euroko batez bestekoa.
- **Arreta-zerbitzuen irisgarritasunari dagokionez (26. ekintza),** egiaztatu da Eusko Jaurlaritzak jarduera asko egin dituela administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredua hobetzeko. Herritarren Arretarako eta Zerbitzu Digitaletarako Zuzendaritzak eta Gobernu Irekiaren Zuzendaritzak irisgarritasuna eta erabilgarritasuna hobetzen laguntzen duten tresnak garatu dituzte: hizkuntza argiko eta irakurketa errazeko dokumentuak, ahozko testuak, zeinu-hizkuntza, bideoen azpigituluak, Insuit, SVisual,... Lanean ari gara BSisual hori Eusko Jaurlaritza osora zabaltzeko.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

- Gainera, administrazio-izapideak sinplifikatzeko jarraibideak eta txantiloak prestatu dira. Lan horren barruan, izapideak multzokatu dira, eta oinarrizko txantilo estandarizatuak egin dira sailalara zabaltzeko (hizkuntza argia, formularioak homogeneizatzea, eskatutako informazioa minimizatzea...). Bideotutorialak egin dira.
- 2024ko uztailan egindako sailen arteko bileran, Zuzeneanek eta Irekiak aurrerapen horiek aurkeztu zizkieten Eusko Jaurlaritzako gainerako sailei, honako goiburu honekin: "izapide errazagoak eta herritarrentzat eskuragarriagoak sortzen aurrera eginez". Topaketa horretan, herritarren eskabide elektroniko eta presentzialetarako txantilo estandarizatuak eta formularioen tresna ezagutzera eman ziren.
- Era berean, kudeaketa bateratuko eraikinak berritzeaz arduratzen den Baliabide Orokorren Zuzendaritzak hainbat jarduketa egin ditu aurrez aurreko arretan irisgarritasuna bermatzeko.
- Hala ere, egindako aurrerapenak gorabehera, uste da lan handia dagoela egiteko, eta komeniko litzateke sail batzuetan aplikatutako jardunbide egokiak Eusko Jaurlaritza osora zabaltzea. Sailen arteko mahaiaren bilerei esker, jardunbide egoki horiek partekatu ahal izan dira.
- Ildo horretan, sailen arteko mahaiaren partekatutako jardunbide onaren adibide bat izan da Eusko Jaurlaritzako Justizia Zuzendaritzaren "Desgaitasuna duten pertsonentzako justiziarako sarbide-plana" egiteko partaidetza-prozesua.
- Azkenik, egiaztatu da Zuzeneanek eta Irekiak sistema bat dutela erabiltzaileek antzemandako beharrak eta/edo gabeziak jasotzeko **(30. ekintza)**.
- Udalen kasuan, kasu gutxitan antzeman da erabiltzaileek identifikatutako premiak eta gabeziak jasotzeko sistema bat ezarrita dutela, baina gehienek herritarren postontzia aipatzen dute, non jaso daitezkeen gorabehera horiek.
- Beharrezkoa da ekintza hori indartzea eta Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egitearekin lerrokatzea. Plan horiek herritarren beharrak jasoko dituzten eta desgaitasuna edo irisgarritasun-zailtasunak dituzten pertsonen parte-hartzea izango duten partaidetza-prozesuen bidez diseinatu behar dira. Etxebizitza eta Hiri Agenda Sailak Irisgarritasun Unibertsaleko Plan integralak egiteko emandako dirulaguntzari esker, arlo horretan nabarmen aurrera egitea espero da.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

5.2 Ekintza Planaren adierazleen aginte-taula

Euskadiko Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategiaren Ekintza Planak 80 adierazle definitu ditu guztira, ekintzen ezarpenaren jarraipena egiteko. Dokumentu honen hasieran adierazi den bezala, eskuragarri dagoen informazioak ez du zehaztutako adierazle asko kalkulatzeko aukerarik ematen.

Kasuren batean, adierazlea pixka bat aldatu da kalkulua egin ahal izateko, hala nola "irisgarritasun-irizpideekin antolatu diren ekitaldien kopurua", eta horren ordez "irisgarritasun-irizpideekin ekitaldiak antolatzen dituzten erakundeen kopurua" jarri da. Horren arrazoia da erakunde gehienek ez dutela egindako ekitaldien erregistrorik, eta, beraz, ez dira horiek kuantifikatzeko gai, baina esan dezakete ekitaldi horien antolaketan irisgarritasun fisiko, sentorial edo kognitiboko irizpideak bete dituzten. Era berean, adierazle berriren bat gehitu da.

Beste kasu batzuetan, adierazleari ezin zaio baliorik eman, gaur egun ez baitakigu zenbateraino aurreratu den. Beraz, lehen aipatu den bezala, Euskadiko Irisgarritasun Estrategiaren lehen Ekintza Planaren ezarpenaren ebaluazioa kualitatiboagoa da, eta hemen kalkulaturako adierazleek ekintzetako baten aurrerapen-mailaren hurbilketa bat eskaintzen dute, baina ez dira ebaluazio honetan garrantzitsuena.

Kalkulatutako adierazleei dagokienez:

- Irisgarritasun-arduraduna duten 199 udal identifikatu dira (guztizkoaren % 79,3), nahiz eta askotan ez den lan horiek egiten dituen figura bat, baizik eta solaskide bat, udalerrian egin diren irisgarritasun-jardueri buruzko informazioa emateko.
- Irisgarritasunaren 21 arduradun identifikatu dira Eusko Jaurlaritzako 13 sailetatik 12tan.
- Euskadiko 251 udaletatik, 230ek (% 92) unerren batean Irisgarritasunari buruzko Lau Urteko Plana egin dute.
- Euskadiko 39 udalek (% 13,5) lau urteko irisgarritasun-plana dute, 2021etik 2025era bitartean onartua.
- Informazio hori eman duten 125 planetarako aurreikusitako aurrekontua 480 milioi eurokoa da.
- Egikaritze-datuek eman dituzten 85 irisgarritasun-planetarako aurreikusitako aurrekontua 330,3 milioi eurokoa da.
- Informazio hori eman duten 85 irisgarritasun-planek 85,2 milioi euroko aurrekontua gauzatu dute (aurreikusitako guztizkoaren % 25,8).
- Kontsultatutako udalek irisgarritasun unibertsaleko jardueretan gauzaturako guztizko aurrekontua (Planetik kanpo edo Planaren barruan) 191,4 milioi eurokoa da (122 udalen datua).
- ISEKek 130 kontsultari erantzun die guztira 2024an.
- Bost lantalde sortu dira 2023tik 2024ra bitartean:
 - Erakundeei irisgarritasun-araudia interpretatzen eta aplikatzen lagunduko dien gida bat egiteko taldea. Lantalde horren 4 saio egin dira, eta 20 erakundetako 30 pertsonak parte hartu dute.
 - Sailen arteko mahaia, esperientziak eta jardunbide egokiak partekatzeko eta dokumentazioa eta izapidetze administratiboa homogeneizatzen saiatzeko. 2 saio egin dira, eta 21 zuzendaritza/sozietatetako 27 pertsonak parte hartu dute.

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

- Irisgarritasunaren arloko berrikuntza-taldea. Saio bat egin da, eta 17 erakundetako 25 pertsonak parte hartu dute.
- Lantaldea udalekin Lehen prestakuntza-saio bat egin da, eta 24 udaletako 44 pertsonak parte hartu dute.
- Arrazoizko doikuntzen gaia lantzeko lantaldea. Egin beharreko lanen norainokoa zehazteko lehen saioa egin da, eta hainbat erakundetako hamar adituk parte hartu dute.
- Araudiari buruzko 20 laguntza-eskuliburu egin dira, eta irisgarritasuna esparru guztietan txertatzeko 51 gida identifikatu dira. ISEKek 4 gida egin ditu:
 - bat, irakurketa errazari buruzkoa
 - bata, Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko.
 - Protokoloen gutun-azal bat, arreta eskuragarria emateko
 - bat, ekitaldi irisgarriak egiteko
- ISEKetik bi prestakuntza-ikastaro eman dira: udalei eta Eusko Jaurlaritzako sailei.
- Jardunaldien eta ekitaldien antolaketan irisgarritasun-irizpideak bete dituzten 60 erakunde identifikatu dira.
 - Ekitaldiren bat antolatu duten erakundeen % 78,9k irisgarritasun fisikoko irizpideak hartu ditu kontuan
 - Ekitaldiren bat antolatu duten erakundeen % 35,5ek irisgarritasun sentsorialeko irizpideak hartu ditu kontuan
 - Ekitaldiren bat antolatu duten erakundeen % 32,9k irisgarritasun kognitiboko irizpideak hartu ditu kontuan
 - Ekitaldiren bat antolatu duten erakundeen % 19,7k zeinu-hizkuntza erabili du

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

5.2 taula Ekintza Planaren adierazleen aginte-aula

ARDATZA	Ekintza	Adierazlea	2022	2023	2024
1.1	2	Laguntza- eta aholkularitza-zerbitzuak egindako aholkularitza-lanen kopurua	266	228	130
1.1	3	Udaletan identifikatutako irigarritasun-arduradunen kopurua	173	201	199
	3	Gutzizkoaren %	% 68,9	% 80,1	% 79,3
1.1	3	Irigarritasun-arduradunak dituzten Eusko Jaurlaritzako sailen kopurua	8	10	12
1.1	3	Irigarritasunaren ardura duten Eusko Jaurlaritzako pertsonen kopurua	16	21	21
1.1	4	Erakunde publikoen irigarritasunari buruzko lau urteko planen kopurua	228	229	230
1.1	4	Gutzizkoaren %	% 91	% 91	% 92
	4	Azken lau urteetan onartutako lau urteko irigarritasun-planen kopurua	47	34	39
1.1	4	Erakunde publikoen lau urteko planetan aurreikusitako urteko aurrekontua	430.834.803 €	453.010.929 €	480.543.802 €
	4	Lau urteko planetan aurreikusitako urteko aurrekontua, Planaren betearazpenari buruzko datuak ere eman dituen.	282.247.824 €	311.478.520 €	330.307.329 €
1.1	4	Erakunde publikoen lau urteko planetan gauzatutako aurrekontua	63.132.803 €	69.827.176 €	85.160.462 €
1.1	4	Lau urteko planetan aurreikusitako aurrekontuaren betetze-ehunekoa	% 22,4	% 22,4	% 25,8
1.1	5	Eremu desberdinetako irigarritasun-baldintzei buruzko txosten-diagnostiko xehatuen kopurua	--	--	--
1.1	5	Plan eta zerbitzu sektorialetan sartutako jarraipen-adierazleen kopurua	--	--	--
1.1	5	Dauden webguneen erabilerraztasuna berrikusteko eta egiaztatzeko txostenen kopurua, EN 301 549:2018 "IKT produktu eta zerbitzueterako irigarritasun-betekizunak" araua betez	--	--	--
1.1	5	Irigarritasun unibertsalari buruzko informazioa duen webgunearen trafikoa Euskadin	--	--	--
1.2	7	Sortutako lantaldeen kopurua (metatua)	1	4	5
1.2	7	Egindako lan-saioen kopurua (metatua)	4	8	18
1.2	7	Lantaldeetan parte hartzen duten erakundeen kopurua (metatua)	17	82	85
1.2	7	Lantaldeetan parte hartu duten pertsonen kopurua (metatua)	26	126	129
1.2	9	Araudiari buruzko laguntza-eskuliburuen kopurua (metatua)	2	6	22
1.2	10	Irigarritasuna hainbat eremutan txertatzeko giden kopurua (metatua)	36	40	51
1.2	11	11. ekintzari lotutako txostena egitea	--	--	--
1.2	13	Jasotako gorabeheren kopurua	--	--	--
1.2	13	Organo eskudunari birbideratutako intzidentzia-kopurua	--	--	--
1.2	13	Zenbat gorabehera konpondu diren	--	--	--
1.2	14	Klinika juridiko espezializatua sortzea	--	--	--

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

ARDATZA	Ekintza	Adierazlea	2022	2023	2024
2.1	15	Irigarritasun-eredua hedatzeko administrazio publikoei zuzendutako jardunaldi/kanpainen kopurua (metatua)	3	10	11
2.1	15	Parte hartu duten agenteen kopurua	280	300	232
	15	Sektore publikoko webguneen eta aplikazio mugikorren irigarritasun-araudiari buruzko dibulgazio-programetan parte hartu duten sailen eta erakundeen kopurua (1112/2018 Errege Dekretua)	--	--	--
2.1	16	Irigarritasun-irizpideekin ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen kopurua	47	50	60
2.1	16	Irigarritasun fisikoko irizpideekin ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	% 75,8	% 74,6	% 78,9
2.1	16	Irigarritasun sentorioraleko irizpideekin ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	% 32,2	% 32,8	% 35,5
2.1	16	Irigarritasun kognitiboko irizpideekin ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	% 27,4	% 31,3	% 32,9
2.1	16	Zeinu-hizkuntza erabiliz ekitaldiak antolatu dituzten erakundeen %	% 16,1	% 17,9	% 19,7
2.1	17	Pertsonaren Irigarritasun Eskubideen Gutuna	--	--	--
2.1	18	Irigarritasun unibertsaleko estrategiari atxikitze gutunaren kopurua	--	--	--
2.1	18	Irigarritasun unibertsalaren estrategia sinatu duten erakundeen kopurua	--	--	--
2.1	19	Auzoak eta inguruneak hobetzeko udaletan egiten diren partaidetza-topaketen kopurua, irigarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen zuzeneko parte-hartzearekin	9	10	35
2.1	19	Parte hartzeko prozesuetan parte hartzen duten erakundeen kopurua	--	--	--
2.2	21	Irigarritasun unibertsalari buruzko erreferentziak ikasketa-programetan	--	--	--
2.2	21	Hezkuntza-zikloetan zabaltzeko garatutako material didaktikoa	--	--	--
2.2	21	Ikasleekin egindako jardunaldi parte-hartzaileen kopurua, irigarritasun unibertsalera hurbiltzeko	--	--	--
2.2	22	Irigarritasun unibertsaleko profil profesional bat sortzeko buruzko txosten-azterlana	--	--	--
2.2	22	Irigarritasun unibertsalean espezializatzeko ikastaroen kopurua	--	--	--
2.2	23	Irigarritasunari eta hainbat eremutako prestakuntzetarako zeharkako diseinu unibertsalari buruzko material didaktikoa sortzea eta argitaratzea	--	3	4
2.2	23	Emandako ikastaroen kopurua	--	2	44
2.2	23	Esparru profesionaleko ikastaroetara bertaratuak	--	71	--
2.2	23	Hizkuntza argiari eta irakurketa errazari buruzko prestakuntza- eta ekintza-programako prestakuntza-kopurua, herritarrei oro har zuzendutako zerbitzuen edo programen erabilgarritasuna hobetzeko.	--	1	2
2.2	23	Hizkuntza argiari eta irakurketa errazari buruzko prestakuntza-ekintza programan	--	27	--

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

ARDATZA	Ekintza	Adierazlea	2022	2023	2024
		prestatutako pertsonak, herritarrei oro har zuzendutako zerbitzuen edo programen erabilgarritasuna hobetzeko.			
2.2	23	Zeinu-hizkuntzako ikastaroetan parte hartu duten pertsonen eta ikastaroen kopurua	--	--	--
2.2	23	Irisgarritasunari eta diseinu unibertsalari buruzko material didaktikoa zabaltzea eduki-sortzaileentzat (ekipamenduak) eta erabilerako espazio fisikoentzat (arkitektura, diseinua...). Araudiari eta protokolo argiei buruzko gida.	--	3	4
2.2	23	RRSS edukiak eta dokumentu irisgarriak sortzeko, bezero-ingurunean erabilgarritasun-eta irisgarritasun-teknikak aplikatzeko prestakuntza espezifikoan prestatutako prestakuntza- eta pertsona-kopurua.	--	--	--
2.2	25	Edukiak (ekipamenduak) eta erabilerako espazio fisikoak (arkitektura, diseinua...) sortzeko berariazko prestakuntzan prestatutako prestakuntza- eta pertsona-kopurua	--	--	--
3.1	26-28	Identifikatutako aurrez aurreko zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %	--	--	--
3.1	26-28	Identifikatutako telefono bidezko arreta-zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien %	--	--	--
3.1	26-28	Identifikatutako egoitza elektronikoen kopurua. Irisgarrien %	--	--	--
3.1	26-28	Argitaratutako edukien kopurua (edozein euskarritan) identifikatuta. % eskuragarriak	--	--	--
3.1	29	Egindako diagnostikoen kopurua	--	--	--
3.1	29	Prestakuntza jaso duten pertsonen kopurua	--	--	--
3.1	29	Ezarritako lantalde identifikatuen kopurua. Irisgarrien %	--	--	--
3.1	29	Argitaratutako edukien kopurua (edozein euskarritan) identifikatuta. % eskuragarriak	--	--	--
3.1	30	Abian jarritako premiak biltzeko sistemen kopurua	--	1	1
3.1	31	Irisgarritasun unibertsaleko proiektuetarako esleipenak dituzten udalen aurrekontu kopurua (metatua)	94	100	122
3.1	31	Gauzatutako aurrekontuen bolumen osoa – udalak – (metatua)	98.931.317 €	131.190.986 €	191.396.125 €
3.1	31	Irisgarritasun unibertsaleko proiektuetarako esleipenak dituzten Eusko Jaurlaritzako erakunde aurrekontu-kopurua (metatua)	--	13	16
3.1	31	Egikaritutako aurrekontuen bolumen osoa - Eusko Jaurlaritza - (metatua)	--	6.465.358 €	12.435.578 €
3.1	32	Sortutako finantzaketa-lerro pribatuen kopurua	--	--	--
3.1	32	Sortutako finantzaketa-lerroen guztizko bolumena	--	--	--
3.1	33	Hautesleku irisgarrien kopurua	--	--	--
3.1	33	Boto-txartel irisgarriak dituzten hauteskunde %	--	--	--

5. PLANAREN EZARPENAREN EBALUAZIOA

ARDATZA	Ekintza	Adierazlea	2022	2023	2024
3.1	34	Hauteskunde-programa eskuragarrien kopurua	--	--	--
3.2	35	Irisgarritasunerako konponbideak eskaintzen dituen ikerketa eta berrikuntza teknologikorako aurrekontu publikoa eta pribatua	--	--	--
3.2	36	Diseinu unibertsala txertatzeagatik finantzatutako edo mentorizatutako enpresa, produktu edo zerbitzu berrien kopurua	--	--	--
3.2	37	Irisgarritasunerako gizarte-teknologian berritzeko gune irekien kopurua (metatua)	--	1	2
3.2	37	Inplikaturako agenteen kopurua (metatua)	--	25	39
3.2	39	Finantzatutako arreta-programen eta -proiektuen kopurua	--	--	--
3.2	39	Pertsonen arreta emateko irisgarritasuna garatzen laguntzen duten programetara bideratutako aurrekontua	--	--	--
3.2	39	Metodologietan berritzeko eta pertsona guztientzako zerbitzuak emateko leerro espezifikoaren kopurua	--	--	--
3.2	40	Sistema alternatibo horien herritarrei zabaltzeko kanpainen kopurua.	--	--	--
3.2	40	Mekanismo horien bidez esku hartutako gatazken kopurua. Judizializatutako kasuen kopuruaren %	--	--	--
3.2	41	Profesional espezializatuen kopurua.	--	--	--
3.2	41	Profesionalak eta taldeak espezializatzeko egindako prestakuntza-saioen kopurua	--	--	--

6.

Gomendioak eta hurrengo urratsak

6. GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK

6.1 Gomendioak

Egindako ebaluazioan oinarrituta, honako gomendio hauek aurkezten dira, Euskadiko Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategiaren lehen Ekintza Planaren ezarpenean aurrera egiteko:

1. Erakunde publiko guztietan irisgarritasun unibertsala sustatzeko konpromiso politiko irmoa bermatzea, "Euskadi irisgarria: konpromiso partekatua" lelopean.

Ekintza Plana ezarri den urte hauetan zailtasun handiak ikusi dira irisgarritasunaren arduradunak identifikatzeko. Oraindik ere ohikoa da erakundeek irisgarritasuna oztopo arkitektonikoak kentzearekin lotutako gaiekin soilik identifikatzea, eta irisgarritasuna beren eskumenen barruan ez hartzea. Bestalde, erakunde batzuetan, gaiarekin sentsibilizatutako pertsonen borondate onaren mende daude jarduerak, eta, beraz, ezinbestekoa da inplikazio politiko handiagoa izatea, aurrerapen zehatzak eta koordinatuak lortzeko.

2. Udalei jarraibideak ematea irisgarritasun unibertsala beren erakundearen behar bezala kudeatzeko.

Udalekin harremanetan jarrita, ikusten da udalerri txikienei zailtasunak dituztela irisgarritasun-plan bat garatzeko, baliabide gutxi dituztelako. Udalerri handienetan, berriz, sailen arteko koordinaziorik eza da erronka, eta alkatetzak hartu beharko luke ardura hori. Udalerri txikientzat, gomendagarria da prestakuntza-saioak eskaintzea, haien beharretara egokitutako gida espezifiko batean oinarrituta. Aitzitik, hiri handienetan, arlo horretan aurrera egitea konpromiso politikoaren mende dago funtsean.

3. Sailen arteko batzordeak ezartzea foru-aldundietan eta udal nagusietan, irisgarritasun unibertsala lantzeko.

Erakunde horien funtzionamenduak Eusko Jaurlaritzaren antzeko eredu bati jarraitu beharko lioke, non ikuspegi integral eta koordinatua sustatzen den. Horretarako, Eusko Jaurlaritzaren dinamika errepikatzea gomendatzen da, arlo guztietako ordezkariak parte hartuko duten lan-mahai bat sortuz. Mahai horrek bermatuko luke irisgarritasun unibertsala zeharkako alderdia dela erakundearen barruan, eta irtenbide inklusiboak sustatuko lituzke politika eta jarduera guztietan.

4. Irisgarritasunari buruzko Lau Urteko Planak egitea bultzatzen jarraitzea, bai eta horien jarraipena eta ebaluazioa ere.

Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza Sailak duela gutxi emandako ezohiko dirulaguntza funtsezkoa izan da udal askok irisgarritasun-planak ikuspegi integral eta parte-hartzailearekin eguneratzeko. Hala ere, elaborazioa bezain garrantzitsua da inplementazioaren jarraipen zorrotza bermatzea. Egiaztatu denez, udalerri askok garatzen dituzte plan horiek, baina gutxi dira plan horien gauzatze-mailari buruzko informazio zehatza dutenak. Horregatik, ISEKek aktiboki sustatuko du plan horiek monitorizatzea eta ebaluatzea, haien aurrerapen-maila ezagutzeko.

6. GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK

5. Jarduteko gidak eta protokoloak egitea bultzatzen jarraitzea, eta daudenak zabaltzea, erakundeek ekintzak inplementatzen eta araudia betetzen laguntzeko.

Plana gauzatzeko lehen urteetan, eta partaidetza-prozesu baten ondoren, ISEKetik irisgarritasunari buruzko lau gida garatu dira. Udalek eta Eusko Jaurlaritzako sailek Ekintza Plana aplikatzeko laguntza behar dutela identifikatu da. Hori dela eta, funtsezkoa da gida horien hedapena zabaltzea, bai norberarenak, bai elkarteek eta beste erakunde batzuek egindakoak.

6. Irisgarritasunean gaitzeko ekimenak indartzea.

Egikaritzearen lehen urtean, ISEKen ekintzak Euskadiko Irisgarritasun Unibertsalaren Estrategiaren hedapenean eta arlo horren inguruko kontzientziazioan oinarritu ziren. Ondorengo urteetan, lantalde egonkorak finkatu dira, eta horietan aurrera egin da Ekintza Plana ezartzea eta irisgarritasun-araudia betetzea errazten duten gidak eta protokoloak egiten. Lortutako esperientziak agerian utzi du prestakuntza funtsezko zutabea dela euskal gizartean irisgarritasun unibertsala eraginkortasunez ezartzeko. Hori dela eta, 2024an prestakuntza-plan bat egin da, eta 2025ean hasiko da ezartzen.

7. Irisgarritasun unibertsalaren berrikuntza bultzatzen jarraitzea.

2023an lantalde bat sortu zen irisgarritasun unibertsalean berrikuntza sustatzeko. Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza Sailak laguntza-lerro berri bat abiarazi zuen 2024an, irisgarritasuna sustatzen duten proiektu berritzaileak babesteko. Era berean, "Euskadi Accesible. Konpromiso partekatu bat" erakusketa bat egin zen, eta bertan 14 enpresak beren produktu eta zerbitzu eskuragarriak aurkeztu zituzten. Norabide horretan aurrera egiten jarraitzeko, funtsezkoa da irisgarritasunean berrikuntza bultzatzen duten ekimenak sustatzen jarraitzea, hala nola kluster espezializatu bat sortzea, inplikaturako eragileen arteko lankidetzak eta koordinazio handiagoa erraztuko duena.

6. GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK

6.2 Hurrengo urratsak

Jarraian, Euskadiko Irigarritasun Unibertsaleko Estrategiaren Ekintza Planean jasotako ekintza bakoitzaren barruan 2025ean garatu beharreko jarduerak zehazten dira.

a) Beharrezko egitura

"Zer egitura behar den azken helburuak lortzeko beharrezkoak diren aldaketak egiteko, zer kudeaketa egon behar den, zer lidergo, zer funtzio, ekintzen zer jarraipen eta nola indartu behar den esparru juridikoa".

1. ARDATZA	GOBERNANTZA: IRISGARritASUNAREN KUDEAKETA		
LERROA	E1.1	Lidergo instituzional eta politikoa izatea eta IUPIren egitura arduratsua sortzea	
1. Ekintza	ISEK baliabidez eta giza baliabidez hornitzea IKEI+ILUNIÓN ABEEren laguntza teknikoaren jarraipena		Abian
2. Ekintza	Irigarritasunaren Behatokian egoitza izango duen laguntza- eta aholkularitza-zerbitzuaren jardura-protokoloa		Abian
3. Ekintza	Erakunde publikoetan irigarritasunaz arduratzen diren pertsonak identifikatzea Irigarritasunaren arduradunaren profila eta eginkizunak argitzea Informazio-saioak antolatzea: - Sailen arteko bilkurak irigarritasun-arduradun gisa identifikatutako Eusko Jaurlaritzako sailetako pertsonekin. - Hiriburuetako udalak - Foru-aldundiak		Abian
4. Ekintza	Erakundeek Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egin ditzaten sustatzea, udal-eremuan bereziki. - Jarraipena egiten jarraitzea, udal-mailako gauzatze-maila ezagutzeko.		Abian
LERROA	E1.2	Irigarritasunari buruzko informazioa eta ezagutza sortzea eta partekatzea	
5. Ekintza	Euskadiko Irigarritasun Behatokiaren webgunea martxan jartzea Laguntza eta Aholkularitza Zerbitzua abian jartzea (2. ekintza) Gorabeherak, gabeziak eta beharrak jasotzeko zerbitzua abian jartzea (13. ekintza) Euskadiko Irigarritasun Behatokiaren webgunea zabaltzea Behatokiaren webgunean egindako dokumentuak zabaltzea Behatokiari edukiak ematea (albisteak, dokumentazioa, ekitaldiak, etab.) Behatokian prestakuntza-pilulak sartzeta Norberaren dokumentuak formatu irigarrietan argitaratzea - Estrategiaren laburpena (pdf eskuragarria eta hizkuntza argia) - Irakurketa errazeko gida (pdf irigarria eta irakurketa erraza) - Herritarren arreta mota desberdinen irigarritasunari buruzko jardura-protokoloa (pdf irigarria eta irakurketa erraza) - Ekitaldi irigarrien gida (pdf irigarria eta irakurketa erraza) - Hotel irigarrietarako gida (pdf irigarria eta irakurketa erraza)		Abian
2. ARDATZA	ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA		
LERROA	E2.1	Araudia berrikustea, kontzeptuak argitzeko eta jarduteko irizpide uniformeak ezartzeko	
7. Ekintza	Araudiari buruzko txostena abian jartzea: - Eraikuntzari eta hirigintzari buruzko fitxa berriak egiteko lan-saioak. ERAIKUNTZA 1. FITXA. Eraikuntzarako sarbideak 2. FITXA. Ateak eta sartzeko elementuak 3. FITXA. Atondoak eta jendearentzako guneak 4. FITXA. Ibilbide horizontal irigarria HIRIGINTZA		Abian

6. GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK

	20. FITXA. Parke, lorategi, plaza eta espazio libre publikoen fitxa 21. FITXA. Hondartzetako hiri-tarteak 22. FITXA. Bizikletak eta mugikortasun pertsonaleko ibilgailuak ibiltzeko erreserbatutako espazioak. 23. FITXA. Atsedentlekuak eta ikusleak dauden guneak 24. FITXA. Haur-jolasen eta ariketen sektoreak 25. FITXA. Merkataritza-jarduerei lotutako elementuak		
7.Ekintza	11. ekintza + 29. ekintza. <u>Gaitasun-analisia, araudia eta irigarritasun-katearen diagnostikoa egiteko lantaldea, gai-eremuaren arabera</u> Diagnostikoak administrazio bakoitzaren erantzukizuna dira. Lantaldean eskumenak argitu, araudia aplikatu eta diagnostikoa egitea erraztu eta bultzatuko litzateke. Eredu bakoitzean irigarritasuna txertatzeko gidak egitea ere bultzatuko da (10. ekintza). Bi eremu horietako batetik hasita proposatzen da: - Irigarritasun-katearen diagnostikoetarako checklist-a OSASUNA - Irigarritasun-katearen diagnostikoetarako checklist-a TRANSPORTE		Abian
LERROA	E2.2	Araudiaren interpretazio eta aplikazio egokia erraztuko duten tresnak eta mekanismoak prestatzea	
8.Ekintza	Irigarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko gida - IUPI laburpena egitea - IUPIri buruzko Checklist bat egitea udalerri txikietarako		Abian
9.Ekintza	Araudiaren aplikazioa errazteko gida - Formatu eskuragarrian banatzeko gida osoa eta maketaturia (pdf irigarria) - Fitxa berri baten diseinua (bisualagoa) eta 2024an egindako fitxen egokitzapena - Amaitutako fitxak webgunean argitaratzea eta udalerri mailan zabaltzea		Abian
10.Ekintza	Eredu sektorialeko irigarritasun-kateari buruzko gida, 7. ekintzan aztertua - Identifikatutako gidak Behatokiaren webgunean argitaratzea.		2025
LERROA	E2.3	Irigarritasun-araudia betetzeko figurak eta eskumenak sortzea	

b) Beharrezko aldaketak

"Zer aldaketa egin behar dira pertsonengan, erakunde publiko/pribatuetan, jarreretan, balioetan, ikuspegian, trebakuntzan, ingurune irigarri bat eraikitzeke eta azken helburuak lortzeko"

3. ARDATZA	ERANTZUNKIDETASUNA ETA BATERAKO PARTAIDETZA		
LERROA	C1.1	Gizarte osoarekin partekatzea irisgarritasunaren balioak	
15.Ekintza	Estrategia eta Ekintza Plana erakunde pribatuen artean zabaltzea: • Banketxeak • Telefonia-konpainiak • Merkataritza-guneak eta supermerkatu handiak		Abian
15.Ekintza	Irisgarritasun Unibertsaleko Plan Integralak egiteko gida zabaltzea		Abian
LERROA	C1.2	Erakundeak irisgarritasun unibertsalaren balioetan erantzukidetzeta	
17.Ekintza	Irisgarritasun-eskubideen gutuna pertsonatik (Arartekoa)		2025
18.Ekintza	Irisgarritasun Eskubideen Gutunari eta Irisgarritasun Unibertsalaren Estrategiari atxikitzeko eskaera		2025
LERROA	C1.3	Kontsulta publikoko eta partaidetzako ekimenak bultzatzea	
4. ARDATZA	IRISGARRITASUNARI BURUZKO GAIKUNTZA		
LERROA	C2.1	Prestakuntza-zikloetan irisgarritasunean gaitzea	
LERROA	C2.2	Irisgarritasun unibertsaleko profesionalak gaitzea	
23.Ekintza	Prestakuntza-plana: Prestakuntza-planaren dokumentua onartzea		2025
23.Ekintza	Beste erakunde batzuentzako prestakuntza-ekintza: aldundiak, Eusko Jaurlaritza.		2025

6. GOMENDIOAK ETA HURRENGO URRATSAK

	- Udalei, administrazio publikoari eta, oro har, herritarrei zuzendutako prestakuntza- eta prestakuntza-pilulak antolatzea.				
	Titulua	2025eko 2. hiruhilekoa	2025eko 3. hiruhilekoa	2025eko 4. hiruhilekoa	
	Prestakuntza-pilulak (bideoak webgunean)				
	1. Irisgarritasun unibertsalaren oinarriak	Bideoa			
	2. Hizkuntza argia eta irakurketa erraza		Bideoa		
	3. Aurrez aurreko arreta eskuragarria			Bideoa	
	Prestakuntza espezifikoak (udalak)				
	1. Irisgarritasun-planak udal txikietan (jardunaldi 1 lurralde historiko bakoitzeko)		4 ordu	4 ordu	
	Prestakuntza espezifikoak (administrazio publikoak)				
	1. Irisgarritasunari buruzko araudia aplikatzea. Ikastaro aurreratua (lanaldi 1 hiruhileko)	4 ordu	4 ordu	4 ordu	
	2. Arreta eskuragarriko protokoloa		4 ordu		
	3. Hizkuntza argia eta irakurketa erraza			4 ordu	
	Oinarrizko prestakuntza (herritarrek/sektore pribatua)				
	1. Irisgarritasun unibertsalaren funtsak		Herritarrek 2 ordu		
	2. Nola antolatu ekitaldi irisgarri bat			Sektore pribatua 3 ordu	
LERROA	C2.3	Pertsonen irisgarritasun unibertsalaren arloan duten ezagutza eta esperientzia formalki aitortzea			

c) *Irisgarritasuna sustatzea*

"Izaera dinamikoa duten jarduerak, jarraitzeko bokazioa dutenak eta eredu berri bat bultzatzen dutenak, harremanak izateko modu berri bat, eremu guztietan irisgarritasuna bermatuko duena, irtenbide zehatzen bidez, erronka berrietara egokitu daitezkeenak eta berrikuntza teknologikoaren eta sozialaren laguntzarekin".

5. ARDATZA	IRISGARritasuna sustatzea		
LERROA	F1.1	Administrazioaren eta herritarren arteko harreman-eredu irisgarri bat bultzatzea	
27.Ekintza	Arreta mota bakoitzerako jarduera-protokoloak (aurrez aurrekoa, telefono bidezkoa...) - Herritarren arreta mota desberdinen irisgarritasunari buruzko jarduera-protokoloa (pdf irisgarria eta irakurketa erraza) - Administrazio publikoari arreta eskuragarriaren protokoloari buruzko prestakuntza ematea.		En marcha
LERROA	F1.2	Irisgarritasuna bermatzea planaren eremu guztietan	
LERROA	F1.3	Irisgarritasuna sustatzeko ekintzak finantzatzea	
31.Ekintza	Aurrekontu publikoak irisgarritasun-ekintzetarako gordetzea eta egindako jardueren jarraipena egitea. Excel tresna bat egitea, erakunde publikoetako irisgarritasun-jarduerari buruzko informazioa biltzeko, Ekintza Planeko ekintzei dagokienez (irisgarritasunaren aginte-taula).		2025
LERROA	F1.4	Parte-hartze politikoa bermatzea	
33.Ekintza 34.Ekintza	Hauteskunde-programak formatu eskuragarrietan egiteko konpromiso politikoa lortzea (pdf eskuragarriak, hizkuntza argia, irakurketa erraza)		2025
6. ARDATZA	BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK		
LERROA	F2.1	Irisgarritasunari irtenbide teknologikoak emango dizkion gizarte- eta enpresa-sare sendo bat sortzen laguntzea	
37.Ekintza	Irisgarritasunaren arloko berrikuntza-taldearekin hasitako lanekin jarraitzea Irisgarritasun-kluster bat sortzeko aukera aztertzea		2025
LERROA	F2.2	Laguntza- eta arreta-ereduak sustatzea gizarte-berrikuntzaren bidez	
LERROA	F2.3	Gatazkak ordezeko formulen bidez prebenitu eta ebaztea	